

И. б. 4 / 44

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
И. Бр. 14363

ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ.

DIE ARMENISCHE ÜBERSETZUNG
DER
SAGENHAFTEN ALEXANDER-BIOGRAPHIE
(PSEUDO-CALLISTHENES')

AUF IHRE MUTMASSLICHE GRUNDLAGE ZURÜCKGEFÜHRT

VON

RICHARD RAABE.

LEIPZIG

J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG.

1896.

Die vorliegende Schrift will denen, welche sich für die sagenhafte Alexander-Biographie ['Pseudo-Callisthenes'] interessieren, einen genauen Einblick in den gesamten Inhalt der armenischen Übersetzung¹ dieses merkwürdigen Werkes vermitteln und einen Beitrag liefern zur Bestimmung des Verhältnisses, in welchem diese Übertragung zu den verschiedenen uns bekannten griechischen Recensionen² und der nach Julius Valerius benannten lateinischen Bearbeitung steht.

Wenn der Verfasser, anstatt eine Übertragung ins Deutsche zu geben, den Versuch gemacht hat, unter durchgehender Berücksichtigung der publizierten griechischen Recensionen die griechische Grundlage dieser Übersetzung zu rekonstruieren, so bestimmte ihn dazu einerseits der Wunsch, dem Leser die Vergleichung der armenischen Version mit jenen Recensionen zu erleichtern, andererseits die Überzeugung, dass sich auf Grund einer sorgfältigen Erwägung des armenischen Ausdrucks mit grösserer Sicherheit feststellen lasse, welche griechische Vorlage der Übersetzer habe wiedergeben wollen, als vom deutschen Ausdruck aus. Nach Lage der Sache konnte er dabei nicht darauf ausgehen, bei dem Armenier unter allen Umständen einen von den vorliegenden griechischen Ausdrücken wiederfinden zu wollen. Er nahm demgemäss einen vorhandenen Ausdruck nur dann auf, wenn er die Überzeugung gewann, dass der Übersetzer wirklich diesen habe wiedergeben wollen. Wo dies nicht der Fall war, gab er — zuweilen vielleicht, bei nur geringer Verschiedenheit der Bedeutung, zu scrupulös — die armenischen Worte auch durch nicht überlieferte Wendungen wieder.

Zur Bequemlichkeit des Lesers sind sowohl die Abweichungen

¹ Պսևդո-Կալիսթենի Բյքբանդչի... im Druck erschienen 1842 in Venedig in der Druckerei der Mechitaristen. ² Pseudo-Callisthenes. Primum edidit Carolus Müller, Paris, Didot 1846 — in Verbindung mit Fr. Dübner's Arriani Anabasis et Indica. Und: Pseudo-Callisthenes. Nach der Leidener Handschrift herausgegeben von H. Meusel, Leipzig, Teubner 1871.

der in Betracht kommenden griechischen Recensionen¹ und der Julius Valerius zugeschriebenen lateinischen Bearbeitung, als auch die Fälle von Übereinstimmung häufig, wo es von Wichtigkeit erschien, in den Anmerkungen notiert worden. Die Varianten der armenischen Handschriften sind durchgehends berücksichtigt, angeführt jedoch nur insoweit, als sie für den verfolgten Zweck förderlich waren.

Bei Anführung der griechischen Recensionen hat der Verfasser sich der von Müller eingeführten Bezeichnungen² bedient: A = cod. Paris. Nr. 1711 [aus dem 11. Jahrh.], B = cod. Paris. Nr. 1685 [aus dem Jahre 1469], C = cod. Paris. Nr. 113 [aus dem Jahre 1567]. Durch L bezeichnet er den nur selten angezogenen Leidener Codex und durch V die lateinische Bearbeitung, während er das Zeichen M für den armenischen Text verwendet. Durch N verweist er einfach auf den von Müller gegebenen Text, seltener auf eine von Müller gemachte Anmerkung.

Der armenische Text ist im allgemeinen sehr gut. Doch hat der Übersetzer nach mancherlei Anzeichen nicht überall eine intakte und gut lesbare Vorlage vor sich gehabt, und hierin mögen auch einige Kürzungen, die sich in der armenischen Übersetzung finden, ihren Grund haben. Hin und wieder schien es einiger Ergänzungen und Änderungen zu bedürfen. Der Verfasser wünschte nämlich einen Text zu geben, der, ohne der Wissenschaftlichkeit irgendwie Abbruch zu thun, in sich zusammenhängend und als Ganzes lesbar wäre, um auch solchen die Kenntnisnahme dieser Schrift zu empfehlen, die, ohne selbst Forscher auf diesem Gebiete zu sein, aus geschichtlichem oder literarisch-geschichtlichem Interesse an ihr Anteil nehmen könnten, die aber nicht in der Lage sind, die schwerer erreichbare Müller'sche Ausgabe sich zu nutze zu machen.

Zur Bezeichnung der Ergänzungen dienen eckige Klammern³. Wo diese eine andere Bedeutung haben, ist dies immer ausdrücklich angemerkt worden. Auch die als Vorschläge gemeinten Änderungen sind immer deutlich als solche gekennzeichnet.

¹ In Betracht kommen der Hauptsache nach nur die von Müller durch A und B bezeichneten [s. den Text] und ausserdem diejenige Recension, welche die Grundlage für die lateinische Bearbeitung gebildet hat. ² Von Abkürzungen seien erwähnt: w = 'wörtlich'; verm. = 'vermutlich' oder Formen von 'vermuten'; l. = 'lies'. ³ Dagegen sind runde Klammern verwendet, um kleinere Erweiterungen zu kennzeichnen, die der Verfasser auf Rechnung des armenischen Übersetzers setzt, welcher öfter einen Begriff durch mehrere Worte wiedergibt.

Zum Verständnis einiger sonst noch in den Anmerkungen vorkommenden Bezeichnungen sei das Folgende bemerkt:

Die armenischen Editoren der Übersetzung haben von den 10 Handschriften, die ihnen zur Verfügung gestanden haben, 2 als 'zweifelhafte' bezeichnet, weil sie von den von ihnen für massgebend gehaltenen Handschriften, namentlich von der ihrem Drucke zu Grunde gelegten, vielfach abwichen, weil Unentbehrliches weggelassen, dagegen Fremdartiges zugesetzt war¹, und weil sie überdies durch vulgäre Diction entstellt waren. Diese sind von mir ἀντίγραφα ἀσπίβητα genannt worden. Ferner geschieht einer in Sis geschriebenen Hds. Erwähnung, von welcher die Herausgg. urteilen, dass sie bei übrigens fester Ordnung überschüssige Partien enthalte, die teils sich als offenbare Wiederholungen darstellten, teils doch von dem in allen übrigen Handschriften Gebotenen abwichen. Endlich findet sich der Ausdruck 'abgekürzte Relationen'. Solche kürzere Behandlungen des Gegenstandes lagen den Herausgg. in 3 Hds. vor. — Zur Klasse der zuletzt erwähnten kürzeren Relationen gehört auch, soviel ich beim Durchlesen des ersten Viertels gesehen habe, eine im Jahre 1535 in der Stadt Sebastios geschriebene Hds., die sich in der Königlichen Bibliothek in Berlin befindet. Sie ist schlecht geschrieben und erhalten und durch zahlreiche Illustrationen primitiver Art mehr verunstaltet, als verziert. Gegenüber dem guten Texte der Mechitaristen-Ausgabe schien sie mir vorerst nicht in Betracht zu kommen.

Eine griechische, unsre Alexander-Biographie enthaltende Hds. dürfte sich im Mechitaristenkloster auf S. Lazzaro bei Venedig befinden; wenigstens beziehen sich die Herausgg. der armenischen Übersetzung in ihren Anmerkungen öfter auf eine solche. Ein brieflich unternommener Versuch, Näheres über dieselbe festzustellen, führte zu keinem Resultat. Nach mancherlei Anzeichen handelt es sich um eine Hds., die einen ähnlichen Text bot, wie die von Müller durch C bezeichnete².

Was weiter die Frage über das Verhältnis der armenischen Übersetzung zu den uns bekannten griechischen Recensionen und zu der nach Julius Valerius benannten Bearbeitung betrifft, so will ich, nachdem ich dem Leser reichliches Material zu eigener Beurteilung dargeboten habe, diese hier nicht ausführlich behandeln, sondern nur kurz andeuten, welche Annahme sich mir auf Grund der von mir gemachten Beobachtungen am meisten empfiehlt.

¹ Leider ist von dem Material, auf welches sich dies Urteil stützt, von den Herausgg. nichts angeführt worden. ² Allerdings findet sich am Schlusse von πρβ. als griechische Lesart wiedergegeben: καὶ οὐδεὶς ἐκώθη τὸν διακόντον Περσὶν — die ich in den publizierten Recensionen nicht finde.

Man setzt gewöhnlich voraus, dass der armenische Übersetzer nach einer Hds. gearbeitet habe. Indessen scheint mir mancherlei dafür zu sprechen, dass derselbe mehrere Recensionen zur Gestaltung seines Textes benutzt hat, deren eine dem Cod. A, die andere Cod. B, eine dritte einer Form des Stoffes entsprach, wie sie der lateinischen Bearbeitung zu Grunde gelegen hat.

Man erkennt an einigen Stellen deutlich die Zusammenfügung verschiedener Quellen, die schon in der von den armenischen Editoren zu Grunde gelegten Hds. vorhanden gewesen sein muss. [Vgl. 47. 57. Anfang und auch 57. 58.]

Ferner bietet A, mit dem R ausserordentlich vieles gemein hat, an manchen Stellen eine ausführlichere Erzählung. Wie mir scheint, sind wir nicht zu der Annahme berechtigt, dass die bei R fehlenden Partien von A sämtlich erst nach Anfertigung der armenischen Übersetzung in A¹ eingeschoben worden seien.

Hinwiederum, wo A kürzer ist — doch nicht allein in diesem Falle, sondern z. B. auch gleich im Anfange der Schrift —, giebt R einen B entsprechenden Text wieder. So ist in 58. ein umfangreicher Brief an Olympias und Aristoteles, den A — ohne Anzeichen einer Lücke — nicht hat, aus einer B entsprechenden Recension, wenn auch mit kleinen Abweichungen, eingefügt.

Endlich finden sich kleinere Abschnitte, die nur in V ein Gegenstück haben [Vgl. besonders 18. bis 20. 21. f.].

Allerdings bleibt noch ein Rest übrig, der durch unsre Annahme keine Erklärung findet. R bietet Einzelnes — nicht ganze Erzählungen, sondern Sätze und einzelne Worte, besonders Eigennamen —, was sich weder bei A, noch bei B, noch bei V findet². Indessen ist zu er-

¹ resp. eine A entsprechende Recension — ² Vgl. 47. über die Behandlung der Schlange. 12. das Ross 'Αρείων. 13. ein 2tes Sprichwort. 18. Erwähnung des Peirithoos. 19. Θεταλῶν καὶ Θερκῶν. 20. Ζεὺς Καπετωλῖος. 21. Αἰάντος. 22. Proteas. 23. Βοῦδρομιος, Erechtheus, Antimachos. 24. Timocrates und Diognet. 25. über das Quellgebiet des Aradsani, Ararat, Ἀγγλὴ χώρα. 26. βύρσαι der getödteten τετράποδες. 27. Θάλις, Γιλάνη, Γιστάνη. 28. Verminderung der Abgaben. 29. Grund des frühzeitigen Todes; 30 der Schluss des Op. von den Merkwürdigkeiten [ein kleiner Abschnitt, von welchem sich nur in der syrischen Übersetzung ein Gegenstück findet]. 31. Heliopolis — πόλις γαλιζῆ. 32. ὁ ἀφικτων... 33 Die Erwähnung der Mutter. 34. Anfang. 35. Warnung vor den Seinigen und der Schluss über Dagipharta und Oxydarks. 36. von dem Tragen der Götter. 37. Schluss. 38. Arier und Nichtarier.

wägen, dass der lateinische Bearbeiter seine Quelle offenbar nicht wörtlich wiedergegeben hat, dass A und B im Laufe der Zeit kleine Einbussen erlitten haben können, und dass bei R die Möglichkeit von Interpolationen nicht ausgeschlossen ist.¹

An sich wäre ein solches kritisch-eklektisches Verfahren wohl begreiflich, und die Annahme, dass der armenische Text auf diese Weise entstanden sei, scheint mir weniger Schwierigkeiten zu bieten, als die andere, dass der Übersetzer eine Vorlage wiedergegeben habe, in welcher schon mehrere Recensionen in der in R vorliegenden Art verbunden waren.

Bezüglich des von mir gegebenen Textes bitte ich den Beurteiler überall auf das bei Müller vorfindliche kritische Material Rücksicht zu nehmen. Er wird dann erkennen, was mich im einzelnen zur Wahl dieses oder jenes Ausdrucks, dieser oder jener Form, dieser oder jener Wortstellung, dieser oder jener syntaktischen Verbindung bestimmt hat, dort auch die Erklärung für einige Ungleichmässigkeit der Schreibung finden, wie sie z. B. in dem Wechsel von σσ und ττ begegnet. Zuweilen habe ich der armenischen Wortstellung, weil ich sie für beabsichtigt hielt, eine grössere Concession gemacht, als ihr wohl zukommt. Ich bitte daher 4, 5. v. u.: τὸ φοινίκιον σκῆπτρον — 18, 22: τοῦ Καπετωλῖνου Διὸς — 23, 4: τὴν θνητὴν φύσιν — 36, 4: ἡ Μακεδονικὴ χεὶρ — 46, 23: τὸ γαλιζὼν ἀγάλμα — 53, 15: τὸ Μακεδονικὸν ἔθνος zu lesen. Ähnliche, möglicher Weise unberechtigte, Beeinflussungen können auch bei synthetischer Apposition eines Appellativs zu einem Eigennamen [Vgl. 30, 6 v. u. 31, 28. 50, 6. 54, 8] und bei der Behandlung der abhängigen Genitive vorgekommen sein.

Schliesslich erlaube ich mir zur Berichtigung und Ergänzung noch einiges andere anzuführen. 5, 25 l. τῷ ἱερακί. 5, 31 l. χέρτα. 7, 25 l. βουλόμενος. 14, 2 kann st. Βαλκαῖος auch Βαλχαῖος gelesen werden. 16, 30 l. οὗ ὑποδύετο. 21, 4 l. ἐστιν. 23, 3 l. τὸν βωμὸν, obwohl R ausdrücklich die Abwesenheit der Determination hervorhebt. 24, 3 v. u. l. ἐκέλευεν. 33, 17 ist wegen der Vergleichung mit Orpheus die am nächsten liegende Übersetzung σὺν θεοῖς vielleicht doch beizubehalten. Zur Erklärung könnte man vielleicht auf 77, 28 verweisen. Übrigens würde die Wiedergabe διὰ θεῶν wohl auch nicht notwendig eine Veränderung der Casusendung bedingen, da die Construction der Präpositionen im Armenischen eine ziemlich lax ist. 38, 16 l. ἀπὲ-

¹ Als eine solche ist vielleicht die Angabe über das Quellgebiet des Aradsani zu betrachten.

θανεν. 40, Anm. 3. l. *αυτολγυ*. 41, 27 l. *ἡγανάνκτησαν* st. *ἐστασιασαν*. 45, 4 v. u. l. *ἔδωον*. 55, Anm. 11. Bei der versuchten Erklärung von *σεπάστανον* hatte ich eine Änderung der Endung in Aussicht genommen. Die Var. *αὐρυσσαστῶς* [σεβαστῶς] ist wohl nur ein Versuch, an Stelle des unverständenen *σεπάστανον* etwas einigermaßen Verständliches zu setzen. 56, 29 l. *κατενόησαν*. 59, 4 v. u.: [καί]. 69, 7 könnte auch *Ἀλεξάνδρου καὶ Πρωξάνη* gegeben werden; dann käme die Anm. in Wegfall. 83, 2 l. *ἀνατολήν*. 95, 11 l. *μεγάλη*. 96, Anm. 1 l. entspräche. Einige die Orthographie und Construction betreffende Anmerkungen wollen bloss auf die gewöhnliche und normale Schreibung und Verbindung hinweisen.

Friedenau b. Berlin, im Juni 1896.

ΙΣΤΟΡΙΑ¹

ΤΟΥ ΜΕΓΑΛΟΥ ΚΟΣΜΟΚΡΑΤΟΡΟΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΤΟΥ ΜΑΚΕΔΟΝΟΣ.

Βίος ἐνάρετος καὶ πράξεις γενναῖαι καὶ ἅμα τελευτὴ θαυμασία.

I Οἱ σοφοὶ² τῶν Αἰγυπτίων γῆς καὶ θαλάσσης μέτρον καταλαβόμενοι³ καὶ τοὺς τοῦ οὐρανοῦ ἀστέρας ἀριθμήσαντες παραδεδοῦσιν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ δύναμιν, τὴν τάξιν καὶ εὗρεσιν τῶν λόγων καὶ τὴν τέχνην τῶν ἔργων. Φασὶ γὰρ Νεκτανεβώ⁴, τὸν τελευταῖον βασιλεῦς τῆς Αἰγύπτου, μεθ' ὃν τῆς βασιλικῆς τιμῆς ἐξέπεσε⁵, τῇ μαχίῃ ἐπαυθῆναι πάντων περιγενέσθαι, ὥστε τὰ κοσμικὰ στοιχεῖα ὑποτάσσασθαι ἑαυτῷ. Εἰ γὰρ ποτε αὐτῷ νέφος⁶ ἐπέβη, οὐκ ἔσκαλεν⁷ εἰς μηχανήματα πολεμικά, οὐδὲ παρεσκεύαζεν ὅπλων πλήθῃ, οὐδὲ ἡτοίμαζε στήρους ἀνδροφόνους, οὐδὲ προσήγε σκευὴ εὐμήχανα, ἀλλ' εἰσερχόμενος εἰς τὰ βασίλεια μόνον, λαμβάνων⁸ λεκάνην⁹ νεύον μόνον συνέχευε καὶ ἐποίει τὰς λεκανομαντείας. Ἐβάλλε γὰρ ὕδωρ πρῶτον⁹ εἰς λεκάνην καὶ ταῖς χερσὶν ἐπλάσσειν ἐκ κηροῦ πλοῖα καὶ ἀνθρωπάρια¹⁰ κήρυκα, καὶ οὕτως ἐτίθει τὰ ἀνθρωπάρια ἐπὶ τῶν πλοιορίων καὶ ἐτίθει ἐν τῇ λεκάνῃ, καὶ ἔμπνοα ἐγίγνοντο τὰ ἀνθρωπάρια. Αὐτὸς δὲ ὁ Νεκτανεβώ¹¹ ἐβεννίνην ῥάβδον ἔχων ἐν τῇ χειρὶ ἐπάθων ἐπεκαλεῖτο τοὺς γῆθους θεοὺς καὶ τοὺς ἀερίους δαίμονας, καὶ οὕτως ἐβάπτιζε τὰ πλοῖα τὰ ἐν τῇ λεκάνῃ, καὶ τούτων βαπτιζομένων¹² τὰ ἐν τῇ θαλάσσῃ πλοῖα τὰ ἐπερχόμενα αὐτοῖς τῶν πολεμίων διεφθεύοντο. V καὶ διὰ τὴν πολέμειον τοῦ ἀνδρός μαχητὴν δύναμιν ἐν εἰρήνῃ ᾗν ἡ βασιλεία αὐτοῦ, 2. Χρόνον δὲ ἱκανοῦ παρελθόντος¹³ οἱ παρὰ τοῖς Ῥωμαίοις καλούμενοι β. ἐκπληρώτορες καὶ παρὰ τοῖς Ἀρμενίοις Ῥωμῆες¹³ ἐλθόντες πρὸς Νεκτανεβώ¹⁴ ἀπήγγειλαν νέφος στρατοπέδων ἐληλυθέναι. Προσελθὼν γὰρ αὐτῷ ὁ στρατάρχης εἶπε· «Μέγιστε βασιλεῦ, ἀποπεμφαί¹⁴ τὰς εἰρηνικὰς ἐορτὰς

¹ διήγησις. ² oder σοφάτατοι. ³ w: 'das Mass erlangen'. ⁴ Die Länge der Endsilbe ist nicht kenntlich gemacht, wie meistens auch beim Namen Ἀρμων [Ausnahme c x b.]. Dagegen ist in Νέκτωρ, Καρχίας der O-Laut ausdrückl. als lang bezeichnet [durch 4]. ⁵ sc. ἡ Αἴγυπτος. ⁶ Schwarm, Truppe. ⁷ sc. τὸ στρατόπεδον [A]. ⁸ Anm. der Hrrsg. 'Im Griechischen steht τιθεῖς'. Der von den arm. Editoren benutzte griech. Text muss sich demnach an BC angeschlossen haben, da A λαμβάνων hat. ⁹ A: ὕδατος ὁμβρίου. ¹⁰ ναῦς καὶ ἀνδρόπους. ¹¹ Wohl: 'ἡ οὐρα μὴ Ῥωμῆες st. -ng. ¹² l. φθωγῆς st. -ng. wiewohl eher μὴ φθωγῆς zu erwarten wäre. ¹³ spr. l'rtesq [= κατάσκοποι]. ¹⁴ 'entferne'.

1. οὕτως ἀπὸ τοῦ add. A. ¹ οὕτως. ² οὕτως. ³ οὕτως. ⁴ οὕτως. ⁵ οὕτως. ⁶ οὕτως. ⁷ οὕτως. ⁸ οὕτως. ⁹ οὕτως. ¹⁰ οὕτως. ¹¹ οὕτως. ¹² οὕτως. ¹³ οὕτως. ¹⁴ οὕτως.

Ἡ λεκάνη add. A. hnt. l. g. - BC λεκάνη αὐτῆς.

= B, A, l. g. ἐπεκαλεῖτο τοὺς γῆθους καὶ τοὺς ἀερίους δαίμονας

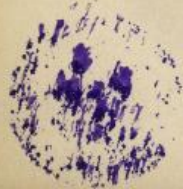
V In A. l. g. οὕτως. ¹ οὕτως. ² οὕτως. ³ οὕτως. ⁴ οὕτως. ⁵ οὕτως. ⁶ οὕτως. ⁷ οὕτως. ⁸ οὕτως. ⁹ οὕτως. ¹⁰ οὕτως. ¹¹ οὕτως. ¹² οὕτως. ¹³ οὕτως. ¹⁴ οὕτως.

A: οὕτως. ¹ οὕτως. ² οὕτως. ³ οὕτως. ⁴ οὕτως. ⁵ οὕτως. ⁶ οὕτως. ⁷ οὕτως. ⁸ οὕτως. ⁹ οὕτως. ¹⁰ οὕτως. ¹¹ οὕτως. ¹² οὕτως. ¹³ οὕτως. ¹⁴ οὕτως.

παρεσκευάμενος πάντα τὸ ἐν εἰρήνῃ εἶναι ἐδέσχεσθαι, A

τὸ ἐν εἰρήνῃ εἶναι ἐδέσχεσθαι

οὕτως. ¹ οὕτως. ² οὕτως. ³ οὕτως. ⁴ οὕτως. ⁵ οὕτως. ⁶ οὕτως. ⁷ οὕτως. ⁸ οὕτως. ⁹ οὕτως. ¹⁰ οὕτως. ¹¹ οὕτως. ¹² οὕτως. ¹³ οὕτως. ¹⁴ οὕτως.

Β: Χαίροις, βασιλίσσα, ἡμεῖς ἀναγγέλλοις· ἡ δὲ εἶπεν, πῶς σκλαυνῶναι τὰ τα προφήτα, ἐγὼ
 δ' αὖτις ἔλα παραγίνεται ὁ θεὸς ἄριστος πρὸς μὲν· ἡ δὲ αὖτις ἔλα· ὁ δὲ οὖν πρὸς
 αὐτὴν ἤκουον, βασιλίσσα, ἐγὼ προφήτης εἰμι.

κβ: ὁ γὰρ τὸν τόπον τοῦτον ἀπέρει· καὶ ἐκείνους δοῦναι αὐτῷ εἰς κλεῖς τοῦ κοιτῶνος. ὁ δὲ
 ἐν ἀποκρίσει τῷ ἀπὸ τοῦ θεοῦ εἶπε καὶ πρὸς αὐτὴν ὅτι· ἂν ἡβούλετο ἡ ὁ
 ἡ ὁποιοῦμένη ὡς καὶ αὐτὴν ὁ θεὸς ἡ δ' ἄκουον.

ἡμεῖς β. ἡμεῖς ἡμεῖς διὰ τῆς
 Γσταλτὶς τοῦ Ν. α. α. β.

κβ: καὶ ἔχοντα κράτα καὶ αὐτὰ πρὸς τὴν κράτην αὐτοῦ χροῦν παρὰ λήσιν αὐτὴν ἐν τῇ
 χροῖ αὐτῇ κατὰ τὴν ἐκείνην, καὶ τὴν ἐκείνην ὡς καὶ αὐτὴν ὁ θεὸς ἡ δ' ἄκουον.

λέγων λαβὼν τὸ σκήπτρον αὐτοῦ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ κοιτῶνος καὶ ἀπέκρυφεν
 ὁ εἶπεν. Γσταλτὶς α. α. β.

Πρώτῃ δὲ γενομένης ἡμέρῃ ἡ Ὀλυμπιάς καὶ ἦλθεν εἰς τὸν κοιτῶνα ἡ. = β.
 τοῦ Νεκτανεβῶ. Καὶ ἀποκρίσας εἶπε· Κορία, τί; ἀνάγγελέ μοι, γέγονε,
 ὅ εἶδες; Ὀλυμπιάς λέγει· Γέγονεν, ὅ εἶπες. Ὁ δὲ λέγει· Καχάρηκα
 σὺν σοί, κορία. Καὶ Ὀλυμπιάς λέγει· Ἀρα οὐκ ἔτι παραγίνεται;
 προσέχω γὰρ ὡς γυνὴ τῇ ἀφίξει καὶ συνοῖσά αὐτοῦ τῇ πρὸς ἐμὲ, ὅτι
 ἡδεῖ πόθω παρελθῆναι αὐτόν, ὡς προφῆτα, ἀλλ' ὅτι σε ἔλαθε τοῦτο καὶ
 ἡγήνηται, θαυμάζω. Ὁ δὲ ἐχάρη, ὅτι ἐφίληθη ὑπὸ τῆς βασιλίσσης, καὶ
 εἶπεν· Ἀκουσον, Ὀλυμπιάς. ἐγὼ προφῆτης εἰμὶ τοῦ θεοῦ τούτου, ἐάν
 βούλῃ, ὅς μοι τὸν τόπον τοῦτον εἰς τὸ κοιμᾶσθαι ἐκεῖ ἀπαρνεώληται.
 τὸν γὰρ συνήθη καθαρὸν ποιῶσα αὐτῷ, καὶ ἐλευσεται πρὸς σέ. Καὶ
 Ὀλυμπιάς λέγει· Ἡ θέλησί σου γενήσεται ἀπάρτι. Καὶ λέγει τοῖς
 θυρωροῖς αὐτῆς· Δότε τοῦτον τὴν κλεῖν τοῦ κοιτῶνος. Ὁ δὲ λαβὼν
 ἀπέκρυφεν, καὶ ἀληθῶς εἰσέρχεται, ὅσῳ ἂν ἡβούλετο Ὀλυμπιάς εἰσέρ-
 χασθαι αὐτόν πρὸς αὐτήν. προσηγγισθεῖς δὲ αὐτῇ προσηγγισθεῖς, καὶ ἐκεῖνος
 κατὰ τὸ εὐχόμενον συνήλθεν Ὀλυμπιάδι πιστὴν ποιῶν Ἀμμωνα εἶναι.

Ἐγχεῖτο δὲ ἡ γαστήρ αὐτῆς, καὶ εἶπεν· Ὁ προφῆτα, τί ποιῶσα, ἐάν
 παραγνόμενος εὖρη με Φίλιππος ἐγχεῖται; Ὁ δὲ λέγει· Μὴ φοβηθῇς,
 κορία. ἐν τούτῳ γὰρ βοηθεῖ σοι ὁ θεός· Ἀμμων, καὶ ἐπιστάς αὐτῷ ἐν
 ὄνειρῳ μηνύει τὸ γενησόμενον, [ὥστε] ἀνεγνώχλητον καὶ ἀκόλαστον εἶναι
 σε ἀπ' αὐτοῦ. Ὅσῳ οὖν Ὀλυμπιάς ἐπλανάτο διὰ τῆς μαγικῆς τέχνης
 τὴν ἀλήθειαν αὐτῆς ἐπίδεικνυσαν.

8. Καὶ λαβὼν θαλάσσιον ἱέρακα, τοῦτον ἐμάγευσεν ὁ Νεκτανεβῶς. καὶ ἡ.
 ὅσα ἡβούλετο ἐν ὄνειροις ἰδεῖν τὸν Φίλιππον ἱέρακι μαγείᾳ χρώμενος
 εἶπε καὶ παρεσκευάσεν ἵστασθαι τὸν ἱέρακα. Ὁ δὲ διὰ τῆς τῆς καὶ
 διὰ τῆς θαλάσσης ἱσταμένος ὁ ἡμέρας καὶ ὁ ὁ νύκτας ἦλθεν, ἐνθα ἦν
 Φίλιππος, καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ, καθὼς ἔμαθε παρὰ Νεκτανεβῶ ἐν ὄνειρῳ.
 Φίλιππος θαυμάσας τὸν ἱέρακα διωπνίσθη τεταραγμένος. Καὶ μετακα-
 λεσάμενος ὀνειροπόλον Βαβυλωνίαν λέγει αὐτῷ· Εἶδον κατ' ὄναρ θεὸν
 τίνα ἐμφορῶν πολλὴν τὴν χαίτην καὶ τὸ γένειον [καὶ] ἄρεατα κοῦν ἔχοντα
 πρὸς τοὺς χροατοὺς, καὶ νυκτὸς εἰσελθὼν πρὸς τὴν γυναῖκά μου Ὀλυμ-
 πιάδα καὶ ἀνακλιθεὶς συγγίγεται αὐτῇ καὶ ἀναστὰς λέγει αὐτῇ· συνέλαβες
 ἐξ ἐμοῦ ἄρρενα παῖδα, ὃς ἐγχαρπὸν ποιῶσι σε¹⁰ καὶ τὸν θάνατον τοῦ
 πατρὸς ἐκδικήσει. Ἰδοὺ δὲ ἐγὼ καταβράσκειν τὴν φύσιν τῆς γυναίκος μου
 βίβλη [καὶ] σφραγίσαι τῇ ἐμῇ σφραγιότηρι. ἦν δὲ ὁ δακτύλιος χρυσοῦς
 καὶ τὸ ἐκτύπωμα ἡλίου [ἔχων] καὶ κεφαλὴν λέοντος καὶ ὄδρου, καὶ αὐτὰ
 ποιήσας ὑπανάσκει ἱέρακα ἐλθόντα πρὸς ἐμὲ ταῖς ἡμέραις πτέρων ἐξεργεῖται¹¹
 με τοῦ ὕπνου, ἀγγέλλειν δὲ οὐδέν. Ἐρωτῶ δὲ καὶ ζητῶ μάστιγ' αὐτῷ ὀνείρῳ
 λέγει αὐτῷ ὁ ὀνειροπόλος· Ἀληθὲς ἐστὶν ὁ ὄνειρος, ὃν εἶδες, τὸ γὰρ ἡ.
 σφραγίζειν σε τὴν φύσιν τῆς γυναίκος σου [ὁρῶν, ὅτι] πιστῶς γέμουσιν

οἱ β.

¹ μ: μή τις συγγῆθ' ὀλίσσων. ² sc. τῇ θεῇ. ³ Vgl. Lat.: dicito mihi, atque
 ego procurabo, quo ad te saepius veniat. ⁴ I. ε. st. ε. p. ⁵ M: ἀνέγχετον.
⁶ oder πιστὴν. Ursprünglich wohl anders. ⁷ I. unwunder st. — ε. p. ⁸ Das
 Eingeklammerte ist von den Hs. aus dem Griechischen [C] ergänzt.
⁹ Von A als Eigenname gefasst [Vgl. C]. ¹⁰ Durch dessen Geburt du dich
 als ἐγχαρπὸς erweisen wirst. ¹¹ I. Inf. st. Ip.

οἱ χρηστοί. σφαγίς γὰρ πίστις ἐστίν, δηλοῦσα ὅτι καὶ συνέλαβεν ἡ γυνή. οὐδεὶς γὰρ κενὸν ἀγγεῖον σφαγίζει, ἀλλὰ μεστόν. τὸ δὲ [καταρράπτειν σὲ] βίβλῳ [ὅλησιν Αἰγύπτιον εἶναι τὸν σφαγιστὰν]. οὐδαμοῦ γὰρ εὐρίσκειται βίβλος, εἰ μὴ ἐν Αἰγύπτῳ.¹ καὶ ἡ σφαρὰ οὐκ ἐστὶ ταπεινὴ, ἀλλὰ λαμπρὰ καὶ ἐνδοξοῦς καὶ ἅμα ἐντιμὸς² διὰ τὸν χρυσόν. τί γὰρ χρυσοῦ ἐνδοξότερον, δι' οὗ οἱ θεοὶ προσκυνοῦνται; Καὶ ὅτι ἡ σφαγίς ἦν ἥλιος καὶ ἔχουσα κεφαλὴν λέοντος καὶ δόρυ, οὗτος ὁ γεννῶμενος μέχρι τῆς ἀνατολῆς ἐλευσεται, πάντα ἐκουσίως καὶ κατὰ τὴν αὐτοῦ θέλησιν παύων, καὶ δορυαλιώ-
τους τὰς χώρας καὶ τὰς πόλεις ποιήσει διὰ τὸ δόρυ, ὃ ἔν ἐν τῷ ὄνειρῳ. ^{m, B} Τὸ δὲ ἐωρακέναι σε θεὸν κριοχέρατον πολὺν, ὁ τῆς Λιβύης θεὸς ἐστὶν Ἄρμων.³

^{m, B} ¹⁷. Ὡς τὰ χρίαντος τοῦ ὄνειροπόλου οὐχ ἥδεως ἔχουσαν ὁ βασιλεὺς τὴν συνεληφέναι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καίπερ ἐκ θεοῦ⁴ εἶδώς. Καὶ νικήσας⁵ τὸν πόλεμον εὐθέως ἐπεσθεν εἰς τὴν Μακεδονίαν εἰσεργασθαι. Ἐφοβήθη δὲ ἡ Ὀλυμπιάς, καὶ παρεμβεθεῖσα αὐτῇ ὁ Νεκτανεβῶς.

¹⁸. Ἐλθόντος δὲ τοῦ Φιλίππου καὶ εἰσιόντος πρὸς τὴν βασιλισσαν ἦλθε⁶ πρὸς αὐτὴν ἡ Ὀλυμπιάς, ἀλλ' οὐ θαρρόμεθα ἐπὶ τοῖς γεγενημένοις. Ἰδὼν δὲ ὁ Φίλιππος αὐτὴν τεταραγμένην εἶπεν· ὦ γύναι, τούτων οὐκ εἰ σὺ αἷτια, ἀλλων γὰρ ἐγένετο τὸ ἀμάρτημα. καὶ ἐμοὶ ἐν ὁράματι ἠγγέλθη τὸ γεγονός, ἵνα σὺ ἀνάτις καὶ ἀνεπὶχλήτος ᾖς. Πάντα γὰρ δυνάμεθα οἱ βασιλεῖς, πρὸς δὲ τοὺς θεοὺς οὐδὲν δυνάμεθα. οὐ γὰρ τοῦ δήμου (ἀγοράσι) ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη, οὐδὲ εὐπρεπὲς τῇ σῇ μορφῇ τις ἡράσθη αἷως, ἀλλὰ θεοὶ, οἱ πάντα δύνανται.⁷ Ὡς τὰ λέγων εὐθυμον ἀπέστειλε τὴν Ὀλυμπιάδα. Ἡ δὲ ἠγαρήσκει τῷ προμηνύοντι προφήτῃ. Καὶ ἦν μετὰ ταῦτα σὺν Ὀλυμπιάδι ὁ Φίλιππος.

¹⁹. Ὁ δὲ Νεκτανεβῶς διήγεν ἐν τοῖς βασιλείαις καὶ οὐδενὶ ἐφάνη, οὐ γὰρ ἔβουλοτο. Ἦκουσε δὲ Φιλίππου λέγοντος· Ὅχι ὑπὸ θεοῦ⁸ συνέλαβες, ἀλλὰ ἑτέρῳ τινὶ ἐκολλήθης ἀληθῶς. δεῖν ἐμπέσει εἰς τὰς χειρὰς μου, ἀνηλεεὶ κυλάσει ἀπὸ αὐτὸν ἐκ τοῦ βίου". Ἦκουσε ταῦτα ὁ Νεκτανεβῶς, ἃ εἶπεν.

²⁰. Ὡς δὲ εὐχομένους διὰ τὴν τοῦ βασιλέως ἐπιδημίαν, μόνος ὁ βασιλεὺς κατὰφες ἦν διὰ τὸ ἔχονος εἶναι τὴν γυναῖκα. καὶ ὥς ἐν ᾗδον ἦσαν οἱ πολλοί,⁹ ὁ Νεκτανεβῶς ἀλλάσσει αὐτὸν μεταβαλὼν εἰς μορφὴν δράκοντος πολὺ μείζονος τοῦ πρώτου, ἦλθε διὰ μέσου τοῦ τρικλίνου καὶ ἐσύριζε φοβερὸν, ὥστε τὰ θεμέλια σεισθῆναι. Οἱ δὲ θεωρήσαντες ἀνεπήδησαν φόβῳ καταπλαγέντες. Ἡ δὲ Ὀλυμπιάς ἐπιγνοῦσα τὸν ἴδιον νομφίον προτείναντα τὴν δεξιὰν ἐκ τοῦ κόλπου¹⁰ ἐξήγειρε καταθέλγουσα.¹¹ Ὁ δὲ πάντοτε τοῦ τρικλίνου κυκλώσας ἦλθεν ἐπὶ τὰ γόνατα Ὀλυμπιάδος καὶ προύβαλε τὴν ὀφθαλμὸν ἡλῶνταν καὶ κατεφίλησεν αὐτὴν τεκμηρίῳ τὴν στοργὴν ἐκιδεκνῶν· ὁ δὲ δράκων τοῖς θεωροῦσιν. Ὁ δὲ Φίλιππος φοβηθεὶς ἅμα ἐκείνῳ καὶ ἀγωνίαν παρεῖχε τοῦ ἀπέναντι.¹² Ὁ δὲ Νεκτανεβῶς οὐ βουλομένης συνέως ὀφθῆναι τῷ θεάτρῳ¹³ μεταβάλλεται ἐκ δράκοντος

ἐν τῷ θεάτρῳ.

¹ B: A stellt dieser Satz hinter βίβλῳ. ² A fügt unpassend ἀλλὰ καὶ hinzu. ³ A: θεῶν. ⁴ w: ἦν ἐλθούσα. ⁵ A: θεῶν. ⁶ A: εἶπον. ⁷ w: τὸ πλῆθος. ⁸ A: x. bei A hinter ἐξήγειρε. ⁹ Verm. ἡβήματα. ¹⁰ Gemeint wohl: er wusste nicht, ob er bleiben oder weggehen solle. ¹¹ V: discedit. ¹² = τοῖς θεαταῖς.

¹³ B: πιστεύεις ὅτι δεινῶν ἐστὶ καὶ συνέλαβες ἡ γυνὴ σου κτλ.

¹⁴ CA; B: διὰ τὴν αὐτὴν προσκυνούσας τοὺς θεοὺς ἐν αὐτῇ τιμῶν.

¹⁵ B m: ταῦτας κατατολῶν.

¹⁶ A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη.

¹⁷ A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη.

¹⁸ A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη.

¹⁹ A: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη. B: ἀνδρὶ τινὶ ἐκολλήθη.

εἰς αὐτὸν καὶ ἐκείθεν ἀρίπταται. τὸ δὲ ποῦ ἐχώρησε περιττόν ἐστὶ μοι. = L, H, C.

λέγειν
Ὁ δὲ Φίλιππος ἐκτροβηθεὶς καὶ ἐκ τοῦ φόβου ἄνασθας² εἶπε· "Γύναι, κβ'.
τεκμήριον τοῦ περὶ σὲ κινδύνου εἰσατάμην τὸν θεὸν βοηθήσαντά σοι διὰ
τὸν κίνδυνον. τίς δὲ ἦν ὁ θεός, οὐκ ᾔδειν. ἔδειξε γὰρ ἡμῖν τὴν Διὸς καὶ
Ἀμμωνος μορφήν.³ Λέγει 'Ολυμπιάς· "Καθὼς ἐαυτὸν μοι ἐδήλωσεν,
ὅτε μοι συνῆλθεν, Ἀμμων ἐστίν, ὁ πάσης τῆς Λιβύης θεός". Ἀκούσας
ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἐμακάρισεν ἐαυτόν. Θεοῦ γὰρ σποράς μέλλω — εἶπε —
πατὴρ γίνεσθαι.

Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας καθεζομένου Φιλίππου ἐν συμφύτῃ⁴ τινὶ τόπῳ κγ'. = B
ἐν τοῖς βασιλείαις, οὗ ὄρνεις πολλαὶ ἐνέμενον, καὶ πρὸς γοησιμὸν τι σαρ-
λάζοντος⁵ αἰφνιδίως ἀλλομένη ὄρνις εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ ὡς ἐβαλεν, κβ'
αὐτὴ δὲ ἀρίπτατο. καὶ τὸ ὦν ἀποκοισθὲν ἐκ τοῦ κόλπου αὐτοῦ εἰς τὴν κβ'.
γῆν ἀπερράγη. ἀφ' οὗ ἐξῆλθε μικρὸν δρακόντιον καὶ κυκλεύσαν πολλάκις
καὶ εἰς τὸ ὦν βουλομένην εἰσελθεῖν πάλιν, ὅθεν ἐξῆλθε, καὶ βαλὼν πάλιν
ἔσω τὴν κεφαλὴν παραυτίκα ἐτελεύτησεν.

Ταραχθεὶς δὲ ὁ Φίλιππος οὐ μετρίως μετεστείλατο 'Αντιφῶντα⁶, κατ'
ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἐπίσημον σημειολόγηται. καὶ σὺς ὑψηλῶς αὐτὸν
γενόμενον σημείον, τὴν ὄρνιν, τὸ ὦν, τὸν δράκοντα, τὸ κυκλῶν, τὴν
τελευτήν.⁷ Ὁ δὲ 'Αντιφῶν κατ' ἰδίαν ἐπιστήμας Θεοῦ θαλήσει ἐμπνευ-
σθεὶς⁸ λέγει αὐτῷ· "Βασιλεῦ, ἔσται σοι υἱός, ὃς περιελθὼν τὸν ὅλον
κόσμον πάντας τῇ ἰδίᾳ δυνάμει ὑποτάξει, αὐτὸς δὲ αὐθεντῶς ὑποταγθήσεται.
ὑποστρέψων δὲ εἰς τὴν ἰδίαν χώραν ἀλιγοχρόνιος τελευτήσει. ὁ γὰρ δράκων
βασιλικὴν ζωὴν ἐστὶ. τὸ δὲ ὦν, ὅθεν ὁ δράκων ἐξῆλθε, παραπλήσιον
τῷ ὅλῳ κόσμῳ. καὶ κυκλεύσας τὸν κόσμον καὶ βαλὼν ἔλθε πάλιν
εἰσελθεῖν, οὐκ ἔφθασεν, ἀλλ' ἐτελεύτησεν." Ὅπως οὖν λόσας ἡρμήνευσεν
αὐτῷ τὸ σημεῖον καὶ ὅρα λαβὼν παρὰ τοῦ Φιλίππου ἐξῆλθεν.

12. Καὶ τελευτήσας τοῦ ὁρισμένου χρόνου τῆς κηΐσεως ἐννέα μηνῶν κβ'. = B
μετὰ τὴν πλήρωσιν τῆς συλλήψεως⁹, ἡ 'Ολυμπιάς ἐκάθισεν ἐπὶ τὸν
κροσσὸρον διόρον τικτεῖν. παρέστη δὲ ὁ Νεκταναβῶς καὶ κατεμέτρησε τοὺς
οὐρανίους δρόμους τῶν ἀστέρων, καὶ συγκλονήσας τὰ κοσμικὰ στοιχεῖα
τῇ ἐαυτοῦ δυνάμει χρωμένους ἐμαθε τὰ ἐνεστώτα¹⁰ καὶ εἶπεν· "Ἐπίσχες
σεαυτήν, γύναι, καὶ νίκησον τὰ ἐνεστώτα τῇ φύσει¹¹ καὶ παραπλήσια
ταῖς τῇ φύσει, ἢ ἐνέννησέ σε. ἐάν γὰρ νῦν ἀποκησῇς, ὑπόδουλον¹² ἢ
ἀρχαῖωτον ἄλλων τέξῃ".

Πάλιν δὲ τῆς γυναικὸς ὀγλουμένης ὑπὸ τῶν ὀδόνων καὶ μὴ δυναμένης κβ'.
καταστρεῖν τῶν πλείστων πόνων, ὁ Νεκταναβῶς λέγει· "Καρτέρησον ὀλίγον,
ὦ βασιλίσσα. ἐάν γὰρ νῦν ἀποκησῇς, γάλλος ἐστὶ ἡ ἀπρόσκοπος ὁ
γεννώμενος". Καὶ παραμυθίαν τινὰ παρείχεν ὁ Νεκταναβῶς παρηγορίαις
τῇ γυναικί, καὶ ἐπέειχε τὴν χεῖρα τοῖς φυσικοῖς ἐαυτῆς πόροις διδάσκειν
τῇ ἀνάγκῃ. Ὁ δὲ Νεκταναβῶς τῇ ἰδίᾳ δυνάμει κατεῖχε¹⁴ τὸν τοκετὸν.

¹ ἐκ τ. φ. bei R vor καί. ² w: πρὸς ἐαυτὸν ἐλθὼν. ³ V: quippe ut Iovem credas ex aquila, ut Hammonem ex dracone. ⁴ Von R = consitus, densus gefasst. ⁵ V: isque intentus rebus agendis animum occupavisset. ⁶ A V: V. ⁷ V: ad incrementum peritiae dei adminiculo inspiratus. ⁸ Auch bei R hinter κόσμῳ. ⁹ Die Zeitbestimmung fehlt sonst. ¹⁰ w: τὸν ἐν χρόνῳ. ¹¹ So nach L, R: νίκησον τὴν φύσιν διὰ τῶν ἐνεστώτων. ¹² R: ὑπὸ δουλείᾳ. ¹³ ἐκόλυε.

β: δεῦ Ἀμμωνος μορφήν καὶ Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρτέμιδιού. — Α αὐτῶν.

Α: πρὸς τὴν ἡσυχίαν ἐν φιλικῶς βίβλῳ γοημένου αὐτοῦ.

β: βούχλη γώγῃ αὐτῇ τῷ μὴ σπένδῃ τὸν τοκετὸς αὐτοῦ. m. A.

τοῖς ἐμοῖς διαπύται χαίρειν. Ἔστιν¹ ἐπιστάσθαι παρὰ Ζεύδιδος τοῦ θεράποντος ὑμῶν, ὅ τι ποιῇ ὁ Ἀλέξανδρος. ἄντα γὰρ κελεύετε φέρεσθαι τούτῳ, οὐκ ἐπιταρῇ εἶναι διὰ τὸ πολλὰ δῶρα χαρίζεσθαι. ὑμεῖς οὖν ἐκλέγοντες κρίνατε, ἃ δοκεῖ ὑμῖν πέμπειν μοι. ἐρῶσθαι ὑμῖν εὐχομαι.”

Ἀντέγραφον καὶ οὗτοι Ἀριστοτέλει τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ ἐπιστολὴν μ'. τοιαύτην. “Φίλιππος καὶ Ὀλυμπίας Ἀριστοτέλει τῷ διδασκάλῳ χαίρειν. Ζεύδης, ὃ ἐπιστήσαμεν² τὴν πρόνοιαν τοῦ παιδὸς³, τὰ ἡμῶν, ἄντα κελεύομεν φέρεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ἥγχιεν οὐκ ἐπιταρῇ εἶναι Ἀλεξάνδρῳ ἅτα πολλὰ δῶρα βουλομένῳ δίδόναι. Ἐπιδῶν οὖν τοῦτο⁴ εὖ διάταξεν καὶ ἐξήγησεν ἡμῖν.”

Ἀντέγραφον ὁ φιλόσοφος ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως: “Ἀριστοτέλῃ μα'. ὁ φιλόσοφος Φίλιππον καὶ Ὀλυμπιάδην χαίρειν. Οὐκ οἶμαι ἔγωγε⁵ νοθεύειν τὸν υἱὸν ὑμῶν Ἀλεξάνδρῳ [ὡς] ἀλλότριον τὴν ἑαυτοῦ καὶ ἐξω τῶν ἐμῶν καὶ τῶν ὑμετέρων ἥθῶν πράξαντα. ἀκούω γὰρ καὶ τὰ μαθήματα τούτου ὁρῶν κρίνω⁶, ὅτι διὰ ἐξέτασως πράττειν καὶ οὐχ ὡς παῖς, ἀλλ' ὡς γηραιὸς ἀνὴρ ἐκλέγειν καὶ κρίνειν δύναται. Ὅ τι οὖν ὑμῖν ἀρεστὸν ὀφεί, τοῦτο ποιήσατε. ἐρῶσθε.”

Τούτα δὲ ἀναγνόντες ἐπεμψαν καὶ οὗτοι ἐπιστολὴν Ζεύδιδι περιέχουσαν μβ'. τοιαύτην. “Φίλιππος καὶ Ὀλυμπίας Ζεύδιδι ἡμετέρῳ χαίρειν. Ἐπέμψαμεν Ἀριστοτέλει τῷ διδασκάλῳ τὰ γεγραμμένα ὑπὸ σοῦ πρὸς ἡμᾶς γράμματα. ὥστε ταῦτα ἀπολαβὼν τὰ γεγραμμένα ὑπ' αὐτοῦ ἐπιμελοῦ διορθοῦν. ἐρῶσο.”

Ὅ δὲ Ἀριστοτέλης ἀναγκαστὴν ἔγραψε δι' ἀπειλῆς Ἀλεξάνδρῳ γράμματα μγ'. τοιαύτην. “Ἀριστοτέλῃ Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱῷ χαίρειν. Ἐγραψαν πρὸς ἐμὲ οἱ γονεῖς σου τὰς πεπεμμένας ὑπ' αὐτῶν δαπάνας σοι οὐκ εἶναι ἐπιταρῇ, ὅν οὐδὲν οἶμαι οὔτε τῶν σῶν οὔτε τῶν ἐμῶν οὔτε τῶν γονέων σου ἥθῶν⁷ ἀλλότριον ποιεῖν. ἐρῶσέ μοι, υἱὲ γλυκύ.”

Ἀντέγραφον αὐτῷ Ἀλέξανδρος οὕτως: “Ἀλέξανδρος τῷ σοφωτάτῳ μδ'. διδασκάλῳ μου Ἀριστοτέλει χαίρειν. Ἰσθί, πάτερ, ἀναξίας [μὲν] εἶναι τὰς πεπεμμένας μοι ὑπὸ τῶν ἐμῶν γονέων δαπάνας. ὁμοῦ ταῦτα ἀκούσαντας ἔδει αὐτοὺς χαλεπαίνειν ὡς τῷ ἰδίῳ υἱῷ⁸. νῦν δὲ τοῦναντίον πεποιήκατιν. ἐρῶσθαι σοι εὐχομαι.”

Ὅμοια τούτων καὶ οἱ γονεῖς ἔγραψαν Ἀλεξάνδρῳ γράμματα, ἃ ἥγχιεν με'. τὰ δεδομένα αὐτοῖς τοιαύτην τὸν τρόπον. “Φίλιππος καὶ Ὀλυμπίας Ἀλεξάνδρῳ τῷ υἱῷ χαίρειν. Τὰς τεταγμένας σοι δαπάνας, ἃς παρ' ἡμῶν πέμπομεν, ἀξίας Φιλίππου καὶ Ὀλυμπιάδος κρίνας, μὴ ἐξουθενήσας ἀπόπεμψε⁹, μηδὲ τὰ Ἀριστοτέλους γράμματα [καταφρόνει], ἀλλὰ ὡς πρέπει σοι, φύλαττε καὶ ἄλλα ἀμείνονα ἐνθυμείσθαι ἐπινύει¹⁰. ἐρῶσο ἡμῖν, φίλον καὶ σοφὸν παιδάριον.”

¹ l. st. ἄ [V: est scire]. ² auferlegen. ³ V: qui sumptibus Alexandri est praefectus. ⁴ l. *utubul* *συμφ* [Var.] *ἔλρημ*. ⁵ w: ταῖς ἐμαῖς χερσίν.

⁶ Ich lese *ἡμῶν* *α* *h* st. *ἡμῶν*. ⁷ St. *ἡμῶν* [θελήματος] wird, wie in *μα*. *συμφ* [ἡθῶν] zu lesen sein. ⁸ Wie Eltern dem Kinde zürnen [?]. Nach dem Syrer: ἔδει αὐτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ τῷ υἱῷ χαλεπαίνειν. Jedoch wäre dann nicht ὁμοῦ, sondern διὸ zu erwarten. V: reges pariter ac parentes. ⁹ V: prodigeris. So auch Var. [in e. ἀντίγραφον ἀμφιβόλον]: μὴ εἰκῇ καὶ ἀπροπῶς ἀνάλαττε, μηδὲ καταφρόνει τῶν Ἀριστοτέλους γραμμάτων. ¹⁰ l. *utubul* *συμφ* *ἔλρημ*.

Φιλίππου. Ἐπεμψὲ τὸν Ἀλέξανδρον ὁ πατὴρ αὐτοῦ μετὰ τῶν στρατευμάτων αὐτοῦ πολεμῆσαι. Καὶ εἰς τὸπον τοῦτον παραγεγόναι λόγους συνετοῖς ἔπειτα τούτους· πολλοὶν ὑπάρχουσιν εἶναι ἢ τῇ τῶν ὅλων δυνάμει αἰγυμάλωτους γενέσθαι.

Εἰσαλθὼν δὲ ἀπὸ Μεθώνης πόλεως πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἰδὼν ἐπ' αὐτῷ ἄνδρα βαρβαρικῶς στολισμῷ [ἡμφιεσμένους] ἐθέτασε λέγων· "Τίνες εἰσὶν οὗτοι;" Οἱ δὲ λέγουσι· "Σατράπαι εἰσὶ Δαρείου." Λέγει Ἀλέξανδρος· "Τί παραγεγόναισι ὧδε;" Οἱ δὲ λέγουσι· "Τοὺς συνήθειαι φόρους ἀπαιτοῦσι τὸν πατέρα σου." Ὁ Ἀλέξανδρος λέγει· "Υπὸ τίνας ἐπέμψθησαν ὧδε;" Λέγουσιν· "Υπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Δαρείου." Λέγει Ἀλέξανδρος· "Υπὲρ τίνος τοὺς φόρους ἀπαιτοῦσιν;" Ἀπεκρίθησαν λέγοντες· "Τοῦς τῆς γῆς Δαρείου." Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λέγει· "Εἰ ταῦτα οἱ θεοὶ δέδωκασι τοῖς ἀνθρώποις δωρεὰν εἰς διατροφήν (βίου), καὶ οὗτος τὰς τῶν θεῶν δωρεὰς ἐρανίζειται, οὐκ ἔστι θίκατον τὸν Φίλιππον τοῖς βαρβάροις φόρους παρέχειν."

Καὶ αὐτὸς τοὺς Ἑλληνας εἰς δουλείαν ὑποτάσσειν θέλων ἐκέλευε τοὺς βαρβάρους καὶ λέγει αὐτοῖς· "Πορεύεσθε, εἰπατε Δαρείῳ, ὅτι Ἀλέξανδρος ὁ παῖς Φιλίππου ταῦτα λέγει· ὁ πατὴρ μου ὅτε ἦν ἄπαις, φόρους ἐτέλει ὑμῖν. ὅτε δὲ ἐγένετο αὐτοῦ υἱὸς Ἀλέξανδρος, φόρους οὐκέτι δίδωσιν ὑμῖν. οὐδὲ ἐλάβετε φόρους παρ' αὐτοῦ, οὐκ ἀφῆσιν ὑμῖν, ἀλλὰ ἐπ' ἀνέρχονται καὶ ἀπαιτοῦν ὑμᾶς." Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξέπεμψε τοὺς πρέσβεις μὴδὲ γραμματέων ἀξιώσας τὸν πέμψαντα αὐτοῦς. Ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἔχαυεν ὄρων τοιαῦτα τολμῶντα τὸν Ἀλέξανδρον.

Καὶ πάλιν ἑτέρα πόλις ἀπακούσας ἀντήρε τῶν θρακῶν. ἐπεμψεν ὁ Φίλιππος τὸν Ἀλέξανδρον μετὰ πολλῶν στρατευμάτων πολεμῆσαι ἐπ' αὐτήν.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ. Τοῦτο δὲ οὐκ ὑπεδέξατο ἡ Ὀλυμπιάς. Καὶ ἐμελέτησεν ἐπιβουλεύειν Πανστανίαν γνοὺς ἐπὶ πόλεμον πορευθέντα τὸν Ἀλέξανδρον καὶ ἀγῶνα γίνεσθαι θυμολικόν· καὶ Φίλιππον εἶναι σὺν αὐτῷ. Εἰσέρχεται ὁ Πανστανίας εὐφρῆς εἰς τὸ θέατρον μετὰ ἄλλων γενναίων ἀνδρῶν ἀνελκὶν βουλόμενος τὸν Φίλιππον, ἵνα ἀρπάσῃ τὴν Ὀλυμπιάδα, καὶ πλῆξας τὸν εἶπε κατὰ τὴν πλευρὰν Φιλίππου ἰσχυρῶς ἐπληξεν, ἀλλ' οὐκ ἀπέθανε. Καὶ γίνεσθαι θρόλλος μέγας ἐν τῷ θεάτρῳ, καὶ Πανστανίας ἐσπασεν εἰς τὰ βασιλεῖα βουλόμενος ἀρπάσαι τὴν Ὀλυμπιάδα.

Αὐτῇ δὲ τῇ ἡμέρᾳ νικῆρας πόλεμον ὁ Ἀλέξανδρος ἐπ' ἀνέρχεται εἰς τὴν πόλιν καὶ ὅρᾳ μεγίστην παραγγῆναι αὐτῷ, τίς ἐστιν ἡ αἰτία, εἰπὼν τὸ γεγονός, ὅτι Πανστανίας ἐν τῷ παλατίῳ ἐστὶ σὺν τῇ Ὀλυμπιάδι. Τότε τὴν θύραν ἔδωκε φυλάσσειν στρατιώταις καὶ ὅρᾳ μετολεάζοντάς α.

¹ A: Τῆς γῆς ὅμων ὑπὲρ Δαρείου. ² A: δεδείχασι. ³ M: αὐτὸ γὰρ οὐ θέλων τοὺς Ἕ. εἰς δουλείαν ὑποτάσσει. ⁴ I. ῥῆμα. ⁵ A: Πανστανίαν. ⁶ I. ῥῆμα ῥῆμα. ⁷ A umschreibt: ἀγ. ὀρχηστῶν [καὶ] πασῶν τῶν ὤμων μουσικῶν. ⁸ Doch ist wohl ῥῆμα ἀγωνοθέτης zu lesen. ⁹ Hier und im nächsten Cp. erzählt A umständlicher. ¹⁰ Die Lesung ist hier unsicher.

Ἀπὸ τῆς γῆς τὴν τῶν ὅλων δυνάμει παραλήψας. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐδίδου φόρους ταλάντα β', στρατιώταις δι' ἐκείνης.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

Ἦν δὲ τις Πανστανίας ὄνομα, ἄνθρωπος πλούσιος, καὶ δύναντι εἶχε περὶ αὐτὸν πολλὴν καὶ μέγεθος ὑπερβάλλον, Θεσσαλονικεὺς. Οὗτος ἐπεθύμησεν Ὀλυμπιάδος καὶ ἐπέμψε ῥάλληρα τοὺς δυναμένους πεῖραι αὐτήν, ἵνα καὶ μεταγάγῃ τὴν Ὀλυμπιάδα καταλείψαι τὸν Φίλιππον καὶ αὐτῷ γαμηθῇ.

καὶ οὐδὲν οὐδέποτε μετ' αὐτῶν εὐτυχῶν ὅσοις αὐτοῦ εἰς συλλήψεις τὴν Π. κατέμνηται τὴν Π. καὶ βίας μεγάλης κραυγὰς εἶχε. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐδίδου φόρους ταλάντα β', στρατιώταις δι' ἐκείνης.

M.

Ἄλκιμα δὲ τὸν Πασανίαν.¹ ἐκράτησε τὴν διβολίδα² καὶ ἡβουλήθη εἰς αὐτὸν τοῦτείν. ἐφοβήθη δὲ, μὴ καὶ τὴν μητέρα πατάξῃ. Εἶπε δὲ ἡ Ἄλκιμα. "Τόδεσσον, παῖδιον, τὴν λόγγην, ἐμοὶ γὰρ ὁ Ἄμμων βοηθεῖ"³. Καὶ Ἀλέξανδρος ἐτόξευσε καὶ πλήξας⁴ ἀνέβη τὸν Πασανίαν. Μαθὼν δὲ τὸν πατέρα ἐτι ἐμπνουν ὄντα εἶπε. "Τί βούλεις;" Ὁ δὲ λέγει. "Ἐνέγκας τὸν πατέρα πρὸς ἐμέ." Καὶ Ἰλαρὸν μάγισσαν τίθησιν εἰς τὴν χεῖρα τοῦ πατρὸς. καὶ κρατήσας τὴν μάγισσαν ἐσφαξέ⁵ τὸν Πασανίαν.

Καὶ εἶπεν ὁ Φίλιππος. "Τέκνον, οὐ λαποῦμαι, ὅτι τελευτῶ⁶, ἐξεδιχθήην ἐθ⁷. γὰρ καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἀνέβην τὸν ἐχθρόν μου. Καλῶς οὖν εἶπεν ὁ Ἄμμων ὁ Ἄρ. 6ης ἐστὶ αὐτ. 6. τῇ μητρὶ σου. ἔχεις ἐν τῇ γαστρὶ ἄρβυρα παῖδα, ὅς σε ἐγκαρπώσῃ καὶ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς ἐκδικήσῃ." Καὶ ταῦτα εἰπὼν ὁ Φίλιππος εὐθέως ἀπέπνευσεν. Τοῦς δὲ ἄλλους ἐχθρούς ἀσπάρτας ἀνέβην. Ὁ δὲ Φίλιππος ἐτάφη βασιλικῶς⁸, καὶ αὐτὸν ἀλουργά θάπτει ἡ Ἄλκιμα. καὶ ὅλη ἡ Μακεδονία συμπάθης γενομένη ᾠδύροντο αὐτόν.

25. Μετὰ δὲ τὴν ἀναίρεσιν Πασανίου εὐστάθειαν λαβούσης τῆς πόλεως, ἔρχεται ὁ Ἀλέξανδρος ἐπὶ τὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Φιλίππου ἀνδριάντα καὶ βοήσας μέγα εἶπεν. "Ὁ παῖδες Πελλαιῶν καὶ Μακεδόνων, Θετταλῶν καὶ Ἰωαννῶν, Ἑλλήνων καὶ Ἀμφικτυόνων, Λακεδαιμονίων καὶ Κορινθίων καὶ τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν ἔθνων, συνέθετε μοι, ἐμπιστεύσατε ὑμᾶς αὐτοὺς Ἀλέξανδρου, στρατευομένῳ ἐπὶ τοὺς βαρβάρους καὶ αὐτοὺς ἐλευθερώσασιν τῆς τῶν Περσῶν δουλείας, ἵνα μὴ Ἑλλήνες τοῖς Πέρσαις δουλεύωμεν." Οὕτω φρονήσας⁹ διάταγμα ἐπιστολῇ εἰς τὰς πόλεις ἐπεμψεν.

Συνανθρωπίζοντας δὲ πάντας ἀμείνοντες παρεγένοντο πάντες εἰς τὴν σά.

Μακεδονίαν αὐθαίρετοι ὡς ὑπὸ θεοκράτου φωνῆς μετακληθέντες. Ἀλέξανδρος δὲ τὰς τοῦ πατρὸς ἐπιτολὰς ἀνοίξας ἔδωκε τοῖς νέοις τὴν πανοπλίαν καὶ ἔλαβε τοὺς ὑπερασπιστὰς Φιλίππου εἰς τὸν πόλεμον καίπερ γηραιὸς τυγχάνοντας. Ἀλέξανδρος οὖτοι Ἀλέξανδρος. "Ἡμεῖς προέβημεν τῇ ἡλικίᾳ συστρατευόμενοι τῷ πατρὶ σου, οὐκέτι σθένος ἐστὶν ἐν τῷ σώματι ἡμῶν πρὸς ἀντιπάλους, διὸ παραιτούμεθα τὴν ἐπὶ σοῦ στρατείαν."

Πρὸς τοὺτους ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξανδρος καὶ εἶπεν. "Ἄλλ' ἐτι μᾶλλον οὐβ. ὑμᾶς στρατεύω, εἰ καὶ γηραιὸι τυγχάνετε, πολλὴ γὰρ τὸ γῆρας ἰσχυρότερον τῆς νεότητος εἴσθην εἶναι. πολλὰς γὰρ ἡ νέα ἡλικία πεποιθῆσα καὶ γαστριωμένη τῇ τοῦ σώματος θανάτῳ ἐκτρέπεται, ὅποι βούλεται ἡμῶς¹⁰ [καὶ] χάσεται κινδυνεύει. Ὁ δὲ πρεσβύτερος πρότερον λογισάμενος, ἐπ' ὁ ὅρμη, ὑπερνήκησε τῇ γνώμῃ ἀπαλλαγῆς τοῦ κινδύνου. Ἡμεῖς οὖν συστρατεύομεθα ἡμῖν οὐχ ὡς ἀντιτασσόμενοι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ προστατεύομεν τοὺς νέους γενναίως μάχεσθαι. ἀμφοτέρων γὰρ ἐστὶ τὸ θάρρος¹¹. Ἀβέστε οὖν, ἐπιγύρατε ταῖς φρεσὶν ὑμῶν τὸ στρατοπέδον¹² πρὸς τὴν μάχην γιγνώσκοντες, ὅτι ὑμῶν ἐστὶν ἡ σωτηρία, οἱ ὑπὲρ τῆς πόλεως νικῆσαι ἔδοτε. Ἐπτηθέντων γὰρ [τῶν νέων] οἱ πολέμιοι ἐπὶ τὴν ἀγρυπτον ἡλικίαν ἐπελεύσονται. ἡ δὲ τῶν νικησάντων νίκη τὴν τῶν συμβουλευτῶν

¹ R. zieht irrig τ. Π. zum Folgenden. ² R: τὴν δίοτον λόγγην. ³ V: habeo enim praesidem Ammonem et protectorem. ⁴ Nach der Var. [6 Codd.]. Dieser den Recepta: ἀπανήσας. ⁵ I. δουλεύει. ⁶ R: τετελεύτηκα. ⁷ Dieser den Zusammenhang störende Satz fehlt sonst. ⁸ I. βασιλικῶς ἡλικ. βασιλικῶς. ⁹ φωνῆς. ¹⁰ Man erwartet eher ἡ νίκη. ¹¹ Das hier folgende πρότερον γὰρ ἐστὶ ist m. E. zu tilgen.

τοῦτο ἔστιν ὡς καὶ ἡμεῖς ἔχοντες ἐν τῇ γαστρὶ ἄρβυρα παῖδα.

Ἄλκιμα τὸν πατέρα αὐτοῦ.

Θηβαίων καὶ Ἀθηναίων αὐτῶν. L. C. L. καὶ Ἰωνίων καὶ Ἰταλίων.

Ἡμεῖς οὖν συστρατεύομεθα ἡμῖν οὐχ ὡς ἀντιτασσόμενοι τοῖς πολεμίοις, ἀλλὰ προστατεύομεν τοὺς νέους γενναίως μάχεσθαι.

* εἰς ἀντιπάλους ὡς καὶ ἡμεῖς ἔχοντες ἐν τῇ γαστρὶ ἄρβυρα παῖδα.

† λογισάμενος τὸ ὅρμη κινδυνεύει τῇ γνώμῃ ἀπαλλαγῆς τοῦ κινδύνου. DL
λογισάμενος ἐπὶ τῷ ὅρμη κινδυνεύει τῇ γνώμῃ ἀπαλλαγῆς. — — C

γνώμην ἀναδείξει.”¹ Οὕτως εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἔπεισε καὶ τοὺς ὑπεργήρους ἀκολουθεῖν.

Σταθροῦς δὲ Ἀλέξανδρος τὴν προτέραν στρατιὰν Φιλίππου ᾤρησεν
καὶ εὖρε Μακεδόνων πελῶν μὲν μυριάδας δύο καὶ πεντακισχίλους, ἱππέας
δὲ Μακεδόνων τετρακίλους καὶ ἑξακιστούς, καὶ ἄλλους βοηθούς ὀκτακιστούς.
συναριθμήσας δὲ σὺν οἷς μετ' αὐτοῦ εὐλόγηι εὖρε τὸ σύνολον μυριάδας
ἑπτὰ καὶ τετρακισχίλους καὶ ἑξακιστούς, καὶ³ ταύτας δύο μυριάδας καὶ
πεντακισχίλους, καὶ βοηθούς ὀκτακισχίλους καὶ ἑξακιστούς, καὶ Θρᾷκας
καὶ Περσικοὺς⁴ καὶ Σκύθας, οἱ προδρόμοι ἐχρήσθη, ἑπτακισχίλους καὶ
ἑξακιστούς. Τούτους ὀπίσθας⁵ σύμφωνας τοὺς παρόντας, μετ' ὧν παρε-
ῖλκει, [εὖρε] μυριάδας ἑπτὰ καὶ [τετρακίς] χίλους καὶ ἑξακιστούς. τούτους
ἔλπεισιν μετ' ὧν καὶ αὐτοὺς εἶγεν ἀπὸ τοῦ πατρὸς στρατιωτῶν, λαμβάνει
παρεσόντων εἰς Μακεδονίαν νόμιμα χρυσὸν τάλαντα μυριάδας, τεσσαράς
χιλιάς ὀκταχίλια ἐξήκοντα, καὶ τριπλεῖς κατεσκευασμένους⁶ καὶ λίβρα.

Καὶ διεσπάρσας διὰ τῆς Μακεδονίας καὶ διὰ τοῦ Θερμώδοντος ποταμοῦ καὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ὁρᾶς· ἐπληροῦν φύσει τυχευόντος διὰ τὴν τοῦ πατρὸς Φιλίππου δύναμιν, ἐκείθεν παρέλαβεν τοὺς ἐπιχειροῦν καὶ ἀρτήριον τάλαντα πενταχόσια, καὶ ὄχλητο εἰς τὴν Λυκαονίαν, καὶ ἐκεῖ συνθῆσας τοῖς ἐκεῖ στρατηγῶσι διεσπάρσεν εἰς τὴν Σικελίαν, καὶ τινὰς ἀπεσθῆσαντας αὐτῷ ὑπέταξε, καὶ διεσπάρσεν εἰς τὴν Ἰταλικὴν χώραν.

οὐ. Οἱ δὲ τῶν Ῥωμαίων στρατηγοὶ πέμπουσι διὰ Μάρκου Αἰμιλίου στρα-
τηγῶν, ὃς εἶπεν τῷ αὐτῷ Καπετωλίῳ στέφανῳ ἐκ χρυσῶ καὶ μαρ-
 μαρίνοις κατασκευασμένῳ, λέγοντος, "Προεπιτετανομένοις σε κατ' ἔθος ^{m. 6}
 Ἀλέξανδρ¹¹, χρυσῶ στεφάνῳ ὡς ¹² λίθων ἐκείνῳ." Ὁ δὲ ὑποδεξάμενος
 αὐτὸν τὴν εὐχαριστίαν ἐπηγγέλτο μεγάλους ποιεῖν αὐτοῦ τῇ δυνάμει.
 Ἀμαρβάνη δὲ παρ' αὐτῶν στρατιώτας χίλους ¹³ καὶ τάλαντα τετρακόσια.
 Ἔλασεν δὲ καὶ πλείονας ὅσων ἂν αὐτῷ στρατιώταις, εἰ μὴ πολέμειν προ-
 κέιτο τοῖς Κερνηθῶσι.

οὐ. Κάκειθεν διαπεράσας τὸ μεταξὺ πέλματος παρεγένετο εἰς Ἀφρικήν. Οἱ δὲ τῶν Ἀφρικῶν στρατηγοὶ ὑπήντησαν αὐτῷ καὶ ἰκέτευον αὐτὸν ἀποστῆ-
σαι¹⁴ τῶν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν ἀπὸ τῆς πόλεως. Ὁ δὲ τῶν ἄνδρων αὐτῶν
καταγνοὺς αὐτοῖς εἶπεν· "Ὡ κρείττονες γίνεσθε ἢ τοῖς κρείττοσι φόρους
τελεῖτε."

$\alpha_1 \beta_1 \gamma_1 \delta_1$ ο'. Καί τότε ἐκείθεν ἀναζεύσας μετ' ἄλλων στρατιωτῶν¹⁵ πᾶσαν τὴν Αἰθιοπίαν ἐπάνω λείπων¹⁶ εἰς τοὺς Ἀρμενίων ἱερὸν παρεγένετο· καί τεο στρατόπεδον ἐκέλευσε πλεῖν καὶ διαμεῖναι ἐν τῷ τόπῳ, ὅς καλεῖται Φάριτος νῆρος¹⁷. α
 $\alpha_1 \beta_1 \gamma_1 \delta_1$ αὐτός δὲ προσκυνοῦντας τοὺς Ἀρμενίων καὶ θύσας ὑπερήνηθη τοὺς τῆς μητρὸς λόγους, ἃ ἔλεγεν αὐτὸν Ἀρμενίων εἶναι αὐτός, καὶ προσευχόμενος εἶπε·
«Πάτερ, εἰ ἀληθεύει ἡ μήτηρ μου, ἐμὲ ἐκ σοῦ γεγενῆσθαι αὐτόν, χρησιμο-

¹ wird andeuten. ² So führt auch fort. ³ Im Folgenden verwirrende Wiederholungen, die wohl auf einer Verbindung verschiedener Relationen beruhen. ⁴ A: Παράλυσος. ⁵ ἐπιπνεύσας. ⁶ B: πυρίδας πέπτε. A: τάλαντα ο'. ⁷ Viell. urspr. κατὰ συνέπαιδα-παντήρησας. ⁸ Nach A. Die Receipta: Μόνητος. Varr. Mogon, Modon, Mog-Fluss in Thracien, Ermigon-Fluss. A: συνήθως. V: communis sacrificio. ⁹ A: κατ' ἑρ. ¹⁰ V: ἄνδρα. ¹¹ A: ἄνδρα. ¹² V: ἄνδρα. ¹³ A: ἄνδρα. ¹⁴ A: ἄνδρα. ¹⁵ A: ἄνδρα. ¹⁶ A: ἄνδρα. ¹⁷ A: ἄνδρα. ¹⁸ A: ἄνδρα. ¹⁹ A: ἄνδρα. ²⁰ A: ἄνδρα. ²¹ A: ἄνδρα. ²² A: ἄνδρα. ²³ A: ἄνδρα. ²⁴ A: ἄνδρα. ²⁵ A: ἄνδρα. ²⁶ A: ἄνδρα. ²⁷ A: ἄνδρα. ²⁸ A: ἄνδρα. ²⁹ A: ἄνδρα. ³⁰ A: ἄνδρα. ³¹ A: ἄνδρα. ³² A: ἄνδρα. ³³ A: ἄνδρα. ³⁴ A: ἄνδρα. ³⁵ A: ἄνδρα. ³⁶ A: ἄνδρα. ³⁷ A: ἄνδρα. ³⁸ A: ἄνδρα. ³⁹ A: ἄνδρα. ⁴⁰ A: ἄνδρα. ⁴¹ A: ἄνδρα. ⁴² A: ἄνδρα. ⁴³ A: ἄνδρα. ⁴⁴ A: ἄνδρα. ⁴⁵ A: ἄνδρα. ⁴⁶ A: ἄνδρα. ⁴⁷ A: ἄνδρα. ⁴⁸ A: ἄνδρα. ⁴⁹ A: ἄνδρα. ⁵⁰ A: ἄνδρα. ⁵¹ A: ἄνδρα. ⁵² A: ἄνδρα. ⁵³ A: ἄνδρα. ⁵⁴ A: ἄνδρα. ⁵⁵ A: ἄνδρα. ⁵⁶ A: ἄνδρα. ⁵⁷ A: ἄνδρα. ⁵⁸ A: ἄνδρα. ⁵⁹ A: ἄνδρα. ⁶⁰ A: ἄνδρα. ⁶¹ A: ἄνδρα. ⁶² A: ἄνδρα. ⁶³ A: ἄνδρα. ⁶⁴ A: ἄνδρα. ⁶⁵ A: ἄνδρα. ⁶⁶ A: ἄνδρα. ⁶⁷ A: ἄνδρα. ⁶⁸ A: ἄνδρα. ⁶⁹ A: ἄνδρα. ⁷⁰ A: ἄνδρα. ⁷¹ A: ἄνδρα. ⁷² A: ἄνδρα. ⁷³ A: ἄνδρα. ⁷⁴ A: ἄνδρα. ⁷⁵ A: ἄνδρα. ⁷⁶ A: ἄνδρα. ⁷⁷ A: ἄνδρα. ⁷⁸ A: ἄνδρα. ⁷⁹ A: ἄνδρα. ⁸⁰ A: ἄνδρα. ⁸¹ A: ἄνδρα. ⁸² A: ἄνδρα. ⁸³ A: ἄνδρα. ⁸⁴ A: ἄνδρα. ⁸⁵ A: ἄνδρα. ⁸⁶ A: ἄνδρα. ⁸⁷ A: ἄνδρα. ⁸⁸ A: ἄνδρα. ⁸⁹ A: ἄνδρα. ⁹⁰ A: ἄνδρα. ⁹¹ A: ἄνδρα. ⁹² A: ἄνδρα. ⁹³ A: ἄνδρα. ⁹⁴ A: ἄνδρα. ⁹⁵ A: ἄνδρα. ⁹⁶ A: ἄνδρα. ⁹⁷ A: ἄνδρα. ⁹⁸ A: ἄνδρα. ⁹⁹ A: ἄνδρα. ¹⁰⁰ A: ἄνδρα. ¹⁰¹ A: ἄνδρα. ¹⁰² A: ἄνδρα. ¹⁰³ A: ἄνδρα. ¹⁰⁴ A: ἄνδρα. ¹⁰⁵ A: ἄνδρα. ¹⁰⁶ A: ἄνδρα. ¹⁰⁷ A: ἄνδρα. ¹⁰⁸ A: ἄνδρα. ¹⁰⁹ A: ἄνδρα. ¹¹⁰ A: ἄνδρα. ¹¹¹ A: ἄνδρα. ¹¹² A: ἄνδρα. ¹¹³ A: ἄνδρα. ¹¹⁴ A: ἄνδρα. ¹¹⁵ A: ἄνδρα. ¹¹⁶ A: ἄνδρα. ¹¹⁷ A: ἄνδρα. ¹¹⁸ A: ἄνδρα. ¹¹⁹ A: ἄνδρα. ¹²⁰ A: ἄνδρα. ¹²¹ A: ἄνδρα. ¹²² A: ἄνδρα. ¹²³ A: ἄνδρα. ¹²⁴ A: ἄνδρα. ¹²⁵ A: ἄνδρα. ¹²⁶ A: ἄνδρα. ¹²⁷ A: ἄνδρα. ¹²⁸ A: ἄνδρα. ¹²⁹ A: ἄνδρα. ¹³⁰ A: ἄνδρα. ¹³¹ A: ἄνδρα. ¹³² A: ἄνδρα. ¹³³ A: ἄνδρα. ¹³⁴ A: ἄνδρα. ¹³⁵ A: ἄνδρα. ¹³⁶ A: ἄνδρα. ¹³⁷ A: ἄνδρα. ¹³⁸ A: ἄνδρα. ¹³⁹ A: ἄνδρα. ¹⁴⁰ A: ἄνδρα. ¹⁴¹ A: ἄνδρα. ¹⁴² A: ἄνδρα. ¹⁴³ A: ἄνδρα. ¹⁴⁴ A: ἄνδρα. ¹⁴⁵ A: ἄνδρα. ¹⁴⁶ A: ἄνδρα. ¹⁴⁷ A: ἄνδρα. ¹⁴⁸ A: ἄνδρα. ¹⁴⁹ A: ἄνδρα. ¹⁵⁰ A: ἄνδρα. ¹⁵¹ A: ἄνδρα. ¹⁵² A: ἄνδρα. ¹⁵³ A: ἄνδρα. ¹⁵⁴ A: ἄνδρα. ¹⁵⁵ A: ἄνδρα. ¹⁵⁶ A: ἄνδρα. ¹⁵⁷ A: ἄνδρα. ¹⁵⁸ A: ἄνδρα. ¹⁵⁹ A: ἄνδρα. ¹⁶⁰ A: ἄνδρα. ¹⁶¹ A: ἄνδρα. ¹⁶² A: ἄνδρα. ¹⁶³ A: ἄνδρα. ¹⁶⁴ A: ἄνδρα. ¹⁶⁵ A: ἄνδρα. ¹⁶⁶ A: ἄνδρα. ¹⁶⁷ A: ἄνδρα. ¹⁶⁸ A: ἄνδρα. ¹⁶⁹ A: ἄνδρα. ¹⁷⁰ A: ἄνδρα. ¹⁷¹ A: ἄνδρα. ¹⁷² A: ἄνδρα. ¹⁷³ A: ἄνδρα. ¹⁷⁴ A: ἄνδρα. ¹⁷⁵ A: ἄνδρα. ¹⁷⁶ A: ἄνδρα. ¹⁷⁷ A: ἄνδρα. ¹⁷⁸ A: ἄνδρα. ¹⁷⁹ A: ἄνδρα. ¹⁸⁰ A: ἄνδρα. ¹⁸¹ A: ἄνδρα. ¹⁸² A: ἄνδρα. ¹⁸³ A: ἄνδρα. ¹⁸⁴ A: ἄνδρα. ¹⁸⁵ A: ἄνδρα. ¹⁸⁶ A: ἄνδρα. ¹⁸⁷ A: ἄνδρα. ¹⁸⁸ A: ἄνδρα. ¹⁸⁹ A: ἄνδρα. ¹⁹⁰ A: ἄνδρα. ¹⁹¹ A: ἄνδρα. ¹⁹² A: ἄνδρα. ¹⁹³ A: ἄνδρα. ¹⁹⁴ A: ἄνδρα. ¹⁹⁵ A: ἄνδρα. ¹⁹⁶ A: ἄνδρα. ¹⁹⁷ A: ἄνδρα. ¹⁹⁸ A: ἄνδρα. ¹⁹⁹ A: ἄνδρα. ²⁰⁰ A: ἄνδρα. ²⁰¹ A: ἄνδρα. ²⁰² A: ἄνδρα. ²⁰³ A: ἄνδρα. ²⁰⁴ A: ἄνδρα. ²⁰⁵ A: ἄνδρα. ²⁰⁶ A: ἄνδρα. ²⁰⁷ A: ἄνδρα. ²⁰⁸ A: ἄνδρα. ²⁰⁹ A: ἄνδρα. ²¹⁰ A: ἄνδρα. ²¹¹ A: ἄνδρα. ²¹² A: ἄνδρα. ²¹³ A: ἄνδρα. ²¹⁴ A: ἄνδρα. ²¹⁵ A: ἄνδρα. ²¹⁶ A: ἄνδρα. ²¹⁷ A: ἄνδρα. ²¹⁸ A: ἄνδρα. ²¹⁹ A: ἄνδρα. ²²⁰ A: ἄνδρα. ²²¹ A: ἄνδρα. ²²² A: ἄνδρα. ²²³ A: ἄνδρα. ²²⁴ A: ἄνδρα. ²²⁵ A: ἄνδρα. ²²⁶ A: ἄνδρα. ²²⁷ A: ἄνδρα. ²²⁸ A: ἄνδρα. ²²⁹ A: ἄνδρα. ²³⁰ A: ἄνδρα

Γ εἰπὺν ταῦτα τὴν ἡμεῖν ἡμέραν ἑορταζόμενοι, τὴν δὲ νύκτα ἐκρημάτῃ καὶ εἰδὼν αὐτὴν.

*δ δὲ τοῖς αὐτοῖς τῶν αὐτῶν (γεμῆρας; BC) τὸ τόξον οὐκ ἐδέσχετο τῆς ἐλάφου LBC -
 *ο δὲ ἀντιθέτουσαν τῶν αὐτῶν τὸ τόξον καὶ τὸ βέλος τινάξας εἰς ἄλγος (?) ἄφῃκε παρ' αὐτοῦ
 τῇ δὲ εὐδῆς καὶ οὐ σὺν ἡμέρας Α.
 Γ εἰπὺν C ἡμεῖν ἡμεῖν αὐτοῖς ἡμεῖν, αὐτὴν δὲ νύκτα, ἡμεῖν, Α ἡμεῖν αὐτοῖς ἡμεῖν.

δότῃν μοι." Καὶ ἰδὼν ὅτι κατ' ἕπαινον Ἀλέξανδρος τὸν Ἀμμιωνα τῇ
 Ὀλυμπιάδι περιπεπλεγμένον, Ἰσθμίων δὲ ἀληθῶς τὴν τοῦ θεοῦ ἐνέργειαν
 κατασκευάσας κοσμεῖ τὸ τέμενος τῇ αὐτοῦ ἐπιγραφῇ: "Πατρὶ θεῷ Ἀμμιων
 υἱὸς Ἀλέξανδρος." Ἡμεῖς δὲ χρηστέον λαβεῖν παρ' αὐτοῦ, ποῦ τῆς ἀνο-
 μασίας αὐτοῦ αἰμυνηστον πόλιν κτίσει. Καὶ πάλιν εἶδε κατ' ἕπαινον τὸν
 Ἀμμιωνα λέγοντα αὐτῷ: Ὁ βασιλεῦ, σοὶ Φαῖβος ὁ μηλοκέρως ἄγοράων
 εἶγε θέλει αἰῶσιν ἀγροτάτοις νάειν, κτίσει πόλιν περίφημον ὑπὲρ Πρω-
 τηίδα² ἤσων, ἥς προκλήθεται αἰὼν Πλουτώνιος αὐτὸς ἀνάστων³ πενταλόφους
 κορυφαίς τὸν ἀτέρμονα κόσμον ἐλίσσων.

Τούτων λαβὼν τὸν χρηστὸν ὁ Ἀλέξανδρος ἀναζητεῖ πόλιν ἤσων ὅλησιν οἷ.
 τὴν Πρωτηίδα καὶ τίς προκαθίσταται θεός. Ὡς δὲ ἀναζητεῖ, θύσας τῷ
 πατρὶ θεῷ Ἀμμιων τὴν ὁδοποιάν ἐποιεῖτο ἐπὶ τινι κώμῃ τῆς Λι-
 βύης⁴, ἐν ᾗ τὰ στρατεύματα ἀνέπαυσαν. // Καὶ περπατοῦντος τοῦ Ἀλε-
 ξάνδρου, ἐλαφὸς μεγίστη εἰς τινι φασκὸν ἐκρήθη. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος
 ἐφώνησε πρὸς αὐτὸν τοῦτόν τινά καὶ ἐκέλευσε τοῦδεῖν εἰς τὴν ἐλαφον.
 *καὶ τείνας τὸ τόξον καὶ τὸ βέλος τινάξας⁵ οὐκ ἐπέτυχε τῆς ἐλάφου. Ὁ
 δὲ Ἀλέξανδρος εἶπεν: "Ἄνερ, παράττειν γέγονέ σοι."⁶ Ἐνθεν ὁ τόπος
 ἐκείνος ἐκλήθη Παρατόνιον διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου ἐκρήσιν.⁷ Γ

Ἐκείθεν δὲ ὁδεύσας ἦλθεν εἰς Ταπόαιραν⁸, καὶ πυθόμενος μανθάνει οὐ.
 παρὰ τῶν ἐγγυράων τάφον Ὀσρέας εἶναι τὸ ἱερὸν, καὶ θύσας⁹ τῷ θεῷ
 ἀπεχώρησεν εἰς τὴν ὁδοποιάν. [Καὶ] παρεγένετο ἐπὶ τούτῳ τοῦ ἐλάφου¹⁰
 καὶ εἶδε χώραν μέγα ἀπειρον ὄν, [ὃ] ἐκτεῖνον δώδεκα¹¹ κώμας κατε-
 χετο. ἦσαν δὲ κώμας Στέραιμις[-ης]¹², Φρονήτης¹³ καὶ Ἐδμήτιος[-ητος],
 Ἀκονίς[-ης], Ἐπιούργος, Τετρακῶτις¹⁴, Ἐδῆος [Ἡτιος], Ἀπαυνίς[-ώνης],
 Σχάμβρις,¹⁵ Νεφέλητις, Μέρμηξ, Πάτες, Πέλατος. ἡ γὰρ Ῥακῶτις ἐπι-
 σσημοτέρα ἦν τῶν ἄλλων, ἦν γὰρ μητρόπολις. Αἱ δὲ δώδεκα¹⁶ κώμας
 εἶχον καὶ δώδεκα ποταμοὶ ἐξεραινομένοις εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ μέχρι
 νῦν αἱ διακρομαὶ περραγμέναι εἰσὶν, καὶ ἐχώσθησαν οἱ ποταμοὶ καὶ
 ἀρμαί¹⁷ τῆς πόλεως καὶ πλατεῖαι [ἐγενήθησαν]¹⁸, οὗο δὲ μόνοι διαμένουσιν,
 οἱ ἀπορρέουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἔστι¹⁹ δὲ ὁ μὲν Ῥακῶτικὸς ποταμὸς,
 ὃς νῦν ρεῖ [καὶ ὁρμὸς] τοῦ μεγάλου Σαράπιδος θεοῦ τυγχάνει, εἰτα
 διωρεῖ, ἡ μετῃλλαγμένη ἐστίν²⁰ εἰς τὴν [ἀγοραίαν] πλατεῖαν, καὶ μέγιστος
 ποταμὸς καλούμενος Κουλέρας²¹, νῦν Ἀσπε[ν]οῖα τυγχάνουσα, εἰτα διωρεῖ

ἐν τῇ Α, m Bc
 ἀναγίγας αὐτὴν Α, [m Bc]
 αὐτὴν αὐτὴν, Bc ἡμεῖν αὐτοῖς
 = Α
 = Α
 sm. 4c.
 ἔλυσσε B, ἐνέμετο Α
 = L
 οὐ.
 = Α
 αὐτὴν ἡμεῖν αὐτοῖς Α,
 αὐτὴν Bc

¹ Man erwartet neben χέρτα κρησὶν, was der Text bietet, ἔγρων. In πρὶν ist ein Compositum gebildet. ² Auffallend ist die Ann. d. Hrsge., dass das eingesehene griech. Exemplar überall Πρώτοντις gebe. ³ V scheint nicht nur μηχανικῶς gelesen zu haben [M], sondern auch: αὐτοῦ Πλουτῶνος ἀνάστων [quod Dite potentius ipso]. ⁴ V: apud vicum Atrata. ⁵ oder nur τοῦδεῖν. ⁶ M: ἐφώνησεν. A: ἐκνόγη. ⁷ Alle grösseren arm. Hds. Hs. αἰσιν, eine Form, die auch in der von mir [syrisch und deutsch] herausgegebenen Schrift 'Petrus d. Iberer' [Leipzig 1895] S. 67, 18 urspr. stand. Die Hrsge. haben nach dem Lat. Ταπόαιρας gesetzt. Vermuthlich war jedoch — nach der folgenden Etymologie zu urtheilen — Ταπόαιρας ursprünglich. ⁸ ABC: θ. τὴν ἀφίτην. V: operatus. . deo. ⁹ M: ex quibus colligas Alexandriae haec scripta esse. ¹⁰ V: sedecim. ¹¹ Bei A lauten die Namen mehrfach anders. ¹² Die hier und in drei andern Füllen angehängte Endung es soll nur andeuten, dass A die betr. Worte als Plurale aufgefasst hat. Ob diese Auffassung berechtigt war, oder ob sie durch Verknennung von τέ veranlasst wurde, steht dahin. ¹³ M verm. te Ῥακῶτις. ¹⁴ 2 Codd. Ἀκῶμβρις. ¹⁵ A: ἰς. ¹⁶ w: στενωπόι. ¹⁷ Aus A. ¹⁸ ε st. h. ¹⁹ w: μεταλλάσσεται. ²⁰ oder Κουλέρας.

αὐτοῦ, οὗ¹ ἐστὶ τὸ Τυχεῖον. καὶ μέγιστος ποταμός, ὃς Καυπονικός, καὶ ἐστὶ διώρου μεγάλη καὶ ποταμός Νεφρώτης, ἃ νῦν Ἐκθέματα ἐστίν, οὗ² καὶ Ἰεῖον ἱερὸν Νεφρώτης πρότερον ὑποδομημένον³ τῆς Ἀλεξανδρείας. καὶ μέγιστος πάντων τῶν ποταμῶν ὁ καλούμενος Ἀργεῖος, οὗ τὸ Ἀργεῖον ἐστίν. εἴτα διώρου, [οὗ εἰσιν] Ἀρεως σῦλοι⁴. καὶ διώρουχες περὶ τὸν Καυπονικὸν ποταμόν, ὃς ἐκβάλλει⁵ κατὰ τοῦ Ζευριού, καὶ μέγιστος ποταμός τὸ Ἡρακλείον στόμα. ἀπὸ γὰρ τούτου τοῦ τόπου, ὃς καλεῖται Πάνδιτα, μέχρι τοῦ τόπου, ὃς καλεῖται Ἡρακλειωτὶκὸν στόμα, τὸ μῆκος τῆς πόλεως.

π'. Τότε Ἀλέξανδρος ἐχωρογράφησε καὶ τὸ πλάτος ἀπὸ Μενιδιείου⁶ μέχρι τῆς μικρᾶς Ἐρμούπολεως, ἀλλ' οὐκ ἐκάλεον Ἐρμούπολιν, ἀλλὰ Ἐρμάπολιν⁷. πᾶς γὰρ ὁ ἀπερχόμενος ἐκ τῆς Αἰγύπτου ἢ κατερχόμενος⁸ ἐκεῖ προσέρμεται. μέχρις ἐκείνου τοῦ τόπου ἐχωρογράφησε τὴν πόλιν Ἀλέξανδρος, ὅθεν καὶ Ἀλεξανδρέων ἢ χώρα καλεῖται.⁹ Συνεβούλευσε δὲ αὐτῷ Κλεομένης ὁ Ναυκρατίτης καὶ Δεινοκράτης¹⁰ ὁ Ῥόδιος. "Μὴ τοσαύτην τὴν πόλιν κτίξῃς, οὗ γὰρ εὐρήσεις αὐτὴν γεμίσαι ἄλλου. ἐὰν δὲ καὶ γεμίσης, οὐ δύνησονται αἱ ἔμποροι¹¹ τὰ πρὸς γείαν τῆς τροφῆς ἐπιτήδεια παρασχεῖν. πολεμήσουσι γὰρ ἐαυτοῖς οἱ ἐν τῇ πόλει κατοικοῦντες, ὥς τοσοῦτοι καὶ ἄπειροι τυγχάνοντες. Οἱ γὰρ μικρὰς πόλεις ἀνθρώποι εὐχερεῖς πρὸς τὴν βουλὴν καὶ τὰ συμφέροντα εἰσιν, οἱ δὲ πολυπληθεῖς ἀνθρώποι ὥς ἐν τοσαύτῃ πόλει κατοικοῦντες ἀγωνίζοντες καὶ ἀγνωστοὶ ἀλλήλοις ὄντες ἀναβλεῖς γινόμενοι διχοστατήσουσι πρὸς ἀλλήλους ἀδικήσαντες διὰ τὸ ἄπειρον πλῆθος."

πα'. Πεισθεὶς δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς ἀρχιτέκτονας οἷς βοῦνται μέτροις τὴν πόλιν κτίξαι. Οἱ δὲ ἐχωρογράφησαν τὸ μῆκος τῆς πόλεως ἀπὸ τοῦ Δρακοντίου τοῦ κατὰ τὸν Ταπτοριακὸν τάρον¹² μέχρι τοῦ Ἀγα- [θοβαίμονος τοῦ κατὰ Κάνωρον, ἀπὸ δὲ Μενιδιείου ἕως τῆς Εὐρυλόχου¹³ καὶ Μελανθίου τὸ πλάτος. Καὶ καλεῖται μεταβῆναι¹⁴ τοὺς κατοικοῦντας καὶ εἰς τὰς κώμας ἀπιοῦσιν ἀπὸ μιλίων ὥς τριάκοντα τῆς πόλεως ἔξω χώρημα αὐτοῖς ἐχαρίσατο, προσαγορεύσας αὐτοὺς Ἀλεξανδρείας.

πβ'. Ἦσαν δὲ¹⁵ ἀρχεφόροι [?] τῶν κωμῶν Εὐρύλοχος καὶ Μελανθίος, ὅθεν καὶ ἡ ὀνομασία ἐμεινεν. Σκέπτεται δὲ καὶ ἑτέροις¹⁶ ἀρχιτέκτονας τῆς πόλεως (εὐρίσκειν), ἐν οἷς Κλεομένην Ναυκρατίτην καὶ Κρατερὸν Ὀλύμπιον καὶ Ἡσών¹⁷ ἢ ὀνόματι Λιβυκὸν τὸ γένος, γέροντα. Οὗτος εἶχεν ἀδελφόν, οὗ ὄνομα ἦν Ὑπόνομος. οὗτος συνεβούλευσεν Ἀλέξανδρον, πρὶν ὁρᾶν τὴν = Α πόλιν ἐκ θεμελίων, ὁχετῆγος ποιεῖν ἐπὶ τὴν θάλασσαν ῥέοντα. Πεισθεὶς

Α Ξηρούτας τῶν Ἰλλυσίων

¹ I. m. p. = dort, wo. Von A. jedoch αὐτοῦ — ejus gefasst. ² = wo. Von A. jedoch = ejus gefasst. ³ A: πρωτόκτιστον. ⁴ Mit veränderter Interp. ⁵ Oder ist διώρου-ἐκβάλλουσα zu lesen? — κατὰ τοῦ... im Sinne von κατὰ τὸ... wie auch πρ. ⁶ M: Μενιδιείου. A: Μενιδίου. V verm. Μεσοδιείου. ⁷ Ὀρμούπολιν. ⁸ M: κατερχόμενος — ἀνιέρχόμενος. ⁹ A: ἀναγράφεται. ¹⁰ Nach V. A: Δημοκράτης. ¹¹ A: ἔμποροι. M: ὁπλῆται. ¹² Richtig A: Ταρ. ταϊνίαν. ¹³ An dieser Stelle verschrieben, weiter unten jedoch erkennbar. ¹⁴ I. φερβή st. φερβή. ¹⁵ Hier folgt bei A αὐτοῖς, was m. E. zu tilgen ist. Der VI. will die Entstehung der Ortsbezeichnungen Eurylochos und Melanthios erklären und führt dafür an, dass E. und M. für die Dörfer, die den Grundstock von Alexandrien ausmachten, oder doch einige derselben, Bedeutung gehabt haben. Welche? Etwa als ἀρχιτέκτονοι? Mit ἀρχεφόροι weiss ich nichts anzufangen. ¹⁶ Nämlich andere, als die schon erwähnten Kleomenes und Deinokrates. Daher sollte Kleomenes hier nicht aufgeführt sein.

οἱ L. Κλεομένης B. Κρομένης A. —
κῆ B. Ἐρμούπολιν C. Νεφρώτης L. Λυκωμένης B.
καὶ μὴ ἔμποροι — ἡμῶν. B. v. 1329.

ἐὰν δὲ οὕτως ὥς διαγράψω μάλιστα αὐτὴν (διὰ τὴν μάλιστα αὐτὴν B) κτίξῃς, ὥς
κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ (m. B) διχοστατήσουσιν (διανατιήσουσιν B) εἰς ἀλλήλους διαφερόμενοι
(μακάρεται B) πᾶσιν ἄλλοις τυγχάνοντες ABC L.

ταϊνίαν A, ταῦν BCL

ἀρχιτέκτονες L, ἀρχιτέκτονες A, ἀρχιτέκτονες B, ἀρχιτέκτονες C, ἀρχιτέκτονες B.
I BC: Νουμήτιος Ὑδατικός λατρεὺς, Κλεομένης (Κρομένης B) μηχανικός Ναυκρατίτης καὶ
Κρατερὸς Ὀλύμπιος — A: Κλεομένης τὸν Ναυκρατίτην καὶ Κρατὶν Ὀλύμπιον καὶ
A Ἡσών Λιβυκὸν, ὅς εἰς ἀδελφὸν ὀνόματι Ὑπόνομον.

Ἡσών B

δε ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε ποιεῖν, ὅπερ ὁδομέτρια ἑτέρα πόλις ἔχει, καὶ χα- = 4
 λούντας ὑπόνοιον διὰ τὸν ὑποδείξαντα Λιβυκὸν Ὑπόνοιον κατείσθαι.
 Οὐ μόντοι ἑτέρα πόλις ἐστὶ μετὶν Ἀλέξανδρείας, Πάσαι γὰρ γυρο- πτ'
 γραφηθεῖσαι ἐμετρήθησαν. Ἡ δὲ μεγίστη πόλις ἐν Συρίᾳ Ἀντιόχεια ἐστίν, = 10
 ἥ ὅκτω σταδίων καὶ ποδῶν ἐξήκοηχοντα ὅδο ἐστίν, ἥ δὲ ἐν Ἀφρικῇ
 Καρχηνη² σταδίων εἰκοσι καὶ ἑνός³ καὶ ποδῶν τριακοσίων καὶ πενήτ.⁴ 4:16; 71; 10 7
 Παραγενόμενος δὲ Ἀλέξανδρος⁵ εἰς τοῦτο τὸ ἔδαφος, εὗρε τοὺς ποτα- πδ'
 μους [καί] τὰς θύλαρχας καὶ τὰς κόμης συνεστατώσας, θεασάμενος δὲ
 νῆρσιν τινα ἐπὶ τῆς θάλασσης εἶπε· “Τίς ἐστὶν ἡ νῆρος.” Οἱ δὲ ἐγγώριον
 εἶπον· “Ἀὐτὴ Φάρος καλεῖται, ἥ δὲ Πρωτεύς ἐν ταύτῃ κατοικήκει, καὶ τὸ
μνῆμα τοῦ Πρωτεύου ἐστὶ παρ' ἡμῖν θρησκείας ἀξιώθη.” Ἐπὶ ὅρου⁸ = 4
 τίνος ὑψηλοῦ (ἐλθόντες) ἤνεγκαν αὐτὸν εἰς⁹ τὸ νῦν καλούμενον ἥρωον καὶ
 ἐπέδειξαν αὐτῷ τὴν λάρανα. Θύσας δὲ ἐκεῖ τῷ ἥρωι Πρωτεύ¹⁰ καὶ ἰδὼν
 ἀπὸ τοῦ πολλοῦ χρόνου¹¹ καταπεπταχὸς τὸ μνῆμα ἐκέλευσε ταχέως
 ἀνορθῶσαι.

32. Χωρογραφῆται καὶ τὸ περίμετρον τῆς πόλεως ἐκείνου. Οἱ δὲ ἄλλοι οὐκ ἐβλῶν [καί] περιέγραφον τὸν γῶρον. Κατὰ πάντα¹² δὲ ὅρα παντοδαπὰ ἥσαν τὰ ἄλλοι οὐκ ἀνέστησαν. καὶ κακοπαθῶν¹³ Ἀλέξανδρος, τί ἀρὰ εἶη τὸ σημεῖον, μετεπέμψατο σημελιότατος καὶ εἶπεν αὐτοῖς τὸ γεγονός. Οἱ δὲ λέγουσιν. "Ἡ πόλις αὕτη, ἣ ἐκτίσθη, ὅλην τὴν οἰκουμένην θρέψει. καὶ πανταχοῦ ἔσονται οἱ ἐν αὐτῇ γεννηθέντες ἄνθρωποι. τὰ γὰρ¹⁴ πεταῖνα πᾶσαν τὴν οἰκουμένην περικυκλοῦσιν."

Ἡράκλειος δὲ οἰκοδομοῖν τὴν πόλιν Ἀλεξανδρείαν ἀπὸ μέσου πεδίου, καὶ ὄψαν ὡς τότε τὴν προσωποποιεῖν¹⁶ διὰ τοῦ ἐκείθεν ἄρσενος τὴν πόλιν ἰσοδομοῖν¹⁷. Τοῖς δὲ πρὸ ἔργου ἐπαράουσι δράκονι τις εἰσθεὶς παρὰ-
ρίμνεσθαι καὶ ἐκροβεῖν τοὺς ἐργαζομένους· καὶ ἐκκοπήν ποιῆσθαι τοῦ ἔργου. Διὰ τὴν τοῦ ζώου ἐπιλοπιν¹⁸ ἤλθεν Ἀλέξανδρος καὶ εἶπεν, ἵνα τὴν ἐπερ-
χομένην ἡμέραν¹⁹, ὅπου ἂν καταληφθῇ, γενηθῇ ὑπὸ τὸν ἐργαζομένων. Καὶ λαβόντες τὴν ἐπιτροπὴν παρατενόμενον τὸ θηρὸς κατὰ τὴν νῦν
καλουμένην Στοά²⁰, ἐκεῖ περιγεγόμενοι ἀνέστην τὸ ζῶον. Ἐκέλευσε δὲ
ὁ Ἀλέξανδρος ἐκεῖ αὐτῷ τέμενος οἰκοδομεῖν. Καὶ θάψαντες κατέβητον
ἐκεῖ τὸν δράκοντα. Καὶ ἐκέλευεν Ἀλέξανδρος στεφάνου· παντοδαποὺς
κατασκευάζεσθαι εἰς μνήμην τοῦ φανέντος θρεπε²¹. Ἐκέλευσε δὲ μὴ

¹ Nach V: quibus haud facile capaciosiores urbe ulla habetur. wäre eher
 ζῶντες zu erwarten. ² A: Καρχηδών. ³ A: τς. V: decem'. ⁴ A: π' st. τς'.
 Die Angaben über den Umfang von Babylon, Rom und Alexandria [AV
 fehlen, wohl infolge zufälliger Auslassung. ⁵ So gebe ich nach A. Rk hat.
 II. d, ες τὴν Ἀλεξανδρείαν ὅσον [proprium, proprie dictam oder auch nach
 τῶντων], was eine unpassende Änderung darstellt, da es ein Alexandria bei
 Alexanders Ankunft noch nicht gab. ⁶ A: ὁ καταπαθεὶς. ⁷ A: ῥήσων.
⁸ Nach Var. συγρ. Ebenda l. ῥησῶν [ῥήσων ῥήσων]. ⁹ A: ἰσπεύσει.
¹⁰ A: ῥήσων. ¹¹ Im Sinne von πάντῃ gefasst. M: καταπαθέν. ¹² Rk hat
 veru. συμφορῶν gelesen und dies = καταπαθέν gefasst. ¹³ l. ῥησῶν st.
ῥήσων q. ¹⁴ AV. ¹⁵ R: τὴν τῆς ὀνομασίας ἀρχήν. Rk hat viell. πρωτο-
 τῶν gelesen. ¹⁶ V: Μεσσηπιδίος st. Mesopotidion. ¹⁷ A: ἐπὶ τῶν. ¹⁸ A:
 ἀσίων. ¹⁹ R: Σέγγης — wohl durch Verlesung. ²⁰ Von ἀγαθῶ ὁμοίων
 [A] ist nichts vorhanden.

x A ist für Vorzüge d. Kasse auf dem Markt zu erhalten.

Να σχεδιάσουμε με Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, το τετράγωνο ΒΓ, το τετράγωνο Δ

[illegible]

ἀλλ' αὐτοὺς βάλλεσθαι¹ τὴν ὁρτὴν τῶν θεμελίων εἰ μὴ εἰς ἓνα τόπον, ὅς
ἐστὶν ἕως ἄρτι ὅρος μέγα² φαινόμενος, ὃ καλεῖται Κοπρία³.

Θεμελιώσας δὲ τὰ πλεῖστα μέρη τῆς πόλεως ἐπέγραψε γράμματα πάντες·

Α, Β, Γ, Δ, Ε. τὸ μὲν Α Ἀλεξάνδρος, τὸ δὲ Β μέγιστος⁴ βασιλεὺς, τὸ

δὲ Γ ὀφηλτάτος⁵ τῶν ἐθνῶν⁶, τὸ δὲ Δ ἀντί⁷ Διός, τὸ δὲ Ε κατέβη⁸ καὶ

ἐκτετα πόλιν ἐκτίμητον⁹.¹⁰ Ὑποζύγιον¹¹ δὲ καὶ ἡμίονοι εἰργάζοντο ἐκεῖ.

Ἰορυσμένου δὲ τοῦ πολέμου τοῦ ἡρώου¹² τούτου, ἀναστῆσας ἐβήκεν αὐτὸν ἐπὶ νῆπιον¹³ καὶ ἐξῆλθον ἐξ αὐτοῦ πολλοὶ ὄφεις καὶ ἑρπύοντες εἰς-

ἦλθον εἰς τὰς εἰσόδους τὰς τῶν ἔδων γενομένων οἰκῶν, τὴν πόλιν γὰρ

εἶτι παρὼν Ἀλεξάνδρος καθύρουσαν ἐν τῷ τῇ εἰκοστῇ καὶ πέμπτῃ καὶ αὐτὸ

τὸ ἱερὸν τοῦ ὄφους. ὤθεν τοὺς ὄφεις τούτους εἰδόντες οἱ θυρωροὶ ὡς

ἀγαθὸς δαίμωνας εἰσίνοντας εἰς τὰς οἰκίας, οὐ γὰρ εἰσὶν ἰοβάλα ζῶα, ἀλλὰ

τὰν ἰοβάλα ζῶα ἀπελαύνουσι. Καὶ θυσίαι τελοῦνται αὐτῷ ὡς ὀριόγενεϊ¹⁴

Στεφανοῦσι δὲ καὶ πάντα τὰ κτήνη ἀνάπαισι αὐτοῖς παρέχοντες ἐν ἡμέρᾳ

ταυτῇ διὰ τὸ συνεγῆσθαι ἀγροποροῦντα εἰς τὴν καθύρουσιν τῆς μεγαλο-

προσπύς πόλεως. Ἐκέλευσε δὲ ὁ βασιλεὺς τοὺς φύλαξιν¹⁵ σίτον δοθῆναι.

καὶ ἀγρᾶντες τὰ σῖτα καὶ ἀγροποιουράμενοι ἐδωκαν τοῖς ἐνοικοῦσιν ὡς

εἰς τερπὴν ἀπόλαυσιν. ὤθεν μέχρι τοῦ δεῦρο οὗτος ὁ νόμος φυλάσσεται

παρὰ τοῖς Ἀλεξανδρεῦσιν ἐν τῷ τῇ πέμπτῃ καὶ εἰκάδι τὰ κτήνη πάντα

στεφανοῦν καὶ θῆεν τῷ ἡρώ¹⁶ καὶ θεορτυκίαν φέρειν τοῖς ὄφει τοῖς

προνοουμένοις τῶν οἰκῶν καὶ διὰ δόσιν ἀθλητῶν ποιεῖσθαι.

Εὐρών δὲ ἐπὶ πάντε ὀφηλτάτοις λόγοις τὴν γῆν, ἥ ἐστὶ τοῦ ἡλίου καὶ

ἡλίωνος¹⁷ στύλοι, καὶ¹⁸ τὸ ἡρῶν, ἐξήτει καὶ τὸ Σαραπίον ἱερὸν κατὰ

τὸν χρησμὸν τὸν δοθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ἀμμωνος καὶ τὸν πάντων δυνα-

μικωτάτων θεῶν. Εἶπε γὰρ οὕτως ὁ χρησμὸς ὁ παρὰ τοῦ θεοῦ¹⁹. Ὁ

βασιλεὺς, σὺ Φοῖβος²⁰ ὁ μνηστέρως ἀγορεύων· εἰ ἐθέλεις εἰς αἰῶνα ἀγῆρατος

διαμένειν, κτίξε πόλιν περίσσημον ὑπὲρ²¹ Πρωτηγῶδα νῆσον, ἧς προκάθηται

Πλουτάνιος πενταλόφος κορυφαῖς τὸν ἀτέρμονα κόσμον ἐλίσσων. Καὶ

ἐξήτει τὸν πάντα δερκόμενον²² θεόν.

Καὶ δὴ ποιήσας ἀντιπρὸς τοῦ ἡρώου βωμὸν μέγιστον, ὃν καὶ μέχρι τοῦ

νῦν καλοῦσι βωμὸν Ἀλεξάνδρου, καὶ ἐκεῖ πολυτελεῖ θυσίας προσεναγίων

καὶ προσευξάμενος εἶπεν· Ὅστις ποτὲ περ τυγχάνει θεός, ὅς προνοεῖ

ταύτης τῆς γῆς καὶ τὸν ἀτέρμονα κόσμον ἐπιτέρχη²³, παράδειξι τὴν

θυσίαν μου καὶ βοηθός γενοῦ μοι εἰς τοὺς πολέμους.²⁴ Καὶ ταῦτα εἰπὼν

ἐβήκεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τὸ ἱερίον. Αἰφνιδίως δὲ μέγιστος ἀέρας καταπάς

ἤρπασε τὰ σπλάγχνα τοῦ θύματος καὶ εἰς τοὺς ἀέρας (ιπτάμενος) ἐπέρετο

κατὰ.

¹ I. ὑπερῶν st. ὑπὲρ. ² A: μεταφαινόμενος. ³ R: bietet zwar ὑπερῶν

— πηγαί; doch stehen ὑπερῶν und ὑπερῶν kopflos sich lautlich so nahe,

dass eine Vertauschung leicht möglich war. ⁴ Armenisiert: bardsraguin ==

μέγιστος. ⁵ geraguin. ⁶ oder γεων. Viell. urspr. ὑπερῶν ὀφηλτάτος τὸ

γένος. ⁷ der. ⁸ ὁδσ. ⁹ w: 'die ihres gleichen nicht hat'. A: δειμνηστον.

¹⁰ w: ὄνοι. ¹¹ R: τοῦ ἡρώος — wohl Verlesung. ¹² genau: κεφαλὴ καπι-

tellum. ¹³ A: αὐτῷ τῷ ἡρώ — verständlicher [ὑπερῶν st. ὑπερῶν].

¹⁴ A: τ. φ. τῶν οἰκῶν. ¹⁵ w: θεογενεῖ. V: templum herois scandere. ¹⁶ So

hat R gelesen oder gedeutet. ¹⁷ M vermutet [nach V: exadversim Herois

locum] κατὰ. ¹⁸ R: θεῶν. ¹⁹ I. ὑπερῶν st. mit q. ²⁰ Fehlt. ²¹ M: δαγέ-

μενον. ²² Merkwürdig die Vertauschung von ἐλίσσων mit ἐπιδέρκεσθαι.

ἀλλ' αὐτοὺς βάλλεσθαι τὴν ὁρτὴν τῶν θεμελίων εἰ μὴ εἰς ἓνα τόπον· καὶ τοῦτον οὗτος ὄφεις
ὅς ἐστιν ἕως ἄρτι ὅρος μέγα φαινόμενος, ὃ καλεῖται Κοπρία.

· ἀνιμνηστον Α. Ἀμμωνι ἀνιμνηστον, ἀνιμνηστον καὶ ἡ Ἀμμωνι Β, Ἀμμωνι οὗτος Βι.

ἔφ' ὅτι ὁ θεὸς πολλὰ ὕλη καὶ ὀκνητοὺς ἐξέδραμον εἰς τὰς ἀκλῆς τῆς ἡδὴ γενομένης δ'. Α
ἐξ' αἰμῆς πλὴν μεγίστη ἐξέδραμον ἐχρησίστην τῆς γενομένης, ἐξ ἧς (καὶ ἀλλ' ἑ) ἐξῆλθον
ὄφεις πολλὰ καὶ ἑρπύοντες εἰς τὴν πόλιν εἰς τὰς εἰσόδους τῶν ἡδὴ γενομένων οἰκῶν. BCL

ἑλίου Α

καὶ ἀφῆκεν ἐπὶ ἐτέρου βωμοῦ, οἱ δὲ κατὰσκοποι ἀσήμενον τὸν τόπον τῶν βασιλεί. Καὶ παραγεγόμενος ἐν τάχει εἶδε τὰ σπλάγχνα κείμενα ἐπὶ βωμοῦ καὶ βωμὸν ἐν ἀρχαίοις χρόνοις καθιδροθὲντα καὶ ἔσανον χαλκοῦν ἐνδόν ἐξόμενον, οὗ τὴν φύσιν ἠγνῆτην² οὐχ εὖρεν ἀπαγγεῖλαι. Παριστῆκει δὲ τῷ ἀφάρτῳ³ ἐνάντιον κόρης ἀγαλμα μέγιστον.

Καὶ ἐπυνθάνετο⁴ παρὰ τῶν ἐνταῦθα κατοικούντων, τίς ὁ θεὸς τυγχάνει. Οἱ δὲ λέγουσιν οὐκ εἰδέναι, ἐκ δὲ τῆς τῶν προπατέρων διηγήσεως παρελθόντων Διὸς καὶ Ἥρας⁵ εἶναι ἱερὸν ἔρασαν. Ἐν ᾧ καὶ τοὺς ὀβελίσκους εἰθέασατο τοὺς μέχρι τοῦ νῦν κειμένους ἐν τῷ Σαραπίῳ ἐξω τοῦ περιβόλου τοῦ νῦν γενομένου ἐν τῷ Σαραπίῳ, ἐν οἷς ἦν κεκαρραγμένα γράμματα ἱερῶν (θεῶν), καὶ τὸ θαῦμα⁶ ταύτης τῆς πόλεως. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἐπύθετο, τί⁷ οἱ ὀβελίσκοι εἰσὶν. Οἱ δὲ λέγουσι. "Βασιλεῦς κοσμοκράτορος Σαραπίσεως." Καὶ κείται αὕτη ἡ ὑπαγραφή ἱερῶν γράμμασι καὶ ἡρμηνεύθη τῷ βασιλεῖ οὕτως. "Βασιλεῦς Αἰγυπτίου Σαραπίσεως κοσμοκράτορος τῷ προφανεί τοῦ κόσμου θεῷ Σαράπιδι ἀνατίθεαι." *ἀντίλημι δὲ τὸ περιγρηῖν*

Ἀποβλέψας δὲ εἰς τὸν θεὸν εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος. "Μέγιστε Σάραπι, εἰ γὰρ σὺ τυγχάνεις τοῦ κόσμου θεός, δῆλωσόν μοι." Ἐφάνη δὲ αὐτῷ ἐν ὕπνῳ σαφῶς ὁ Σάραπις καὶ εἶπεν. "Ἀλέξανδρε, ἐξελεύσθω, τί εἶπας⁸, ὅτε τὴν θυσίαν ποίων προσεύξω; Ὅθ σὺ εἶπες. "Ὅστις ποτὶ τυγχάνει προνοούμενος ταύτης τῆς γῆς καὶ τὸν ἀτέρμονα κόσμον ἐπιδερχόμενος, παράδειξαι τὴν θυσίαν ταύτην καὶ βοηθός μοι γενοῦ εἰς τοὺς πολέμους; καὶ αἰφνιδίως αὐτὸς κατέπετα καὶ τὰ σπλάγχνα ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ. Οὐκ ἦν σοι γνωστὸν, ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ πάντων προνοούμενος θεός;"

Τοῦ δὲ κατ' ὄνειρον⁹ παρακαλοῦντος τὸν θεὸν καὶ λέγοντος. "Εἰ δὲ ἀμείνῃ ἡ πόλις αὕτη βεβαία εἰς τὸ ὄνομα, εἰς ὃ ἐκτίσθη, Ἀλεξάνδρου, εἴτε μὴ μεταβληθῇται τὸ ὄνομά μου εἰς ἐτέρου βασιλέως ὀνομασίαν, μήνυσόν μοι." Ὁρᾷ δὲ τὸν θεὸν κρατοῦντα αὐτὸν τῆς χειρὸς καὶ φέροντα πρὸς ὅρος τι μέγιστον καὶ λέγοντα οὕτως. "Ἀλέξανδρε, δύνασαι μεταθεῖναι τὸ ὄρος τοῦτο εἰς ἕτερον μέρος;" Ὑπενόησε καὶ εἶπε. "Ποῦ¹⁰ δύναμαι, Δέσποτα;" Καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός. "Οὕτως οὐδὲ τὸ σὸν ὄνομα δύναται ποτε εἰς ἐτέρου¹¹ βασιλέως ὀνομασίαν μεταβληθῆναι, ἀλλὰ αὐτῇθ' ἔσται ἀγαθὸς Ἀλεξάνδρεια, βοηθός καὶ ἀλεξίκακος οὕτως ταῖς προγενεστέραις αὐτῆς πόλεσιν."

Τούτῳ εἶπεν ὁ Ἀλέξανδρος. "Δέσποτα, καὶ τοῦτο ἔτι δῆλωσόν μοι, γὰρ πῶς¹² μέλλω μεταλλάσσειν τὸν βίον." Ὁ δὲ εἶπεν. "Ἀλυπὸν ἐστὶ καὶ

¹ V: materiam. ² Möglich wäre auch ἠγνῆτος [V: homini non virium est]. Doch wäre d. Ausdr. 'kein Sterblicher' für 'niemand' seltsam. Viell. wollte d. Vf. sagen: 'ein Götterbild von so eigenartiger Gestalt, dass Alex. innerhalb des ganzen Kreises der sterblichen Wesen nicht seines gleichen fand.'

³ Ob etwa ἀφάρτος ursprünglich? ⁴ I. ἡ Σαραπίς mit Tilgung von μουσῶντες und stelle δ um. ⁵ Anahit [Aphrodite] — hier [und εἰ.] für Hera gebr., wie die Griechen u. V haben. In σὺγ. ist dagegen Hera durch Ἰρην wiedergegeben.

⁶ oder τέρας? Der Vf. will wohl sagen, dass die Obelisken für die Stadt ein hervorragendes Wunderwerk bildeten. ⁷ Nach der Antw. wäre τίνας zu erwarten, was viell. auch in τίνας von A steckt. ⁸ τ. ἑ. sind — wohl durch Zufall — ausgefallen. ⁹ A: κατὰ τοὺς Ὀμήρους [I]. ¹⁰ A: οὐ. ¹¹ I. ἡμῶν st. — ἡμῶν.

¹² A: πότε καὶ πῶς.

καλὸν καὶ τίμιον θνητὸν ὂντα¹ μὴ προσιδέναι, τί ἂν ἦ τὸ τέρμα τῆς τελευτῆς τοῦ βίου αὐτοῦ, οἱ γὰρ ἄνθρωποι ἐννοοῦσιν² ἐν φρεσὶν αὐτῶν ἀθάνατον εἶναι τὸν βίον τὸν³ ποικίλον, ὅταν ἐκωσιν ἀγνοίαν τῶν συμφορῶν. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ σοὶ κάλλιστον δοκεῖ, τὸ μέλλον ἐπὶ σέ μὴ εἰδέναι, φίλε. Ἐπεὶ δ' ἐρωτᾷς ἐκμαθεῖν θάλων σοὶ τὸ μέλλον ἐπὶ σέ, τοῦτω πείσω σε εὐθέως. Σὺ γὰρ ταχέϊται ταῖς ἐμαῖς⁴ νέος τὸν νοῦν⁵ τὰ φύλα πάντα καθυποτάξεις βαρβάρων, καὶ τότε ἤξεις πρὸς ἐμὲ θανὼν καὶ μὴ θανών. Νῦν ἦν κτίζεις ἐν μέσῳ τῆς γῆς πόλιν Ἀλεξάνδρειαν⁶ ποθητὴν κόσμου, κόσμον ἔνθεον, πλείστον καιρῶν⁷ καὶ χρόνων προβαίνοντων καὶ τῇ προβήσεται ἀγαθοῖς, κοσμουμένη ναοῖς πολλοῖς καὶ τεμένεσι ποικίλοις καὶ κάλλει καὶ μεγέθει καὶ τῶν ἀνθρώπων πολυπληθείᾳ⁸ πλεονάσασα⁹. Καὶ πᾶς ἐς αὐτὴν κατελεύσεται μένειν, τῆς πρὶν τεκούσης ἐκλειψμένης γῆς. Ἐγὼ δὲ ταύτης προστατῆς γενήσομαι θεός, ἐν πᾶσι τοῖς αἰῶσι προκαθίσας, ἀμάραντος καὶ ἀγήρατος, τὴν γῆν ἐξοικίσας¹⁰ καὶ πόλιν τάξας ταύτην μένειν εἰς αἰεὶ βαβαίαν, τὸν βοθρὸν ἀπλόσας καὶ τὸ πῦρ γνωρίσας¹¹ καὶ τὸν νότον θαμβήσας¹², ὥστε μὴ¹³ πνεῖν πνεῦμα δυσχερές, ὅπως τὰ χαλεπὰ τῶν πονηρῶν δαιμόνων μηδὲν δυνήθῃ πράξει πρὸς τὴν πόλιν. σεισμός γὰρ ἔχει¹⁴ πρὸς ὅλγον καὶ λοιμός ἄνθρωποι καὶ λιμός, ὡσαύτως πόλεμος, ἀλλ' οὐ βαρὺς φόβος¹⁵, ἀλλ' ὡς δυνεῖρος διαδραματίζεται τὴν πόλιν. Πολλοὶ δὲ βασιλεῖς κόσμου¹⁶ διὰ βίου σε πάντοτε καθὼς θεὸν γεγονότα προσκυνήσουσι. Σὺ δ' ἀποθεωθείς προσκυνήθητι θανὼν¹⁷ καὶ ἔστιν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς πλῆθος ἀνθρώπων καὶ αἶραν εὐχρασίᾳ ὑπερβᾶλλον. Ἐγὼ δὲ ταύτης προστατῆς καὶ ὑπερασπιστῆς ἔσομαι, ὅπως μὴ χαλεπὸν τι τελέως ἐπιμείνῃ, ἢ νόσος τις θανατηφόρος ἢ σεισμός, ἀλλ' ὡς δυνεῖρος περιβῇ περὶ τὴν πόλιν. Πολλοὶ δὲ βασιλεῖς ἤρουντι εἰς αὐτὴν οὐ πολεμεῖν, ἀλλὰ προσκυνεῖν σε ὡς ἀποθεωθέντα καὶ προσκυνήθέντα. νεκρὸς] καὶ δῶρα λήψῃ παρὰ βασιλέων πάντοτε. οἰκήσεις αὐτὴν θανὼν καὶ μὴ θανών. ἢ γὰρ πόλις αὕτη, ἦν κτίζεις, τάφος ἔσται σοὶ. πείσω δὲ σε εὐθέως, τίς πέφυκα¹⁸. Δίς ἑκατόν, οὕτως ἔτι τὴν μίαν ψῆφον σύμβες, εἴθ' ἑκατόν καὶ μίαν, καὶ τετράκις εἰκοσι καὶ δέκα καὶ τὸ πρῶτον γράμμα λαβὼν ποίησον ἑξαχάτον — καὶ τότε¹⁹ νόησον²⁰, τίς πέφυκα θεός." Καὶ ὁ θεὸς χρηματίσας ὡς αὐτὸν²¹ ἀπεχώρησεν.

qδ. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διεγερθεὶς καὶ ὑποκνηθεὶς τὸν χρησμὸν τὸν ὑπὸ ἀνατολίας τοῦ θεοῦ²² γενόμενον αὐτῷ ἐπέγνω δεσποτὴν πάντων τὸν μέγαν Σάραπιν. Βωμόν δὲ μέγαν ἰδρυσάμενος ἱερὰ τε ἔκτισεν αὐτῷ θεῷ²³ ἐκέλευσε κομίζεσθαι καὶ ἀποσφάξαντας θεῖναι ἐκέλευσε ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, λιβάνου δὲ πλῆθος θυμῶν καὶ πολυτίμα ἀρώματα σωρηδὼν ἐπιβάλλειν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ ἐκέλευσε καὶ εὐχεῖσθαι πάντας. Παρμενίωνα δὲ ἀρχιτέκτονα ἐκέλευσε εὐακον

¹ *p* ist zu tilgen. ² So verm. st. οὐ νοοῦσιν, wie A und R geben. ³ So mit A. R: καί. ⁴ 'durch mein ἐγχειρίζειν'. ⁵ A: νέος γεγονώς [νέος γε νοῦν?]. ⁶ Hier Σαυανδρίαν. ⁷ w: ὑπερῶν. ⁸ A: εὐπειθεία. V: civium concordia. ⁹ perfusa. ¹⁰ στήριζας, ἐπιβόσας. ¹¹ oder ἐκφωτίσας? ¹² 'in Furcht setzen' [LXX]. ¹³ Die unentbehrliche Negation fehlt bei R. ¹⁴ sc. τὴν πόλιν. ¹⁵ I. *υμυδιωδῆς*. ¹⁶ κοσμ. bei R hinter βίου. ¹⁷ Das Eingeklammerte — wohl B entnommen — unterbricht den Zusammenhang und enthält grösstenteils Wiederholungen. ¹⁸ I. *ῥιτωιηρηγμυ* st. — *wp*. ¹⁹ R: πάντοτε. ²⁰ A: νοήσεις. ²¹ I. *ῥιτωιηρηγμυ* st. *ῥιτωιηρηγμυ*. ²² I. *υμυδιωδῆς* st. — *ng*.

γαλκῶν κατασκευάσαι δομησάμενον¹ τέμενος ἐμφερές τοῖς Ὀμηρικοῖς ἐπέσιν², ὡς εἶπεν ὁ θαυμαστὸς ποιητὴς οὗτος Ὀμηρος.³

... καὶ κυανέσιν ἐπ' ὀφρύσι νεῦσε Κρονίων,
ἀμβρόσιαι δ' ἄρα χεῖται ἐπερρώσαντο ἀνακτος
κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο· μέγαν δ' ἐλέλιξεν Ὀλυμπον.⁴

Ὁ δὲ Παρμενίων κατεσκευάσατο τὸ καλούμενον Σαραπίον. Ἡ μὲν οὖν διαταγὴ τῆς πόλεως οὕτως ἔχει, ἣν εἰρήκαμεν. m. A

34. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παραλαβὼν τὰ στρατεύματα ἐπέμετο εἰς τὴν Αἴγυπτον qz. A

ἐλθεῖν καὶ ἐπεμψε τὰς τριττοὺς⁵ μένειν αὐτὸν εἰς Τρίπολιν. αὐτὸς δὲ ἔκχευε διὰ τὸ στράτευμα⁶, ἥ γὰρ ὁδοιπορία δυσχερὴς ἦν. Ἐξήλθον⁷ δὲ τῷ Ἀλέξανδρῳ κατὰ πάσας τὰς πόλεις οἱ προφῆται τοὺς ἰθιούς⁸ θεοὺς ἐκφέροντες καὶ θύοντες⁹ ἀνηγόμενον αὐτὸν νέον Σεσθήχωσιν κοσμοκράτορα. Εἰς Μέμφιν γὰρ παραγενόμενον ἐναθρόνισαν εἰς τὸν τοῦ Ἡραίου τοῦ θρόνον καὶ ἐστύλιζον ὡς Αἴγυπτίων βασιλέα.

Εἶδε δὲ Ἀλέξανδρος τοιοῦτον¹⁰ ἀνδριάντα ἐκ μέλανος λίθου, καὶ γραφὴν qz.

εἶχεν ἐπὶ τῆς βάσεως οὕτως· Ὁ φυγὼν βασιλεὺς ἔξει πάλιν εἰς Αἴγυπτον, οὐ γράσκειν, ἀλλὰ νεάζων, καὶ τοὺς ἐχθρούς ἡμῶν Πέρσας ὑποτάξει ἡμῖν. m. qz.

Ὁ δὲ ἐπύθετο, τίνας ἐστὶν ὁ ἀνδριᾶς οὗτος. Οἱ δὲ¹¹ λέγουσιν· Ὁυτός ἐστὶν ὁ ἔσχατος γενόμενος βασιλεὺς Νεκτανεβός, ὃς ἐλθόντων τῶν Περσῶν καὶ τοῖς Αἰγυπτίοις πολεμοῦντων εἶδε διὰ τῆς μαγικῆς δυνάμεως τοὺς τὴν Αἴγυπτον ἐπερρώσαντο

θεοὺς τῶν Αἰγυπτίων ἐν τοῖς στρατοπέδοις τῶν ἐναντίων ἐλθόντων εἰς τὴν Αἴγυπτον. V καὶ γνοὺς τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην

καὶ γνοὺς τὴν ὑπ' αὐτῶν γενομένην¹² προδοσίαν ἔφυγε λάθρα. Ζητούντων δὲ ἡμῶν αὐτὸν καὶ αἰνούντων τοὺς θεοὺς, ποῦ ἄρα ἔφυγεν ὁ βασιλεὺς, οὗτος ἐγγραμμάτισεν ὁ ἐν τῷ αὐτοῦ ἐν τῷ Σαραπίῳ¹³ = A

θεὸς οὕτως· Ὁ φυγὼν βασιλεὺς ἡμῶν ἔξει πάλιν εἰς Αἴγυπτον οὐ γέρων, ὥσπερ ἦν, ἀλλὰ νεάζων. = A καὶ τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν Πέρσας ὑποτάξει καὶ qz.

Ἀκούσας δὲ ταῦτα Ἀλέξανδρος ἀναπηδᾷ εἰς τὸν ἀνδριάντα καὶ περιε- qz.

πλάκῃ αὐτῷ καὶ εἶπεν· Ὁυτός μου πατὴρ ἐστίν, ἐγὼ τοῦτου υἱός εἰμι. οὐκ ἐφύεσθαι ὑμᾶς ὁ τοῦ θεοῦ ἡμῶν χρησμός. Ἀλλὰ θαυμάζω, πῶς ἄρα ὅπως ἐλήφθητε ὑπὸ τῶν βαρβάρων τεύχεα ἀχειροποίητα¹⁴ ἔχοντες μὴ A, ἀκαταμάχητα B

δυνάμενα ὑπὸ τῶν πολεμίων καταληφθῆναι. ποταμοὶ γὰρ εἰσι κύκλωθεν οἱ φυλάττοντες ἡμῶν τὴν πόλιν, καὶ τρίβοι ἐν ὁδοῖς¹⁵ καὶ στενοί, m. A

ὥστε μὴ δύνασθαι πλῆθος στρατιᾶς ἐπιβαίνειν¹⁶. καὶ γὰρ ἐγὼ μετὰ μικρᾶς στρατιᾶς πρὸς ὑμᾶς ἐρχόμενος ἔκαμνον διὰ τὴν δυστέκβατον ὁδόν. Ἀλλὰ τοῦτο τῆς ἡμῶν προνοίας ἐστὶ καὶ τῆς θείας δικαιοσύνης, ἵνα ὑμεῖς οἱ = A

ἔχοντες γῆν εὐφορον καὶ ποταμούς¹⁷ ὑποτεταγμένοι ᾗτε τοῖς μὴ ἔχουσι ταύτην τὴν ἐξουσίαν. εἰ γὰρ μετὰ τούτων ὧν ἔχετε¹⁸ ὠρεῶν καὶ ἐβα- = A

σιλεύετε¹⁹, ἔθνησκον ἂν οἱ βάρβαροι ταῦτα μὴ κεντημένοι. Ὅθεν οἱ μὲν μὴ ἔχοντες [ταῦτα], δύναμιν [ἔχουσι] πολεμικὴν, οἱ δὲ ἔχοντες τέχνην

¹ Die Auflösung des Partic. bei A. in καὶ δομησάμενον ist sinnstörend.

² carminibus. ³ Il. 1528. ⁴ A: δεινῶς κινήσεις ἐλέλιγθῃ ὁ Ὀλυμπος. ⁵ A: τὰ Μέμφιν. ⁶ A: ἔκχευε τὸ στράτ.

⁷ l. ἔβη. A: ἐπὶ τῶν. ⁸ w: τοὺς ἑκα- ⁹ A: ἐκφέροντες. ¹⁰ Fehlt bei A. ¹¹ M: ὁπλῶν. ¹² M: οἱ δὲ προφῆται. ¹³ M: μέλλουσιν. ¹⁴ A: τοῦ Σινωπέου, wie ε'. ¹⁵ A: ἀκαταμάχητοι. ¹⁶ A: ἐπιβαίνειν. ¹⁷ A: hat hier einen Anacoluth, indem er nach ποταμούς fortfährt: διὰ τὴν ὑποτεταγμένην ᾗτε. ...; ¹⁸ l. οὐδὲν st. οὐδὲν. ¹⁹ l. βασιλεύετε.

¹⁸ l. οὐδὲν st. οὐδὲν. ¹⁹ l. βασιλεύετε.

wenn ihr auch die Kraft zu herrschen hättet'.

V καὶ τὴν Αἴγυπτον ὑπ' αὐτῶν πολεμοῦμένην A.

Διὰ τὸ τὸν Σάκεν σσι δωδύκναι. Τῶν, οὐ (εὐ?) δὲ τοῖς ποσὶ σου αὐτοὶ καταπαύσασιν.

λαβὼν κατέβαλε καὶ τοῖς ποσὶ καταπάτησεν. Ἀναστὰς δὲ διηγήσατο ὁ νε-
ροπόλην τινί. "Ὁ δὲ συγκρίνας τὸ ὄραμα εἶπε· "Βασιλεῦ, σοὶ ἴσως m. 6a.
γενήσεται ὑποχείριμα διὰ τὸν Σάτυρον, καὶ καταστρέψει διὰ τὸ σε τὸν
τυρόν ἐν τῇ τῇ καταπατήσῃ." Οὕτως ἐκρίνας ὁ νεροπόλης. = 4. m. B.C

Μετὰ δὲ ἡμέρας⁴ συνήψε⁵ πρὸς τοὺς Τυρίους πόλεμον μετὰ τῶν τριῶν ρβ'.

κωμών τῶν ἑγγίστα αὐτῆς· καὶ συμπάσαν τὴν Ἀλεξάνδρην γενομένην καὶ
γενομένην μαχεσαμένην. καὶ τὸ ναυτικὸν ἡλοῖαν τὰς πόλεις αὐτῆς καὶ ἀνέλκοντες
τοὺς φύλακας ἐπύρρθησαν τὴν Τόρον ἐπ' ἔσχατος καταβαλόντες, ὥστε μέχρι
τῆς σήμερον λέγεσθαι, ἃ ἐπαράθη. Τὰς δὲ τρεῖς κώας ῥοιδοῦς γενο-
μένης αὐτὴ καὶ γενομένη μαχεσθῆναι εἰς μέτρον πόλεως ἀναράβαστο καὶ
Τρίπολιν ἀνῶμασεν. Καὶ καταστῆσθαι εἰς Τόρον ἐπιμελητὴν τὸν τῆς Α. Β. Λ. καὶ τῆς
Φοινίκης στρατάρχην αὐτὸς ὄδους παρὰ τὴν Συρίαν.

Μετά ταῦτα ὑπήνησαν αὐτῷ πρέσβεις Δαρειοὶ ἐπιστολάς κομίζοντες ργ',
αὐτῷ καὶ σκῦτος καὶ σφαῖραν καὶ κιβώτιον μετόπισθ' 11 χρυσοῦ, καὶ λύσας 11
τάς ἐπιστολάς· Ἀλέξανδρος ἀνέγνω· "Βασιλεὺς βασιλέων καὶ θεῶν συγγενής,
συνθρόνος τῷ ἡλίῳ, τῷ θεῷ Μίσερ, καὶ συναγαλλόμενος τῷ ἡλίῳ, ἐγὼ αὐτὸς = A, sm. 2L
θεὸς Δαρεῖος Ἀλέξανδρον τῷ ἑμῷ θεράποντι τάδε προτάττω· Ἀλλῶς οὐ
ἐπαναστρέφειν πρὸς τοὺς ῥωμαίους τοὺς ἐμοὶ δουλεύοντας καὶ κοιτάζειν εἰς
τὸν κόλπον τῆς μητρὸς σου· Ὀλομπίσθη, ἔτι γὰρ ἡ σὴ ἡλικία παυεῖσθαι
ἀφ'ἑλπίς 12 καὶ τυθνηῖσθαι. Διὸ ἐπεμψά σοι σὺν γράμμασι σκῦτος καὶ
σφαῖραν καὶ κιβώτιον χρυσοῦ μετόπισθ' 13, ἵνα αἰσῶσθαι 14, ὃ τί βούλει, τὸ μὲν
σκῦτος μνήσῃ σοι, ὅτι ἐστὶ παυέσθαι ὀφείλεις, τὴν δὲ σφαῖραν, ἵνα μετὰ
τῶν συνηλικίων σου παίξῃς, καὶ μὴ λησθῇς τὴν ἀγέσσωον ἡλικίαν
ποσούτων νέων πῦθι, ὥσπερ ἀρχηλίστης ἐπὶ σεαυτοῦ λαβῶν τὰς πόλεις
παράσσω. Οὐδέ γὰρ ἡ σύμψατα οἰκουμένη ἐάν συνέλθῃ 15, θυνήσονται = PL, rm. A
= A

Ὁὕτως ἀναγινόντες Ἀλεξάνδρου ἐδειλίσαντες τὰ στρατεύματα. ἦν νοῦσας ρθ'.
Ἀλεξάνδρος δειλὴν εἶπεν οὕτως· Ἄνδρες Μακεδόνες, ὅτι ἐπὶ τῶν γεγραμμένων, ὡς ἀληθῶν ὄντων καὶ δυνάμιν ἐχόντων τῶν γραμμάτων²¹;

est *tyrrhenos*.⁸ Sofern nämlich Σάτυρος, zerlegt in Σά Τύρος, besagt: 'ta ist Tyrus [Plutarch].⁹ 3 A: Partic. (nach arm. Sprachsch. häufig an Stelle des verbum finitum verbinde). 4 M: ἡ, τρεῖς. 5 A: συνάψα [Ann. 3]. 6 sc. τῆς πόλεως. 7 A: ἐν, οὐς [?]. 8 M: τὰ ἐν Τύρῳ χαλὰ. 9 A: irrigr: Tyrrerland. 10 *th* ist ausgefallen. 11 A: ἀνοστροπία. 12 M: θέλα. 13 Ergänze *th*. 14 A: ἀργ. 15 Ergänze *krhph*. 16 AB: καταστροφῆς. 17 So A. V. führt auf ἀνοστροπία [sumptibus ad revisionem], und nach B wäre φέρων zu erwarten. 18 A: ἔρ. 19 Von A = ἔρηνω gefasst. 20 Dieser Satz fehlt sonst. 21 I. *ghpr* [ghpr] st. *ghuy* [pragmatwēn].

= BLA: ὅσα πρὸς ψάλλω μετέχεις τῆς ἀειδμῆς.

λάθρα τῶν γραμματοφόρων ἀνέγνω παρὰ τοῖς σατράπαις¹ καὶ τοῖς σφοῖς² αὐτοῦ· ἡ ἐπιστολὴ εἶχε τάδε γεγραμμένα· “Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος υἱὸς Ἀρμυνοῦ³ καὶ πατρὸς Φιλίππου καὶ μητρὸς Ὀλυμπιάδος βασιλεὶ βασιλείων καὶ συνθρόνῳ ἡλίου, τοῦ θεοῦ Μίθρου, καὶ ἐκγόνη⁴ τῶν θεῶν καὶ συνανατέλλωντι τῷ ἡλίῳ, μεγάλῳ βασιλεὶ Περσῶν Δαρείῳ χαίρειν. Αἰσχρὸν ἐστὶ τῆλικούτων βασιλέα Δαρείον καὶ τῆλικούτῃ δυνάμει ἐπαυρόμενον, ὅντα δὲ καὶ σύνθρονον τῶν θεῶν, ὑπὸ ταπεινῇ δουλείᾳ πεσὶν ἀνθρώπῳ τινὶ Ἀλεξάνδρῳ. οὐ γὰρ αἱ τῶν θεῶν ὀνομασίαι εἰς ἀνθρώπους χωροῦσαι⁵· μεγάλῃν τινὰ δύναμιν τῷ ἡλίῳ αὐτοῖς παρέχουσιν ἢ φρόνησιν, ἀλλὰ μᾶλλον ἀνακατήχουσιν.⁶ πῶς⁷ εἰς φθαρτὰ σώματα τῶν ἀθανάτων ὀνόματα⁸ κατοικήσουσιν; Ἰδοὺ δὲ καὶ ἐν τούτῳ κατεγνώσθη παρ’ ἡμῶν ὡς μηδὲν δυνάμενος παρ’ ἡμῶν⁹, ἀλλὰ [κενῶς] ταῖς τῶν θεῶν ὀνομασίαις συγχρόμενος¹⁰ καὶ τὰς ἐκείνων οὐρανίας δυνάμεις ἐπὶ τῆς γῆς σεαυτῷ περιτιθείς. Ἐγὼ γὰρ ἐλεύσομαι πρὸς σὲ πολέμῳ ὡς πρὸς θνητὴν βασιλέα, ὅτι καὶ ἐγὼ θνητὸς εἰμι¹¹. ἢ δὲ ῥοπή τῆς νίκης ἐκ τῆς ἀνω προνοίας ἐστὶ. Τί δὲ ἐγραφάς μοι τοσούτον χροσὺν σε καὶ ἀργυρὸν κεκτήσθαι; ἵνα μάθωμεν καὶ διὰ τὴν ἐπιθυμίαν¹² χροσὺν γενναίως σοι πολέμῳ μεν, ὅπως τὰ σὰ ἡμέτερα γενήσονται. Ἐγὼ γὰρ ἐπὶ ἀν νικήσω σε, περίφημος ἔσομαι καὶ μέγας βασιλεὺς παρὰ τοῖς Ἕλλησι καὶ βαρβάραις, ὅτι τῆλικούτων δυνάστην, τὸν βασιλέα τῶν βασιλέων Δαρείον, ἀνέλιον. ἐάν δὲ σὺ ἐμὲ ἡττήσῃς, οὐδὲν γενναῖον ἐπαίξῃς, ἀρχιλήστην γὰρ ἡττήσας, καθὼς ἐγραφάς μοι, ἐγὼ δὲ Δαρείον βασιλέα. Ἀλλὰ καὶ ἐπεμφάς μοι δῶρα σκύτος καὶ σφαῖραν καὶ κιβώτιον χροσίου. σὺ μὲν ἐμοὶ ταῦτα ἔδωκας ὡς ἐμπαιζὼν¹³ ἐμοί, ἐγὼ δὲ ταῦτα ὡς ἀγαθὸν σημεῖον ἐπεδεδάμην. Τὸ μὲν σκύτος ἔλαβον, ἵνα ταῖς ἐμαῖς λόγχαις καὶ ὅπλοις δαίρω τοὺς βαρβάρους, ταῖς ἐμαῖς χερσὶ δαράντας¹⁴ εἰς δουλείαν καθυπατάξω. τὴν δὲ σφαῖραν, ἣ ἐσήμενάς μοι, ὡς τοῦ κόσμου ἐπικρατήσω. σφαιροειδὲς γὰρ καὶ στρογγύλος τυγχάνει ὁ κόσμος. τὸ δὲ κιβώτιον χροσίου μέγα σημεῖόν μοι ἐπεμφάς, τὴν ὑποταγὴν σοὶ μοι διδοὺς αὐτὸς ἐμήνυσας. νικηθεὶς γὰρ ὑπ’ ἐμοῦ καὶ ὑπὸ τὴν χειρὰ μου πεσὼν ἐν ταπεινότητι φόρους δώσεις μοι.”

39. Οὕτως ἀναγνούς Ἀλέξανδρος παρὰ τοῖς αὐτοῦ στρατεύμασιν, ἀρσένῳ ῥή. ῥοφῇ πᾶσι καὶ ἐπαίνου ἄξιον, καὶ σφαιρίδας ἔδωκε τοῖς γραμματοφόροις, καὶ τὸ χροσίον ἐχαρίσατο αὐτοῖς, ὃ ἐπεμφεν αὐτῷ Δαρείος. οἱ δὲ δεξάμενοι τὴν σφαῖραν καὶ μεγαλοφροσύνην ἀνεχώρησαν πρὸς Δαρείον. Ἀλέξανδρος δὲ τὰ στρατεύματα παραλαβὼν πάντα καὶ τὴν Συρίαν ὅλην ὑποτάξας ἐπορεύετο εἰς τὴν Ἀσίαν.

Λαβὼν δὲ τὴν γραφὴν Δαρείος ἐπεγερθεὶς¹⁵ δι’ αὐτῆς μεγάλην παρασχῆ γράφει τοῖς αὐτοῦ βασιλείας σατράπαις τοιάδε· “Βασιλεὺς Δαρείος τοῖς ἐπέκεινα τοῦ Ταύρου¹⁶ χαίρειν. Ἐπιστέλλουσι¹⁶ μοι ἐπαναστάντα Ἀλέ-

¹ M: στρατεύμασιν. ² Fehlt sonst. ³ A. ⁴ ἐλθόντα. ⁵ So auch A. Verständlicher wäre ἐπαυρόν αὐτοῦ. ⁶ ῥή [entspr. A] durch ὅτι zu geben, scheint nach dem Zusammenhang nicht möglich. Es war vom Übersetzer wohl fragend = ῥῆμα gemeint. ⁷ Zu erwarten wäre: ποιότητες, οὐσία. ⁸ oder πρὸς ἡμᾶς. ⁹ w: conjunctus. ¹⁰ V: ut mortalis mortalem violentiam experturus. ¹¹ V: si modo eorum amor nobis est. ¹² = χλευαζόμενος [A]. ¹³ oder δαίρας. ¹⁴ = κινήσεις [A]. ¹⁵ στρατηγούς [M] fehlt. ¹⁶ St. ωμωρεῖ πάντως l. ωμωρεῖ.

ἀγγέλωσ μου L
τὸ μὲν ταῦτα ἐπεμφάς μοι ἀνέλιον με, ἐγὼ δὲ ταῦτα ἡγαλὲς ἀγγελίας ἐδεξάμην BL
ἀγγέλωσ μου καὶ σφαιρίδας C
ἐγὼ δὲ ταῦτα ὡς χλευαζόμενος ἡγαλὲς σημεῖα ἐδεξάμην A

- A, m. B. L. ξανθόν, τὸν Φιλίππου παῖδα, διαβάνα¹ εἰς τὴν Ἀσίαν πορθεῖν τὴν ἐμὴν χώραν. Ὑμεῖς οὖν πονήσαντες αὐτὸν συλλάβετε, μηδὲν κακὸν πρὸς αὐτὸν² ἐργασάμενοι, ὅπως ἐγὼ ἐχθρὰς αὐτὸν τὴν πορφυρὰν στολὴν καὶ πηλὴς αὐτῷ δοὺς οὕτως ἀποστείλω αὐτὸν εἰς τὴν γῆν τῶν Μακεδόνων εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Ὀλομπιάδα διδοὺς αὐτῷ κρόταλα καὶ ἀστραγάλους, οἷς³ οἱ τῶν Μακεδόνων παῖδες παίζουσιν, καὶ ἀποστέλλω⁴ αὐτῷ ἄνδρα Πέρσην σωροσύνῃς διδάσκαλον σκύτος ἔχοντα, ὃς οὐκ ἐπιτρέψει αὐτῷ ἄνδρός ἐρύνημα ἔχειν, πρὶν ἄνδρα γενέσθαι. Τὰς δὲ τριῆρεις, ἃς ἤγαγε, σὺν τῷ ἀνδρὶ⁵ εἰς τὸν βυθὸν καταποντίσате καὶ τοὺς στρατιώτας τοὺς ἀκολουθήσαντας αὐτῷ σιτηρώσαντες ἀναπέμφατε⁶ εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν οἰκῆσαι. Ἱπποὺς δὲ καὶ σκευηφόροι αὐτῶν σχέτες, ταῦτα ὑμῖν ἔσται, καὶ τοῖς φίλοις ὑμῶν διανείματα καὶ δότε.”
- A. ρι'. Ἐγραψαν καὶ οἱ ἑκείνων τῶν τόπων σατράπαι ἐπιστολὴν πρὸς Δαρεῖον καὶ ἐπεμφαν⁷ αὐτῷ, ἧς ἔστιν ἀντίγραφον οὕτως: “Ἰστάσπης⁸ καὶ Σπανδιατάρης⁹ τῷ βασιλεῖ¹⁰ ἡμῶν Δαρεῖω χαίρειν. Τοσούτου ἔθνους ἐπελήθοντο¹¹ ἡμῖν θαυμάζομεν, πῶς σε ἔλαθε μέχρι τῆς σήμερον. ἐπέμφαμεν δὲ σοι καὶ ἐκ τούτου τοῦ ἔθνους, οὗς ἐβρομεν παρ’ ἡμῖν βεμβομένους, ἐνέα¹² ἄνδρας σιδηρῶ καὶ ὀσμοῖς¹³ δεδεμένους, οὗς οὐκ ἐτολήσαμεν πρότερον σοῦ ἐξετάσαι. καλῶς οὖν ποιῆσεις¹⁴ ἐν τάχει παραγιγνόμενος ἐνθάδε μετὰ πολλῆς δυνάμεως.”
- A. ρι'. Ταῦτα δεξάμενος Δαρεῖος καὶ ἀναγνοὺς ἔγραψε καὶ αὐτοῖς τάδε: “Βασίλεὺς βασιλῶν αὐτοκράτωρ¹⁵ Δαρεῖος Ἰστάσπῃ καὶ Σπανδιατάρῃ καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς ὑπ’ ὑμῖν¹⁶ στρατηγοῖς χαίρειν. Παρ’ ἐμοῦ μὴ ποτε ἐλπίδα ἔχετε, [ἐὰν μεταβῇτε τῆς χώρας]¹⁷ καὶ τῶν ἀπολωλότων ἀρχμαλίων [μὴ] πάλιν κρατήσητε καὶ τὸ ἐπίσημον τῆς ἀνδρείας ἐπιδείξητε. Ποταπὸς θηρωδὺς ἐπεπλήρησεν ἐφ’ ὑμᾶς καὶ ὑμᾶς ἐθροῦβητεν; Οἱ δυνάμενοι κατασβέσαι τὸν κεραυνὸν τοῦ ἀγεννοῦς ἀνδρός βρόμον¹⁸ οὐκ ἠδύνασθε φερεῖν; Τί οὖν ἔχετε λέγειν; τέθνηκε τις ἐξ ὑμῶν μαγόμενος; Τί βουλεύοσμαι περὶ ὑμῶν, οἱ τὴν ἐμὴν βασιλείαν κατησχόνατε πρόφασιν¹⁹ διδόντες ἀνδρὶ ληστῇ;”
- A. ριβ'. Ἐκεῖ πυθόμενος καὶ μαθὼν ὁ Δαρεῖος τὸν Ἀλέξανδρον πλησίον ὄντα ἀντικαταστρατοπέδευσε κατ’ αὐτὸν πρὸς τῷ ποταμῷ Πινάρῳ²⁰, καὶ γράψας ἐπιστολὴν ἐπέστειλεν Ἀλεξάνδρῳ ἔχουσαν οὕτως: “Βασίλεὺς βασιλῶν μέγας θεὸς Δαρεῖος καὶ ἐθνῶν κύριος Ἀλεξάνδρῳ ἑλπίει τάδε: Σὲ μόνον λανθάνει τὸ Δαρεῖου ὄνομα, ὃν καὶ οἱ θεοὶ τιμῶσι καὶ σὺνθρονον ἑαυτοῖς ἔκριναν²¹, καὶ ἐτόλμησας τὴν θάλασσαν διαπερᾶσθαι, καὶ οὐ μαχάριον ἤγησας λανθάνειν σε βασιλεύοντα τῶν Μακεδόνων χωρὶς τῆς ἐμῆς ταῆς

• A, m. B. L. κατὰ τὴν (m. B.) τοιοῦτον εἰρήνην B. L.

συναποστειλῶ ἄνδρας πλείους κωφεροῦντας διδασκάλους. τῆς δὲ ναὺς αὐτοῦ εἰς βυθὸν ἑλλησθῆς καταποντίσате, στρατηγούς δὲ τῆς συναποστειλῆσαντας αὐτῷ σιδηρῶν σκῆπτρον ἑκάστης ἡμῖν, τοὺς δὲ λιπούς στρατιώτας ἐκτόμματα ὡς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν σιμῆσαι, ἔπλευσεν δὲ καὶ κεννοφώρα (ἡ ἡλιακή) πᾶντα ὑμῖν δωροῦμαι. Ἐβροῦσθε. B. L.

• εν παραλήξει ζα. - Αὐτοῖς ἡμῶν B. L. ἡμῶν: τίς τῶν βασιλῶν ἡμῶν ἡ ἀρχμαλίων ἐλπίει
βαρυνόμενος;

Ντὺ τῆς πόλεως ἀρχμαλίων αὐτῶν B. L.

¹ Δ: μαινόμενον διαβάνα. ² Δ: τὸ σῶμα αὐτοῦ. ³ Wohl *armig.* st. — *nd.* M: ὅς. A: οἷα. ⁴ A: συναποστειλῶ. ⁵ w: ἔδοτε ἀγειν. ⁶ V: ad Rubri maris ulteriora transduci, ut illic colere juberentur. ⁷ Wischatsp. V: Hystaspes. A: Ἰστάσπης. ⁸ Wohl armenisiert st. Σπινθάρ. ⁹ A: θεῶν Δ. ¹⁰ ἐλθόντος ist bei A ausgefallen. ¹¹ V: quingque. Sonst fehlt die Zahl. ¹² A bestimmter: κρότα. ¹³ Nur V: boni igitur consules. ¹⁴ Sonst nicht vorhanden. ¹⁵ w: ὑπερείος — wohl unrichtig. A: ὅπ' ἐμῆ. ¹⁶ Aus A ergänzt. V: si creditis sibi finibus abscessissent. Der Text von A lässt hier zu wünschen übrig. ¹⁷ R giebt τρώας, φόβος wieder. ¹⁸ Urspr. πρόβατον? A: ἀνεσιν. ¹⁹ Δ: Τινά γρηφ. BC: Πινάρῳ. M: Πινάρῳ. ²⁰ ἀπεχώρισαν.

καὶ εὐλαβηθεὶς ὡς τὸ δοκίμοισι Α, ἢς ὅγῳ εὐλαβηθεὶς καὶ δοκίμοισι

πατρὸς μητροπόλεως Α, ληστευθεὶς δυνάμει ΒΛ

ἀλλὰ ἀδέσποτον χώραν εὐρὴν αὐτὸς ασαυτὸν ἀποδείξας¹ βασιλέα καὶ συλλέξας ἄνδρας ὁμοίους σοὶ συλληστὰς² ἐπιστρατεύσας πόλειςιν ἀπεροπολέμοις τῶν Ἑλλήνων, ὧν αἰεὶ εὐλαβηθεὶς οὐκ ἐδέσποτον³, ἃς ἐγὼ περισπᾶς ἤγομαι ὡς ἀπερβιμμένας, καὶ Νέζήτησας φόρους παρ' αὐτῶν. Πείθῃ οὖν ἡμᾶς τοιούτους εἶναι, οἷους σὺ ἡμᾶς ὑπολαμβάνεις; τοὺς δὲ τόπους, οὓς εἰληφας⁴, οὐ καυχῆσθ⁵ ἔχειν. χάριστα φρονήσαντα περὶ τούτου ὦρ' σε, πρῶτον μὲν γὰρ ὥφειλες τὴν ἀγωνίαν σου διορθώσασθαι, πρὸς ἐμὲ τὸν κύριόν σου ὑπέρτερος⁷ ἔλθειν⁸ καὶ μὴ ἐπισωρεύειν πλείστην μὴνιν ἐπὶ τῶν σῶν.⁹ Ἀλλὰ μέχρι τούτου¹⁰ ὧς θεὸς ἀνθρώποις ὀφείλω συγγνωμονεῖν, ἐπεὶ [δὲ] εἰς τοῦτο ἐμὲ ἡ τύχη ἤγαγεν, ὥστε παρὰ Δαρείου ἐπιστολὴν ἀπαυτεῖν [σε]¹¹, ἔγραψά σοι ἐπιστολὴν ἔλθειν καὶ προσκυνεῖν Δαρείῳ. ἔνν οὖν ἄλλης τινὸς ὑπεροφίας ἀντέχῃ, τότε κολάσσομαι σε θανάτῳ ἀνεκκαλήτῳ, χεῖρον δὲ σοῦ¹² καὶ οἱ σοὶ πείσονται κακὸν οἱ μὴ περιθίντες σοὶ σωφροσύνην. Ὅνομαί σοι τὸν μέγιστον Δία καὶ ἐμὸν πατέρα μὴ μνησικαχῆσαι ὧν ἐπράξας."

41. Ταύτης δὲ τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθείσας παρὰ τῷ Ἀλέξανδρῳ, οὐκ εἰρηρῇ¹³ ἐπὶ τοῖς κομπηγόροις λόγοις αὐτοῦ, ἀλλὰ παρωβήθη καὶ ὤρμησεν ἐπὶ τὸν πόλεμον, καὶ στρατευσάμενος διὰ τῆς Ἀραβίας εἰς πεδὶον ἀντετάξατο ἐκεῖ Δαρείῳ. Οἱ δὲ περὶ τὸν Δαρείον ὄντες τὸν Ἀλέξανδρον ἐπ' αὐτὸν¹⁴ τὴν δύναμιν τῆς στρατιᾶς, οἰόμενοι τοῖς ὀρεπανηφόροις ἄρμασι κατανικᾶν, τότε φθάνοντες τοὺς πλαγίους τόπους κατεκλήφασαι, καὶ ἐξ ἐναντίας ἔστησαν¹⁵ τὰ ἄρματα καὶ ὅλην τὴν πολεμικὴν παράταξιν ἔταξαν, καὶ τῇ φάλαγγι τῶν ἱππέων οὐκ ἐφῆκαν¹⁶ εἰς τὸ μέσον αὐτῶν διάγειν οὐδὲ τοῖς στρατεύμασιν¹⁷ ἐνάλλεσθαι, ἀλλὰ τὸ πολὺ τῶν ἄρμάτων πάντοσε ἀπαντῶν διεσθίετο, ἔστι δὲ καὶ ἡ διεσχεδόνθη.

Παρὼν δὲ εἰς ἕτερον μέρος Ἀλέξανδρος καὶ ποιήσας κατέναντι αὐτῶν οὐδ'. τὸ τῶν Περσῶν εὐώνομον καὶ τὸ [τῶν Μακεδόνων] δεξιὸν κέρας, ἐν ᾧ τεταγμένοι ἔτυχον Ἀλέξανδρος¹⁸, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τὸν ἵππον Βουκέφαλον¹⁹ ἐκέλευσε συνάγεσθαι τοὺς σάλπιστάς, ἀναγγέλλειν πολεμικαῖς σάλπιγγι τὴν μάχην, σημαίνειν πρὸς τὸ ἐξεγείρειν τὴν συνηγμένην φάλαγγα ἐπὶ τὸν θύρονον τῆς μάχης.²⁰ καὶ σάλπισάντων [αὐτῶν] καὶ μεγάλης κραυγῆς γενομένης τῶν στρατοπέδων ἐκινήθησαν εἰς ἀναριθμήτους καὶ μεγάλλας καὶ πολλὰς μάχας²¹, καὶ ἐσείσθη τὸ πᾶν.²² Καὶ μετὰ πολλῆς ἀγωνίας βάλλοντες ἀλλήλους εἰς μάχην πολὺν χρόνον, ἐπ' ἄκραις ταῖς πέτραις συνάπτοντες πρὸς ἀλλήλους, εὐρώστως ἀντέκειντο ἀλλήλοις τοῖς ὀράσι. Καὶ ἐνταῦθα ἑκάτεροι τὸ νίκης ποιησάμενοι ἐχωρίζοντο ἀπ' ἀλλήλων.²³

¹ διαφθίμιας. ² Α: ἀνελπίστους. ³ Die Recepta: ὧν αἰεὶ διὰ τοὺς εὐσεβεῖς ἐδοκίμοι, schein mir unrichtig. I. ⁴ ἡμετέρας ἡμετέρας ἡμετέρας. ⁵ R: hat hiernach nochmals δε. ⁶ I. ἡμετέρας ἡμετέρας st. — fū. ⁷ M: ἀνοίαν. ⁸ M: Δαρείου. ⁹ fū nach qm ist zu tilgen. ¹⁰ 'Die Deinigen'. A: πλείστους. ¹¹ M: ἡμετέρας. ¹² R: τοῦτο τοῦ τόπου. ¹³ Früher nicht erwähnt. ¹⁴ I. qm. ¹⁵ R: τῶν σῶν. ¹⁶ Besser A: ἐπὶ τῇ. ¹⁷ A: αὐτοῦ. ¹⁸ R: 'sie standen'. ¹⁹ sc. οἱ Μακεδόνες. ²⁰ Von R instrum. gefasst. ²¹ I. qm. ²² Der Name fehlt sonst. ²³ Mehr Umschreibung als Übersetzung. ²⁴ M: γίνεται πολλὴ μάχη. Die Häufung der Ausdrücke bei R giebt schwerlich Ursprüngliches. ²⁵ κοινά. ²⁶ Der Bericht scheint verkürzt zu sein.

ρίε. Οἱ δὲ περὶ τὸν Ἀλέξανδρον ἐξεώθουν τοὺς περὶ τὸν Δαρεῖον καὶ κατα-
 κράτος ἔθραυον. καὶ ταραττόμενοι δι' ἀλλήλων [καὶ] πεσόντες καὶ τεθραυσ-
 μένοι διὰ τὸ πλῆθος τῶν στρατευμάτων πολλὰ μὲν ὑπ' αὐτῶν ἔπασαν, πολλὰ δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὐδὲν δὲ ἄλλο ἦν ἐκεῖ ὄραν, εἰ μὴ [σώματα]
τῶν χαλαρῶν πεσόντων, οὐ γὰρ ἦν διακρίνει οὔτε Πέρσας οὔτε Μακεδόνας,
 οὔτε στρατηγὸν οὔτε σατράπην οὔτε ἱππεῖα οὔτε πεζὸν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ
 κοινοῦτο. οὐ γὰρ ὁ οὐρανὸς ἐφαίνετο οὐδὲ τὴν τὴν ἰσθμὸν ἀνθρώπος ὑπὸ
 τῆς πολλῆς γενομένης αἱματεκχυσίας. Καὶ αὐτοὶ δὲ ὁ ἥλιος συμπαθεῖς
 τοῖς γεγεννημένοις, μὴ δυνάμενος θεωρεῖν τοσαύτην ἔκχυσιν αἱμάτων,
σκοτισθεὶς νέφει ἐκαλύφθη. Τροπῆς δὲ ἰσχυρᾶς γενομένης εἰς φυγὴν
 ἤρμησαν τὰ στρατεύματα τῶν Περσῶν. ἦν δὲ μετ' αὐτῶν καὶ Ἀμύνδας
 Ἀντιόχειος² δὲ πέφυγε πρὸς Δαρεῖον. ἐν γὰρ τοῖς ἐμπροσθεν χρόνοις
 Μακεδὼν ἦν. Ἐβόηθει δὲ καὶ ἡ ὥρα³, πρὸς ἑσπέραν [γὰρ] ἐκλήθη. Δαρεῖος
 φοβηθεὶς τὸ ὄμμα ἀπέλιπε, ἦν γὰρ χαλεπὸν, ὅτι ἐμπροσθεν εὐεπὶ γνωστον
 ἦν. [καὶ] τὸ ὄμμα καταλείψας ἀναβιβηκώς ἐφυγεν.
 * Οἱ δὲ Ἀλέξανδρος ἀνδρειότερον⁴ ἀκολουθήσας Δαρεῖον ἐδίωκεν, ὅπου πο-
 λέγει τις αὐτὸν εἶναι.⁵ Τὸ δὲ ὄμμα [καὶ] τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ
 τὰ τέκνα ὡς σταθίους ἐσθλόντα διώξας κατέλαβεν. Αὐτὸν δὲ τὸν Δαρεῖον
 ἡ νύξ διέσωσεν, καὶ πρὸς τούτοις ἵππους ἔχων πολλοὺς καὶ νέους ἐκ
 αἰδοῦσῃς, ἐφυγεν. Οἱ δὲ Μακεδόνες ἐλθόντες εἰς τὸ μέρος⁶ τῶν Περσῶν
 κατέλυσαν, καὶ μέσης τῆς νυκτὸς γενομένης ἐπὶ τῶν νεκρῶν διενυκτέρευσαν.
 Ἀλέξανδρος δὲ ἐλθὼν εἰς τὴν σκηνὴν Δαρείου κατέβη καὶ ἐν αὐτῇ ἐσκή-
 νωσεν.⁷
 ρίε. Κρατήσας δὲ τῶν ἐναντίων καὶ τοῦ τηλικούτου ἀξιώματος τυχὼν ὅλη
 τῆς ἡμέρας προνοίᾳ οὐδὲν ὑπερήφανον ἔπαρειν, ἀλλὰ τοὺς ἀνδρωειδέατους
 καὶ εὐγενεῖς⁸ ἀνδρας τοὺς τετελευτηκότας ἐκέλευσε θάπτεσθαι, τὴν δὲ
 μητέρα Δαρείου καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα μεθ' αὐτοῦ ἤγαγεν ἐντίμως.
 ὡσαύτως καὶ τοὺς ἄλλους καταλοιποὺς αἰχμαλώτους ἀνέψοεν. Τῶν δὲ
 πεσόντων Μακεδόνων ἦν πολὺ, πεζοὶ πεντακῖσιοι καὶ πεντήκοντα⁹ καὶ
 ἱππεῖς ἑκατὸν ἐσθλόντα, τραυματιοθέντες δὲ πλείους ἢ ἑκατὸν καὶ ἐσθ-
 λόντα.¹⁰ Τῶν δὲ βαρβάρων ἐτελεύτησαν μοιρᾶδες ὀκτώκατοι.¹¹ * Ἐλαφροτά-
 τος δὲ χρυσὸν τετρακισχίλια τάλαντα.¹²
 * Οἱ δὲ Δαρεῖος ἀνασωθεὶς πάλιν στρατεύματι συναγαγὼν ἐπιστράτευσεν τῷ
 Ἀλέξανδρῳ, καὶ πλείονι δυνάμει ἢ πρότερον, καὶ ἔγραψεν ἐπιστολὴν τοῖς
 ὑπ' αὐτὸν ἔθνεσιν, ὅπως μετὰ μεγάλῃς δυνάμεις ἑτοιμα ὦσι. Μαθὼν
 δὲ τις κατὰ σκοπὸς Ἀλεξάνδρου συναθροίσοντα Δαρεῖον στρατεύματα ἐπὶ
 τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ καὶ τὰς παρεμβολὰς τῶν βαρβάρων τῶν ἐκεῖ
κατωκισμένων [ἰδὼν], ἔγραψε τῷ Ἀλέξανδρῳ περὶ τῶν ἐνεστώτων.

¹ A: οὔτε Πέρσας τοῖσδε οὔτε Μακεδόνα στρατιωτῶν. ² So auch BCL
 st. ὁ Ἀντιόχειος. Dagegen V: Amyntas Antiochi filius. ³ So habe ich nach
 AV gesetzt. Bei A ist καὶ ἐβόηθει zum vorhergehenden Satze gezogen.
⁴ V: animosius insecutus. 1. ἡμεῖς [BCL]. ⁵ So nirgends. ⁶ V: in castra
 Persica migravere. ⁷ Von hier an in Cod. A eine Lücke vom Umfang eines
 Blattes. ⁸ M: εὐγενῶς. ⁹ V: septingenti. ¹⁰ Dies ist wohl nur eine auf
 Irrtum beruhende Wiederholung der zuletzt genannten Zahl. M: τριακῖσιοι
 πενήκοντα. V: duo milia. ¹¹ So auch V, welcher auch in der Angabe über
 die Beute mit A übereinstimmt.

τοιαῦτα μῆνυμα συνεφῆς ἔχετο εἶναι.

εἰ μὴ ἡ BCL
 ἡμεῖς καὶ ἡμεῖς ἄλλοι δὲ τὰς ἀλλοτρίων κατωκισμένων. Δ. μὲν τὸ ἔμα φησὶν ὅτι ἐκείνην
 εὐεπὶ γνωστον ἦν ὅσον νυκτὸς ἡ ἡμέρα εἰς τόσον στενὸν καὶ τὸ πρὶν ἔμα καταλήγει ὅτι καὶ
 ἀναλῶν ἐφυγεν.

42.

πεντακῖσιοι BCL, septingenti JV
 τριακῖσιοι B, se. πενήκοντα C, 77 L, duo milia JV, πλείους διακῖσίων B.
 * μυριάδες τετραρες C - ἡ BCL καὶ πρὸς πλείους πολλὰ ἔχοντα.

Καὶ γράφει Ἀλέξανδρος· "Σκαμάνδρῳ¹ τῷ ἐμῷ στρατηγῷ χαίρειν. τὴν ριβ² ὑπὸ σὲ φάλαγγα καὶ τὴν δύναμιν ἔχων παραγενεὸς πρὸς ἡμᾶς, οὐ γὰρ μικρὰν εἶναι λέγονται οἱ βάρβαροι."

Αὐτὸς δὲ Ἀλέξανδρος λαβὼν τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν ἐπορεύθη εἰς τὴν ρκ³. Ἀγρίαν⁴ καὶ παραγενόμενος· ἐκεῖ πολλὰς πόλεις ὑπέταξε, καὶ ἐκείθιν στρατιὴν συλλέξας πλῆθος ὡς μυριάδας ἑπτὰ καὶ δέκα, καὶ ὑπερπεράσας⁵ τὸν καλούμενον Ταύρον καταπήξας ὄρου μεγάλως εἰς τὴν γῆν· εἶπεν· "Εἴ τις σθεναρὸς τῶν Ἑλλήνων ἢ τῶν βαρβάρων ἢ τῶν ἄλλων βασιλεὺς βασιτεύει τοῦτο τὸ ὄρου, ἑαυτῷ χαλεπὸν σημείον ἔξει⁶, ἢ γὰρ πόλις αὐτοῦ ἐκ βάθρων βατταχθήσεται."

Καὶ παρεγένετο εἰς Πιερίδα πόλιν τῆς Βεβρυκίας, ἐνθα ἦν ναὺς καὶ ρκα⁷. ἄγλημα τοῦ Ὀρφέως καὶ αἱ Πιερίδες Μοῦσαι καὶ τὰ θηρία αὐτῷ παρατώτα. Βλέποντος δὲ τοῦ Ἀλεξάνδρου εἰς αὐτὰ, ἴδρωσε τὸ εἶσενον Ὀρφέως· ἐν τῷ προσώπῳ καὶ ἐν ὅλῳ τῷ σώματι. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου ζητούντος, τί βούλεται τὸ σημεῖον τοῦ ἰδρώτος εἶναι, εἶπεν αὐτῷ Μέλαιμπος⁸ ὁ σημειολύτης· "Καμεί, Ἀλέξανδρε, μετὰ ἰδρώτων καὶ κόπων τὰ τῶν βαρβάρων ἔβη καὶ τὰς τῶν Ἑλλήνων πόλεις [καθυποτάσων] καὶ διὰ θηρίων⁹ τὴν ὁδοπορίαν ποιοῦμενος, ὥσπερ ὁ Ὀρφεὺς λορίζων καὶ ἄδων τοὺς Ἕλληνας ἐπεισε καὶ τοὺς βαρβάρους πρὸς ἔρωτα¹⁰· γλυκεῖ λόγῳ ἔτραψε καὶ τοὺς θήρας ἡμέροσεν."¹¹ Ὁ δὲ ἀκούσας Ἀλέξανδρος τὸ σημεῖον ἐτίμησε Μέλαιμπον τὸν σημειολύτην.

Καὶ παρεγένετο εἰς Φρυγίαν, καὶ εἰσελθὼν εἰς αὐτὴν τὴν Ἴλιον πόλιν ἔβησεν Ἑκτορι καὶ Ἀχιλλεῖ καὶ τοῖς ἄλλοις ἥρωσι¹² καὶ θεασάμενος τὸν Σκάμανδρον ποταμὸν, δι' οὗ ἦλατο Ἀχιλλεύς, ὅτι πάντε πῆχυν οὐκ ἦν τὸ εὖρος¹³, καὶ τὸ σάκος Αἴαντος τὸ ἐπαβύσειον οὐ πάνω μέγα οὐδὲ οὕτω θαυμαστὸν, ὡς ἔγραψεν Ὀμηρος, εἶπεν Ἀλέξανδρος· "Μακάριοι ὦμεῖς οἱ ἐντυχόντες τοιοῦτου κήρυκος, τοῦ Ὀμήρου, [[10 οἶνε¹⁴]] εἰς τὰ ἐκείνου ποιήματα ἐλθόντες μεγάλοι ἐπράφητε, ἐν τοῖς ἔργοις ἄμιοιροι τῶν ὑπ' ἐκείνου γεγραμμένων." Καὶ προσελθὼν ποιητῆς τις λέγει αὐτῷ· "Ἀλέξανδρε, κριττόνως Ὀμήρου τοῦ τὸ ἐπαβύσειον εἰπόντος¹⁵ γράψομαι ἡμεῖς τὰς πράξεις σου." Ὁ δὲ λέγει· "Βούλομαι¹⁶ ἐν τῇ διηγῇσι Ὀμήρου

¹ M: probabiliter Cassandro emendavit Majus. ² Nur bei V: Achaia peragrata multisque praeterea civitatibus receptis aut quassatis, etiam centum et septuaginta milia collegit armatorum, Taurumque transducit. ³ Aus diesem Worte hat A infolge von Verlesung den Eigennamen Ὑπερπεράσας gemacht. Die Herausgeber haben nur Keratōn als Namen gefasst, aus ὑπὲρ dagegen zwei arm. Worte [hup ēr = πλεονάζων ἦν] gemacht. Übrigens merken sie an, dass der Name Keratōn sich weder im griechischen noch im lat. Texte vorfinde. — Oder ist aus 'summo in calmine' von V etwa auf das Vorliegen von ἐπὶ oder ὑπὲρ κέρατος [sc. τοῦ εὖρους] zu schliessen? ⁴ St. εἰσὶν l. ἡμῶν ἔξει. ⁵ Var. -πουε. Bei Plutarch 'Aristander' [celebria enim et nobilia facinora editurum Alexandrum, quibus cantandis multum sudoris ac laboris essent poetae musicique impensuri]. ⁶ Verm. ῥῶν q. q. q. q. st. — u. g. ⁷ St. des Instrum. wird ῥ mit Acc. zu lesen sein., V: ad favorem sui. ⁸ V: Hecтора Achilleumque unaque alios heroas. ⁹ Eine so wunderliche Auffassung der Homerstelle auch bei Pseudo-Ambrosius [Cureton Spicileg. syr.]. ¹⁰ Der in Doppelklammer stehende Abschnitt ist, da er in allen umfangreicheren arm. Handschriften fehlte, von den Herausg. teils aus dem Griechischen, teils aus Valerius [durch runde Klammer bez.] übersetzt. ¹¹ A: εἰ τι γὰρ ἦτε — quidquid fuistis. ¹² 'besingen'. ¹³ w: εὐκτόν ἐστι μοι.

= 77c. 42.

Θεορίτης εἶναι ἢ ἐν τῇ ὕμῳ Ἀγύλλεος.¹⁾ (Μέχρι τούτου τοῦ τόπου ἀκολουθοῦσα αὐτὴ καὶ συνεργοῦσα ἡ μήτηρ Ὀκυμπίς μετὰ τὰ συγκατακλίσεσθαι αὐτὴ ἀποπέμπεται ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Μακεδονίαν σὺν πλήθει εὐγενῶν αἰχμαλώτων. αὐτὸς δὲ ἐπ' εὐθείας πρὸς τὸν Δαρεῖον τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖσθαι.

ρκγ'. Καὶ ἦλθε διακορεθεσθαι διὰ τῆς πόλεως Ἀβδήρων). τῶν δ' Ἀβδηριτῶν ἀποκλεισάντων τὰς πόλεις τῆς πόλεως αὐτῶν, ὀργισθεὶς ὁ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε τοὺς στρατηγούς αὐτοῦ ἐμπροσθε τὴν πόλιν. Οἱ δὲ πρέσβεις πέμψαντες πρὸς αὐτὸν λέγουσιν. "Οὐχ ὡς ἀντιτασσόμενοι τῷ σὺ κράτει ἐκλείσαμεν τὰς πόλεις, ἀλλὰ θεδοικύτας τὴν τῶν Περσῶν βασιλείαν, μήπως τῇ τυραννίδι Δαρεῖος ἐπιμείνας πορθήσῃ τὴν πόλιν ἡμῶν. (ἀλλ' ὅταν ἐπανέλθῃς νενικηκώς) τῷ ἀναμφιέκτως ἰσχυροτέρῳ βασιλεῖ ὑποταξόμεθα." Ὁ Ἀλέξανδρος ἀκούσας ταῦτα ἐμείψασε καὶ εἶπε τοῖς πρέσβεισι. "Θεδοίκατε παρὰ Δαρείου, μήπως ἐπιμείνας τῇ ἀρχῇ ἐκπορθήσῃ ὑμᾶς; πορεύεσθε καὶ ἀνοίξατε καὶ μέivate ἡσύχως. ὥς γὰρ τὴν νίκην σὺν παρὰ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ τοῦ Δαρείου, οὐκ εἰσέρχομαι εἰς τὴν πόλιν. καὶ τότε (οὐχ ὡς ἔξω, ἀλλ' ὡς φίλος ἔσομαι ὑμῖν)."²⁾ Ταῦτα εἰπὼν πρὸς τοὺς πρέσβεις τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο καὶ παρεγένετο ἐν θυσίᾳ ἡμέρας εἰς τὴν Βιστιανήν καὶ τὴν Ὀκυνθον καὶ ἐξεπορθήσαν ὅλην τὴν γῆραν τῶν Χαλκιδικῶν.³⁾ Κάκειθεν ἦλθεν ἐπὶ τὸν Εὐξείνιον πόντον⁴⁾ καὶ πάσας τὰς ἑγγιστα πόλεις ὑπέταξεν. οὐδεὶς γὰρ ἦν, δις τοσούτῳ κράτει ἀντιστήναι ἐτόλμα.⁵⁾ (Καὶ μεγαλοπρεπῶς θύσας τῷ Ποσειδῶνι ἐπορεύθη πρὸς τὴν Μαυρίαν εἰς τόπους σκληροὺς καὶ ἀβάτους.

ρκδ'. Ἐπεὶ δ' ἐπέλιπον τὰ ἐπιτήδεια τοὺς στρατιώτας⁶⁾, ἐκέλευεν αὐτοὺς ἀποσφάζειν τοὺς ἵππους καὶ ἐσθίειν. Οἱ δὲ καίπερ ἀναγκαῖος τὸ προσταγμένον ποιήσαντες, ἀλλ' ἐπλήσθησαν ταραχῆς καὶ λύπης, ὡς ἀπὸ γνώμης ποιήσαντος αὐτοῦ τοῦτο, ἵνα μὴ τὰ μέλλοντα ἐλπίσωσιν. Διὰ τοῦτο ἐπεὶ ἐπαύσαντο οἱ νόμοι τῆς στρατεύσεως παρ' αὐτοῖς καὶ αἱ εἰθιμένα φυλακαί, ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς δημηγορήσας πρὸς αὐτοὺς εἶπεν. "Οὐκ ἄγνοω, ὦ στρατιώται, ὅτι ἐν τῷ πολέμῳ ἀναγκαῖοι πάντων οἱ ἵπποι εἶσιν, οὐδὲ ἐκέλευσα ἀποσφάζεσθαι καὶ λαμβάνεσθαι εἰς τροφήν. ἀλλ' ὅτε γνωστὸς ἦν ὁ δισπὸς κίνδυνος, ὅπως ἡ αὐτοῦ φαγόντες βιωσόμεθα, ἡ διασώζοντες ἡν ὁ δισπὸς αὐτοῖς ἢ πρότερον αὐτῶν ἀπολούμεθα, — τοιμῶ λέγειν — τὸ βέλτιον ἐκέλευσα ἐπεβαλόμεν ἀπὸ τοῦ ἥτονος ἀπαλλαγθεῖς.⁷⁾ Διὰ τοῦτο τὴν ἐλπίδα παρέγω ὑμῖν, ὅταν χαρίζωνται ἡμῖν οἱ θεοὶ τῶν ἔθνων τι ὑποτάσσιν καὶ τῶν ἀφθόνων σίκων ἐκείνων πληροῦσθαι, καὶ τοῦτο τὸ κακὸν τὸ τῶν ἵππων παρελέσσεσθαι.⁸⁾ Ἦδυνάμην ἂν οὐν τάχα ἐτέρους στρατιώτας εὕρισκιν ἀντί)]] τῶν τῷ λιμῷ ἀπολωλότων, ἐτέρους δὲ Μακεδόνας ἐς τὸ παρὸν τοῦ δυνήσθαι εὕρισκιν."⁹⁾

ρκε'. Καὶ πρῶτας τὰ στρατεύματα τὴν ὁδοιπορίαν ἐπ' εὐθείας ἐποιεῖτο εἰς ἑτέρας πόλεις. Ἦλθε δὲ πρὸς τοὺς Λοκροὺς καὶ ἀνεπαύσατο ἐκεῖ μετὰ

¹⁾ M: Ἀγαμέμνων. ²⁾ Wohl Korrektur des Übersetzers. M: Botteslav. ³⁾ A: Χαλδιων, wie BC. ⁴⁾ A: ποταμόν. ⁵⁾ Dieser Satz fehlt sonst. ⁶⁾ Hier ist die Lücke in A zu Ende. ⁷⁾ Die Meinung von V wäre einfacher wiedergegeben durch: *ἡμῶν καὶ τῶν ἑθνῶν πρὸς τὴν εὐνοίαν*. ⁸⁾ Die dabei stehende Negation ist mir unverständlich. ⁹⁾ Das Folgende bis ρν. findet sich nur in A, V und A.

τῶν στρατευμάτων ἡμέραν μίαν. Καὶ παραπεμφάμενος πάντας, οὓς εἶχεν, ἦλθεν εἰς τοὺς Ἀχραγανθίνους. Καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸ τοῦ Ἀπολλωνίου ἱερὸν ἤξiou τὴν Φοιβολάον μαντεύσασθαι αὐτῷ. Ἡ δὲ λέγει, [ἔτι] οὐκ ἔστι χρησιμοδοτεῖν αὐτῷ ἐν τῇ μαντείᾳ αὐτῆς. Καὶ ὀργισθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶπεν· "Εἰ μὴ βούλει μοι μαντεύσασθαι, βαστάξω κατὰ τὸν τρίποδα, ὃν Κροῖστος ὁ τῶν Λυδῶν βασιλεὺς ἀνέθετο, ὥσπερ Ἡρακλῆς ἐβάσταξε τῶν Θεῶν [μὴ] χρησιμοδοτούντων αὐτῷ." Καὶ ταῦτα λέγων ἐβάσταξε τὴν Φοιβολάον καὶ² τὸν τρίποδα, ὃν Κροῖστος ὁ βασιλεὺς ἀνέθετο. Ἦλθε δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ φωνὴ Ἀλεξάνδρῳ τοιαύτη τις· "Ἡρακλῆς, Ἀλεξάνδρῳ, τοῦτο ἐποίησε θεὸς θεῶν, σὺ δὲ θνητὸς εἰ, θεοὶ μὴ ἀντιτάσσου. αἱ γὰρ πόλεις σου μέχρι τῶν Θεῶν ἐλαλήθησαν." Οὕτω τῆς φωνῆς ἐλθοῦσας εἶπεν ἡ Φοιβολάος μάντις· "Ἀλέξανδρε, αὐτὸς ὁ θεὸς ἐμαντεύσασθαι σοι προσπαρεῖσας σε τῇ ισχυροτέρῃ ὀνόματι. ἐβόησε γὰρ ἐξ ἀβύσσου· "Ἡρακλῆς Ἀλέξανδρε." Τοῦτό σοι προμηνῶ, ὅτι ισχυρότερόν σε θεὸς γενέσθαι πάντων."³

46.

om. A

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος λαβὼν τὰ στρατεύματα ἔπορεύετο εἰς τὰς Θήβας, ρκς'. καὶ ᾤτησεν αὐτοὺς στρατιώτας⁴ τοὺς ἀρίστους ἄνδρας τετρακισχίλους⁵ καὶ τοὺς πόρους. Οἱ δὲ Θηβαῖοι ἀπέκλεισαν τὰς πόλεις καὶ οὐδὲ πρέσβεις ἐπέμφαν πρὸς αὐτόν· ἀλλὰ ἀντιτάξάμενοι⁶ καθωπλισθησαν πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Ἐλθόντες δὲ ἐπὶ τὸ τεῖχος ἐνοπλοὶ πεντακίσιοι⁷ ἐκέρχον τῷ Ἀλεξάνδρῳ καὶ εἶπεν· "Ἡ πολέμει ἡ ἀπελθε ἀπὸ τῆς πόλεως." Ἀλέξανδρος δὲ μειδιᾷσας οὕτως εἶπεν· "Ὁ γενναῖοι Θηβαῖοι, τί ἀπεκλείετε ὑμᾶς ἐντὸς τοῦ τεύχους καὶ τοῖς ἐκτὸς παρακλεισέσθε πολέμειν; κατὰ διὰ τὴν μάχην ἐλήλυθα⁸ καὶ μαχέσσομαι πρὸς ὑμᾶς οὐκ ὡς πρὸς πόλεις⁹ καὶ γενναίους ἄνδρας καὶ ἐμπείρους τοῦ πολεμικοῦ σιδήρου, ἀλλ' ὡς πρὸς ἀγροίκους καὶ ἰδιώτας καὶ πάνυ¹⁰ δειλοὺς. ᾗδῃ γὰρ πάντας δορυρλήτους ὀπληκούς ἔχω. ὑμεῖς οὖν αὐτοὺς ἐνεκλείετε ἐντὸς τῶν τειχῶν, καὶ [πρὸς τοὺς] ἔξω ἀείρον¹¹ κραυγὴν βάλλετε.¹² Ἀρίστων γὰρ ἀνδρῶν ἐστὶν ἐν ἐλευθέρῳ καὶ ἀνεοργμένῳ πεδίῳ μάχεσθαι, γυναικῶν δὲ ἔργον ἐστὶν ἀπο- κλείειν αὐτὰς φόβῳ πρὸς τοὺς ἀγῶνας¹³ τοὺς μέλλοντας."¹⁴

Ταῦτα εἰπὼν ἐκέλευσε χίλους¹⁵ ἱππέας περιτρέχειν ἔξω παρὶ τὴν πόλιν καὶ τοξεύειν τοὺς ἐπὶ τῶν τειχεῶν. ἑτέρους δὲ χίλους¹⁷ στρατιώτας ἐκέλευσεν ἀΐναι καὶ διατόμοις πέλουσι καὶ μακροτόμοις ὀνοεῖ καὶ μακροτάτοις¹⁸ μοχλοῖς ὀρύσσειν τὰ θεμέλια, καὶ τοὺς ὑπ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου ἀδελφῶν¹⁹ τῇ λύρᾳ ἀρμολογηθέντας λίθους διαμοχλευόντας καταρρίπτειν,²⁰ καὶ τοὺς ακολουμένους κριοὺς μεγάλη βία ἐρείδασθαι πρὸς τὴν τῶν τειχῶν διάλυσιν. ἔστι δὲ²¹ τοῦτο ὄργανον μηχανὴ τροχῶν ἐχούσῃ διὰ τῶν²² στρατιωτῶν βία συνωθούμενον²³, μακρόθεν δὲ ἐταφείται πρὸς τὸ τεῖχος καὶ βολίως

¹ A: Ἐλυγῶν. ² A: τὸν φοιβολάον τρίποδα. ³ A: offenbar, unrichtig: θεὸς ἐκ Θεῶν. ⁴ A: λαλήθησιν. ⁵ A hat den Zusatz: ἐν ταῖς πράξεσι καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας μνημονεύσασθαι. ⁶ A: στρατεύσασθαι. ⁷ Hiernach war in A ὁ γενναῖος. ⁸ A: μήτε δεξιμένοι. ⁹ Zahl fehlt bei A. ¹⁰ Dieser Satz fehlt bei A. ¹¹ A hat viell. auch eine verstümmelte Lesart vor sich gehabt, wie πολὺ von A ist, und hat diese πόλεις gedeutet, Besser verm. M: πολεμικοῖς. ¹² Bei A hinter δειλοὺς und zum Folgenden gehörig. ¹³ I. φορμυλῶν. ¹⁴ καὶ — βάλλετε fehlt bei A. ¹⁵ Bei A verstümmelt. ¹⁶ So auch V. A: δ. ¹⁷ A: β. ¹⁸ A: σιδήροις. ¹⁹ x. Z. d. fehlt bei A. ²⁰ Zusatz bei A: πῶς τε, ταῖς πόλιν προσερέσθαι. ²¹ A: ἐτι δὲ τὰ ὅργανα. ²² A: τριών. ²³ I. Partic.

πῶς τε ταῖς πόλιν προσερέσθαι βί.

= δηλ. 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

διὰ ἐβρωμένης βολῆς τοὺς πάνυ πυκνῶς ἀρμολογηθέντας καὶ ἀρμωσθέντας τοίχους καταβάλλει. Αὐτὸς δὲ μεθ' ἑτέρων γιγνῶν σφαιδονιστῶν¹ ἀποκτείνων κατασκάπτει τὰς θήβας περιήρχετο πάντη. πῦρ², ἕλκος καὶ λίθοι αυτῶν. καὶ βέλενα καὶ δόρατα ἤκοντο εἰς τὴν πόλιν.³ ἀλλ' ἡ χεὶρ Μακεδονικὴ οὐκ ἔκοπτε τὸν πολυσφαγὴ σίδηρον αἰματώσασα. ἀβοήθητοι οἱ Θηβαῖοι φρενομανεῖς ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἀπόλοντο.

ρχη. Καὶ τότε Ἰσμηνίας τις Θηβαῖος, τῆς αὐλομελωδίας ἐμπειρος καὶ ἄνθρωπος σοφὸς τῇ γνώμῃ, ὁρῶν τὰς θήβας⁴ καταρριφείσας καὶ ἐκρηγνυμένας καὶ πᾶσαν τὴν ἡλικίαν⁵ ἀναμεινυμένην, στενάζας πικρῶς ὑπὲρ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ διὰ τῆς τῶν αὐλῶν⁶ ἐμπειρίας ἀριστεῦν⁷, ἄρχεται καὶ νοεῖται τοὺς αὐλοὺς βαστάζειν καὶ παρὰ τοὺς πόδας τοῦ βασιλέως γονυκλινῆς γενέσθαι καὶ οἰκτρὸν τι καὶ ἐμπαθὲς⁸ καὶ ἐλεημονικὸν μέλος ἀναμείψαι⁹, ὅπως διὰ τῆς τῶν αὐλῶν δεήσεως καὶ θρήνου μελωδίας δυνήσθῃ εἰς ἔλεος καταγαγεῖν τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως. Ἐκρίνα δὲ ὁ Ἰσμηνίας μέλη ἠθικά¹¹ καὶ λόγους γλυκεῖς προσενέγκασθαι τῷ δυνάστῃ, καὶ τὴν χεῖρα προτείνας μετὰ πολλῶν δακρύων ἄρχεται λέγειν τοιαῦτα μέλη ἐμπαθῆ καὶ θρήνου.

Μέλος Ἰσμηνίου παρὰ τῷ κοσμοκράτορι.

ρχη. Βασιλεῦ καὶ ἔχονα θεῶν, λαμπρότατε καὶ κάλλιστε Ἀλέξανδρε, νῦν πείρα μαθήσομαι τὸ σὸν ἰσόθεον κράτος. καὶ σεβόμεθα ἀπὸ τοῦ νῦν ὡς θεὸν εὐεργέτην. ἐπίσχεας τὴν ἀνίκητον χεῖρα ἀπὸ τῶν Θηβαίων, μήπως ἄγνων δόξης πρὸς τοὺς οἰκείους καὶ συγγενεῖς σου ἵσταί. Διόνυσος γὰρ καὶ Ἡρακλῆς Θηβαῖοι καὶ ἐνδοκοὶ καὶ προγονικῆς μίσεως ἀρχίγονον βλάστημα. Διὸς καὶ Σεμέλης πυρὶ λοχευτός¹² Διόνυσος ἐγεννήθη, ὁ δὲ Ἡρακλῆς ὑπὸ Διὸς καὶ Αἰχμῆνης ἐσπάρη. Οὗτοι πᾶσιν ἀνθρώποις βοηθοὶ καὶ εἰρηνικοί, σωτηρίας φύλακες ἐφάνησαν, σοὶ δὲ εἰσι προπάτορες, ὧς νικηφόρε Ἀλέξανδρε. τοῦτους φύσει χρὴ σε μιμήσασθαι καὶ εὐεργετεῖν. Ὡς θεοῦ γεννώμενον σπέρμα μὴ ὑπερβῆς τοὺς Διονύσου καὶ Ἡρακλέους τροφούς τὰς θήβας διαφθεῖρων, μηδὲ τὴν βοόκτιστον πόλιν κατασκάψῃς. θνείδος γὰρ ὕστερον τοῖς Μακεδόσι γενήσεται. Ἀγνοεῖς, Ἀλέξανδρε, ὅτι Θηβαῖος εἰ καὶ οὐχὶ Πέλλατος; ἔλη σε Θηβαίων χώρα λιτανεύει τοὺς σοὺς προπάτορας¹³ κομίζουσα θεούς, Ἀθηναίων αὐλητῆρα Διόνυσον¹⁴ μετ' εὐπροσύνης καὶ χορῶν, σὺν ᾧ¹⁵ Ἡρακλῆα δίκαιον ἔργοις καὶ βοηθείαι¹⁶ ἀνθρώπων. Ἦσθ' μιμητῆς γενόμενος τῶν σῶν προγόνων ἀγαθῶν καὶ ἀνδρείων εἰς πολλὴν εὐεργεσίαν τράπηθι ἀπὸ τῆς ὀργῆς, πρόχειρον πρὸ τοῦ κολάζειν τὸ ἐκείν ἔχει. Μὴ θῆς ἐρῆμους τοὺς σε σπεύραντας θεούς. τῶν σῶν γενεαρχῶν μὴ καθαρῆς πόλιν, σοὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα, μηδὲ ἄγνων κατασκάψῃς τοιαῦτα τέλχη δεδομημένα ὑπὸ Ζήθου καὶ Ἀμφιόνο.

¹ Von d. Herausg. nach V. eingesetzt, da die arm. Handschriften theils unlesbar waren, theils Unpassendes boten und auch die eingesehene griech. Hds. lückenhaft war. Jedoch ἀντίγρ. ἀμφίβ. bot πελταστῶν. ² A: Πῦρ μὲν οὖν τὴν πάντη. ³ Hier hat A 21 Zeilen mehr. ⁴ A: Θηβαίους. ⁵ l. σωμωχ. ⁶ A: αἰρουμένην. ⁷ A: ἄλλων. ⁸ l. ἐμπαθ [ἐμπαθ] st. ἐμπαθ. ⁹ A: καταδέε. ¹⁰ l. Infinit. ¹¹ Doch 4 Codd. geben ἠερινός, δεητικός [A]. ¹² Verm. Σφωδρῶ. ¹³ l. ῥωμῶ Σωμω. ¹⁴ A: αὐλητῆρος Διονύσου. ¹⁵ l. Sing. ¹⁶ Oder mit Var. βοηθόν.

τῇ γὰρ ῥοῇ καὶ μέλει λύρας οἱ Ζῆνος υἱοὶ¹ [δεδομήκασι], οὐδὲ λάθρα ἔτεκε νόμφη ἢ Νουκτεῶς παῖς ἐν χοροῖς πλανηθεῖσα². Τὰ θεμέλια ταῦτα καὶ τὸ πλοῦσιον δῶμα πυργουῖδ᾽ ἔκτισε Κάδμος. Ὃδε λαμβάνει τὴν νόμφην³ Ἀρμονίαν, ἣν ἔτεκεν ἡ ἀφρογενὴς Κύπρις τῷ κλεψικσίτῃ Θρηκίῳ⁴ συμμειγείσα. Τὴν σὺν ἄρουραν ἀκρίτως⁵ μὴ ἐρημώσῃ, μηδὲ καταφλέξῃ πάντα τὰ τείχη Θηβαίων. Βασιλέως Λαβδακίδου⁶ ἐστὶ δῶμα τοῦτο. Ὃδε ἔλαβε γυναῖκα ὁ δουδαίμων, καὶ τὸν ἄθλιον πατροκτόνον, τὸν οἰκτρὸν Οἰδίπουν, ἔτεκεν⁷ ἡ λυγρὰ μήτηρ. τοῦτο Ἡρακλέους τέμενος ἦν, ἀλλὰ τὸ πρῶτον Ἀμφιτρύωνος οἶκος ἦν. ὁ δ'⁸ ἀκοιμήθη⁹ τρεῖς νύκτας ὁ Ζεὺς εἰς μίαν ἀριθμήσας¹⁰. Ὁρᾷ ἐκείνους τοὺς περιπελεγμένους οἴκους ἀκμήν¹¹ καταστάζοντας τὴν τοῦ οὐρανοῦ μῆνιν; ἐνθάδε τὴν παθουμένην πλήσσει Σεμέλην ποτὶς ὁ Ζεὺς. Ἰδοῦ, ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς τὸν Εἰρασιώτην¹² ἀπακύησε τὸν Διώνυσον, τὸν Ἀθηναῖον. Ὃδε Ἡρακλῆς μέμνηεν. ἔνθεν καὶ Ἡρακλῆς οἰστρογθεῖς¹³ μανίᾳ ἀνείλε Μεγάρων τὴν γυναῖκα καὶ τοὺς παῖδας ἐτόξευσεν. Οὗτος ὁ βωμός, ὃν βλέπεις, Ἡραὶ ὕψιστος; ὠκοδομημένος, διαρριζμένος ἐστὶ βωμός ἀρχαῖος¹⁴, ἐν ᾧ Ἡρακλῆς [ἐνθάδε] χιτῶνα σάρκα θαρδάρπτοντα¹⁵ κατεβώθη [θεὸς ἐν] χερσὶ Φιλοκλήτου [τὰ βέλη] ἐν αἵματι θράκοντος [βεβαμμένα]. Ταῦτά ἐστι τοῦ Φοιβολόγου¹⁶ Ταιρεῖου δώματα, δὲ τριῶν γενεῶν καὶ αἰώνων [ἐγένετο].¹⁷ ὃν εἰς γυναῖκα μετετόπωσε Τριτωνίης. Ἀθάμας μανίᾳ ἐνταῦθα τὸν παῖδα αὐτοῦ Λεάρχον τόσῳ ἀνείλεν εἰς νεβρὸν τυπωθέντα. Ἐνταῦθα Ἰνώ¹⁸ ἤλατο εἰς τὸ βουθὸν κύμα σὺν Μελικέρτῃ παιδὶ λυσσώδης.¹⁹ Ἐνθεν ὁ πηρὸς Οἰδίπους ἀπηλάσθη ταχαῖς Κρέοντος, οὗ τὸ βάκτρον Ἰσμήνη.²⁰ καὶ οὗτος ὁ ἀπόρροος, δὲ ἐν μέσῳ²¹ Κιθαιρωνός ἐστιν, Ἰσμηνός ἐστι Βακχεῖον ὕδωρ φέρων. ἐλάτῃν ὁρᾷ²² εἰς ὕψος ἀρθεῖσαν κλάδους; ἐνθάδε Πανθεὺς τοὺς τοῦ Πανθείου²³ χοροὺς βουλούμενος κατοπτεῖν πρὸς τῆς τεκούσας μητρός δοστρυχῆς διεσπάρθη. Πηγὴν ὁρᾷς κατάγουσαν αἱματόεν ὕδωρ, ἐξ ἧς²⁴ βοὸς δεινὸν μύκημα ἤχεται; τοῦτο ἐστὶ βέσμα τῆς σετυρμένης Δίρκης²⁵, Λύκου γυναικός.²⁶ Ὁρᾷ ἐκείνην λείαν ἀκρόρειαν τὴν ἐξέγουσαν αὐτοῦ [-ῆς] τῆς ἀταρπιτοῦ; παρ' αὐτῇ ἔζετο²⁷ ἡ Σφίγξ, ἐν ᾗ ἐδίθη μῖξις

¹ Α: οὗ Ζῆνος υἱέ. ² I. *διηρηκῶν* st. *διηκῶν* μανείσα. ³ I. Sing. ⁴ I. *ζωδιηρηκῶν*. ⁵ Α: Λαβδακίου. ⁶ I. *δωμ* st. *h.* ⁷ Ὃδε? ⁸ I. *ὑψίστης* st. *υψιστῆς* [ἐγγύτης]. ⁹ M: ἀφρογας. ¹⁰ = *ἐν*. ¹¹ Α: Πασιώτην. ¹² Α: ἐξελθὼν [Verlesung]. Doch war viell. *διηκῶν* ursprünglich [μανείας]. ¹³ Hier folgt bei Α: εἰς οὗς Ἡρακλῆς [st. *h.*] — was doch nur eine andere Lesart für das Folgende ist. ¹⁴ Α: χιτῶνα ὕπ' Ἀρχαῖος θάρπτοντα. ¹⁵ Α: wie Α: Φοιβὸν λεία. ¹⁶ Hier folgt bei Α: der m. E. unberechtigte, übrigens auch unverständliche Zusatz: Ἐνθάδε ἐστὶ ποταμός, ὃν εἰς γυναῖκα... Der Relativsatz bringt eine Aussage über Tiresias, in welcher freilich zwei Sagen vermischet sind, nämlich: 1. Athene blendete Tiresias [Pherecydes] — und 2. T. wurde in eine Frau verwandelt [Hesiod]. ¹⁷ Α: irrig: *h* *h* *h* st. *h* *h* *h*. ¹⁸ I. *h* *h* *h*. ¹⁹ Α: οὗ τὸ βάκτρον μάχην [ὑσμίνην] ἔπει. ²⁰ Α: ἐκ μέσου. ²¹ Α: ἐλ. ἦν... ²² Wohl = Διονύσου. So hat Α auch I 7 [M. A. 2] Διονύσου Πανθεοῦ. ²³ w: ἐξόπισθεν ἧς... ²⁴ I. *χωρὶς ἧς* st. *χωρὶς ἧς* *χωρὶς ἧς* *χωρὶς ἧς* [βέλους ἀκαλῶν]. ²⁵ Α: hat Λύκου γυναῖκα in den folg. Satz gezogen, der überdies bei ihm wenig verständlich ist. ²⁶ Α: statt dessen: *ἡμετέρη*.

τεράστιος¹, ποιοῦσα ἐν μέσῳ τῶν λαῶν ἀπειθίαν καὶ ἔριν.² ἦν Οἰδίπους ἀνείλ' ὁ πολλὰ μεμύησας. Αὕτη θεῶν πηγὴ ἐστὶ καὶ θαυμαστὴ κρίνη, εἰς ἧς ἀναβλύζουσιν ἀργυροὶ νόμοι. εἰς τὰ λιβάδια³ Ἀρτεμις καταβύουσα πλύνασα τὸ σῶμα καὶ καθήρσας ἐφαδρόνθη. ὁ δὲ δούσῃ⁴ Ἀκταίων ἄμῃ θέμις (καὶ ἄξιον λέγειν) κατεῖδε τὰ λούτρα τῆς Λητώας, οὗ⁵ μετακλαγὲν εἰς ἑλαφον σῶμα κυσὶ σαρκωβόροις⁶ διὰ τὸ λούτρον ἤγρευθη. Παιῖδες⁷ δὲ ἐπολέμησαν ἐπὶ Θήβας. ἔνθεν Πολυνεΐκης ἤγαγε τὸν τῶν Ἀργείων λεὼν στρατιάν⁸ λοχιοφόρος τὸ ἐπτάπορον⁹ ῥέυμα. Ἐνταῦθα Καππανεὺς παρὰ τὰ τεῖχη ἐφλέθη, καὶ τὰς μὲν πύλας ταύτας καλοῦσιν Ἠλεκτραίας. Πύλαις δὲ παρὰ Προίτισιν¹⁰ ἀνεφθιμέναις ἄρρηκτον Ἀρφιάραον χαίνουσα κατέπιεν ἡ γῆ. Ὀγυγίαις τρίταις ἐγκλεισθέντα παρὰ πύλαις Ἰππομέδοντα Ἰπποσθένους¹¹ υἱὸς ἀναίρει. ἔπειτα Νηϊστασις¹² πρὸς πύλαις ταύταις Παρθενοπαῖος, ὅτε εἰς τὴν γῆν ἤλθεν εἰς πύλας ταύτας ὀλετὴρ μυρίων ἐκλήθη [?]. Θάρβων Τυδεὺς ὁ Καλοδώνιος Ὀμολοίσι¹³ παρέστη [πύλαις]. Ἐνταῦθα Πολυνεΐκης καὶ Ἐπεοκλῆς δι' ἀλλήλων ἐπλήγγησαν. Ἐνταῦθα Ἀδραστος ἔφυγε καὶ ἀπέθανε [?]. Αὗται αἱ πύλαι.... καὶ ἡ πόλις τῶν Θηβαίων ἔθαψε τοὺς λοχαγοὺς τῶν Ἀργείων.¹⁴

ρλ'. Τοσαῦτα Ἰσμηνίας ἐκέλευσε τὸν βασιλεῖα καὶ παρεκτάθη πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας Ἀλεξάνδρου.

ρλα'. Ἐνταῦθα ὠργίσθη ὁ βασιλεὺς Ἰσμηνίᾳ τῇ αἰοδίῃ, ὅτι πάνυ πολλοῖς μύθοις ἐθλίψε. καὶ ἐν αὐτῇ πολλὸν χρόνον τὸ ὄμμα πῆξας¹⁵ καὶ τοὺς ὀδόντας συντρίβων πλέως θυμοῦ καὶ ὀργῆς εἶπεν οὕτως· "Μάθους¹⁶, ὦ παγκράτιστον ἐκλόγευμα Καθμείων, ὦ ἀγριώτατον βλάστημα ἀθλίας ῥίζης, ὦ παγκράτιστε ἄνθρωπε καὶ θεοῖς μίσος!¹⁷ ὦ τῆς ἐπ' Ἰσμήνης¹⁸ λείψανον λύπης, τυφλὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸν νοῦν; σοφιστικὸς καὶ πεπλασμένους μύθους εἰπὼν ὑπέλαβες πλανᾶν τὸν Ἀλεξάνδρον; ἡ¹⁹ γὰρ πᾶσαν τὴν πόλιν καθαιρήσω καὶ πυρὶ κοσκινίσω²⁰ [καὶ] τὰς τῶν πατριαρχῶν τεφρώσω ῥίζας. εἰ γὰρ σὺ γυνώσκεις μου τὴν σποράν, καὶ πόθεν πέφυκα καὶ τίνας εἰσὶν οἱ γονεῖς μου, οὐ χρῆν σε κηρύττειν τοῖς Θηβαίοις ταῦτα; "Ἡμεῖς συγγενεῖς ἐσθιν' Ἀλεξάνδρος, μὴ πρὸς πόλιν ἡμῶν πολεμήσωμεν, δώμεν αὐτῷ συμμαχίαν τῶν στρατιῶν, βοηθοὶ ὦμεν ἡμῶν τῷ πόλιν καὶ συγγενεῖ Ἀλεξάνδρῳ, ὅδε ἐστὶν ἡμεῖν καὶ βεβαίως τῆς ῥίζης, ἐν οἷς Μακεδόνες μινέντες ἐνωθῶσι σὺν τοῖς Θηβαίοις." Ὅτε δὲ εἰς ἄμμαν ὤμων οὐχ ἠδύνασθε²¹ ἀνέχειν ἡ ἰσχύειν — τὸ γὰρ θράος τῆς μάχης ὤμων νοσοῦν κατηργήθη — τότε μεταβολὴ καὶ δέησις καὶ ἄξιωμα ἀνελειψέρον καὶ μωρόν. οἱ²² μὴ δυνάμενοι σωφρονοντες αἰρεῖσθαι, [μᾶλλον] ἠβούλεσθε²³ τὴν δόξαν, [ὅτι] δύνασθε πρὸς μάχην Ἀλεξάνδρου.²⁴ Ἀλλ' οὐ τοῖς Θηβαίοις

¹ R: τεραστίου. ² απ. κ. ε. durch ein Compositum ausgedr. ³ Statt dessen R: εἰς ἧς ὄμμα βλύζονται καὶ οἱ νόμοι, Ἀρτεμις... ⁴ L. *υἱοῦ* *λερι* st. *υἱοῦ* *λερι* ἄγνος. ⁵ L. *οργῇ* st. — *οργῇ*. ⁶ A: ὀμολοίσι. ⁷ M: ἐν πᾶσιν Ἀργεῖς ἐπολέμησαν Θήβας. ⁸ M wohl richtig: στρατιῶν. ⁹ ἐπτάπορον? [Die sieben Helden als πόρτοι betrachtet]. ¹⁰ R: διὰ πολλῶν προσώπων ἀνεφθιμένων καὶ διὰ τῶν ἀρρήκτων. ¹¹ R: τὸν Ἰπποσθένους. ¹² R: πεσὼν εἰς χεῖρας λεγόντων. ¹³ A: μολών. ¹⁴ Bei A folgen noch einige Schlussverse. ¹⁵ A: ὄμμα μινέντες καὶ τοὺς ὀδόντας τοῖς ὀδοῦσι συντρίβων. ¹⁶ Wahrsc. d. A: τοῖον εἶπε τὸν μῦθον. ¹⁷ W: μισήτε. ¹⁸ R irrig: ὦ Ἰσμηνία. ¹⁹ R: εἰ. ²⁰ λικμήσω. ²¹ M giebt ἀνόντατε st. ἠτόντατε. ²² R: ἡ—. ²³ R: βουόμενοι. ²⁴ Bei vernünftiger Erwägung hätten sie ihre Ehre in einem Bündniss mit Alexander, nicht im Kampfe gegen ihn, suchen sollen.

χομάχος¹ Πολυδεύκης οί τρεῖς ἀθλήσαντες ἀναστήσουσι² σε, Θήβη. Οὕτω
 ρλδ' τοῦ χρημοῦ δοθέντος ἐξετέγοντο τὰ ἀποβήσμενα.³
 Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος παρεγένετο εἰς Κόρινθον καὶ κατέλαβεν⁴ ἐκεῖ τὸν
 ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων γιγνόμενον, καὶ παρεκάλουν αὐτὸν οἱ Κορίνθιοι ποι-
 εῖν⁵ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων. Ὁ δὲ βασιλεὺς πεισθεὶς αὐτοῖς ἐκάθισε,
 καὶ εἰσέλθον οἱ ἀγωνισταί⁶, καὶ οἱ νικῶντες ἐστεφανοῦντο ὑπὸ τοῦ βασιλέως,
 καὶ δωρεὰς ἔδωκε τοῖς καλῶς ἀθλήσασιν. Εἰς δὲ τῶν ἀθλητῶν, ἀνὴρ
 κερδαλέος⁷, Θηβαῖος τῷ γένει, Κλειτόμαχος ὀνόματι, ἀπεγράφετο πόλιν⁸,
 παγκράτιον⁹, πυγμὴν, τρία γένη⁹ τοῦ ἀγῶνος. ἐν δὲ τῷ σταδίῳ πολιοποι-
 κίλη παλαισμάτων ἐμπειρία ἔσπευε τὸν ἀνταγωνιστήν, ὥστε ἔπαινον λαβόντα
 παρὰ τοῦ κοσμοκράτορος ἔλθειν τὸν στέφανον λαβεῖν τὸν τῆς πόλεως.
 Εἶπεν ὁ βασιλεὺς· "Εὰν καὶ τὰ ἄλλα δύο νικήσῃ, ἃ ἀπεγράψω, στεφανα-
 νόσω σε τρεῖς στεράνους καὶ δώσω σοι αἵτημα, ὃ ἂν αἰτήσῃς." Ταῦτα
 ἀκούσας ἀπῆλθεν εἰς τὴν μάχην καὶ τοὺς ἄλλους δύο ἀγῶνας, οὓς ἀπε-
 γράφατο, ἡγωνίσαστο γενναίως [καὶ] ἐνίκησε τὸ παγκράτιον καὶ τὴν πυγμὴν.
 ἦλθε πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ἐστεφανώθη τοὺς τρεῖς στεράνους. Τοῦ δὲ
 κήρυκος εἰπόντος αὐτῷ τίς καλεῖ ἢ ἐκ ποίας πόλεως πολίτης εἴ, ἵνα σε
 ἀναγερῶμαι; εἶπεν ὁ ἀθλητής· "Κλειτόμαχος μὲν καλοῦμαι, πόλιν δὲ οὐκ
 ἔχω." Ἀκούσας δὲ ὁ Ἀλέξανδρος εἶπεν· "Ὡ γενναῖε, τοιοῦτος εἰ ἐνδοξος
 ἀθλητής, ὥστε ἐν ἐνὶ σταδίῳ¹⁰ νικήσαι τρεῖς διδασκαλίας, πόλιν, παγκράτιον,
 πυγμὴν, καὶ στεφανωθῆναι ὑπ' ἐμοῦ κοτίνου κλήμασι¹¹, καὶ πόλιν οὐκ
 ἔχεις;" Ὁ δὲ Κλειτόμαχος εἶπε· "Πρὶν γενέσθαι βασιλεὺς τὸν Ἀλέξανδρον
 [εἶγον, γενομένου δὲ βασιλέως Ἀλεξάνδρου]¹² ἀπώλεσά μου τὴν πατρίδα
 καὶ τὴν πόλιν." Καὶ νοήσας ὁ δυνατὸς βασιλεὺς, πόθεν ἔστιν ἢ τίς ἐστὶν
 αὐτοῦ ἡ πατρίς καὶ τί μέλλει αἰτεῖν, ἐκέλευεν ἀνακτίσθαι Θήβας εἰς
 τιμὴν τριῶν θεῶν, Ἑρμοῦ, Ἡρακλέους καὶ Πολυδεύκου, "ἵνα ἐμοῦ γένωνται
 δωρεαί, καὶ μὴ¹³ σοῦ ἡ αἵτησις." Καὶ οὕτω συνετελέσθη ὁ χρησμὸς τοῦ
 Ἀπόλλωνος· Ἑρμῆς καὶ Ἀλκαῖδης καὶ ταγευμάχος Πολυδεύκης οὗτοι τρεῖς
 ἀθλήσαντες, ἵνα ἀνακτίσωσι σε, Θήβη.

Ἐτελέσθησαν ἡ γένεσις καὶ τὰ ἔργα Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνης γεγραμμένα
 ὑπὸ τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλους. Νῦν ἀρχόμεθα καὶ [λέγειν] τὸ ἐλθεῖν εἰς
 Πλαταιάς, πόλιν τῶν Ἀθηναίων.

[BIBAION B']

ρλε' Ἀναβὰς ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ Κόρινθου σὺν τοῖς στρατεύμασιν αὐτοῦ ὁδεύει
 εἰς Πλαταιάς, πόλιν Ἀθηναίων, ὅπου τὴν Κόρην σέβονται οἱ Ἀθηναῖοι.

¹ M: ἱπποτομάχος. Danach wäre *ἱπποτομάχος* vorzusetzen. ² M: ἀνακτίσονται. ³ I. *ἀποβήσμενα* — *ῥέβησμενα*. ⁴ R: Partic. ⁵ Gemeint ist: ἀγωνοθετεῖν. ⁶ I. *ζωήρηστωῦν* st. *ζωήρη*. ⁷ M: παράδοτος — welches jedoch von R durch *ζωήρη* h und *ζωήρη* h wiedergegeben zu werden pflegt. Vgl. *ρπδ'* und *εχδ'*. ⁸ R hat die allgemeineren Bezeichnungen *μάχη* und *ἀγῶν*. ⁹ I. *ωρημ* st. *ωρημ* ταῦτα. ¹⁰ M: *ἐπαινος σταδίου*. ¹¹ R irrig: ἐλαίας [I. gen.] κλήμασιν ἀγρίοις st. ἀγριελαίου κλήμασι. ¹² Fehlt bei R. ¹³ M: καὶ μὴ αἵτησις.

ἱπποτομάχος A

καὶ εὐθὺς αὐτοῦ εἰς τὸ τέμενος τῆς θεοῦ ὕψωμα ἱματίων ἱεραικῶν¹ ὑφαίνετο τῇ θεῷ. Τοῦτο πυθόμενος² κατέμαθεν Ἀλέξανδρος. καὶ εἶπεν ἡ ἱέρεια τῆς θεοῦ· “Καλῇ ὥρᾳ εἰσῆλθαι πρὸς τὴν θεόν, Ἀλέξανδρε. διάσῃμον δεῖ σε γίνεσθαι κατὰ τὰς πόλεις, καὶ μάλα διαλάμψεις.”³ Οὕτως εἰπούσης τῆς ἱερέας, ἐτίμησεν αὐτὴν Ἀλέξανδρος χρυσῷ.

Μετ' ἡμέρας δὲ Στασαγόρας ὁ τῶν Πλαταιέων στρατηγός⁴ εἰσέρχεται αὐτὸς εἰς τὸ τῆς Κόρης τέμενος. Καὶ λέγει αὐτῷ ἡ προφῆτις τῆς θεοῦ· “Στασαγόρα, καθαιρεθῆναι σε δεῖ⁵ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.” Ὁ δὲ ἀπειλῆρας αὐτῇ εἶπεν· “Ὁ ἀναξία τῶν προφητειῶν, δε προσφθετεύεις.” Ἀλε-
ξάνδρου εἰσελθόντος ἐνθάδε εἶπε αὐτῷ· “Διάσῃμον δεῖ σε γίνεσθαι καὶ λαμπρόν καὶ ἐπιφανῆ κατὰ τὰς πόλεις.” ἔμοι δὲ εἰσελθόντι λέγεις· “Καθ-
αιρεθῆναι σε δεῖ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.” Ἡ δὲ εἶπε· “Μὴ χαλῶμαι, ὦ στρατηγέ, πάντα προσημαίνουσι διὰ σημείων οἱ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις, μάλιστα τοῖς περισετέουσι τῇ δυνάμει. ὅτε εἰσῆλθεν ἐνταῦθα Ἀλέξανδρος, ⁶διέβη ἡμα⁷ εἰς τὰς γωνίας τῶν χιτῶνων διάσῃμος πορφύρα. εἶπον αὐτῷ Ἀλέξανδρε, διάσῃμον δεῖ σε γίνεσθαι — διὰ τὴν διάσῃμον πορφύραν. σὺ δὲ εἰσέρχῃς, [ὅτε] ἐτελέσθη ὁ χιτῶν καὶ ἐξεκύπη τὸ ὕψωμα καὶ καθαρῶς τὸ ὄργανον. οὐκοῦν φανερόν σοι ἐστίν, ὅτι καθαιρεθῆναι δεῖ σε ἀπὸ τῆς ἀρχῆς.” Ὁρῶσθαι ὁ στρατηγὸς καὶ μετέστησεν αὐτὴν τῆς ἱεροσύνης λέγων· “Σεαυτῇ ἐπέλυσε” τὸ σημεῖον καὶ οὐκ ἔμοι. Ἰδέ, ὅτι σὺ μετα-
στήσῃς ἔδῃ.” Ἦκουσε ταῦτα Ἀλέξανδρος καὶ μετέστησε τῆς στρατηγίας τὸν Στασαγόραν, τὴν δὲ ἱέρειαν παραυτὰ παραλαβεῖν τὴν προφητείαν ἐκέλευσε. Καὶ εἶπεν ἡ ἱέρεια· “Στασαγόρα, ἐγὼ ἐπέλυσά σοι τὸ σημεῖον, καὶ ἡ ἐπίλυσις ἀληθὴς ἐγένετο.” Ὁ δὲ Στασαγόρας λαθὼν τὸν Ἀλέξανδρον εἰς Ἀθήνας ἦλθεν⁸ — ἦν γὰρ ὑπ' αὐτῶν κατασταθεὶς εἰς τὴν στρατη-
γίαν — καὶ διηγείται αὐτοῖς τὰ διὰ Ἀλεξάνδρου συμβεβηκότα αὐτῷ. Ἐστασίασαν οἱ Ἀθηναῖοι ἐπὶ τοῖς γενομένοις καὶ ἐνὸς ἑκάστου πάντες τὸν Μακεδόνα, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μαθὼν ταῦτα ἔγραψεν αὐτοῖς ἐπιστολὴν περιέχουσαν οὕτως·

“Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀθηναίους ταῦτα λέγει· Ἐγὼ μετὰ τὴν τοῦ πατρός μου τελευτὴν τῇ τύχῃ ἔλαβον τὴν βασιλείαν. καὶ καταστείλας τὰς πρὸς τῇ θύρᾳ χώρας ἐπιστολαῖς, ἐπεισα πάσας τὴν ἀρχὴν, καὶ τοῦτους⁹ ἀποδεξιόμενος παρῆνουν μένειν ἐν τοῖς ἰοῖσι τόποις¹⁰, τῶν δὲ πατρίων φίλων μου Μακεδόνων, οἱ προθυμῶς λαβόντες διὰ χερσὶν ἀσφάμιοντα¹¹ ταχέως τὴν βασιλείαν μου, [συμβουλευσάντων] καὶ τούτων πλήθει καὶ ἀνδρείᾳ καὶ θειότητι ἀποδείχθεις κατέστειλα τὰ τῆς Εὐρώπης πράγματα¹², καὶ τοὺς Θηβαίους κακοῦς κακῶς ἀπόλεσα, καὶ κατασκάψας ἐκ βάθρων ἐξεβύβισσα τὴν πόλιν διὰ τὴν ματαίαν ὑπερηφανείαν. Νῦν δὲ διαβὰς εἰς τὴν Ἀσίαν λέγω τοῖς Ἀθηναίοις ὀγεσθαι. ἐγὼ πρῶτος γράφω ὑμῖν, καὶ σὺ πολλοὺς λόγους, καθὼς ὕμεις, ἀλλὰ συντόμως λέγω τὰ κεφάλαια. τοῖς κρατοῦσι προσήκει ἐπιτάσσειν, τοῖς δὲ κρατούμενοις ποιεῖν

¹ w: ἱμ. τῆς ἱερᾶς λατρείας. ² A: θαυμάζοντας. ³ Durch zwei Adj. mit εἶναι wiedergegeben. ⁴ l. *germanicus* oder *-germanus*, wie weiter unten. ⁵ w: γεγραμμένων ἐστὶ — und so nachher noch einige Male. ⁶ A: d. τῆς προφητείας. ⁷ als Faden. ⁸ M: σὺ αὐτῇ ἐπέλυσε. Τὸ σημεῖον ἀλύσει... ⁹ R irrig: οὐκ εἰδότες; Στασαγόρου Ἀλεξάνδρου ὅτι εἰς Ἀθήνας ἦλθε. ¹⁰ so die Bewohner der genannten Länder. ¹¹ M: παρ. εἶναι ἐπ' αὐτοῖς τοῖς Μακεδόσι. ¹² M: κληματα.

ἡ Αὐτὴ: Ἀλεξάνδρου εἰσελθόντι προσφύει ἔτι δὲ καθαιρεθῆσθαι εἰσας — καὶ ἡμα.
 ἡμα καὶ ἡμα ἡμα δὲ.

ἡμα καὶ ἡμα εἰς τὸν χιτῶνα τῆς θεοῦ βαλεῖται A.

* A: καὶ τούτων μὲν προθύμως με ἀναγκασθέντες βασιλεύουσιν ἡμα καὶ τούτων
 βασιλείᾳ τῇ ἀντιθέτῃ εὐθείᾳ κατέστειλα τὰ τῆς Εὐρώπης
 κληματα.

ἡμα καὶ ἡμα

τοὺς Ἀθηναίους πολεμεῖν πρὸς τὸν τῶν Περσῶν βασιλέα, νῦν παῖδας·
τοὺς Ἀθηναίους ἡγουράζειν καὶ μὴ πολεμεῖν πρὸς τὸν Μακεδόνα παῖδα,
πρὸς τὸν αὐτὸν αὐτῶν τῶν τοῦ πατρὸς ἀναλαβόντα τόλμην; ἢ δὲ δε-
λιόμεν πολεμεῖν πρὸς Ἀλέξανδρον; Οἱ Πέρσαι διώξαντες καὶ Λακεδαι-
μονίους ἡττήσαντες καὶ Κορινθίους νικῆσαντες, ἔτι δὲ καὶ Μεγαρεῖς φυ-
γαθεύσαντες καὶ Ζακυνθίους διαρπάσαντες νῦν δεδολοκαμεν πολεμεῖν πρὸς
Ἀλέξανδρον; Λέγει Αἰσχίνης·¹ "Αἰδεσθῆσεται ἡμᾶς τοὺς καθήγγητας
Ἀλέξανδρος καὶ ἐρυθριάσει τῇ ὄψει ἡμῶν." Κατὰ πρόσωπον ἅπαντας
ἡμᾶς ἔβρισε καὶ μετέστησε τὸν τῶν Πλαταιῶν στρατηγόν, ὃν ἡμεῖς ἐκεῖ
κατεστήσαμεν, καὶ Ἰππόθοον,² τὸν τῆς ἐκκλησίας ἡμῶν ἐχθρόν, ἐκεῖ
κατέστησε στρατηγόν. καὶ λέγεις, ὅτι θεασάμενος τὰς ὄψεις ἡμῶν αἰδε-
σθῆσεται ἢ ἐρυθριάσει, ἀλλ' οὐ γυνούς καταλαβὼν ἡμᾶς κολάσεται;
Ἀλλὰ πολεμήσωμεν ἀγνώμονι; καὶ ἀπίστῳ Ἀλεξάνδρῳ, μὴ πιστεύσωμεν
τῇ ἡλικίᾳ ἐκείνῃ, ἣν ἔχει ἐκείνος, ἀπίστος γὰρ ἡ διάνοια τῶν νέων.³
δύναται γενναίως πολεμεῖν μὴ δίκαια φρονέοντα.⁴ Τὴν Τύρον αἰχμαλω-
τεύσας ἐξηρμήκωσεν⁵, ὅτι ἀδύνατοι ἦσαν πρὸς αὐτὸν μάχεσθαι. τοὺς
Θηβαίους κατέσκαψεν ἐκ θεμελίου, οἳ οὐκ ἦσαν αὐτῷ ἀδύνατοι, ἀλλὰ ἀπὸ
πολλῶν πολέμων καμόντες. Πελοποννησίους ἐξηγχαλώτισεν, οὐκ αὐτοὺς
πορευόμενος καὶ πολεμῶν, ἀλλὰ λιμῷ καὶ λοιμῷ διεφθαρμένους. Εἰτα
δὲ ὅτε Ξέρξης ἐξετείχισεν⁶ τὴν θάλασσαν ναυσὶν ἐμπλήσας καὶ κατέπειρε
τὴν τὴν πολλοῖς στρατεύμασιν, ἐσχέπασε δὲ τοῖς ὅπλοις τὸν αἶρα καὶ
ἐπλήρωσε τὴν Περσίδα τῶν αἰχμαλώτων — τὸν τοσαῦτα τολμήσαντα καὶ
πρόξαντα, τὸν γενναῖον Ξέρξην, ἀπεδιώξαμεν ἀπὸ τοῦ Παρσικῆς καὶ τὰς
ναὺς ἐπρήσαμεν καὶ ἐκ τῆς γῆς τὰ στρατεύματα ἀπεδιώξαμεν [ἐπὶ] Κυ-
ναίειρόν καὶ Ἀντιφῶντος καὶ Κλεοχάρου⁷ καὶ τῶν ἄλλων ἀρίστων, οἳ
σὺν αὐτοῖς ἦσαν, τότε τούτων νικηταὶ εὐρεθέντες, — νῦν δεδολοκαμεν ἀπὸ
Ἀλεξάνδρου συνάπτειν εἰς μάχην πρὸς παῖδα καὶ τοὺς παρ' αὐτῷ σατρά-
πας καὶ ὑπερασπιστάς κακογνώμονας, οἳ οὐκ ἐπίστανται αὐτοῦ τὴν τόλμην
συναντῆσαι; Εἰτα δὲ πέμπετε ἡμᾶς τοὺς δέκα ῥήτορας πρὸς αὐτόν;
λογισάσθε, εἰ συμφέρει ὑμῖν ἀνευ πανοπλίας πορεύεσθαι, ἐνθυμηθῆτε,
ἴδετε. Ἀλλὰ καὶ προμηνῶν ὑμῖν, Ἀθηναῖοι, ὅτι πολλάκις δέκα κύνες
ὀλακτοῦντες πολλὰς ἀγέλας ποιμνίων [βελῶς] εἰς ἓνα τόπον κατὰ φόβον
ῥηοισμένον ἀπὸ τῶν λύκων ἐσωσαν.

3. Ὅπως ἐκκλησιάσαντος τοῦ Δημάδου παρεκάλουν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν
Δημοσθένην γενναίως καὶ συμφερόντως συμβουλευεῖν περὶ τῆς κοινῆς
στρατηρίας. Ὁ δὲ Δημοσθένης ἀναστὰς καὶ τῷ τῆς γενομένης νεύματι τὸν
πολὺν ὄχλον τῆς ἐκκλησίας καταπαύσας εἶπεν οὕτως· "Ἄνδρες πολῖται,
οὐ λέγω Ἀθηναίους, εἰ γὰρ⁸ [ἦν] ὑμῶν ἕνος καὶ μὴ πολίτης, γῆρην ἂν
λέγειν με· ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νῦν δὲ λέγω ἄνδρες πολῖται, κοινὴ πάντων
ἐστὶν ἡμῶν σωτηρία περὶ τούτου ἀκριβῶς βουλευέσθαι, ἢ πολεμεῖν τῷ

¹ 1. Σωμωθῆναι γὰρ. ² M: αὐτῷ συμμαχεῖν. ³ Von A zum Vorher-
gehenden gezogen. ⁴ M: αἰδεσθῆσεται ἡμῶν. ⁵ M: Κιθρόντα. ⁶ Versammlung.
7 A: ἀγασσῶν, ἀνελευθέρῳ. ⁸ M: δ. ἡ ἡλικία. ⁹ so. ἡ ἡλικία. Oder φρονῶν,
so dass Alex. als Subject gedacht wäre. ¹⁰ M: ἐξεπρόρθησε. ¹¹ M: ἐξήρτησε.
¹² Die Codd. boten Μηγαχέρεος und Νηοχέρεος. Die Herausgg. haben
Kleochares gesetzt, weil bei der Wiederholung im folg. Cp. der Name diese
Form hat. ¹³ 1. πῶς ἢ st. πῶς.

ἐν Α' αἰσχροῖς: ἡ συμφέρει λογισάσθε - ἢ δὲ ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἐν Α' αἰσ-
χροῖς λογισάσθε τοῖς, εἰ κερδέστερον ἐστὶ τοῦτο
τοῦ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν καὶ μετὰ πανοπλίας.

Λοιπὸν φερόμενων πρὸς τοὺς λύκους αὐτῶν ἐσώσαν Α'.

Α' αἰσχροῖς: εἰ κερδέστερον
ἢ ἡλικία

αὐτοῦ Α'

αὐτοῦ Α', γίνεται ἡμῶν Α'

αὐτοῦ Α'

ἐν Α' αἰσχροῖς: καὶ αὐτοῦ
ἀποφρονέουτος

αὐτοῦ Α', καὶ αὐτοῦ Α', ἢ Α'.

αὐτοῦ Α'

αὐτοῦ Α'

αὐτοῦ Α', καὶ αὐτοῦ Α', ἢ Α'.

αὐτοῦ Α', καὶ αὐτοῦ Α', ἢ Α'.

ἐπεισε, καὶ ἄλλοι Ἀμφικτύονες ἐψηφίσαντο, καὶ ὅλος ὁ ὄχλος¹ συνευδόκει² τοῖς Δημοσθένει εἰρημένους.

Καὶ πάλιν εἶπεν ὁ Δημοσθένης· “Ἀποκρινώμεθα³. Ξέρξης, λέγει Δημάδης, ἐπολέμησεν, ἐτείχισε τὴν θάλασσαν ταῖς ναυσὶ καὶ τὴν γῆν κατέσπευρε στρατεύμασιν, ἐσκέπασε τοῖς ὅπλοις τὸν ἄερα, ἐπλήρωσε τὴν Περσίδα αἰγυμάλωτων Ἑλλήνων. [Καὶ νῦν δικαίως ἐπαινέται ὁ βάρβαρος ὑπὸ Ἀθηναίων, οἱ τοὺς Ἑλλήνας ἡγυμάλωτισεν; ὁ δὲ Ἀλέξανδρος Ἑλλήν⁴ ὄν]⁵ καὶ Ἑλλήνας συλλαβόμενος⁶ τοὺς ἀντιταξαμένους αὐτῷ οὐκ ἡγυμάλωτευσεν, ἀλλὰ ἐστράτευσε⁷ καὶ τοὺς αὐτῷ πολέμιους γενομένους συμμάχους ἐποίησατο. οὕτω γὰρ εἶπεν⁸ Ἀλέξανδρος δημοσίᾳ· “Τὴν βασιλείαν βασιλεύσομαι τοὺς μὲν φίλους εὐεργετῶν, [τοὺς δὲ ἐχθροὺς φίλους ποιῶν]”. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι φίλοι τυγχάνοντες καὶ καθηγγηταὶ Ἀλεξάνδρου, οὐκ εἶναι βούλονται⁹, [ἀλλὰ] ἵνα ὡς ἐχθροὶ καληθῇσονται;¹⁰ Αἰσχρὸν ἐστὶν ὅμᾳς τοὺς καθηγγητάς καὶ οὐδασκάλους Ἀλεξάνδρου ἀμαθεῖς φανῆναι. Οὐδεὶς τῶν βασιλέων Ἑλλήνων εἰσῆλθεν εἰς τὴν Αἴγυπτον εἰ μὴ Ἀλέξανδρος. καὶ ταῦτα οὐ πολέμιων, ἀλλὰ χρησμὸν παρὰ τῶν θεῶν αἰτησόμενος, ποῦ τῆς ἐκείνου ὀνομασίας ἀειμνηστον πόλιν κτίσῃ. Καὶ ἤδη ἐθεμελίωσε καὶ ἀνεγείρας ἔκτισε. παντός γὰρ¹¹ ἔργου τῆς ἀρχῆς σπουδαίως γενομένης πρόδηλόν ἐστι καὶ τὸ τέλος ταχέως εἰς ὄψιν ἔλκειν. Ἐπέβη τῇ Αἰγύπτῳ βασιλευσμένη ὑπὸ τῶν Περσῶν. Καὶ ἤξιον οἱ Αἰγύπτιοι συστρατεύεσθαι αὐτῷ πρὸς τοὺς Πέρσας. Ἀπεκρίνατο αὐτοῖς ὁ φρενίρρης¹² καὶ εἶπεν· “Ἀμεινόν ἐστιν ὅμᾳς Αἰγυπτίους τὴν τοῦ Ναίλου αὐτῆσιν¹³ καὶ τὴν γεωργίαν ἐργάζεσθαι¹⁴ ἢ τὴν τοῦ Ἀρεως πόλιν καθεσπλίζεσθαι.” Καὶ ὑπέταξεν¹⁵ αὐτῶν τὴν Αἴγυπτον. Ἀλέξανδρος οὐ τῆς ὅλης οἰκουμένης κρατῆσιν καὶ ὑπεράνω γενήσεται [ἐὰν μὴ ὑπάρχῃ τὰ ἐπιτήδεια]¹⁶. Οὐδὲν γὰρ ἐστὶ βασιλεὺς, εἰ μὴ ἐπιτήδεια¹⁷ γῆν ἔχει. Πρῶτος Ἑλλήνων Ἀλέξανδρος ἔλαβεν Αἴγυπτον, ὥστε πρῶτον αὐτὸν Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων εἶναι.¹⁸ Πόσας μυριάδας στρατοπέδων τρέφει¹⁹ ἐκείνη ἡ χώρα; οὐ μόνον²⁰ τοὺς ἐν αὐτῇ καθεζομένους, ἀλλὰ [καὶ] τοὺς ἐν πολέμῳ μαχομένους. Πόσας πόλεις κενὰς [καὶ] ἀνάνδρους²¹ ἀναπληρώσει καὶ κατοικήσει; ὥσπερ γὰρ πολυπόρος ἐστὶν, οὕτω καὶ πολυάνδρος ἐστὶν. καὶ ὁ ἂν αὐτῇ ἀπ’ αὐτῆς ὁ βασιλεὺς, ἀφθόνος παρέχει.²² Εἰ στρατεύμα βούλεται, δίδωσι²³ εἰ σίτον ἀπαιτεῖ, ἔχει δίδοναι πρὸς πληρομήν. χρυσὴν βούλεται εἰς φόρους²⁴ — παραλαμβάνει. Καὶ ὅμεις, Ἀθηναῖοι, βούλεσθε πολεμεῖν Ἀλεξάνδρῳ τοσαύτην ἔχοντι χορηγίαν τροφῶν τοῖς στρατοπέδοις. Ἄλλ’ εἰ καὶ²⁵ ἡμῖν

ρμδ’.

4 Ἀπὸν καὶ νῆσους

= 27, 28, f. m. A

¹ M: οἱ Ἑσπεῖες οὐκ ἀντέλεγον. ² Vgl. Luk. 11, 48. ³ Schwierlich ursprünglich. M: Ἐτι τοῦτο ἀπολογίσομαι. ⁴ Aus M ergänzt. ⁵ Von A unrichtig gedeutet: ὑποχειρίους ποιησάμενος. ⁶ Facitiv gemeint. ⁷ R m. E. unrichtig: ἐκέλευσε καὶ εἶχε τὴν βασιλείαν. ⁸ sc. φίλοι. ⁹ Die Textesworte bedürfen der Umstellung. ¹⁰ l. *ἐπὶ τῇ ἀντιπαρῇ τῇ ἀντιπαρῇ* ὑφ’ ἡμῶν und andere die Interpunction. *ἡμῶν* ist zu tilgen. ¹¹ M: φρ. πατ. ¹² M: πλημμυρίαν. ¹³ Ob *ὑφ’ ἡμῶν* richtig? ¹⁴ M: λόγῳ ὑπέταξεν — eher wohl κατὰ λόγον. ¹⁵ Offenb. bedarf es einer Ergänzung. ¹⁶ M: πρὸς πόρον — schwerlich richtig. Etwa εὐφορον? A wollte viell. *πρὸς πόρον* [zweckdienlich] wiedergehen. ¹⁷ Dieser Satz stört den Zusammenhang. ¹⁸ A besser: *ὅρτις*. ¹⁹ St. *μυριάδων* ἢ ist nach A V zu lesen: *οὐ δ’ ἡμῶν ἡμῶν*. ²⁰ ‘männerarm’. ²¹ w: εἰς χεῖρα προσάγει. ²² V. ²³ Besser V: auro indiget? sunt vectigalia ditia. ²⁴ A: ἀλλ’ ἰδοὺ... ἦν.

δοκοίη καὶ εὐκταὶον εἶη πολεμεῖν Ἀλεξάνδρῳ — ἀλλ' ὁ καιρὸς οὐκ ἐπι-
τρέπει.”

ρμε'. Οὕτως ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ¹ εἰπόντος Δημοσθένους πάντες ἐξ ὁμονοίας ἐπαι-
σθησαν πέμπειν Ἀλεξάνδρῳ νικητικὸν στέφανον χρυσοῦν λιτρῶν πεντήκοντα
μετὰ ψήφισματος² αὐτῶν καὶ εὐχαριστίας καὶ ἐτέρων³ πρέσβειν ἐνδόξων
Ἀθηναίων. οὐ γὰρ ἔπεμψαν αὐτῷ τοὺς ῥήτορας. Οἱ δὲ πρέσβεις ἀπαντῶσιν
αὐτῷ εἰς Πλαταιάς καὶ ἀναβιβῶσι τὸ ψήφισμα τῷ βασιλεῖ.⁴

ρμε'. Ὁ δὲ ἀναγνούς καὶ μαθὼν τὴν Αἰσχίνου συνηγορίαν καὶ τὴν Δημάδου
κατηγορίαν καὶ τὴν τῆς ἐκκλησίας ἐκπαίδειαν καὶ τὴν τῶν Ἀμφικτυόνων
συμβουλίαν ἔγραψεν αὐτοῖς ἐπιστολὴν οὕτως· “Ἀλέξανδρος⁵ υἱὸς Φιλίππου
καὶ μητρὸς Ὀλυμπιάδος Ἀθηναῖον σοφοῖς ὁμότατοι καὶ διδασκάλους γράφω
ταῦτα, οὕτω γὰρ ἐρῶ “βασιλεὺς”,⁶ ὥς πάντας τοὺς βαρβάρους τοῖς Ἕλλησιν
ὑποτάξω. Ἐγὼ μὲν ἔπεμψα πρὸς ὑμᾶς ἔρχεσθαι πρὸς ἐμὲ δέκα ῥήτορας,
οὐχ ἵνα κακὸν τι ποιήσω αὐτοῖς, ἀλλ' ἵνα ὡς καθηγητὰς καὶ διδασκάλους
ἀπαύσωμαι.⁷ Οὐ γὰρ ἐπέτρεψα ἑμαυτῷ ἔρχεσθαι πρὸς ὑμᾶς μετὰ στρα-
τευμάτων, ἵνα μὴ ἐμὲ ὕμιν πολέμιον⁸ ὑπολάβητε, ἀλλὰ μετὰ τῶν ῥητόρων
ἀντὶ τῶν ἐμῶν στρατευμάτων, ἵνα πάντες δέους ὑμᾶς ἀπαλλάξω. Ὑμεῖς
δὲ ἄλλως ἡγέεσθε ἐν ὕμιν τὰ πρὸς ἐμὲ, ἐλεγχόμενοι ὑπὸ τῆς ἰδίας
ἀβουλίας.⁹ ὅσα ἐν τῷ [πρότερον] χρόνῳ ἐν νῷ ἔθεσθε¹¹ ποιεῖν πρὸς τοὺς
Μακεδόνας. Πολεμοῦντος γὰρ τοῦ πατρὸς μου πρὸς τοὺς Ζακυνθίους,
ὕμεις σύμμαχοι ἦτε τοῖς Ζακυνθίοις. ὕμιν δὲ πολεμοῦμένων ὑπὸ τῶν
Κορινθίων, οἱ Μακεδόνες σύμμαχοι ὕμιν γενόμενοι ἀπῆλθαν ἀπ' ὕμιν
τοὺς Κορινθίους. Καὶ τὸ ἄγαλμα χαλκοῦν Ἀθηναῖς ἐγεγράφεν ἡμῶν¹²
ἐν Μακεδονίᾳ. ὑμεῖς τοὺς ἀνδριάντας τοῦ πατρὸς μου ἐκ τῶν ἱερῶν¹³
Ἀθηνῶν καθείλετε. Δίκαια¹⁴ τὰ ἀντιμέσθαι ἀπελάβετον παρ' ὕμιν ἀνθ'
ὧν ἡμεῖς ὕμιν ἐποίησαμεν.¹⁵ Ὅθεν μὴ θαρρόντες¹⁶ τῇ γνώμῃ ἐφ' οἷς
ἡμᾶς¹⁷ ἔχετε πρὸς ἡμᾶς δειλιάτε, μήπως τῇ βασιλικῇ δυνάμει ἐφ' ὧν
ἐπέλθω καὶ ἑμαυτοῦ ἐχθρὸς γένωμαι.¹⁷ μόλις [δὲ] ποτε ἡβουλόμην τοῦτο
ποιεῖν ὕμιν, ὅτι καὶ γὰρ Ἀθηναῖος ἦν.¹⁸ Πότε γὰρ ὑμεῖς ὅλως τι καλῶς
ἐβουλεύσαθε περὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ παρ' ὕμιν ἐνδοχοὶ ἐγένοντο; Εὐκλείδην
ἐν φυλακῇ ἀπέκλεισατε ἀριστα συμβουλευόμενα ὕμιν¹⁹ καὶ τὰ συμφέροντα
ὕμιν πρὸς Κύρον.²⁰ Ἀλκιβιάδην ἐξορίζατε γενναίως στρατηγὸν γενόμενον
ὕμιν. Σωκράτην ἀνείλετε, τὸ διδασκαλεῖον τῶν καλῶν μαθημάτων Ἑλλάδος.²¹
Φιλίππῳ ἡγεριστήσατε τῷ ἐν τριτοῖς πολέμοις ὕμιν συμμαχῆσαντι. Ἀλέ-
ξανδρον μέμνησθε ζήκεα Σασσαγόρου στρατηγοῦ ἀδικήσαντος ἐμὲ καὶ ὧν;

Ἀρμ Α: τὴν Δημοσθένους ἐκκλησίαν

f. m A, m D: τῶν Ἀθηναίων πρεσβυνῶ τῶν ἔρχεσσι το καί ειν.

= 7V, D: μετὰ

¹ Tilge *δημοκρατικῶν*. ² R verm.: 'Annahmebeschluss', wie nachher

φωρὴ πῶς δὲ βούλωντο. ³ Der Text von R etwas in Verwirrung. ⁴ So nach M. R: τῆς βασιλείας. ⁵ R irrig: Βασιλεὺς Ἄ. ⁶ R unverständlich: οὕτω γὰρ βουλομένης τῆς ἄνω προνοίας βασιλεύειν ἡμῶν. ⁷ R: δέ. ⁸ w: mit Freude aufnehmen. ⁹ A: πολεμεῖν. ¹⁰ R unverständlich: ἐλεγχόμενοι, οὐ διὰ τὴν ἰδίαν ὕμιν βασιλείαν. ¹¹ I: *ἐλθῆναι* st. *ἐλθῆναι*. ¹² R irrig: ὕμιν.

¹³ I: *ἐκ τῶν ἱερῶν* st. *φωρὴν δὲ τῶν ἱερῶν* [εἰς τὰ ἱερῶν]. ¹⁴ V: egregiam igitur vicem. ¹⁵ R: δίκαια ἦν τὰ ἀντιμέσθαι [ἀ] ἀπελάβετον παρ' ἡμῶν ὅσα ὑμεῖς ἀπέδοτε. ¹⁶ Von R irrtümlich in μὴ θαρρόντες aufgelöst. ¹⁷ R unverständlich: μήπως ἡ βασιλεία ἐφ' ὧν ἐλθῇ καὶ γὰρ ὧν ἐαυτῶν ἐχθρὸς εἶναι. ¹⁸ Hier fehlt ein verbindender Gedanke. V: Enim intellego naturale vobis esse sic sapere. ¹⁹ Nach A V ist hier etwas ausgefallen. ²⁰ R: Καῦον oder Κῶον. ²¹ A: τὸ παιδευτήριον Ἑλλάδος.

οὗτος γὰρ τὴν ἱέρειαν τῆς θεοῦ Ἀθηναίαν οὖσαν ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ. ἐγὼ δὲ τὴν προφητείαν αὐτῇ ἐδωρήσαμην. Ἀποδέχομαι τὴν τῶν ὑμετέρων βητόρων πρὸς ὑμᾶς συνηγορίαν, Αἰσχίνην ὑμῖν πρόποντα συμβουλευσάντα¹, Δημάδην δὲ γενναίως ὑμῖν ἐκκλησιάζοντα², Δημοσθένην δὲ πρὸς τὰ συμφέροντα ὑμῖν συμβουλευσάντα. Νῦν δὲ ἐστῆθε³ πάλιν Ἀθηναῖοι ἀνδρείοι, καὶ μηδὲν εὐλαβεῖσθε κακὸν παθεῖν. ἅποπον γὰρ ἐμοὶ δοκεῖ ἐπὶ περὶ ἄλευ-
θερίας μαχόμενον πρὸς τοὺς βαρβάρους τὸ [τῆς ἐλευθερίας] θέατρον Ἀθήνας καθαιρεῖσθαι.⁴

6. Οὕτω δὲ γράψας ὁ Ἀλέξανδρος πρὸς τοὺς Ἀθηναίους εὐθέως παραλαβὼν ραβ⁵. τὰ στρατεύματα παρεγένετο πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Οἱ δὲ ἀντετάξαντο αὐτῷ θέλοντες ἐνδείξασθαι τὸ γενναῖον αὐτῶν καὶ κατατρυῖναι τοὺς Ἀθη-
ναίους, ὅτι οὐκ ἀντετάξαντο πολέμῳ. Αὐτοὶ δὲ ἀπέκλεισαν τὰς πύλας καὶ ἐπλησαν⁶ τὰς ναῦς στρατιωτῶν, μᾶλλον γὰρ ἐμπειροὶ ἦσαν ναυτοὶ μάχεσθαι ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνδρείως πολεμεῖν.⁶

Μαθὼν δὲ Ἀλέξανδρος τὴν πρὸς πόλεμον παρασκευὴν⁷ αὐτῶν πέμπτει ραβ⁸. αὐτοῖς πρῶτον αὐτὸς ἐπιστολὴν οὕτως· Ἄλεξάνδρος Μακεδὼν βασιλεὺς Λακεδαιμονίους γράφω συμβουλευσὼν ὑμῖν, ἦν δόξαν⁹ ἔχετε ἀπὸ τῶν προ-
γόνων διόκλητρον φυλάσσειν, τὸ δὲ γράφειν ἔστιν⁹ ὑπέρτερον μενεῖν¹⁰. ὅπως ἂν ἐξοὶ τὸν τοῦ γράφειν ἀσπαρμὸν παρακαμθῇ. Ὡς οὖν, ὡ γενναῖοι πολεμικοὶ καὶ ἀγῆστοι, ὁρᾶτε, μήπως οὖν καθαιρεθῇτε τῆς πόλεως, ἵνα¹¹ ἐνδείξασθαι βουλόμενοι τοῖς Ἀθηναίοις τὸ εὐγενὲς ὑμῶν, ὅπ' αὐτῶν καταγελασθήσεσθε ἡττηθέντες ὅπ' Ἀλεξάνδρου. Ἀπόβητε οὖν τῶν νεῶν καὶ τῆς κενῆς ἐλπίδος τῆς προσδοκίας¹² ὑμῶν ἐκόντες, ἵνα μὴ τὸ πῦρ ὑμᾶς καταφλέῃ.¹²

Οὕτως ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ παρ' αὐτοῖς. Οὐκ ἀπέισθησαν οἱ Λακε- ραβ¹³.
δαιμόνιοι, ἀλλὰ ἰσχυρῶς ὤρμησαν εἰς μάχην, ὥστε τοὺς ἐκ τοῦ τείλους ἀντιστρατευομένους καταπεσεῖν, τοὺς¹³ δὲ ἐν ταῖς ναυσὶ καταφλεγεῖσθαι. Καὶ πυρὶ κατακαυθεῖσιν τῶν νεῶν οἱ περιλειφθέντες ἦλθον ἰκέται πρὸς τὸν βασιλέα δεόμενοι, ἵνα μὴ αἰχμαλωτισθῶσιν.¹⁴

7. Κάκειθεν ὁρμήσας Ἀλέξανδρος ἀπεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῶν βαρβάρων.¹⁵ Δαρείους δὲ συνήθροισε τοὺς ἡγεμόνας αὐτοῦ καὶ συνεβουλευέτο αὐτοῖς, τί δέον ἐστὶ πράττειν, καὶ ἔλεγεν· Ὡς ὁρῶ κατὰ τὸ ἐξανίστασθαι¹⁶ πολεμήσας προβαίνειν Ἀλέξανδρος πορεύεσθαι ἐφ' ἡμᾶς.¹⁷ ἐγὼ δὲ αὐτὸν ληστρικὰ φρονεῖν ὑπέσυνον, αὐτὸς δὲ ἰδοὺ βασιλικά ἔργα ἐπιχειρεῖ. Καὶ ὅσον ἡμεῖς μετ' αὐτοῦ εἶναι δοκούμεν Πέρσαι, μείζονα Ἀλέξανδρος τόλμην ἀναστρέφει¹⁸ ελ¹⁹.

Α μωμίναι: τὸ ἔχει χαίρειν ἐν ὑμετέρῳ ἔστιν. Ἄν πορ ἦν ἄξιον καὶ πολεμισταὶ
ἀγῆστοι, ὅσους καὶ μὴ οὖν καθαιρεθῇτε τῇ πόλει μηδὲ ἀνδείξασθαι
β: τὸ χαίρειν κοίτη πρὸς ὑμᾶς ὡς ἐν ὑπέρτερον μάλιστα
χαίρεται τῶν ἐκείνων πάντες κατὰ τὸ πρῶτον.

¹ Ein *np* ist ausgefallen. ² Das tautologische *καὶ δὲ γὰρ* *ρωρῆ* ist zu tilgen.

³ *Α* gleicht *ἀκούετε*, doch konnte *ἡμῖν* *ρ* leicht mit *ρωρῖν* *ρ* vertauscht werden. Gegen *ἀκούετε* spricht *πάλιν*. V: sit igitur Atheniensibus dignitas, quae cluabat. ⁴ *Α* irrig: οὐ καθαιρεῖται. ⁵ *Α* irrig: ἐπλησαν. ⁶ *Α* irrig: ἢ οἱ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνδρείως πολεμιστοὶ. V: quod utrimque terra vel mari... ⁷ I. *μωμινωμωμῖν* *β* *μῖν*. ⁸ I. *φωμῶ* st. *φωμῶ*. *Α*: φῆμην. ⁹ was in der Überschrift absichtlich weggelassen ist. ¹⁰ *Α*: τὸ γὰρ γράφειν ἐν ὑμῖν ἐστιν [I]. ¹¹ w: τίς οἶδε; I. *φωμῶ*. ¹² ὁδῶς? ¹³ I. *μωμῖν*. ¹⁴ Die *Antwort* *Alexanders* [A V] fehlt. ¹⁵ Hier endigt der Abschnitt, den nur A V und *Α* haben. — A V haben noch den Zusatz: διὰ Κιλίκας. ¹⁶ V: incrementis bellicae rei sublimari. *Α*: κατὰ προσθήκην. ¹⁷ *Α*: ὁ πόλεμος εἰς δόξαν ἐκβαίνει.

φαίνεται. Ἐμοὶ δοκεῖ, ὅτι ἐγὼ ἐπεμψα αὐτῷ ταῦτος καὶ σφαῖραν, οἷς ἔχει παῖδιν μετὰ τῶν συνηλικίων καὶ παιδεύεσθαι, ὃ δὲ τελείως παιδευθεὶς ἐπ' ἐμὲ τὸν καθηγητὴν αὐτοῦ ἐπέρχεται τὰ δαΐ νικᾷ. Ἀλλὰ σκεψώμεθα τὰ κοινὰς συμφέροντα καὶ ἀποκρινώμεθα εἰς ἐπανόρθωσιν τῶν πραγμάτων, μὴ ἐξουθενούντες ὡς μηδὲν τὸν ἀνδρείον Μακεδόνα καὶ ἐπαρρόμενοι τῇ ἡλικιωτῇ βασιλεῖ τῶν Περσῶν ἐπὶ ὅλης τῆς οἰκουμένης καταληφθῶμεν. Νῦν δὲ δέδοικα, μήπως ὁ μείζων τοῦ ἐλάττωτος ταπεινότερος εὐρεθῇ τοῦ καίρου καὶ τῆς ἀνω προνοίας μεταβολὴν τοῦ διαδήματος αὐτῷ παραχωρούσης.² Καὶ νῦν³ συμφέρον ἐστὶ παραχωρεῖν (καὶ ἀπολείπειν) τὴν Ἑλλάδα, ἵνα ἡμεῖς μάλιστα τῶν βαρβάρων ἀρχώμεν καὶ μὴ ζητοῦντες τὴν Ἑλλάδα ὑποχείριον ἔχειν⁴ ἀπολέσωμεν τὴν Περσίδα.⁵

Ταῦτα Δαρεῖος εἰπόντος Ὀυῒδερκος⁶ ὁ ἀδελφὸς Δαρείου εἶπε πρὸς αὐτόν. "Ἦδη ἤρξω μέγαν ποιεῖν τὸν Ἀλέξανδρον καὶ θάρσος παρέχεις αὐτῷ προσέτι⁷ ἐπιβῆναι τῇ Περσίδι παραχωρήσας (καὶ ἀπολιπὼν) τὴν Ἑλλάδα. Μιμούμενος καὶ σὺ τὸν Ἀλέξανδρον οὕτω βαβαῖαν ἔξεις τὴν βασιλείαν. ἐκείνος γὰρ οὐτε τοῖς στρατηγοῖς οὐτε τοῖς σατράπαις αὐτοῦ ἐπίστευσε τὸν πόλεμον, ὥσπερ σὺ, ὅς τοις σατράπαις σου πιστεύεις. ἀλλ' αὐτὸς ἐστὶ στρατηγός, σατράπης καὶ βασιλεὺς, καὶ τοῖς στρατεύμασι μὴ πιστεύων πρῶτος αὐτὸς ὁρμᾷ εἰς τοὺς πολέμους,⁸ προσπίπων τῶν στρατοπέδων καὶ ἀνδρείως ἀποτιθέμενος τὴν βασιλείαν, καὶ τὴν μάχην νικήσας ἀναλαμβάνει τὸ διάδημα αὐτοῦ." Λέγει Δαρεῖος. "Κατ'ὃ τί μμήσωμαι αὐτόν;"

Καὶ ἕτερος στρατηγός εἶπεν αὐτὸ τοῦτο. "Πάντων περιεγένετο Ἀλέξανδρος οὐδὲν ὑπεριθέμενος⁹, πάντα γενναίως νικῶν⁹, καὶ ἀληθῶς κατὰ τὴν γενναύτητα¹⁰ καὶ ἡ μορφή [ἐστὶ], τὸν γὰρ τύπον λέοντος ἔχει.¹¹" Ὁ δὲ Δαρεῖος λέγει. "Σὺ ταῦτα πῶς οἶδας;"¹² Ὁ δὲ λέγει. "Ὅτε ἐπέμψθην ὑπὸ σοῦ πρὸς Φίλιππον τὸν πατέρα αὐτοῦ, τὸν φόρον ἀπατήσας¹² τοὺς Μακεδόνας, ἐμαθὼν (καὶ ἡπιστάμην) αὐτοῦ τὸν τῆς ὁρμῆς χαρακτήρα καὶ τὸ δὲ τοῦ νοῦ καὶ τὸν τύπον τῆς φρονήσεως. Ὅστε καὶ σὺ μετὰπεμψάς τοὺς τῆς ἀπεράντου¹³ ἡπείρου σατράπας, ἔβην γὰρ πολλὰ ἐστὶ σου, Περσῶν καὶ Πάρθων, [Ἐλμοαίων καὶ Βαβυλωνίων, Μεσοποταμιτῶν¹⁴ καὶ Λαβύων, ἐπὶ δὲ καὶ Ἰνδῶν — ἡ τὰ μέλαθρα Σειμύρατος ἐξαριθμῶ; ἐστὶν οὖν σου ἔβην ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα¹⁵, ἐξ αὐτῶν στρατεύουσιν καὶ¹⁶ δυνατόν ἐστὶ σοὶ νικᾶν, εἰ] τοὺς θεοὺς [ἔχεις εἰς συμμαχίαν].¹⁷ εἰ γὰρ καὶ μὴ ἰσχύοντες βάβηραι τῷ κράτει τοῦ σωματος ἔπταν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ γε τῷ πλῆθει τῶν ὅχλων¹⁸ θαμβήσομεν¹⁹ τοὺς πολεμίους."

Καὶ ἕτερός τις²⁰ πάλιν εἶπε. "Καλῶς συνεβούλευσας τῷ βασιλεῖ, ἀλλὰ ἀνάξια.²¹ μία γὰρ ἐνθύμησις Ἑλλήνων κατανικᾷ²² τοὺς πολλοὺς ὅχλους τῶν βαρβάρων, ὥσπερ καὶ εἰς κῶον Λακωνικὸς πολλὰς ἀγέλας ποιμνίων

¹ A: ἔσται τὰ ὅπλα νικῶσων. ² So M. Und dies war wohl auch von A. beabsichtigt, der dem Gen. abs. durch 'h — ualchh' wiedergab. ³ A: εἰ νῦν. ⁴ M: λυγρώσασθαι. ⁵ M: Ὀυῒδερκος. BC: Ὀυῒδερκος. ⁶ w: θ. π. [καὶ] προστίθωσιν ἐπιβῆναι. ⁷ M: πολεμίους. V: in praelia. ⁸ 'aufschieben'. ⁹ M: ποιῶν. ¹⁰ A: γένεσιν. Doch A: γενναίαν τολμήαν. ¹¹ A: καί — ἔχων. ¹² So auch A. ¹³ M: ἔλγρ. ¹⁴ A führt hier fort: καὶ τὴν Ἰλλυρίαν γάρων, ἵνα μὴ σοὶ τὰ Βακτρῶν καὶ τὰ Ἰνδῶν καὶ τὰ Σειμύρατος μελάρων εἶπω. ¹⁵ AV. ¹⁶ A: εἰ. ¹⁷ Nach M. ¹⁸ Verm. ualchh. ¹⁹ 'in Furcht setzen'. ²⁰ M: ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ Δαρεῖος εἶπε. ²¹ 'wertloses'. ²² w: νικήσας ταπεινοί.

τοῦ χαρακτῆρος -- καὶ τὴν μορφήν καὶ τὴν φρόνησιν ἔχ.

= A, οὐκ αὐτὸς γὰρ ἔπεισε φιλίππον, BC αὐτὸς αὐτὸς, γὰρ μὴ A καὶ B.

φίμω ἔχ; ἔπει. Ὀυῒδερκος B: κἂν μὲν μὴ ἐλπίσων αὐτῷ δύναμιν μελεσθῆναι καὶ πολεμῆσαι τοῖς ἑτέροις, ἀλλ' οὐκ ἐπὶ τοῖς πολλοῖς καὶ τῷ πλῆθει περικυβητόμενον πᾶσι παντοφ. φυχάδας.

ἀποδιώκει." Οὕτω βουλευσαμένων αὐτῶν ἔπειτα ἐκέλευσε Δαρεῖος συναθροίσσασθαι τὸ πλῆθος τῶν μαχητῶν.

8. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος διώκευσε διὰ Κιλικίας. Καὶ ἔστιν ἐκεῖ ποταμὸς ρνδ'. λεγόμενος Ὀκεανός.¹ καθαρὸν ἐστὶ τὸ ὕδωρ καὶ διαυγέστατον. ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς λούσασθαι ἐν αὐτῷ, καὶ ἀποδυσάμενος ἐλούσατο² ἐν τῷ ποταμῷ καὶ ἐξελθὼν ἐθεραπεύθη. Ἰ' Ἀλλ' οὐκ ἐγένετο αὐτῷ τὸ λούεσθαι σωτήριον, ἀποβυθίσει γὰρ³ ἤλγησε τὴν κεφαλὴν καὶ πᾶσι τοῖς ἐνδοσθίοις χαλεπῶς διεκείτο. Οἱ δὲ Μακεδόνες κατακειμένοι τοῦ Ἀλεξάνδρου νόστῳ καὶ αὐτοὶ τὰς ψυχὰς αὐτῶν ἐνόσουν⁴, μήπως ἐπιγνοὺς Δαρεῖος τὴν νόστον Ἀλεξάνδρου ἐπέλθῃ σὺν στρατεύμασιν. Οὕτω μία ψυχὴ Ἀλεξάνδρου τοσαύτας ψυχὰς τῶν στρατοπέδων ἐθάρσυνε.⁵

Καὶ ἦν ἐκεῖ τις Φίλιππος ὄνομα καλούμενος, φίλτατος τῷ βασιλεῖ, ἱατρός ἀγαθὸς καὶ ἐμπειρὸς. ἐπηγγείλατο Ἀλεξάνδρῳ δοῦναι καταπότιον καὶ ἀπαλλάξαι αὐτὸν τοῦ πάθους τῆς νόσου. Ὁ δὲ βασιλεὺς πρόθυμος ἦν δεῖσθαι τὸ Φίλιππου ὑπερεπιζυμένον φάρμακον. Ἐπιστολὴ δὲ παρεδόθη καὶ ὁ Φ. ἡντρετίειν ὡς φάρμακον ἦν.

Ἀλεξάνδρῳ πεμφθεῖσα ὑπὸ Παρμενίωνος στρατηγοῦ, ὡς ὅτι Δαρεῖος ἐπέισε⁶ Φίλιππον τὸν ἱατρὸν, ἵνα ἐὰν εὐκαιρίαν εὕρῃ φαρμακεῶν ἀνέλῃ Ἀλέξανδρον, ἐπαγγελλόμενος αὐτῷ δοῦναι τὴν ἰδίαν ἀδελφὴν πρὸς γάμον, ἥ ὄνομα ἦν Δαμιφάρτα⁷, καὶ κοινὸν εἶναι τῆς βασιλείας αὐτοῦ, καὶ ὑπόσχετο Φίλιππος τοῦτο ποιεῖν Δαρεῖν. Ἰ' Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν οὐδὲν ἐταράχθη. ᾗδει γὰρ τὴν γνώμην Φίλιππου, ὅταν φιλοστοργίαν εἶχε πρὸς αὐτόν. καὶ ἔθετο τὴν ἐπιστολὴν ὑπὸ τῷ προσταφαλαίῳ⁸.

Ἐλθὼν δὲ Φίλιππος ὁ ἱατρός ἐπέδωκεν αὐτῷ τὴν κύλικα τοῦ φαρμάκου λέγων· "Πίε⁹, δέσποτά μου βασιλεῦ, καὶ ἀπαλλαχθήσῃ τῆς νόσου." Ἀδῶν δὲ Ἀλέξανδρος τὴν κύλικα τῇ χειρὶ καὶ ἀτενίσας ἐβλεπεν εἰς τὸ πρόσωπον Φίλιππου ἐπὶ πολὺ λέγων· "Πίνω, Φίλιππε, ἐμαυτὸν πιστεύσας σοί¹⁰." Λέγει ὁ ἱατρός· "Πίε, βασιλεῦ, καὶ μὴ εὐλαβηθῇς, ἀνέγκλητον γάρ ἐστι τὸ φάρμακον." Ὁ δὲ βασιλεὺς εἶπεν· "Ἰδοὺ πίνω." Καὶ εὐθὺς ἐξέχεε πίνων τὸ φάρμακον. Τότε μετὰ τὸ πίνειν ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ. Καὶ ἀναγνοὺς τὴν περὶ ἑαυτοῦ κατηγορίαν εἶπε· "Δέσποτά μου Ἀλέξανδρε, οὐχ εὐρήσεις ὁμοῖόν με τοῖς γεγραμμένοις."

Σωθεὶς δὲ Ἀλέξανδρος τῆς νόσου¹¹ περιεπλάκη τῷ Φίλιππῳ καὶ εἶπεν· "Ἐραβες¹² ποῖαν γνώμην ἔχω πρὸς σὲ φίλες¹³. πρότερον γὰρ εἰληφώς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ φαρμάκου¹⁴, ὅτε ἔπιον, τότε ἔδωκά σοι εἰς χεῖρα τὴν ἐπιστολὴν πιστεύσας ἐμαυτὸν τῷ ὀνόματί σου. ᾗδεν γάρ, ὅτι Φίλιππος κατὰ Ἀλέξανδρον¹⁵ οὐδὲν χαλεπῶς βουλευέσεται.¹⁶ Λέγει ὁ ἱατρός· "Ἀλέξανδρε, νῦν διαφθείρε¹⁷ τὸν πέμψαντά σοι τὴν ἐπιστολὴν, τὸν Παρμενίωνα. οὕτως γὰρ ἐπειθὲ με φαρμάκῳ ἀναῖρησάι σε, ἵνα λάβω¹⁸ τὴν ἀδελφὴν Δαρεῖου Δαμιφάρταν πρὸς γάμον. καὶ ἐμοῦ, δέσποτά μου, μὴ βουλομένου, ἰδὲ οἷω χαλεπῶ ἡβούλετο ἀπολλύναι με." Ταῦτα ἐξετάσας Ἀλέξανδρος καὶ εὐρὼν ἀνέγκλητον Φίλιππον διέφθειρε τὸν Παρμενίωνα.

¹ So AB. V: Cydnus. ² M: ἀνέλατο. ³ A: εὐθὺς γὰρ... ⁴ So nach Var. Die Recepta: ἐφοβόητο. ⁵ M: ἐθάρσυνε. ⁶ M: εἶπε. ⁷ AC: Δαμιφάρτα. Ὡς δὲ ἄλλοις sind γ und δ im Arm. leicht zu verwechseln. ⁸ M: πρὸς τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ. ⁹ A: stärker: μέθυσε. ¹⁰ M: πῶς... πιστεύσω; ¹¹ A: Plur. ¹² Nach M ergänzt. ¹³ So C. M: Φίλιππε. ¹⁴ Von A in Verkennung der Natur dieses Genitivs ebenfalls durch den Gen. wiedergegeben. ¹⁵ Gemeint wohl q mit Abl. ¹⁶ M: χαλεπὸν ἐβουλεύσατο. ¹⁷ M: κόλαζε. ¹⁸ So C. M: λάβη.

Λύχεον δὲ ὄντος σφόδρα τοῦ ὕδατος καὶ ζο.

Λύχεον δὲ ὄντος σφόδρα τοῦ ὕδατος καὶ ζο.

καὶ Φίλιππε, πῶς σοι ἐμαυτὸν πιστεύω; ζο. - Φ. πῶς τοῦτο; σοὶ γὰρ πιστεύω ἑμαυτοῦ δι.

ρηγί. Κάκειθεν παραλαβὼν τὰ στρατόπεδα παρεγένετο εἰς τὴν τῶν Μήδων χώραν, καὶ ἠπειγέτο εἰσέρχεσθαι εἰς τὴν μεγάλην Ἀρμενίαν. Καὶ τούτους πείσας¹ ἔδωκεν ἱκανὰς ἡμέρας δι' ἀνδρῶν τόπων καὶ διὰ φαραγγίων ἀμυδρῶν² καὶ διὰ τῆς Ἀριακῆς³ διελθὼν παρεγένετο πρὸς ποταμὸν Ἀράζαν⁴, ὃς καταφέρεται ἀπὸ ἀνδρῶν ὄρεων τῆς Ἀγγλῆς χώρας ἐν ταῖς κρήναις τοῦ Εὐφράτου κατέναντι τοῦ ὄρους Ἀρράτου⁵ καὶ τοῦτον γεφυρώσας φάλας καὶ σιδηρεῖς κνήμιας, αὐτὸν⁶ ἐκέλευσε τὰ στρατόπεδα περᾶσαι. Ὡς δὲ εἶδον αὐτοὺς δειλιῶντας, ἐκέλευσε τὰ κτήνη καὶ τὰς ἀράδας⁷ καὶ τὴν τροφὴν πάντων διαπερᾶσαι πρῶτον, καὶ τότε τὰ στρατόπεδα ἐκέλευσε περᾶν. Οἱ δὲ δειλὸς εἶχον ὄντες τὴν ἐπιβόρην τοῦ ποταμοῦ, μήπως αἰφνιδίως καταλυθῶσιν αἱ φάλας. Μὴ τοιμώτων δὲ αὐτὸν περᾶσαι, λαβὼν τοὺς ὑπερασπιστὰς πρότερον αὐτὸς διέβη ὁ βασιλεὺς πάντων τῶν στρατοπέδων, καὶ τότε ταῦτα.

ρπθ'. Ἔστι δὲ Τίγρις⁸ ποταμὸς μέγας καὶ Εὐφράτης¹⁰ ἐν Μεσοποταμίᾳ καὶ ἐν Βαβυλῶνι, οἵτινες ῥέουσιν εἰς τὸν Νεῖλον ποταμὸν. φασὶ γάρ· ὅτε Νεῖλος ἐν ἡρώσις χρόνοις ἔρχεται ποτίζεν τὴν κομπούροον Αἰγύπτου, τότε αἱ ποταμαὶ¹¹ οὗτοι Τίγρις καὶ Εὐφράτης κινεῖσθαι ἀλλ' ὅτε ἐπιλείπει καὶ ἀποβαίνει τῆς Αἰγύπτου, αὐτοὶ ἐκχέονται.¹²

ρδ'. Ἐπει¹³ δὲ ἦλθεν Ἀλέξανδρος καὶ πᾶσαι αἱ φάλαγγες τῶν στρατοπέδων, τότε ἐκέλευσε τὸ ζεύγμα τοῦ Εὐφράτου ἀπαίρεσθαι. Οἱ δὲ στρατιῶται σφόδρα ἔδυσχεράναν τούτῳ καὶ μάλα κακῶς δειλιῶντες εἶπον· "Εἰ γένοιτο ἡμεῖς πολέμου ἄνατραπῆναι ὑπὸ τῶν βαρβάρων, πῶς ἔχομεν διαπερᾶσαι εἰς αὐτήν;" Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀκούσας τὰ αἰτιάματα τῶν στρατευμάτων, συνέλαχε τοὺς στρατηγούς αὐτῶν καὶ τοὺς ἀντάρας καὶ πάντα τὰ στρατεύματα καὶ εἶπεν αὐτοῖς· "Καλὴν εἰπίδα παρέχεσθε μοι τῆς νίκης τούτου [κατὰ γνώμην]¹⁴ ἔχοντες ὡς ἡττημένοι ὑποστράφηναι. Διὰ τοῦτο οὖν ἐκέλευσα ἐγὼ ὑμᾶς ἐκκόπτειν τὴν γέφυραν, ἵνα πολεμοῦντες νικήσῃτε καὶ μήπως ἀνατραπέντες εἰς φυγὴν ἀναγκασθῃτε, οὐ γὰρ ἔστιν ὁ πόλεμος τῶν φευγόντων, ἀλλὰ τῶν διακόντων. Διὸ ὀνομαζομένην τὴν ἀνὰ πρόνοιαν [καὶ] τὴν ἐπ' ἀνόδον τὴν εἰς Μακεδονίαν μοι γινομένην· νικῶν τοὺς βαρβάρους νικηφόρος εἰς τὴν Ἑλλάδα σὺν ὅμιν ὑποστρέψω, ὑμεῖς μόνον εὐ θαρρείτε, καὶ ἡ συμβολὴ τοῦ πολέμου ὡς παίγνιον ὁρᾶτε ὅτιν' ἡμῖν ἔστι Α' αὐτῶν."

ρδ'. Οὕτως ἐπιτάξαντι Ἀλέξανδρον τιμὰς ἐπέδωκε τὰ στρατόπεδα καὶ προθυμίαν, θαρράλειος τῷ πολέμῳ ἐπέστησαν¹⁵, ἐκ τῶν σκηνῶν περᾶμενας ἐκθέτετο ἐκεῖ στρατοπέδον ἑαυτοῦ. Τὸ δὲ Δαρείου στρατόπεδον [ἐκθέτετο]¹⁶ ἐπ' ἀπὸ τοῦ Τίγριδος ποταμοῦ, καὶ τοῖς οὐκ ἐπιστολικάς ἔργα πάντα παρῆται, συνέβαλον ἀλλήλοις¹⁷ πολέμῳ ἀμφοτέρω, γενναίως ἐπολέμου.

ρδ'. Περσῶν δὲ τις ὄπισθεν Ἀλεξάνδρου ἔλθων καὶ ἀναλαβὼν Μακεδονικὸν

¹ M: δουλοσάμενος. Die arm. Wörter für beide Thätigkeiten können leicht verwechselt werden. ² reich an Windungen. ³ M: Αρσιανής. ⁴ Genau: Aradsani. Gew. = Εὐφράτης. Doch ist hier wohl an den sogen. südl. Euphrat oder Αρσιανίς gedacht. ⁵ Wohl: *juhiu* st. *juhiu* h. r. ⁶ Diese Bestimmung sonst nirgends. ⁷ l. *rhq*. ⁸ M: κάρνα. A: πρόβατα. ⁹ Deklath. Der Inhalt dieses Op. nur noch bei A. ¹⁰ Aradsani. ¹¹ l. *qh* ¹² A: πλημμυροῦσι. ¹³ *juhiu* *qh* steht öfter für ἐπει. ¹⁴ Aus M. ¹⁵ w: ἔστασαν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ πολέμου. A: ἐπέβαινον. ¹⁶ Aus M. ¹⁷ w: αὐτοῖς.

καὶ τὰ πρόβατα (κάνα Μισῶν) καὶ τὰς τρεῖς ταύτων Α'.

Α' εἰρημ: εἰς τὴν Αἰγύπτου ἔρχεται - δι' αὐτῶν γὰρ Αἰγύπτου: πλημμυροῦν --- ἐπὶ ἡμεῖς ἐπὶ Αἰγύπτου.

BC: ἡνὰ πλεμῶντες νικήσῃτε - A: ἡνὰ ἡ πολ. νικήσῃτε ἢ ἡττημένους ἀπολλώμεθα - L: ἡνὰ καὶ ἡττημένους μὴ φύγῃτε - Aus m. i. h. v. A. m. i. h. v. B: ὅς εἰς ὑμῖν νικήσῃτε μαχόμενοι γυναικίως καὶ μὴ τραπέντες φύγῃτε, κἀλλιστοὶ Μακεδόνες.

καὶ εὐθὺς τῷ πολέμῳ ἐπ' ἐβαίνον καὶ σκηνοποιεῖσθαι ἔκλειπτοντο θε.

φυμ (φυμ, ἀρμῶν) ἡνὰ δι: ὅ (στρέψου) δι καὶ προεγούνη πέντε εἰσέρχεται δυνατοὶ κάλλιστοὶ τρεῖς μάχην.

Γνωμίσας αὐτὸν Μακεδόνα εἶναι *adv. fr. . m. Di.*

ὄπλον, ὡς σύμμαχος Μακεδόνων, ἔτυπε τὸ διάδημα Ἀλεξάνδρου καὶ ἔθραυσε *κατήνεγκεν τὸ δῖον*
τὴν χάροθα αὐτοῦ. αὐτὸν δὲ συλληφθέντα ὑπὸ τῶν στρατοπέδων ἀγαγόντες *κατὰ τῆς μεγάλης*
παρέστησαν Ἀλεξάνδρῳ. Καὶ λέγει αὐτῷ "Τίς εἰ, γενναίε;² τί ἐδοξέ σοι
τοῦτο ποιῆσαι;" Ὁ δὲ λέγει· "Ἀλέξανδρε, μὴ πλανήσῃ σε τὸ Μακεδονικὸν
ὄπλον, ἐγὼ γὰρ Πέρσης εἰμὶ, Δαρείου σατράπης. ἐγὼ γὰρ προσελθὼν εἶπον
Δαρείῳ· εἰς κομισά σοι τὴν κεφαλὴν Ἀλεξάνδρου, ἐμοὶ τί χαρίζε; ὁ δὲ
ἐπηγγέλματο δίδου μοι χώραν βασιλείας καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ πρὸς
γάμον. καὶ ἐγὼ οὖν αὐτὸς ἐγὼν παρεγνόμην/καὶ οὐκ ἐπέτοχον δ' ἐξήτησα.³ *Ἰστορηθέντος ἑαυτοῦ*
Ἀκούσας ταῦτα Ἀλέξανδρος καὶ μεταπεμφόμενος τὰ στρατόπεδα αὐτοῦ
θεωροῦντων αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν ἀπέλυσε τοῦτον λέγων· "Ἄνθρωπε Μακε- *Μακεδονικῶν*
δόνας, τοιοῦτους τῷ εὐνόῳ δεῖ εἶναι τοὺς στρατιώτας." *m. fr.*
10. "Ἥτηθέντες δὲ οἱ βάρβαροι τὰ ἐπὶ τὴν χρεῖαν τῶν τροφῶν μὴ ἔχοντες ἔσπευσαν εἰς τὴν
τῶν Βακτριανῶν χώραν εἰσέρχεσθαι, ὁ δὲ Ἀλέξανδρος⁴ ἐπέμεινε ἐκεῖ
κρατήσας τοὺς τόπους αὐτῶν.

Πάλιν δὲ ἕτερος σατράπης Δαρείου εἰς τὸν θάνατον θοῦς ἐαυτὸν⁵ προσ- *ρεγ'. m. fr.*
ῆλθε πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ εἶπε· "Δέσποτα βασιλεῦ, ἐγὼ σατράπης εἰμὶ *m. fr.*
Δαρείου καὶ μεγάλα πράγματα συνετέλεσα αὐτῷ ἐν πολέμοις καὶ οὐκ
ἠδύνασταιθην παρ' αὐτοῦ, οὐ γὰρ ὄβρις, ὡν ἔπραξα, ἀπέδωκε⁶, οὐ δὲ δός *m. fr. καὶ 70.*
μοι μέρος πανόπλους στρατιώτας, μετὰ τούτων καὶ τῶν ἐμῶν στρατιωτῶν
μαγεσάμενος πρὸς τὰ στρατεύματα αὐτοῦ δίδωμι σοι εἰς γέρας τὸν
βασιλεῖα τῶν Περσῶν." Λέγει αὐτῷ Ἀλέξανδρος· "Πρὸς ταῦτα εὐχαισάτω,⁷
πορεύου καὶ βοήθει τῷ σὺ βασιλεῖ. οὐ γὰρ πιστεύω σοι τοὺς ἀλλοτρίους
τῷ προδόντι τοὺς σούς."

Ἐγραψαν καὶ οἱ ἐν ἐκείνοις τοῖς τόποις σατράπαι Δαρείου ταῦτα· "Τῷ ρῆδ'.
βασιλεῖ ἡμῶν Δαρείῳ Υστάσπης⁸ καὶ Σπανδιάταρος δεσπότη χαίρειν. Καὶ *Α. 11.*
πρότερον φανεράν σοι ἐποιήσαμεν τὴν Ἀλεξάνδρου ἐπιβασιν τοῦ ἔθνους
ἡμῶν, καὶ νῦν πάλιν σοι ἀγγέλλομεν ἔργεσθαι αὐτὸν⁹ εἰς τοὺς τόπους
τούτους καὶ πολιορκεῖν τὴν χώραν ἡμῶν καὶ ἀναρεῖν πολλοὺς¹⁰ καὶ πολλοὺς
Πέρσας, καὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν¹¹ τοῦ ἀπολέσθαι. Τάχυνον¹² οὖν μετὰ
πολλῆς δυνάμεως προφθάσαι αὐτὸν καὶ μὴ συγχωρῆσαι αὐτῷ ἐπελθεῖν σοι.
Ἰσχυρότερον γὰρ καὶ πλεόν ἐστὶ τοῦ τῶν Μακεδόνων στρατεύμα τοῦ ἡμετέρου. *Δυναμικὸν καὶ πλεόν*
ἐβρωτο, δέσποτα ἡμῶν."
m. fr.

Λαβὼν δὲ Δαρείος καὶ ἀναγνοὺς ἐπεμφέν Ἀλεξάνδρῳ ἐπιστολὴν οὕτω ρεῖ'.
γράφειν· "Δαρείος βασιλεὺς Ἀλεξάνδρῳ ταῦτα γνωρίζει. Ἐγραψάς μοι
ἐπιστολὴν¹³ ὑπερήφανον, δι' ἧς ἡμᾶς ἐπιζητεῖς [καταφοβεῖν]. Ἀλλὰ μὴν
τῶν θεῶν συμμαχοῦντων πικρότερον τὴν τὸλμην σου ἐκδιχέσμεν¹⁴. Ἐν
τῷ χτῇ [γὰρ] οὐχ οὕτως ἔξεις ἀν τὴν ἄγκυραν, ὥστε ἀπ' ἀνατολῶν θεοὺς
εἰς θυμᾶς κατοικίσειν.¹⁵ Μαρτύρομαι δὲ τοὺς θεοὺς, ἐφ' οἷς τοὺς ἐμοὺς¹⁶
εἰργάσω [μὴδὲν πλέον σοι γενήσεσθαι], ἡγήσομαι γὰρ τὴν μὲν μητέρα εἰς

¹ M: κορυφή. ² M nur: ὁ γενναίε. ³ M: ἡλπίζον. ⁴ Hier Skandar.
⁵ παρερρουλούμενος. ⁶ V: haud parem gratiam. ⁷ Dies ist wohl eine Zu-
gabe des Übersetzers. ⁸ Wie in pt'. ⁹ I. glau st. idau. ¹⁰ Besser
A: ἡμᾶς πλείστους. ¹¹ w: ἐν κινδύνῳ θανάτου ἔσταμεν. ¹² w: σπεῦδε ταχέως.
¹³ Vgl. p'. ¹⁴ Versuchsweise ergänzt. ¹⁵ So nach A. R gibt dagegen
Folgendes: δι' ἧς ἡμᾶς ἐπιζητεῖς ἐντυγχάνειν σοι οὐκ ἔφη ἔβουα [delevis?] τὴν
ἄγκυραν τοὺς ἀπ' ἀνατολῶν θεοὺς εἰς θυμᾶς κατοικίσειν; ¹⁶ So dürfte statt
des auch von M gegebenen ἐφ' οἷς με zu setzen sein.

ἰστορηθέντος ἑαυτοῦ
μὴν γὰρ.

θεοὺς πεπορευθῆναι¹, γυναῖκα δὲ οὐκ ἔχειν καὶ τέκνα ὅλως οὐκ εἶναι. Ἐγὼ δὲ οὐ πάσσομαι τὴν ὑβριν² ἐκζητῶν³. ἐγράφη γὰρ μοι, ὅτι εὐσεβεῖς ἐγένοντο πρὸς τοὺς ἐμοὺς. [Μὴ ἔλπιζε διὰ τοῦτο τὸν θυμὸν μου πρᾶνναι].⁴ εἰ γὰρ δικαίως ἐποίησε καὶ τὰ πρὸς ἐμὲ δίκαια φυλάσσω, ἔρχεσθαι πρὸς ἐμὲ ἡρώδου ἀν καὶ διὰ τούτων τὰς ἰσοθούς τιμὰς ἀπονέμειν⁵ [ἐμοὶ καὶ] τοῖς ἐμοῖς. Ἐξεστὶ σοι λοιπὸν τῶν ἐμῶν μὴ φείδεσθαι, κακουργεῖν δὲ ὡς πολέμιου τέκνα. οὐτε γὰρ εὐεργετῶν αὐτὰς δυνήσῃ με φίλον ἔχειν, οὐτε κακοποιῶν διὰ τοῦτο ἐχθρόν. ἐν γὰρ ἐνὶ κέκρυταί⁶ μοι ἀμφοτέρω. Δήλωσον οὖν μοι τὴν ἐσχάτην ἀπόκρισιν, ἵνα εἰδῶμεν⁷ τὸ ἄξιον τῆς ἡμετέρας ὠφελείας.

ρῆς. Ἀλέξανδρος δὲ ἀναγνοὺς μάλα ἐμειδίσατο καὶ ἀντέγραφεν ἀντιγραφὴν οὕτως: "Βασιλεὺς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Δαρεῖον βασιλεὶ χαίρειν. Τὴν κενὴν ὑπερηφανίαν⁸ καὶ τὴν φλυαρίαν καὶ τὴν ματαίαν καὶ πλανώσαν ὁμιλίαν⁹ οἱ θεοὶ κατέγνωσαν¹⁰ μέχρι τέλους. οὐ γὰρ καὶ βλασφημιῶν καὶ μάταια ὑπονοῶν. Γέγνωσκε οὖν, ὅτι οὐ φοβούμενος τιμήκα τοὺς σοὺς¹¹ οὐδὲ ἐλπίζων εἰλεῖν [σε] εἰς διαλλαχὴν ἐκολάκευσας, ἵνα παραγινόμενος πρὸς ἡμᾶς¹² εὐχαριστήσης ἡμῖν. οὐ γὰρ [ἀπ]άμυν¹³ ἐστὶ τὸ ἐμὸν διὰδῆμα τοῦ σοῦ διαδῆματος. ἀλλ' οὐ μὴν τὴν πρὸς ἅπαντας εὐσεβειάν μου [καλοῦσαι], καὶ περὶ σπουδαιότερον πρὸς τοὺς σοὺς [εὐσεβήσω] καλέσας¹⁴ εἰς οὐρανὸν εἰς τὸ ἔδαφος πεπτωκυίας. Ἐσχάτην οὖν σοι ἐπιστολὴν γράψω. βέλαιον καὶ ὠρισμένον ἐστὶν ἐμοί, [ἀπὸ τοῦ νῦν] ἄλλο τι ἀγγέλλεσθαι [σοι] ἢ τὸ γνησίως καὶ κατὰ φύλιν ἔχειν [με]¹⁵ πρὸς σέ."

Καὶ ἀντιγράφας αὐτῷ Ἀλέξανδρος ἔτοιμος ἐγένετο πρὸς πόλεμον. καὶ ἔγραψε τοῖς ὅφ' αὐτῇ σατράπαις ἐπιστολὴν περιέχουσαν τοιάδε: "Βασιλεὺς Σκανδάρους, ὅς καὶ Ἀλέξανδρος, τοῖς σατράπαις ταῦτα λέγω τοῖς ὑποταγμένοις μοι Φρυγίας, Καππαδοκίας, Κιλικίας, Ἀραβίας καὶ πάντων τῶν ἄλλων ἐθνῶν χαίρειν. Βούλομαι ὑμᾶς χιτῶνας κατασκευάσαι πρὸς ἄνδρα ἰσχυρόν¹⁶ καὶ στείλαι εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, καὶ ὅσους ἀπέκτεινα τετράποδας¹⁷, τούτων βύρσαι¹⁸ ἀποσταλήσονται εἰς Ἀντιόχειαν τῆς Συρίας, ἵνα οἱ στρατιῶται εὐρωσι¹⁹ τὰ πρὸς τὴν χρεῖαν τῶν κνημίδων καὶ ὑποδημάτων καὶ ὀπλοθήκας κατασκευάζειν²⁰, ὧν²¹ ἕκαστος τὸν ἀριθμὸν ἔσχετε. ποιήσατε καὶ στείλατε εἰς Ἀντιόχειαν, διατεταγμένοι γὰρ εἰσι κάμηλοι τρισχίλια ἀπὸ τοῦ Εὐφράτου ποταμοῦ μέχρι τῆς Ἀντιοχείας πρὸς τὸ διακοσμεῖν. Ἐτέρας δὲ τρισχίλιαις καμήλους, αἱ ἐν Ἀντιοχείᾳ εἰσὶν, ἐκελευσάμεν ἅπαντὰν ἐκείναις²², τὰς μὲν ἐπάγειν, τὰς δὲ ἀπ' αὐτῶν διαβι-

¹ Αἰ: πορευέσθαι, wie BC. ² Da die griech. Codd. ὑβρις haben, so wird **ὑβρισμα** (ἐχθρότης) Änderung von ursprünglichem **ὑβρισμα** sein. ³ So BC. Α: ἐκζητῶν. ⁴ Nach V. ⁵ Αἰ: ἀπονέμεις. Α: ἀπονέμω. ⁶ Α: κείται. ⁷ Α: ἴσμεν. ⁸ Μ: ἀπονοίας. ⁹ — λάλημα, λόγος. ¹⁰ Μ: ἐπίγνωσαν. ¹¹ Α: τοὺς σοὺς ἡρώδους. ¹² Αἰ unrichtig: πρὸς σέ. ¹³ Der Satz will wohl begründen, weshalb Alex. Darius weder zu fürchten noch ihm zu schmeicheln braucht. ¹⁴ So auch Α. Vielleicht: οἰκτιρῶν ὡς... ¹⁵ Im Text: ἔχειν τι. ¹⁶ für eine zahlreiche Mannschaft. ¹⁷ Verm. **ἑκατομῆ** **ἐπιφωτισμένων**. ¹⁸ Sonst nirgends. ¹⁹ Αἰ: εὐρωσι ἔργον. ²⁰ Viell. zu ergänzen: βούλομαι ὑμᾶς und gemeint: die Satrapen sollen eine bestimmte, ihnen schon vorher bekannt gegebene Zahl von ὀπλοθήκαι verfertigen lassen. ²¹ St. **οὐρα** ist wohl **οὐρα** zu lesen. ²² Αἰ: ἀλλήλαις.

δύμη καὶ.

Α: οὐ γὰρ εἶχον ὅτι τὸ ἐμὸν διὰδῆμα τοῦ σοῦ διὰδῆματος· οὐ μὴν τῆς περὶ πάντας εὐσεβείας μου ποιεῖν ἔσχεον καὶ τοὺς σοὺς καλέσας εἰς οὐρανὸν εἰς τὸ ἔδαφος πεπτωκυίας· ἐσχάτην οὖν σοι ἐπιστολὴν γράψω· εὐ κοπώτερον εἶναι ἄλλως με πολεμεῖν σοὶ ἢ πλησίον ἔχειν πρὸς σέ.

Συρίας καὶ Κιλικίας Α - Παρθαγονίας αλλ. β.

1. τῶν πινυτῶν ἐν ἑλπίδι τοῦ Αἰῶν Βι.

1. τῶν πινυτῶν : αὐτοὶ γὰρ τραυματίσται· δὲ μεγιστάνων ἀπώλοντο· Κωμάρτης δὲ
τραυματίας γενόμενος ἀνεχώρησεν εἰς τὸ Ἰδιον σκήνωμα, Νανίας δὲ καὶ
οἱ ὑπ' αὐτῶν μεγιστάνων διέβησαν πρὸς Ἄλ. εἰς εἰλίας λαρόντες καὶ βασιλικά
χωρία παρέδωκαν οὖν ταῖς ἐνύπταις παλλακαῖς καὶ Ὀλυμπιάδῃ τῇ τῷ Θερίδῃ τοῦ
ἀδελφοῦ καὶ τὰ χωρία ἐπεσφύριον.

A: τῶ ὄγγιστῃ πατρὶ πῇ Πηνελόπῃ (sic: Πιττακῇ Βι) γενέσθαι ἑσόμενον καὶ παρεμβολὴν
ἐπ' αὐτῇ.

βάζειν, ἵνα ἄνευ ὑστερήματός τινος τὴν ὑπουργίαν ἔχωσι¹ καὶ ταῦτα²
ἢ ἔτοιμα, ἐβρωσθε."

Προέγραψε καὶ Δαρεῖος σατράπῃς περὶ τῶν ἐνεστώτων τάδε· "Δαρεῖος
τῷ ἐμῷ δεσπότη ἀπὸ Νοταρίων³ χαίρειν. Εὐλαβῶς ἔχω τοιαῦτα γράφειν
σοι, ἀναγκάζομαι δὲ ὑπὸ τῶν τοῦ παρόντος χρόνου πραγμάτων. Γίνωσκε,
δεσποτά μου, ὅτι Κωσάρης τετραματισμένος ἐστὶ⁴, δόο δὲ μεγιστάνες
τεθῆναι. Κωσάρης⁵ δὲ τραυματίας γενόμενος ἀνεχώρησεν εἰς τὸ ἴδιον
σκήνωμα, οἱ δὲ ἑθροὶ, ὅσα αὐτοῖς συμφέροντα ἦν ἀπήνεγκαν. Ἀντιάς⁶
δὲ καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν μεγιστάνες διέβησαν πρὸς Ἀλέξανδρον εἰσόδους⁷
λαβόντες, βασιλικά χωρία ἐμπροσθέντες⁸ οὖν ταῖς ἐνούσαις παλλακαῖς, τὴν
Μιθραδάτου⁹ ἀδελφὴν ἀπέκτειναν καὶ τὸ χωρίον κατέφραζαν."

Γνοὺς δὲ ταῦτα Δαρεῖος ἔγραψε τοῖς ἔγγραφα σατράπαις ἐπιστολὴν
ἐλλήνων¹⁰ γενέσθαι ἐτόιμους καὶ ἐκεῖσε παραγίγνεσθαι¹¹. Ἐγραψε καὶ τοῖς
ἐγγιστο βασιλεύσιν, ὥς μέλλομεν τὸν ἰδρωτὰ ἀπομαζόμενοι¹² ἀγωνίσασθαι
πρὸς τὸ ἔθνος Μακεδονικόν, οὗ¹³ οὐ πιστεύω μάλα γαίρειν ἐφ' οἷς
πολεμῶντες ἐποίησαν. Προσέταξε¹⁴ δὲ καὶ τοῖς ἐν Κῷ¹⁵ ἔργεσθαι καὶ
προσέειπε λέγει· "Οὐ πιστεύω ἐν τῷ πάλαι ἀποδείξιν εἶναι ἔργον."¹⁶
Ἐγραψε καὶ πρότερος Πύρρῳ τῷ βασιλεῖ ἐπιστολὴν δεόμενος βοηθεῖσθαι
ὑπ' αὐτοῦ.

12. Δεσόμενος δὲ Πύρρος καὶ ἀναγνοὺς τὰ γεγραμμένα ἀντέγραψεν αὐτῷ
ἐπιστολὴν τοιάνδε· "Πύρρος βασιλεὺς Ἰνδῶν βασιλεῖ Περσῶν Δαρεῖον χαίρειν.
Ἀναγνοὺς τὰ γεγραμμένα ὑμῶν¹⁷ σφόδρα ἐλοπήθην. καίπερ θέλων συν-
τυχεῖν σοι καὶ βουλευέσασθαι περὶ τῶν συμφερόντων ὑμῶν, κωλύομαι δὲ
ὑπὸ συνεχοῦς διαπαντός νόσου σώματος. ἀλλ' οὖν εὐθυμος ἵσθι ὡς ἡμῶν
πάντων¹⁸ μὴ δυνάμενον ὑφίστασθαι τὴν ὕβριν ταύτην¹⁹. Ἀλλὰ πρὸς ὃ
βούλει, γράφον ἡμῖν, σοὶ γὰρ ὀφίλομαι τίθενται αἱ δυνάμεις πάσαι, καὶ τὰ
πορρωτέρω που ἔθνη ὑπακούουσιν σοι."

Μαθούσα δὲ ταῦτα πάντα ἡ μήτηρ Δαρεῖου διεσπέρματο αὐτῷ ἐπιστολὴν
κρυφίως περιέχουσαν οὕτως· "Ῥοδόγονη Δαρεῖον τῷ ἐμῷ τέκνῳ χαίρειν.
Ἀκούω σε συναθροίσαντα ἔθνη καὶ βουλευόμενον ἕτερον πόλεμον συνάψαι²⁰
πρὸς Ἀλέξανδρον. Τέκνον, μὴ ταράξης τὴν οἰκουμένην, τὸ γὰρ μέλλον
ἀσφαλὲς ἐστίν. ἔσονται ἐλπίδα ἔχειν ἐπὶ τὸ κρείττον²¹, ἵνα μὴ ἀμειβόμενος
τοῦ σὴν στερηθῇς. ἔτι γὰρ νῦν ἐν τιμῇ ἔσμεν καὶ ἐν μεγίστῳ
περιστάματι, καὶ οὐχ ὥς πολεμῖος ἡμῶν αἰγμάτωντος διάγουσα. Ὅθεν
ἐλπίσω εἰς συνθήκην καλὴν ἐλεύσεσθαι [σε] Ἀλέξανδρον."

Ἀναγνοὺς δὲ Δαρεῖος τὰ γράμματα ἐδάκρυσε λάθρα ἀναμνηνησκόμος ῥοβ²².
τοῦ αὐτοῦ γένους. ἅμα δὲ ἐπαράσσετο τῇ ψυχῇ καὶ τὴν τῶν Βακτριανῶν
χωρὶον προτείχιμα²³ ἔσχε τοῦ πολέμου.

¹ M: εὐρωμεν. ² quae usui forent belli commodo [V]. ³ A: Οἰαντιδῆς.
Δαρεῖος. ⁴ A: Αὐτὸς γὰρ τετραματίσται. ⁵ A: Κωμάρτης. ⁶ A: Νανίας.
⁷ 'die Einkünfte'. ⁸ A: παρέδωκαν. ⁹ A: Θυράτου. ¹⁰ I. ὑψηλῶν. A:
τῶ ἐγγιστῇ σατράπῃ Πηνελόπῃ. ¹¹ A: παρεμβολὴν θείναι. ¹² A: ἀπομαζέσθαι
καὶ... ¹³ A: οἷς. ¹⁴ A: προσέταξε. ¹⁵ Wohl Verlesung. A: τοῖς περὶ Κῶ-
ἀποδόν. ¹⁶ Nunc est agendum. ¹⁷ M: ἡμῶν ὑπὸ σου. ¹⁸ M: συμπαρόντων.
¹⁹ M: στάγειν τὴν ὕβριν ταύτην. Darnach ist bei R β-βυδισμῶν zu lesen.
²⁰ w: ἑτέραν παρότασιν [aciem] δίδοναι. ²¹ R wohl unter Verkennung der
Bedeutung von ἔσονται ἔσονται ἐλπίδα ἔχειν διαμένειν. ²² A: προεχόμενα [I]

ρῆν.
Νοταρίος Βι
m. A

ρῆθ.

ταλαιπωρεῖν α ζα.
m. in A.
m. ζα.
m. ζα.

ροα'.
καὶ αὐτὸς α ζ. Βι

μητέρα α ζ. α ζ. α ζ.

καὶ αὐτὸς α ζ. Βι.

ρογ'. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔχων τὴν αὐτοῦ δύναμιν τὴν πορείαν ἐπορεύετο εἰς τὴν τῶν Περσῶν χώραν, τὰ γὰρ τῆς πόλεως τεῖχη τῷ ὄψει αὐτῶν τοῖς Μακεδόσι κατὰ ῥηλα ἐγένοντο. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ φρονήρης Ἀλέξανδρος, τὰ γὰρ ἐκεῖ νεμόμενα ποιμνία ἀπέσπασε (καὶ ἀπήγε) τῶν νομῶν,² καὶ ἐκ τῶν δένδρων κλάδους ἀποκόψας ἐπέδρασε ἐπὶ τῶν τετραπόδων³, καὶ ἐπισθεν τοῦ στρατοπέδου ἐβάλλε τα ποιμνία, καὶ τὰ δένδρα ἐσώρετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶσαν τὴν κόνιν ἄνω βάλλοντα ἐσάλευε, καὶ ἀνέρχετο ὁ κονιορτός μέχρι τοῦ οὐρανοῦ.⁴ Οὐλόμην, ὥστε τοὺς Πέρσας ὑπονοεῖν τοσοῦτο πλῆθος αὐτῶν τοῦ στρατοπέδου εἶναι, ὑπολαμβάνοντας ἀπὸ τῆς πνοῆς⁵ καὶ ἀπὸ τῶν ἀνεμοσφορήτων τινεγμῶν τῶν θυελλῶν τὸ ἄμετρον καὶ τὸ ἀναρίθμητον. Πόρρωθεν γὰρ ὄρωντες οἱ θεωρήσαντες τὸ λευκὸν σκότος, ἐκθύμην ἤττη-
 θέντες μαλακία ἐκροβούντες ἀλλήλους ἐτεχύθησαν⁶ ἐκ τοῦ κράτους καὶ ἐκ πάσης δυνάμεως.⁸

ροδ'. Καὶ ἔλθων πλησίον τῆς Περσίδος ὡς ἀπὸ ἡμερῶν πέντε ὤδευσεν ἁπάντων,⁹ καὶ ἐζήτηε πιστοὺς ἀγγέλους, ἵνα πέμψῃ πρὸς Δαρεῖον μηνύειν αὐτῷ, πότε τὴν συμβολὴν τοῦ πολέμου ποιήσουσι πρὸς ἀλλήλους. Αὐτοὺς δὲ κοιμηθεὶς Ἀλέξανδρος εἶδε τὸν Ἀμμωνα ἐν σχήματι Ἑρμοῦ παρεστῶτα αὐτῷ ἔχοντα ἐν τῇ χειρὶ κηρύκιον καὶ χαλκίδα καὶ βῆδρον καὶ Μακεδονικὸν πικλὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ λέγοντα αὐτῷ ἐν ὁράματι. "Τέκνον Ἀλέξανδρε, ὅτε χρεῖα ἔσται¹⁰ σοι βοηθεῖσθαι, τότε συμπάρεμι μηνύειν σοι. ὃν γὰρ ἂν πέμψῃς ἀγγέλιον πρὸς Δαρεῖον, οὗτος προδίδωσί σε καὶ πᾶσαν τὴν ἐπινοήσου σου σφανεῖται αὐτῷ, ὥστε οὐκ εἰς κίνδυνον θανάτου ὄς σεαυτὸν¹¹ καὶ αὐτὸς γενοὶς ἀγγελος πορευόμενος πρὸς αὐτόν, ἀναλαβὼν τὸ σχῆμα τοῦτο, ὅπερ ἔχειν ὁρᾷς με." Ἐπικίνδυνον μὲν ἐστὶ βασιλεῖα ἑαυτοῦ ἀγγέλιον γενέσθαι. Ἄλλα θεοῦ βοηθοῦ τυγχάνοντας οὐδεὶς κίνδυνος ἐπακολουθήσει." Ἰδὼν ταῦτα χρησμὸν λαβὼν παρὰ τοῦ Ἀμμωνος ὁράματι καὶ θαρσυνθεὶς ἀνδρεῖα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀνίσταται χαίρων καὶ ἀναφέρει τοὺς λόγους τοῦ ὁράματος πρὸς τοὺς σατράπας, οἱ δὲ συνεβούλευσαν ταῦτα ποιῆσαι.¹²

ροε'.¹³ Τότε λαβὼν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτοῦ σατράπην τινὰ γενναῖον τοῦνομα Μελδαιόν¹⁴ καὶ τρεῖς ἱπποὺς εὐσθενεῖς (ὤδευσεν), καὶ μακρὰ ἡ ὁδὸς ἦν, καὶ πορευόμενος παραγίνεται εἰς τὸν Στράγγαν ποταμὸν, οὗτος δὲ ὁ ποταμὸς ἐπλήγνυτο τῇ χώνῃ, ὥστε ἐδαφεῖσθαι αὐτὸν καὶ περὶ ὥδῃ γίνεσθαι καὶ διαπερᾶν ἀμάτας καὶ κτήνη ἐπάνω καὶ πάντας τοὺς βουλομένους διαπερᾶν.
 ρος'.¹⁵ Ἔκτα μετ' ἡμέρας ἐξαίφνης λύεται ὁ ποταμὸς οὗτος, καὶ γίνεται βαθύβατος τὸ κῆμα, ὥστε κατασφύρειν¹⁶ τοὺς συληφθέντας τῷ βεβρυγμένῳ

¹ Δ: ἔγγιστα τῆς Περσίδος, ὥστε... γίνεσθαι. V: propius jam Persas adierat, adeo ut... ² Verm. ist *μυρωμαῖωσις* zu lesen. ³ M: εἰς τὰ νῦτα αὐτῶν.

⁴ ὅρους schwerlich ursprünglich. A: μέχρι νεφῶν ἐφύλαξε. ⁵ Verm. ἢ *μυρωμαῖωσις*.

⁶ limosus — wenn die Lesart richtig. ⁷ A: unverständlich: ἐκχυθήσονται.

⁸ Vom Anbinden von Fackeln an die Hörner der Tiere (M) ist, wie bei Δ und V, auch bei A keine Rede.

⁹ A: ἐπεὶ δὲ ἀπῆλθε τῆς Περσίδος ἡμέρας πέντε. Die Erzählung würde danach einen Rückschritt machen.

¹⁰ M: καὶρός ἐστι. ¹¹ παραβούλευσαι. ¹² M: καὶ ποιῆσαι. ¹³ Dies Cp. hat die besondere Überschrift: "ὅτε ἦλθεν Ἀλέξανδρος πρὸς Δαρεῖον αὐτὸς ἀγγέλος."

¹⁴ Die Herausgeber bemerken hierzu: "Die Griechen Ἑρμῆας". ¹⁵ Dies Cp. hat die besondere Überschrift: Περὶ τοῦ πλατῆος καὶ ἐσφυρῶνος ποταμοῦ Στράγγου.

¹⁶ M: κατασφύρειν. C: κατασφύρειν.

Ἰδὼν τῶν τοιχῶν ἑρῶντας αὐτῶν.

Ἰδὼν Ἀλέξανδρος εἶπεν αὐτῷ αὐτῶν. — Ἰδὼν εἶπεν αὐτῷ αὐτῶν. — Περὶ τῶν τοιχῶν ἑρῶντας αὐτῶν.

Ἐκλήτε το δὲ Δαρείου (ὅτι πνός ὀφληταίου δίδρου - μ.β). Γεῖδημα φρεῖν ἐκ
λίδων πολυτίμων βουθήα ~~ἐκ~~ τε σφαιρῇ Βαρυλωνίους ὑφάμασι καὶ χρο-
συνήμασιν (ὑφάμασιν μ.β) καὶ περὶ βασιλικῇ χροσῇ τε ὑποδή-
ματα (χρυσούς - ὑποδήματα β.) διὰ λίδων κοκορμημένα σφαιρῶν Β) κῆρι
τῶν κνημῶν αὐτοῦ. (χρυσῶν δὲ λυχνίδων μ.β) ὅπλιν αὐτοῦ ἤπτοντο,
ἔσχα δὲ περὶ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ καὶ κύκλῳ αὐτοῦ περικτετατὸν λυχνίαν.
σκήπτρα δὲ ἐκαστέρωδε, σφίγη δὲ μυρικήδων πέριξ αὐτοῦ. ἦν.

ὅτι οὐν λέγειμι ἄγγελος αὐτοῦ σοι μηνῶν παρὼν Ἀ. ἐνθάδε ταῦτα λέγει
δὲ ὁμοῦ ὁφείλεις εἶδεναι, βασιλεῦ Δαρείε, ὅτι βαρδύνουν κτλ. Α

διαπερῶντας. Καὶ εἶρε παγὲντα αὐτὸν Ἀλέξανδρος. καὶ ἀναλαβὼν τὸ
σχῆμα, ὅπερ εἶδε δὲ ὄνειρου τοῦ Ἀμμωνος, καὶ ἐπὶ ἐπὶ ἵππον¹ διε-
πέρσσε μόνος. Τοῦ δὲ Μελλείου παρακαλοῦντος αὐτὸν σὺν αὐτῷ διαπερᾶσαι,
μὴ — εἶπεν — ἀνάγκη τις γίνηται βοήθειας, λέγει αὐτῷ Ἀλέξανδρος.
“Ὡς μετὶν ἐμοὶ μετὰ τῶν δύο πόλων. ἔγω γάρ — λέγει — βοηθῶν
ἐμοὶ τὸν ἐν ὁράματι χρηματοδοτήσαντα ἀναλαβεῖν τὸ σχῆμα τοῦτο καὶ
μόνον πορευθῆναι.” Ταῦτα εἰπὼν διεπέρσσε τὸν ποταμὸν παγὲντα, ~~ὅς~~ ^{μ.β.}
εἶρε τὸ πλάτος μέτρον σταδίου ἑνὸς καὶ βαθύτατος [ἦν].

Καὶ ἀποβάς ὤδευσε καὶ ἦλθε πρὸς τὰς πόλεις Περσίδος. Καὶ οἱ ἐκεῖ
φρουραρχοὶ θεασάμενοι αὐτὸν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ὑπενόουν θεὸν εἶναι
αὐτόν,² κατασχόντες δὲ ἐπονθάνοντο, τίς ἐστιν. Ὁ δὲ εἶπε· “Τῷ βασιλεῖ
προσπαγέτε με, αὐτῷ ἐπαγγελῶ.” Καὶ ἔξω ἐπὶ λόφῳ ἦν Δαρείος. στρατοὶ
ἐπείτα καὶ φάλαγγας συνέταξεν ὥς ἐπὶ ἀδυνάτους τοὺς Μακεδόνας³ ἐν
τῷ πολέμῳ. Τότε ἐπιβύεις⁴ διὰ τὰ πολλὰ θαυμάσια Δαρείου, παρ’ ὧν
προσεκύνησεν αὐτὸν θεὸν νομίνας ἐξ οὐρανοῦ καταλθόντα καὶ βαρβάρων
στοαῖς κεκοσμημένον. ἦν γὰρ καθαρός [καὶ] κόσμιος ὁ τύπος τοῦ προ-
σώπου, καὶ ἐν μέσῳ οἱ ὅρνοι παρεληλυθότες.⁵ διὰ δὲ ἐφόρει τὴν κεφαλὴν
σκεπασθεὶς⁶, τὴν δὲ ἐσθῆτα, σὺν οὐποτε ἄλλος τις ἐφόρει⁷. Βαρυλωνίῳ
ὑφάματι [καὶ] χρυσῶν πεπλεγμένῳ. καὶ ὑποδήματα ὀδοντοφόρα⁸ [11]⁹
καὶ σκήπτρον ἐν τῇ ἀριστερῇ χειρὶ¹², καὶ τῶν ποδῶν ἀμφοτέρων κώθορον¹³
πρὸς ἀλλήλους καλῶς ἡρμοσμένοι [ἦσαν] καὶ ἀλλήλων ἀπτόμενοι¹⁴ ἐν ἐργασίᾳ
πορείας. Καὶ πανόπλων σφίγῃ ἐκατέρωθεν κατὰ μυριάδας περιβαλλόμενα
ἐφύλασσε τὸν Δαρείον. Καὶ οἱ φύλακες παρῴτησαν αὐτῷ τὸν Ἀλέξανδρον.

Καὶ θεωρήσας τὸ σχῆμα, ὃ εἶχεν, ὃ μὴδέποτε ἄλλου τινὸς ἐωράκει¹⁵ ^{ροή.}
ἡ ἐμεμασμένη, ἐπονθάνετο αὐτοῦ ὁ Δαρείος. “Τίς εἶ,” Ὁ δὲ λέγει·
“Ἄγγελός ἐστι τοῦ βασιλέως Ἀλεξάνδρου.” “Καὶ τί πρὸς ἐμὲ ἀπαγγέλλειν
ἦλθες;” Ὁ δὲ λέγει· “Ἐγὼ σοι μηνῶσα, ὅτι ἐλήλυθεν Ἀλέξανδρος¹⁶,
γίνεσθε οὖν, βασιλεῦ Δαρείε, ὅτι ὁ βαρδύνων εἰς μάχην ἔδῃ πρόδηλος
ἐγένετο τῷ ἀντίκῳ ἀνάνδρῳ¹⁷ καὶ ἀσθενῇ ἔχειν τὴν φυγὴν εἰς τὸ
πολεμεῖν. ὥστε οὐ μὴ ἀμείλει¹⁸, ἀλλ’ ἀνάγκη μὲν μοι, πότε βούλει, ἵνα
συνάψωμεν πρὸς ἀλλήλους τὸν πόλεμον.” Ὁ δὲ Δαρείος ὀργισθεὶς εἶπε·
“Μήτε σὺ εἰ Ἀλέξανδρος; οὕτω γὰρ μετὰ θράσους λαλεῖς, οὐχ ὡς ἄγγελος,
ἀλλ’ ὡς αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος τυγχάνων; ἀλλὰ τὸ σύνθετος δειπνον αἰών
[12] ^{μ.β.} ἢ μὴ ταραξίει με. Α

¹ M: καθίσας εἰς τὸν Βουκέφαλον ἵππον. Unrichtig. Vgl. 96c. ² So auch M — doch schwerlich ursprünglich. Vielmehr wird sich an φρουραρχοὶ un-
mittelbar κατασχόντες angeschlossen haben. ³ M: στρατοὶ ἀδυνάτοι. ⁴ M:
διὰ τὸν τὸν M. ἐπιβύεις. C: ὡς ἡρώων ὄντων τῶν M. V: de ignavia Macedo-
num. ⁵ Oder etwa: ἐκαρπύει. A: αὐτοὶ αὐτὸς τὸ πολὺ θαῦμα. ⁶ A: ὡς θεὸν
Μέτρον. ⁷ Die Herausg. haben hier irrigtümlich ἦν Δαρείος eingefügt. ⁸ Er
hatte die Mitte des Lebens überschritten. ⁹ Das hier folgende εἶδε wird
m. E. am besten eliminiert. ¹⁰ w: σὺν οὐποτε ἄλλος τις. ¹¹ Falls
υποκυμαστικὸν σενάστειον nicht ein Lehnwort, sondern eine armen. Wort-
composition darstellt, etwa: ὀδοντοφόρος im Sinne von ὀδοὺς κεκοσμημένος.
M: χρυσῶν — διὰ λίδων κεκοσμημένα. ¹² M: σκήπτρα δὲ ἐκατέρωθεν.
¹³ Oder 'Absätze'? κνήμαι passt offenbar nicht. ¹⁴ St. μ.β. wird μ.β.
zu lesen sein. ¹⁵ l. μ.β. ἐρ. ¹⁶ Besser A: μηνῶσα παρὼν Ἀλέξ. ἐνθάδε
ταῦτα λέγει δὲ ἐμοῦ. ¹⁷ Nach Var. ἦσαν et. ἦσαν. ¹⁸ A: μὴ μένει.

ἐστὶ ποιεῖν, διότι καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος τοῖς ἐμοῖς γραμματοφόροις ἐποίησε δεῖπνον, καὶ σὺ συνδεδυκέναι μοι."

ρσθ. Οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεὺς καὶ περιλαβὼν τὴν χεῖρα Ἀλεξάνδρου εἰσήνεγκεν ἔνδον εἰς τὸ βασιλεῖον. Καὶ τοῦτο σημεῖον αὐτοῦ ἔργον ὁ Μακεδὼν ἔχει χειροῦσθαι καὶ κρατεῖν τοῦ βασιλείου τοσάντων τῶν δεσποτῶν, καὶ ἔνδον εἰσ-
ῆλθεν εἰς τὰ μέλαθρα σὺν Δαρείῳ καὶ εὐθέως ἐπὶ τὸ δεῖπνον προῦκλήθη.²
Καὶ πρῶτος ἐπὶ τῆς κλίνης ἀνακλιμένος ἦν Δαρεῖος³, δεύτερος Ὁξυδάρ-
κης⁴ ὁ ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, τρίτος Ὁχος ὁ σατράπης Ὁξυδάρκης⁵, εἶτα
Λυδοῦλτης ὁ ἐπὶ Σούων,⁶ καὶ Φαυάρτης⁷ καὶ μετ' αὐτὸν Μιθραδάτης⁸,
ἔκει ἀνεκλίσθη καὶ Τιριδάτης⁹· ἔπειτα Κανθαύλης ὁ Αἰθιοπῶν βασιλεὺς καὶ
Παυλιδάτης ἀναξ¹⁰, ἐν οἷς ἦν καὶ Ἀρνίφατος¹¹ καὶ Διόσιος¹², Καρδερω-
κίτης¹³ καὶ Ἀλκίδης¹⁴, καὶ καταγκιρὸς αὐτοῖς μόνος ἀνέκειτο ἐπὶ κλίνης
μας Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν.¹⁵ Καὶ οἱ Πέρσαι ἀπενῶς ἀνέβλεψαν εἰς
Ἀλέξανδρον θαυμάσαντες διὰ τὴν τοῦ σώματος μικρότητα, ἀλλ' ἡγνόουν,
ὅτι ἐν μικρῷ ἄγγειῳ καλὴ μίξις τύχης¹⁶ ἐστὶν ἐν τῷ οὐρανῷ πρότερον
κατασκευασθεῖσα. Οἱ δὲ πινεγύχεται πυκνότερον σκύβοις ἐνεγκόντες
παρεῖχον.

ρπ'. Εἶτα ἐπεὶ ἐν μέσῳ τοῦ συμποσίου ἦσαν, Ἀλέξανδρος ἐπινόειαν τοιαύτην
ἐπενόησεν, ὅπως γὰρ ἐλάμβανε σκύβους, ἔνδον ἐν τῷ κόλπῳ ἐτίθει. Οἱ
δὲ πινεγύχεται τοῦτο ἰδόντες ἐδόλουν Δαρεῖον. Ὁ δὲ βασιλεὺς ἀπὸ τῆς

κλισίας ἀναστὰς εἶπεν· "ὦ γενναῖε, πρὸς τί ταῦτα ἐγκολπίζεις κατακεί-
μενος;" Νοήσας δὲ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τοῦ σχήματος τὴν τῆς βαρβάρου
ψυχῆς κωφίαν εἶπεν· "Μέγιστε βασιλεῦ, οὕτως Ἀλέξανδρος, ὅτε δεῖπνον
ἐποίει τοῖς ταξίχαρχαι καὶ στρατηγοῖς αὐτοῦ, τὰ κύπελλα πάντα ἔδωκεν αὐ-
τοῖς, ὁπνέουσι δὲ καὶ σὲ τοιοῦτον εἶναι, ὅποιος ἐκείνός ἐστι, καὶ ἡγ-
γίασάν ἑαυτὸν ὡς Ἀλέξανδρον." Καὶ πιθανότατι λόγων Ἀλεξάνδρου
ἐπεπλάγησαν πάντες οἱ Πέρσαι, πλαστοί¹⁷ γὰρ αἱ μῦθος ἐὰν πλάτῃ ἔχῃ,
ἔκτασιν¹⁸ ποιῶν ἐν τοῖς ἀκούουσι. Καὶ πολλῆς σιγῆς γενομένης Ἀλέ-
ξανδρον¹⁹ ἀνεμνήσθη καὶ κατενόησε εἰς αὐτῶν²⁰

ρπα'. Παρασαργῆς²¹ τις ὁ γενόμενος ἡγεμὼν ἐν τῇ Περσίῃ, οὗτος γὰρ ᾗθει
κατὰ πρόωπον τὸν Ἀλέξανδρον, ἦνίκα τὸ πρῶτον ἦλθεν εἰς Πέλλην τῆς
Μακεδονίας ὑπὸ Δαρείου πεμφθεὶς τοὺς φόρους ἀπαιτεῖν, καὶ εἶπε πρὸς
ἐκείνόν· "Οὐκ ἐστὶν οὗτος ὁ ἐκ Πέλλης, ὃν ἔλεγον Ἀλέξανδρον; ἀλλὰ νῦν
σαφῶς γὰρ με τοὺς τόπους ἐπεγνώνας." Καὶ ἀναβλέψας ἐκ δευτέρου καὶ

¹ So setze ich nach M. R. scheint dagegen spoudäische gelesen zu haben, denn er giebt: καὶ σὺ σὺν μοι τὴν σὴν ποιήσεις σπουδήν. ² A: ἐκπρόχθην.

³ A: πρῶτος ἀνακλιτὴρ ἦν Δαρεῖος. ⁴ A: Ὁξυδάρτης. ⁵ A: τρίτος ὁ σατράπης Ὁξυδάρκης. ⁶ A: εἶτα πάλιν Δουρίτης ὁ ἐκπαισσύς. ⁷ A: Φαυάρτης. Ὀξυδάρκης konnten ε und λ leicht vertauscht werden. ⁸ A: Μιθραδάτης ἔκτος κατεκλίσθη.

⁹ A: Τιριδάτης τοσάντων πρῶτος. ¹⁰ A: Κανθ. ὁ νυκτεγχευμένος ἐκείτω, Μένωπος ἐπ' ἀνέκειτο Αἰθιοπῶν ἀναξ πολυδρῆς. ¹¹ A: Ὀρνίφατος. ¹² A: Ὁσιόνης.

¹³ A: Καρδερύφωτος. ¹⁴ A: Συναρίτης, Δελσάκλιδης. ¹⁵ A: Πάντα ἄριστος Μακεδ.

¹⁶ 16 St. *ῥωμῆμω* wird entweder *ῥωμῆμω* [τύχης] oder etwa *ῥωμῆμωμω* [συγκειρμένους] zu lesen sein. ¹⁷ R giebt irrig πλάτος und hat überhaupt den ganzen Satz falsch aufgefasst. ¹⁸ I. *ῥωμῆμω*. ¹⁹ Vor dem Namen ist bei R das Zeichen des Acc. einzufügen. ²⁰ So nach V: unus ex convinantibus. R: ἐκ πάντων αὐτῶν ohne εἰς. ²¹ A: Ἀσαργῆς und Παρασαργῆς. V: Pasarges.

ὁ δὲ ἄλ. ἔχον ἐν καρδίᾳ τὸ κηκεῖον ἥδη κρατῆρας τὸν τύραννον κινῶν. A, B ἀμω.

καὶ ἡγεμῶν πιθανότατι τοῦτο ποιεῖν. τῷ λόγῳ σὺν Ἀλεξάνδρῳ οἱ Πέρσαι ἐκπληγόντες ἐδάμασαν, πλαστὸς γὰρ κτλ.

Ἀσαργῆς ὡς Παρασαργῆς A, Παραγῶγος B, Παράγος C, Παραγῆς L, Παρακίτης B.

A: *Εξ δὲ ἐνοχλῆς ἐγνωσμένου* *ἐαυτὸν Ἀλ.* καὶ πολλὴν *ἐβόων* περὶ τὸ βασιλικὸν δαίτημα·
 BCL: *ὁ οὖν Ἀλ.* *ἀκούσας τῶν λόγων τῶν ἐχθρῶν περὶ αὐτοῦ τῷ Δαρείῳ* καὶ τοῦ Σείπνου
συνοήσας μυστοῦ *ἐαυτοῦ* περὶ τὴν *πλευρὰς* πάντας ἤλατο κα.

ὁ δὲ Ἀλ. *ὡπὸ τοῦ ὡπὸ βοήθου μένης* ὤξυνε τὴν ἑαυτοῦ πεινῆσιν καὶ τρεῖς ἡμέρας τὴν
 πύλιν καὶ ἐφωτοῦτο τὴν πύλιν διευθύνων αὐτῇ τὴν ὁδὸν Α.

BC *ὡπὸς ἀτις* *λαμπρὸς* *ἐξ οὗρανῶ* *ἀνύων* τὴν ὁδὸν *μονὴς* *ὅτων* *ὡς* *ἄπειρον* *ἔαπτον*
 L *καί* *αὐτῶν* *μυσῶς*

διασωθεὶς *νυκτὶ* *πύλιν* *ἤλθεν* *βο.* — *ὁ δούσας* τὴν *Περσικὴν* *χωρὰν*
εἰς ἡλὸν *ἐκλήσιν* *Β.*

κατανοήσας εἶπεν· "Οὗτος ἐκείνός ἐστιν ἀληθῶς — οὐκ ἔστι πλάνη —
 ὁ ἀπὸ Φιλίππου¹, ἡ γὰρ φωνὴ αὐτὸν ἤλεγξεν. καὶ γὰρ τῶν τύπων ἀγνώστων
 γενημένων πολλοὶ ἀνθρώποι τῇ φωνῇ γινώσκονται, καὶ ἐκτός που²
 περιπατήσων." Οὕτω Παρασάγγης κατανοήσας περὶ Ἀλεξάνδρου προσα-
 νακλήσας τῷ Δαρείῳ εἶπε· "Μέγιστε βασιλεῦ Δαρεῖε καὶ ἰσχυρὸν δυνάστη
 τῆς Περσίας³ χώρας, ὅσος ὁ πρῶτος, δεῖ ἡλθε πρὸς σέ, αὐτός ἐστιν
 Ἀλεξάνδρος ὁ Μακεδών, ὁ Φιλίππου ἀπύγονος, ἀνὴρ γενναῖος⁴."

Ταῦτα δὲ ἀκούσας Ἀλεξάνδρος καὶ κατανοήσας, ὅτι ἐνώρισαν αὐτὸν οἱ ρῆθ.
 Πέρσαι, καὶ τὸν πότον⁵ καὶ τὸν θρόνον τὸν περὶ τὸ βασιλικὸν δαίτημα
 γενόμενον⁶, *φοβηθεὶς* καὶ τὰ μέλλοντα δοκιμάζων, *συμμίξας* αὐτοὺς καὶ
ἐπιβάς εἰς τὸν πῶλον, ἵνα φύγῃ τὸν κίνδυνον, εἶδε πρὸς ταῖς πύλαις φύλακα
φυλάσσοντα ὁδῶν ἐν τῇ χειρὶ ἔχοντα, ταύτην ἀρπάσας ἀφείκεν αὐτὸν καὶ
 τὸν ἄνθρωπον ἀπέκτεινεν. εὐθέως ἐπιβάς ἐπὶ τὸν πῶλον ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς
 Περσίας χώρας. Οἱ δὲ Πέρσαι *ἰδόντες* τὴν φυγὴν αὐτοῦ ἐξῆλθον ἐνοπλοὶ
 καταλαβεῖν βουλόμενοι τὸν φυγόντα. Ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος *ἐπέειπε* καὶ *ἐξέπεμψε* Πέρσας
προπορευέτω εὐθύνων τὴν περὶ τὸν πῶλον καὶ οἰκνύς τὴν ὁδόν. ἦν γὰρ
 νύξ βαθεῖα [καί] σκότος *κατ' Ὀλύμπου*⁸. Οἱ δὲ βάρβαροι, οἳ αὐτὸν κατε-
 διώκον, οὐ κατέλαβον. Ὁ δὲ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ ὀδηγούσαν τὴν περὶ τὴν
 πύλιν καὶ τὸν πότον ὡς καὶ ἐκείσε ἐπιστον, ὥστε γὰρ ἄσπερον λαμπρῶς
 ὁρᾶν οὐράνῳ ἐκείθεν εἰς τὰ ὄρη⁹ διαπεράσας εἰσάγει. Οἱ γὰρ ἐπὶ τῷ
 ὄντι οὐ συνάπτουσι πρὸς αὐτοὺς¹⁰, αὐτοὶ δὲ πάντας εἰς τὸν βοθρὸν
 σῶζι¹¹. Οὕτως Ἀλεξάνδρος πάντας τοὺς Πέρσας κατεβέβηκεν.

Δαρεῖος δὲ συνεφορέετο.¹² ἐπὶ τοῦ θρόνου¹³ ἐκαθέζετο, καὶ εἰθέατο ρῆθ.
 ἐξελθὼν σημειῖν τι ἀληθές, ἢ εἰκὼν Εἰρώτος ἢ πρὸς τὸν ὄραον ἀνεφ-
 γμένην¹⁴ ἐξέπεσαν, ἦν ἡ γὰρ Δαρεῖος.

Ὁ δὲ Μακεδὼν ἐπορεύθη κατὰ τὴν Περσίδα χώραν καὶ ἀφίκετο πρὸς ρῆθ.
 τὸν Στράγγαν ποταμὸν, καὶ ἅμα τῷ διαπεράσαι τὸν ποταμὸν, παρὰ τὴν
 ὄχθην τοῦ πῶλου τοὺς ἐμπροσθίους πόδας ἐν τῇ γῇ ἔχοντας, τὸ ὄραον
 διελθὼν ὑπὸ τῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος καὶ ὁ πῶλος¹⁵ ἐφέρετο ὑπὸ τοῦ
 κράτους τῶν ὀρέων. ὁ δὲ Ἀλεξάνδρος εἰς τὴν γῆν ἐπὶ τὸ ἐπὶ τὸν ὄραον
 καὶ αὐτὸν εἰς κόλπον παρέλαβεν ἢ γῆ, τὸν δὲ ἵππον ἀρπάσας ἔνεγκεν ὁ
 Στράγγας. Οἱ δὲ Πέρσαι πρὸς αὐτὸν τὸν ποταμὸν *πρὸς μάχην* ἐλθόντες
 καὶ ἰδόντες, ὅτι ἡδὴ διαπέρασεν Ἀλεξάνδρος, οὐκ ἠδυνήθησαν ἐκεῖ διώκειν,
 ἀλλ' ἀπέβησαν ἀπὸ τῶν τύπων. ὁ γὰρ ποταμὸς ἀπέραστος ἦν πᾶσιν
 ἀνθρώποις. Οἱ δὲ τοῦ Δαρείου ἀπήγγειλαν τὸ εὐτύχημα Ἀλεξάνδρου. Ὁ

¹ Ich lese 'h mit Abl. statt des von Φιλίππος gebildeten Adjectivs. ² So nach 4 Hds. *Πηγ πρὸς*. Nach M: ἐν σκότειν wäre etwa 'h d'Πηγ zu lesen.

³ M: πόσις χώρας. ⁴ M: ἀριστέων. ⁵ A: πολλὸν θρόνον. ⁶ w: καλούμενον.

⁷ l. Partic. ⁸ M: κατέλαβον. Doch O: κατ' Ὀλύμπου. ⁹ Anmerkung bei A: Statt des folgenden Absatzes [bis Schluss des Cp.] hat der griech. Text die Worte: καὶ οὕτως ἐσώθη τῶν διωκόντων Περσῶν.

¹⁰ Diese Worte finden sich in keinem der publizierten Texte. ¹¹ Mir unverständlich, auch bei anderer Fassung von *ῥωμῆς*. ¹² Etwa *ῥωμῆς* *καταχρῆμα*?

¹³ A giebt wohl nur eine unrichtige Deutung dieses Wortes: ἑώρα ὑποφίας ἐαυτοῦ. ¹⁴ M: κλιντήρος. ¹⁵ V: fatisciente compacta.

¹⁶ Nach der Hds. von Sis wird mit dem Pferd auch Alex. stromabwärts getrieben [V].

πρὸς ὄρεον

ἐπὶ τῷ γεγονότι βί.
= L, C, B¹

δὲ Δαρεῖος καταπληττόμενος τῇ παραδόξῃ συμβάσει¹ ἐν ἀπορίᾳ ἐλυπήθη. Ἀλέξανδρος δὲ μικρὸν τι περὶ πορευθεὶς εἶρε τὸν Μακεδόν, ἐν κατέλιπεν ἐκεῖ μετὰ τῶν δύο πάλων, καὶ ἀπηγγέλατο αὐτῷ πάντα τὰ γεγονότα.

ρπζ. * Εἰτα ἐκέλευσε τὰς φάλαγγας τῶν Ἑλλήνων ἐξ ὁνόματος² καθοπισθῆναι καὶ ἐτοιμῶς ἔχειν πρὸς αὐτόν. ὁ δὲ ἐν μέσῳ αὐτὸν εἰστήκει, ὡς Ζεὺς ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ πάντα τὰ στρατοπέδα συναθροίσας τῶν Μακεδόνων εἶρε τὸν ἀριθμὸν μυριάδας ὡσεύς. βραγὺς μὲν ἦν ὁ ἀριθμὸς, ἀλλὰ φρόνησις μεγάλη καὶ ὑπερβάλλουσα τὸ πλῆθος. Καὶ Ἀλέξανδρος παρήγετο τὰ στρατοπέδα καὶ εἰς μάχην ἐθέσασιν λέγων. "Ἄνδρες συστρατιώται μου καὶ φίλοι, οἶδα ὅτι τὸ πλῆθος ἡμῶν μικρὸν ἐστίν, ἀλλὰ μηδὲς λογίσταται ἀσθενεστέραν τὴν προθυμίαν. εἰς γὰρ τὴν ἐξ ὑμῶν γένηται³ γυνώσκουσι τῶν ἀντιμάχων χίλους ἀναίρηται. Ἀλλ' οἷσα τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν, οἱ τοσούτων ἀμαθῶν καὶ ἀπειρῶν ὑπερβάλλουσιν ἡμῶς, πολλὰ γὰρ μυριάδες μυῶν εἰσιν ἐν τοῖς λευκῶσι, αἱ πληροῦσι τῷ πλῆθει καὶ θλίβουσιν ἀλλήλας ἡμέρας θερυνθῆ. ὅταν δὲ ἐμπέσωσι ταύταις σφῆκες καὶ κυνέμματα, σοβοῦσιν⁴ αὐτὰς τῷ τῶν περὶ ἡμῶν ἥκῳ. Ὅστιν τὸ πλῆθος τῶν μυῶν τοσούτων, οὐδὲν ἐστὶ πρὸς τὴν ἀλκιότητα τῶν σφῆκων, τῶν Μακεδονικῶν στρατοπέδων⁵. Ὅστωις εἰπόντες τοῦ βασιλέως, πάντες ἐπήνεσαν⁶ αὐτόν.

ρπζ. * Καὶ ὀδυσσάντες διὰ πολλῶν ὁδῶν καὶ διὰ ἄκρων⁷ ἦλθον ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ Στράγκου ποταμοῦ [καὶ] παρεμβολῇ ἐποίησαν. Ὁ δὲ Δαρεῖος ἀναλαβὼν τὸ πλῆθος αὐτοῦ ἐρχεται ἐπὶ τὸ ἔτερον μέρος τοῦ Στράγκου ποταμοῦ, εὐρίσκει αὐτὸν προσφάτως παγνέντα, ἐπέραςε πρῶτος αὐτὸς ἐπὶ ῥεσθῆναι Ἀλέξανδρον. Κήρυκες δὲ ἐν μέσῳ ἐστώτες ἐκήρυξαν καὶ ἐκέλευσαν εἰς μάχην τοὺς ἀριστάς. Καὶ πάντων τῶν στρατοπέδων καθοπισθισμένων ἐφ' ἄρμα Δαρεῖος ἀλόμενος ὄρμις σὺν ὀρμασι δρεπανηφόροις⁸ καὶ τοῖς ἀνομαστοῖς⁹ ἀνδράσιν εἰς τοὺς ἐγθροῦς ἀπειλῶν, καὶ πολλοὶ σατράπαι ἐφ' ὀρμάτων ἐκαθέζοντο, ἄλλοι δὲ ἔφερον ὅπλα πολλὰ πανουργικὰ κακοῦργα. Τῶν δὲ Μακεδόνων προηγείτο ὁ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐπιβὰς τὸν Βουκέφαλον ἵππον, οὐδεὶς δὲ ἡδύνατο ταύτῃ προσεγγίσει.

ρπζ. * Ὡς δὲ ἐκατέρων μερῶν ἐκλαγῆν ἡ πολεμικὴ σάλπιγξ, πολλὴν ἦχον ἀλλήλους τύποντες [καὶ] φόβον συγχὴν καὶ κρότον δεινὸν ἐποίουν, καὶ τὸ βούλημα καὶ ἡ κραυγὴ τῶν τῶν στρατοπέδων νεφέων βροντὴν εἰργάζετο, καὶ μεγάλῃ προθυμίᾳ ταξάμενοι ἦλθον πρὸς τὸ ἔργον τοῦ πολέμου. Καὶ ῥέξαντο οἱ μὲν λίθους βάλλειν, οἱ δὲ τοξόματα ἐπεμπον μέχρι τοῦ οὐρανοῦ, ὅσα ἐπικαλύπτειν καὶ ἐπισκιάζειν τὴν λευκὴν ποιότητα τοῦ ἡμερινοῦ φέγγους, καὶ ἄλλα ἡμισφαίη σώματα ἔκειτο ἐπὶ τῆς γῆς βεβανμένα εἰς αἶμα καὶ κοινὸς μεμολυμέννα. Καὶ ἐν τῷ μέρει τῶν Περσῶν πολλοὶ ἀνθρώποις τελευτήσαντες τῷ εἶφι.

¹ casus, eventus, fortuna. M: συμπεφ. ² Fehlt in A, aber vorhanden in OL. ³ A: ὅπως Ζεὺς τοὺς οὐρανοὺς δαίμονας διακρίνων. ⁴ w: προθυμίαν ὀρμῆς. ⁵ So BL. M: ἡμῶν ἐπάθην. ⁶ Ich lese *ὑπερβαλλόντων* [sc. τοὺς λευκῶν].

⁷ A: *ὑπερβαλλόντων* παίζουσι, woran man auch denken könnte, passt nicht recht τῷ πλῆθει. ⁸ δρεπανοί. ⁹ oder βολή. ¹⁰ M: ὑψήμηναν. ¹¹ ἀκροτόμων, τραχέων. A: πολλὰς ὄν χειρὸς καὶ στομῶς διευθύνων. ¹² I. *ὑπερβαλλόντων* [st. —*μην*] und stelle das Wort um. ¹³ Verm. *ὑπὸν. ὑπὸν. ὑπὸν* oder —*ὑπὸν* st. *ὑπὸν. ὑπ.* V: optimates. ¹⁴ Weicht mehrfach von den übrigen Berichten ab.

16.

* A: Ἀναλῶν δὲ ἐαυτὸν καὶ ἐνὶ τῇ συνάθροισι τῶν στρατῶν αὐτὸς ἐν μέσῳ...

B: Εἰτα ἦλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν τῶν στρατευμάτων. καὶ εὐθὺς ἐκέλευσε τὰς φάλαγγας τῶν Ἑλλήνων ἐξ ὁνόματος καθοπισθῆναι καὶ ἐτοιμῶς εἶναι εἰς τὸ παρασθῆναι Δαρῆι. αὐτὸς δὲ ἐν μέσῳ κτ.

Γ: ὅτι φρονήσις ἦν, ἀνεθέρευνε. Ἀναλῶν οὐκ ἐπὶ τῇ συνάθροισι τοῦ οὐρανοῦ τῶν στρατῶν λόγων.

Δ: ἄλλῃ φρονήσις μεγάλη ἦν ἡμῶν καὶ θεός καὶ δύναμις ὑπὲρ τοὺς Πέρσας κτ.

Γαγκῶν γὰρ ὄντω σὺν εἰσις αἱ μυῖαι αἰ. β.

καὶ πῶν ὁδῶν καὶ ἐπὶ στρατεύματα αὐτοῦ καὶ ἡνδραγάτου καὶ ὑψήμηναν τοῦ Ἀλ. β.

Πέρσας δὲ ὄντω καὶ διήκετο διὰ μέγας τῆς ἑλῆν βουλόμενος πρῶτος ὅπως ἐπὶ σκυρι καὶ τοὺς ἀπαρασκευάτους καὶ τοὺς τραυμένους. Α. β. καὶ οἱ ἐπὶ αὐτοῦ ἐπὶ δρεπανηφόρων ἀρμάτων ἐκαθέζοντο β.

* Σς δὲ ἐκατέρων μερῶς ἡλάλησε (ἐκλαγῆν L, ἐκλαγῆν C) πολεμικὸν μέλος, ὃ μὲν λίθους ἐβάλλον, ὃ δὲ τόξα ἐπέμπον ὡς ἀπὸ οὐρανοῦ ὑπερβαλλόντων (ἐπὶ οὐρανῷ) [οἱ δὲ ζυγνέας (ἐπὶ οὐρανῷ) ἐβάλλον α. α. L C] ὅτε οὐδὲ βολήδης (βολήδης L) ἐφ' ὅσον δύνειον ὥστε ἐπικαλύπτειν τὸ πρὸς ἡμέρας φέγγος. πολλὴ δὲ συγχύσις ἦν τοῦ τοῦ καὶ τοῦ πολεμικοῦ. πολλοὶ μὲν τοὺς βέλεις τραυμένους ἀπὸ δρεπανῶν, ἄλλοι δὲ ἡμισφαίους ἔκειντο γινώσκοντες δὲ ἡν ὁ ἀῆρ καὶ αἱ ματώδης. πολλῶν δὲ Περσῶν ὁδῶν τῶν τελευτήσαντων ὁ Δαρῆος φρονήσις ἀποσέφει --- ABC L

Α: τοῦ ἰδίου ἄρματος· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος τῶν Περσῶν εἰς φοβὴν ἔθετο. Δρακονόμοιο δὲ πολλῶν ἄρματων τρομαχθέντων ἔπεισε ἑαυτοὺς ἐκτρέφοντο ὡς περ εἴς τινος ὑπὸ δειλίῳ.

Β. C. L.: τὰς ἡγίας τῶν ἄρματων τῶν δρακονόμοιων καὶ τραχιόνητων τῆς αὐτοῦ ὄχλους καὶ νευρίστων· αὐτοὺς γὰρ ἐκτρέφοντο τοὺς πολλοὺς ὄχλους τῶν Περσῶν ὡς ἐπ' ἄρουρας στόχους ἀγροῦν καίοντες.

Ὁ δὲ Δαρεῖος ἀναχωρήσας ἐστρεψε τὴν ἡγίαν τοῦ ἄρματος καὶ ἐκ τοῦ ρηγῆ· πλήθους ἀπέφυγεν ἐκ πάσης τῆς μάχης, καὶ τὰ ἄρματα τραχιόνητων τῶν ἄρματων ἐκτρέφοντο τοὺς πολλοὺς Πέρσας, ὡς ἐπ' ἀρούρας τοὺς στόχους ἀγροῦν καίοντες. Καὶ ὁ Δαρεῖος ἦλθε πρὸς τὸν Σαρδάκην ποταμὸν, αὐτοὺς οἱ οὖν αὐτῷ, καὶ διαπέρσας ἐκτρέφοντο τὸν ποταμὸν παγίντα, ἀγροῦντες τὰ ἄρματα εὐθείᾳ. τοῦ δὲ ἄλλου πλήθους στρατοπέδων βουληθέντος τὸν ποταμὸν διαπέρσας κάτωθεν διελύθη ὁ χρύσταλλος καὶ ὁ κλύδων ἄρπασας κατέλαβε πάντας τοὺς μήπω διαπέρσαντας. Οἱ δὲ μὴ εὐκαιρήσαντες διαπερᾶν ὑπὸ τῶν Μακεδόνων ἀντηλῶς ἀνιρέθησαν.

Ὁ δὲ Δαρεῖος φυγὰς γενόμενος ἔπεσεν εἰς τὸ παλάτιον αὐτοῦ καὶ ῥίψας ῥηγῆ· ἑαυτὸν εἰς τὸ ἔδαφος θακρόνων στεναγμοῖς ἐστένανεν ἀποπνιγείς [καὶ] παρωθεῖς ἐν καρδίᾳ, ἀπολέσας τοσοῦτο πλῆθος στρατευμάτων καὶ ἐρημώσας τὴν ἄλην Περσίδα χώραν. Καὶ τοιοῦτοι πάθειν ἀπορίας¹ κατεχόμενος Δαρεῖος αὐτὸν ἐθρήνην λέγων· “Ὁ ἀρχικτον καὶ ἐπιγόνον καὶ οἰκτρὸν ἀπορίας².

ὅτι τληκοῦτος βασιλέων βασιλεὺς Δαρεῖος, ὁ τοσαῦτα ἔθνη ὑποτάξας καὶ πλείους πόλεις καταβουλώσας, ὁ θεῶν σύνθηρος γενόμενος καὶ τῷ ἡλίῳ συνανατίλας, νῦν φυγὰς ἐγενόμην ἔρημος. Ἀληθές³ ἐστίν, ὃ εἶπεν ἡ μήτηρ μου⁴, ὅτι τὸ μέλλον οὐδεὶς ἀσφαλῶς οἶδεν. ἡ γὰρ τύχη βραχείαν ῥοπήν ἔαν λάβῃ, τὸν ταπεινὸν ὑπεράνω τῶν νεφελῶν ἀναβιβάζει ὑψώσας, τοὺς δὲ ἐν ὕψει ὄντας εἰς ὄψον κατὰγει.”

Καὶ ἐκείτο πικρὸς Δαρεῖος ἔρημος ἀνθρώπων ὁ τοσοῦτον ὄχλων δεσπότης γενόμενος.

17. Ὀλίγον οὖν ἀναπνεύσας καὶ διαναστάς καὶ εἰς ἑαυτὸν ἐλθὼν καὶ δια- νήψας⁵ ἐκ τοῦ πολλοῦ στεναγμοῦ καὶ ἐκ τῆς χαλεπῆς οἰμωγῆς καὶ ἐκ τῶν ἀναιρῶν θακρόνων, ἐπέειρε στήριζεσθαι [καὶ] ἐστάναι ἐπὶ τῆς φρονήσεως,

ὅπως ἀπελάσας τὴν περιφορὰν⁶ τῶν κυμαινουσῶν ὀδυνῶν. Ἀ συντάξας ἐπιστολήν ἔγραψε πρὸς Ἀλέξανδρον καὶ ἔπεμψε πρὸς αὐτὸν ἐμπαιθεῖς δεξιᾶς βάλλειν παρ' αὐτῷ, περιέχουσαν οὕτως· “Δαρεῖος βασιλεῖ Ἀλε- ξάνδρῳ τῷ ἐμῷ δεσπότηι χαίρειν. Πρώτον γίνωσκε⁷, ὅτι ἄνθρωπος ἐγένετο.

ἰκανὸν [ποῦτό ἐστιν] εἰς ἀνάμνησιν, ἵνα μὴ μεγαλοφρονήσῃς, ἀλλὰ τὰς ἀνθρωπίνης τάξεως ἐνθυμηθῇς. Καὶ γὰρ καὶ Σέρξης ὁ τὸ πρῶτον μοι δείξας περισσύτερον ἐμῷ αὐτοῦ φρονήσας (καὶ ἐπαρθεῖς) καὶ καταφρονήσας πάντων τῶν ἀνθρώπων μέγαν ἔρωτα ἔσχεν εἰς τὴν Ἑλλάδα στρατεύσασθαι. μᾶλα γὰρ ἐπιμελής⁸ ἦν, ἀλλὰ χροῖσιν καὶ τῆς ἄλλης (καλοκαγαθίας καὶ) εὐδαιμονίας τῆς υπαρχούσης ἡμῖν ἐκ πατέρων. ἤλθεν⁹ ἀπολέσας τὸ πολὺ χροῖσιν, τὸ πολὺ ἀργύριον καὶ πολλὰς σκηνάς. Ἀ καὶ σὺ κατανοήσας μέγα φρονεῖν (καὶ ἐνοεῖν) αἰδοῦμενος οἰκτεροῦν ἡμᾶς πρὸς σὲ καταφυγόντας [καὶ] προσπεσόντας σοὶ ἰκέτας. Πρὸς Διὸς¹⁰ καὶ τῆς ἄλλης ἡμῖν ὑπαρχούσης¹¹ εὐθύνει¹² ἀπὸ Περσίδος, ἀπόδος τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα, καὶ ἀντὶ τούτων ὑπογυνοῦμαι δεῖξαι¹³ σοὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν τῇ Μινυάδι¹⁴ γῶρᾳ καὶ ἐν Σούσις καὶ ἐν Βάκτροις, οὓς

¹ M: συμφορὰς. ² Ganz abweichend A: Ποῖος δαστῆρ οὐράνιος ἐβλεπε τὴν Περσικὴν βασιλείαν. ³ A: ἀληθές. ⁴ Sonst nicht vorhanden. — Der Ausspruch ρηθ. ⁵ τὸ κλυδωνίζεσθαι. ⁶ I. ῥηγ und ändere die Interpretation. ⁷ M: ἀπληστος [ζωογονητής]. ⁸ M: ἀπείθεος. ⁹ Von A zum Vorhergeh. gezogen. Viell. war vom Übersetzer auch Διὸς [ἰκετοῦ] [A] beabsichtigt. ¹⁰ I. πρ ἔ. st. ε πρ. ¹¹ A: ἐλευθερίας. ¹² A. M: διδόναι. ¹³ So nach A. A: ἐν Μίνω [-η].

Β: “ἀπληστος χροῖσιν γενόμενος καὶ τῆς ἄλλης εὐδαιμονίας τῆς υπαρχούσης ἡμῖν ἐκ πατέρων. ἀπὸ θανάτου (C) ἀπεψήμην B) οὖν τὸ πολὺ χροῖσιν καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πολλὰς σκηνάς ἀπο- λέσας ὡς περ κεῖται τὸν Λυδίων πλουτήρας καὶ τὸν ἑκαστῶν δάναντον οὐκ ἔξοφυε. τοῖον Αλέξανδρον τὸ κατανοήσας τὴν τύχην καὶ τὴν νέμειν τὸ μέγα φρονεῖν εἰς πόσιν ἀπολόγισαι (C; κατανοήσας τὴν τύχην καὶ νέμειν τὸ μέγα φρονεῖν B, γμ. L). οὐκ οἶσεν οὖν ἡμᾶς κτλ.

Α: Ἀπληστος ὢν χροῖσιν καὶ πρᾶγματων. τί γὰρ αὐτὸν ἦ τῶν ἄλλων λοιπὸν χροῖσος ἢ λήϊος ἢ ἀγάλματα, ὅσοι καὶ αὐτοὺς παρ' ἡμῖν εἶδας. ἔλλα γὰρ σκοπέτας τὴν τύχην οὐκ οἶσεν....

οἱ πατέρες ἡμῶν ἔθεντο ἐν τῇ γῇ. Καὶ εὐχομαι σοι τῶν Περσῶν καὶ Μήδων κυριεύειν πάντα τὸν χρόνον. Ὁ δὲ Ζεὺς σε ποιέτω μέγαν, ἔβρωσο."

Καὶ ταύτης τῆς ἐπιστολῆς ἀναγνωσθεῖσης ὁπ' Ἀλεξάνδρου ἐκέλευσε ἰσχυροῦσθαι τοὺς στρατηγούς τοὺς σὺν αὐτῷ ὄντας καὶ ἀναγνωσθῆναι τὴν ἐπιστολήν. Εἶπεν εἰς τῶν στρατηγῶν Παρμενίων τοῦνομα, ὃς ἠκολούθει αὐτῷ. "Ἀλέξανδρε, ἰδοὺ ἔλαβον ἀνὰ τὰ χρήματα καὶ τὰς χώρας, ὃς δίδωσι, καὶ ἔδωκα ἀν' ἐναυθία ἀντὶ τούτων τὴν μητέρα καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα." Πρὸς τοῦτον δ' εἶπεν Ἀλέξανδρος. "Καὶ ἐγὼ μὲν, εἴπερ Παρμενίων ἦν, ἐλάμβανον ἀν' αὐτῶν." Καὶ ἐκέλευσε τοὺς γραμματεῖς ἀπαγγεῖλαι Δαρείῳ. "Εγὼ ἰθαῦμασα — λέγει — πρὸς τί Δαρείος ἀξίω διὰ χρημάτων ἰσχυροῦσθαι τοὺς ἰδίους, πολὺ δὲ μᾶλλον, ὅτι καὶ τὴν χώραν τὴν ἐμὴν ὑποσχεῖται δίδόναι μοι, ἀλλὰ φανερόν ἐστιν ἀγνοῶν, ὅτι, ἐὰν νικήσῃ με μάχῃ, αὐτοῦ ἐστὶ ταῦτα, ἐὰν οὖν ἡττηθῇς εὐρεθῇ μοι, μὴ ὑποσχεσθῶ τὰ ἐμά, ἐὰν γὰρ νικήσῃ μάχῃ, οὐκ ἔνεκα τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς γυναίκας καὶ τῶν τέκνων λόγῳ αὐτῷ εἰσι πρὸς ἡμᾶς, ἀλλ' ἡμῖν πρὸς αὐτὸν ἔνεκα τῶν ἡμετέρων τόπων." Ἀλλὰ τὸ σύνολον εἰς τὴν Ἀσίαν οὐκ ἂν ἔλθον, εἰ μὴ ὑπελάμβανον ἐμὴν εἶναι τὴν χώραν. ἔπειτα γὰρ ἐστὶν ἀλλοτρίαις ἐπιχειρεῖν." εἰ δὲ πρότερον ταύτης τῆς χώρας ἤρχετο, τοῦτο ἐν κέρδει ποιείσθω, διότι τὴν ἄλλου χώραν ἔχων τοσούτον χρόνον οὐδὲν ἔπαυε." Ταῦτα ἐκέλευσε Δαρεῖον ἀπαγγεῖλαι τοὺς πρέσβεις, γράμματα δὲ οὐκ ἔγραψεν.⁸

Ἀυτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκέλευσε τοὺς ἐν τῷ στρατεύματι τραυματισθέντας θεραπεύειν καὶ πείθειν τὸν θυμὸν, τοὺς δὲ τελευτήσαντας εἰς τὸν προσήκοντα τύπον κηδεῖας ἔρχεσθαι. Καὶ μέινας ἐκεῖ αὐτὸν τὸν χειμῶνα¹⁰ καὶ ποιήσας τὰς τεταγμένας θυσίας τοῖς ἐγχωρίοις θεοῖς, προσέταξεν ἐμπορεύεσθαι τὰ Εἰρῆου βασίλεια ὄντα κάλλιστα κατὰ τὴν χώραν ἐκείνην. Μετὰ μικρὸν δὲ πάλιν μετενόησε καὶ παύσασθαι ἐκέλευσεν αὐτούς. Ἐθεάσατο καὶ τοὺς τάφους ὑπαρξάντων¹¹ χρυσῷ πολλῷ καὶ τοὺς χρυσοὺς κρατήρας, ὥστε ὡς ἡρώων εἶναι τὴν θέαν.¹² καὶ παρακείμενον ὁ Κύρου τάφος [ἦν]. ἦν δὲ κύργος αἰθρίας δεκάτερος¹³, ἐν δὲ τῇ ἀνω στέγῃ ἔκειτο [αὐτός]¹⁴ ἐν χρυσῇ πυλῇ, [καὶ ὁ βασιλεὺς περιεκύχοντο αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐφαίνοντο καὶ αἱ τρίχες αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ὄλος. Ἐνταῦθα εἰς τὸν τάφον Εἰρῆου πεσόντες ἦσαν Ἕλληνες, οἱ μὲν συντετριμμένοι τοὺς πόδας, οἱ δὲ τὰς ῥίνας, ἕτεροι δὲ τὰ ὦτα. Ἀθηναῖοι τινες δεδεμένοι πόδας¹⁶ ἐξεβόρσαν Ἀλεξάνδρῳ, ἵνα σώσῃ αὐτούς. Ὁ δὲ ἰδὼν τὰ πάθη αὐτῶν ἐδάκρυσε καὶ ἔκτειρεν αὐτούς, προσέταξε λύσαι καὶ δοῦναι αὐτοῖς δίπραγμα χίλια καὶ ἀποκαταστήσαι ἕκαστον εἰς τὴν ἰδίαν πατρίδα. Οἱ δὲ λαβόντες τὰ ἀργύρια παρακαλοῦσιν αὐτὸν ἀπομερίζειν χώραν αὐτοῖς ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις καὶ μὴ συντετριμμένους αὐτοὺς πέμπειν εἰς τὰς πατρίδας εἰς οἰκισμὸν¹⁷

¹ sc. Ἀλέξανδρος. ² l. *συμψ.* ³ So ist m. E. zu lesen statt: καὶ ἐγὼ νῦν, ὃ Παρμενίων, ἔλαβον. Die Stelle ist offenbar aus Arrian Anab. II 26 geflossen. ⁴ M: διὰ τῶν ἐμῶν γρ. ⁵ Anders bei M. ⁶ manum admovere. ⁷ M: κερταίνετω. ⁸ So auch M. Dagegen V: in hanc sententiam dictatas litteras ferri ad Darium jubet. ⁹ 'besänftigen, zufriedenstellen'. M: πάσῃ σπουδῇ. ¹⁰ Διὰ τὸν ἀκαίριστον χειμῶνα. ¹¹ M: κηκομημένους. ¹² M: ausführlicher. ¹³ M: δωδεκάτερος. ¹⁴ Aus M ergänzt. ¹⁵ Der eingeklammerte Abschnitt fehlt in allen armen. Hds., und wurde von den Herausgebern aus dem Griechischen ergänzt. ¹⁶ M: πέδας. ¹⁷ M: ἐνέοις εἶναι.

Γραμματεῖς καὶ μετὰ τῆς αὐτῶν, ἀπὸ BCL διὰ τὴν αὐτῶν, ἀπὸ αὐτῶν. ἡμῶν ἡμῶν: ἐγὼ μὲν, Παρμενίων, πάντα λαμβάνω παρ' αὐτοῦ, ἐγὼ μὲν δὲ ...

+ τὰ μὲν εἰσέρχον ἐστὶν ἡμᾶς τοὺς ἄνδρας νικήσαντας ὡς γυναίκων ἡττηθέντων. ἡμῶν οὖν πρὸς ἐκείνους τὴν μάχην ὁ τῶν ἡμετέρων περὶ τῶν ἡμετέρων. ἐγὼ γὰρ τὸ συνόλον ... γρ.

ἡμῶν εἰς καὶ τὸν Ναυρακάδου τάφον τοῦ κατὰ τὸν Νηβουχοδονόσωρ ἑλληνικῇ γυναικὶ καὶ τὰ ἀνὰ τὰ τῶν Ἰουδαίων ἐκεῖ κείμενα ἀπὸ LBCA

τοῖς οἰκείοις αὐτῶν]. Ἀκούσας δὲ αὐτοῦς Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε κατα-
μετρεῖσθαι τόπους καὶ ἀπομεριθῆναι αὐτοῖς, καὶ σίτον εἰς σπέρμα δοθῆναι
καὶ βόας ἐκάστῳ ἑξ καὶ τὰ ἄλλα, ὅσα χρήσιμα ἦν πρὸς γεωργίαν καὶ
ἕτερα χρήματα δοθῆναι πάλιν.

19. Ὁ δὲ Δαρεῖος πάλιν ἐκέλευσε¹ πρὸς ἕτερον πόλεμον, συμβαλεῖν Ἀλέξαν-
δρῳ. καὶ γράφει ἐπιστολὴν Πάρῳ² βασιλεὶ τῶν Ἰνδῶν βοηθεῖν περιέχουσαν
οὕτως: "Βασιλέων βασιλεὺς Δαρεῖος Πάρῳ βασιλεὶ γράφειν". Ἐγραψά σοι
συμβαλεῖν ἡμῖν ἐπὶ τῇ γενομένῃ κατατροπῇ τοῦ οἴκου μου, ὃ γὰρ ἐπι-
βάς³ τὴν ἀγρίου θηρὸς ψυχὴν ἔχων οὐ βούλεται τὴν μητέρα καὶ τὴν
θυγατέρα καὶ τὰ τέκνα μοι ἀποδοῦναι, ἐγὼ δὲ ἐπηγγειλάμην αὐτῷ τοὺς
θησαυροὺς καὶ πλείονα ἄλλα χρήματα, οἷς⁴ ἴνα βούληται ἀμέμπτως γοῦσθαι
χρήμασιν, οὐ πείθεται. Ὅθεν βουλόμενος ἐκπορεύσθαι τὴν χώραν⁵, ἐφ'
οἷς ἐπράξε, ποιῶ⁶ πρὸς αὐτὸν ἕτερον πόλεμον καὶ τοῦτον μέγιστον, μέχρις
ἀνὸ ἀμύνωμαι τὸ ἔθνος⁷ ἢ καὶ ἐγὼ μηκέτι ἐν τῇ γῇ γένωμαι, εἰς τοσαύτας
θανάτου πύλας ἤγαγέ με. Δίκαιον οὖν ἐστὶ σε ἀγανακτῆσαι, ἐφ' οἷς ἐπαθόν,
καὶ ἐκλήχθην ποιεῖν τῆς ὕβρεως⁸, μνησθέντα τῆς τῶν προτόνων ἡμῶν
φίλας τε καὶ δικαίων. Συνάθροισον⁹ οὖν πλείστα ἔθνη¹⁰ εἰς τὰς Κα-
σπιακάς πύλας, εἰς χώραν ἀκαταγώνιστον καὶ χαλεπὴν, καὶ τοῖς ἐκείσε
ἐρχομένοις βοηθήσω¹¹ σοὺς κατὰ μῆνα¹² ἀνδρὶ ἰσχυρῷ¹³ χρυσία τρία, = A
ἰππεὶ δὲ χρυσία πέντε, καὶ σίτον καὶ χορτάσματα. Πάντων δὲ σοι πέμψω
τὸ ἥμισυ τῶν λαφύρων, ὧν ἂν λάβω ἐκ¹⁴ τῶν πολεμίων, καὶ χρύσειμα
σοι καὶ τὸν λεγόμενον Βουκέφαλον ἵππον σὺν τοῖς βασιλικαῖς χρωρίοις¹⁵
καὶ τὰς ἐν Σούσις¹⁶ παλλακὰς ἐκ τῶν ἀνδρόκοντα μετὰ τοῦ ἰδίου κόσμου.
Δεξιόμενος οὖν τὰ γράμματα μὴ ἄλλο τι ποιεῖν¹⁷, ἀλλὰ ἐντέλλειν τοῖς
περικείμενοις ἔθνεσιν ἐργεσθαι, εἰς ὃν τόπον ὥρισamen πάντας συναθρο-
ῖσθαι¹⁸.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μαθὼν ὑπὸ τινος τῶν τοῦ Δαρείου καταπεφυγόντων
(ἀποπεπτωκότων) πρὸς αὐτὸν τὰ μέλλοντα καὶ λαβὼν Ἀλέξανδρος τὰ
στρατεύματα τὴν πορείαν ἐποιεῖτο εἰς τὴν Μηδίαν χώραν. Ἦκουσε δὲ
Δαρεῖον ἐν Ἐκβατάνοις εἶναι, ἀλλ' οὐκ ᾤετο¹⁹ βασιλεύειν Ἀλέξανδρος τῆς
Ἀσίας, εἰ μὴ κατεφρόνησε τοῦ ὀνόματος Δαρείου. Ἀπηγγέλλθη δὲ αὐτῷ,
ὅτι πεφυγὼς εἴη ἐπὶ τὰς Κασπιακὰς πύλας πλησίον τῇ Θαλίῃ²⁰ χωρᾷ
εἰς Γιλάνην χωρίον, καὶ μετὰ σπουδῆς ἐποίησε τὸν διωγμὸν. Καὶ ἤκουσε
παρὰ τινος, ὅτι πλησίον εἴη, καὶ Γιστάνου²¹ τοῦ εὐνοῦχου αὐτοῦ πεφυ-
γὸς καὶ πρὸς αὐτὸν ἀποπεπτωκός²², δὲ ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάντα κατ'
ἀλήθειαν, εὐτομότερον καὶ μετὰ θάρρους ἐδίδωκεν αὐτόν.

¹ M: γότρεπίζετο. ² Φωερνυ, und spē. Φηέρνυ. ³ Ich möchte lesen: ηρωίε φβ. . . φωρίε φροε. ⁴ M: αὐτὸν. ⁵ l. undēd: ⁶ uhp. ist m. E. zu tilgen. ⁷ M: αὐτὸν καὶ τὸ ἔθνος αὐτοῦ. ⁸ Da im Gr. ὕβρις vorhanden, so wird βζυμωδωγ, wie öfter, verschrieben sein st. βζυμωδωγ. ⁹ Ich lese den Ip. st. d. Partic. ¹⁰ A fügt hinzu: καὶ γίνου. ¹¹ w wohl: χειραγωγῆσω. M: χορηγῶ. ¹² l. undy undy. ¹³ ἀδρφ. A: εὐάνω [i. e. περφ]. ¹⁴ St. q. erw. man r. ¹⁵ κάμας. ¹⁶ A: τὰς ἐνοῦσας τοῖς τοῖς παλλ. ¹⁷ Wohl imperativisch. ¹⁸ A irrig: ἡκούετο. ¹⁹ w: Thalisch. Beide Namen fehlen sonst. ²⁰ An der Stelle des Namens bei A: ὁ βασιλεὺς. ²¹ A: αὐτομολήσαντες — was R wohl durch die beiden Ausdrücke umschrieben hat.

fr.: ἐπὶ τῇ γενομένῃ κατατροπῇ τοῦ οἴκου μου ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις καὶ νῦν δηλώσει
ἐπισημῶς διὰ τῆς μοῦ --

fr.: ἐν πολλῇ σπουδῇ ἤλθεισιν Πάρῳ καὶ ἀποστῆναι ἡμῖν. "ΕΡΕΩΟ.

* A: ἤκουσε δὲ Δαρεῖον εἶναι ἐν Ἐκβατάνοις. ἤκουσε δὲ βασιλεὺς οὖν τὴν Ἀσίαν
Ἀλ. εἰ μὴ κατεφρόνησε τοῦ Δαρείου ὀνόματος. περιεγγέλλη δὲ αὐτῷ ὅτι
εἴη πεφυγὼς ἐπὶ τὰς Κασπίας πύλας. συντόμον δὲ ἐποίησε τὸν διωγμὸν.
ἀκούσας παρὰ τινος ὅτι πλησίον εἴη ὁ βασιλεὺς τοῦ εὐνοῦχου αὐτομολή-
σαντος, πάντα πρὸς ἀλήθειαν, εὐτομότερον τὸν διωγμὸν ἐποίησε.

BCL Di. autel.

ργε'. ¹Ως δὲ ἔγνωσαν οἱ Δαρείου σατράπαι τὸν Ἀλέξανδρον ἐγγίζοντα τοῖς τοπικοῖς, Βῆσας τις ὄνομα καὶ Ἀριβάρδανος ² διαμαρτόντας φρενοβλαβεῖς γνώμαις ἐβουλεύσαντο ἀναρῆσαι Δαρείον. ἔλεγον γὰρ πρὸς ἀλλήλους Βῆσος καὶ Ἀριβάρδανος· "Ἀναρῆσομεν τὸν Δαρείον καὶ δωρήματα ληψόμεθα παρὰ Ἀλεξάνδρου ὡς τὸν ἐχθρὸν αὐτοῦ ἀναρῶντες." Οὕτω κακῶς βουλευσάμενοι καὶ μὴ ἀισχυθέντες αὐτὸν οἰόμενοι μεγάλην δόξαν προσφέρειν τῷ Μακεδόνῃ ἐπήνεγκαν αὐτῷ εἰρήρεις τὰς χεῖρας. Ὡς δὲ εἶδε τοὺς κακούς Δαρείους, εἶπεν· "Ὡ ἐμοὶ δεσπόται, οἱ πρότερον δοῦλοι μου ἦτε, τί τοσοῦτο ἡδέλχησα ὑμᾶς ἢ τί ἤμαρτον πρὸς ὑμᾶς; ἵνα ὑμεῖς ἐπὶ ἀνέλητε βαρβάρῳ τοῦμήματι; Μὴ, δέομαι, μὴ πλέον ὀρεῖς τῶν Μακεδόνων κακὸν δράσαστε; Μὴ καὶ ἀεικρότερον Ἀλεξάνδρου ἐπ' ἐμὲ οἴαται; Ἐδάτε με οὕτως ἐπὶ τὰ μέλαθρα βίβοντα ἀναστενάζειν τὴν ἀνωμαλίαν τῆς συγχύσεως τῆς τύχης." ἔαν γὰρ ἐπελθὼν νῦν Ἀλέξανδρος εὖρη με σφαγόντα, ὁ βασιλεὺς τὸν βασιλέα παύοντα ἐκδικήσει." ³ Οἱ δὲ μηδραῶς πεισθέντες ταῖς ἱκεσίαις τοῦ βασιλέως αὐτῶν, τοῖς εἴπειν ⁴ αὐτῶν ἡμῶντο ⁵ αὐτόν. Ὁ δὲ ἀντιμαχόμενος τοῖς δυοῖν ἰσχυροῖς πασίῃ, ⁷ τὸν μὲν Βῆσον τῇ εὐωνόμῳ χειρὶ εἰς τὴν γῆν [κατα]σχών καὶ τὸ ἐδώνημον γόνυ ἐπὶ τὸ νῶτον αὐτοῦ ἐπιβαλὼν καὶ τὰ ὀπίσθια συντρίβων, τὸν δὲ Ἀριβάρδανον τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἀράωνον τοῦ μὴ ἐπιφέρειν αὐτὴν τὴν περιφέρειαν ⁸ τοῦ εἴπους. ἀλλ' ἐπικλινεῖς αὐτῶν καὶ πλάγιοι αἱ πηλγαὶ ἐτίγοντο αὐτῶν τῶν δευσεβάων κυριοκρατῶν μὴ ἰσχυόντων δυνάμει αὐτῶν ἀναρῆσαι. Οἱ δὲ Μακεδόνες διὰ τοῦ Σαράγκου ποταμοῦ παγέντος διεπέρασαν, καὶ Ἀλέξανδρος εἰσῆλθεν εἰς τὰ βασίλεια Δαρείου. Οἱ δὲ ἀσπεῖς μαθόντες τὴν τοῦ βασιλέως εἰσοδὸν καταλειψάντες τὸν Δαρείον ἡμιδνητα ἀπέφυγον, ὥς μάθοιεν, ποῖαν ὁ βασιλεὺς πρὸς αὐτοὺς γνώμην ἔχει.

Εἰσελθὼν δὲ εἰς τὰ βασίλεια εὐρίσκει Ἀλέξανδρος Δαρείον ἡμιδνητα ἐπὶ ἐκκεχυμένον εἰς γῆν τῷ εἴπει, μάλα μέλανι αἵματι σφόδρα βεβαμμένον, ὀδυράμενος ἐποιήσατο ¹⁰ ἐπ' αὐτῷ θρήνον ἄξιον τῆς λύπης. δάκρυα ἐκ τῆς πηγῆς τῶν ἀφθαλμῶν ποταμῶν ἐκρέων ἀλγίστως ἐκάμψθη. ¹¹ καὶ τῇ χλαμύδι σκεπάσας τὸ σῶμα Δαρείου, ὅτι βασιλεὺς ἦν, βασιλεῖ ταλαιπωρίας ἐπιθρήνει κυπούμενος. τὰς χεῖρας ἐπέθηκε ἐπὶ τὸ Δαρείου στῆθος ἐλεύους γέμοντας τοιοῦτους λόγους πρὸς αὐτόν ἔλεγεν· "Ἀνάστα ἀπὸ τῆς σῆς γῆς, βασιλεὺ Περσῶν μέγιστε Δαρεῖε, καὶ τῶν σῶν δεσποτῆς γενεὴ πάλιν ἔχε σου τὰ βασιλικά πληθῇ. δέξαι σου τὸ μέγεθος δόξης, τὸ διάδημα τῆς βασιλείας. Ὀμνυμί σοι, Δαρεῖε, τὴν ἄνω πρόνοιαν καὶ πάντας τοὺς θεοὺς, ὅτι ἀληθῶς καὶ οὐ πεπλάσμενός φράξω σοι ταῦτα. σοὶ γὰρ μόνῳ εὐχόμεαι τὸ διὰδῆμα καὶ τὸ καυαρίενον σκήπτρον εἶναι, ὃ εἶχες. σὺν σοὶ γὰρ καὶ ἐγὼ ἀνακλιθεὶς συμπάρῃν τῇ τραπέζῃ τοῦ δείπνου τῇ [σῇ] χειρὶ [ἀχθεῖς], ¹² ὅτε ἐληλύθειν παρ' Ἀλεξάνδρου ἀγγελος πρὸς σέ. Ἀλλὰ νῦν ἀνάστα καὶ ἔχε τὴν σεαυτοῦ χώραν. ἐγέρθητι θάρος ¹³ ἐνδοχόμενος. ψυχὴ γὰρ οὐ δεῖ βασιλέα οὐδὲ ¹⁴ ἀτυχοῦντα κυπεῖσθαι. ¹⁵ ἰσότης ¹⁶ γὰρ τοῖς ἀνθρώποις πρὸς

¹ Ariwardan. M: Ἀριοβαρζάνης. ² I. Ἀριουαρζάνου st. Ἀριουαρζάνου. ³ Man erwartet δόξαν λήψασθαι παρὰ... ⁴ M: τὴν ἀνώμαλόν μου τύχην. ⁵ M: φόνος. ⁶ ἔθραυσαν. ⁷ M: Δ. ταῖς δυοῖν χειρὶν αὐτοῦ κρατήσας. A: ἀντίεχε πρὸς τοὺς ποταμούς. ⁸ M: εἰς τοὺς βουβάνας αὐτοῦ ὑποκλίνας. ⁹ circummagitatio. ¹⁰ w: ἐθρήνησε. ¹¹ se. τὸν νοῦν. ¹² Ich tilge ¹³ b. ¹⁴ w: οὐ δεῖ καὶ βασιλέα ἀτυχ. ¹⁵ Nach Var. — Recepta: ἄγνοια. ¹⁶ Zusammenhang?

Γοῦ ἡμῖς γὰρ ὁφθῆναι βασιλεὺς δελοφυμένῳτα οἰκτιρῶναι κα. A.
 L B: ὁ δὲ Δαρεῖος ταῖς δυοῖν χειρὶν ἐπ' ἄλλαιεν αὐτοὺς, τὸν μὲν Βῆσον τῇ εὐωνόμῳ χειρὶ (εἰς τὴν γῆν κατα]σχών m. L) καὶ τῷ εὐωνόμῳ γόνυ (γόνυ L) εἰς τοὺς βουβῶνας αὐτοῦ ὑποκλίνας ἐκράτει· τὸν δὲ Ἀριοβαρζάνην (m. L) τῇ δεξιᾷ χειρὶ ἐπισχών ἐκράτει (μόνος m. L) τοῦ μὴ ἐπιφέρειν αὐτῷ τὸ εἶπος· λόγῳ (λοῦται ?) δὲ αὐτῷ αἱ πηλγαὶ ἐτίγγοντο. τῶν δὲ δευσεβάων μηκέτι ἰσχυόντων αὐτόν ἀναρῆσαι ἐπ' ἄλλαιεν m. L αὐτοῦ· ἦν γὰρ ἰσχυρὸς ὁ Δαρεῖος (εὐνηρὸς L).
 A αἰνῶματι: καὶ ὁ μὲν Δαρεῖος ἀντίεχε πρὸς τοὺς ποταμούς. αὐτοῦ δὲ τῆς χειρὸς ἀντι-έχοντος αἱ πηλγαὶ τοῦ εἴπους σὺς ἐτίγοντο καίρια, ἀλλὰ πλάγιοι ἐτίγοντο.

B: καὶ τῆς σῆς βασιλευε καὶ τῶν σεαυτοῦ δεσποτῆς γενεῶν· δέξαι τὴν τυραννίδα· ὀμνυμι — q. LC Ipe.

κ β: ὡς ποτε κἀγὼ τρώθεν ἔχων κρέας χρεῖν ἑμαῖς εὐρεῖν ἠδὲ λικα ψαύσαι.

* πάντα κακῶς ἐκρίπτοισι Α

τὸ θανάτου τέλος [ἐστὶ] καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐδεὶς ἀνασῶσθαι παύεται.¹ Ἄλλ' ἄγγελον, δέσποτα βασιλεῦ, τίνες ἦσαν οἱ πλεῖστάντις σε μίγνυσθαι μοι αὐτούς, ἵνα σε νῦν ἐκ τῶν ἄλλων ἀναπάσσω." Ἐξήκοντος Α, ἵνα σε νῦν ἀναπαύσω Β. I.

Καὶ ταῦτα εἰπόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου, τότε ἀναστεινάζας² Δαρεῖος καὶ ραῖ. τὰς χεῖρας πρὸς αὐτὸν ἐκτείνας ἐπιστάσας³ τὸν Ἀλέξανδρον καὶ περιπλακίει αὐτὸν εἶπεν· "Ἀλέξανδρε, μήποτε ἐπαρθῇς (ἔθρει τρωπῶν) ἐπὶ τῇ βασιλικῇ δόξῃ.⁴ ὅτε γὰρ ἔργον ἰσθῆον ἐργάσῃ⁵ καὶ τὸν οὐρανὸν ταῖς Α = Λ. I. ταῖς χερσὶ δόξεις φαίνειν, σκόπει τὰ μέλλοντα. ἡ γὰρ τύχη οὐκ οὐδε βασιλεὺς οὐδὲ ἡγεμόνας, οὐκ ἰδιώτην⁶ οὐδὲ τὸ πλεῖθος ἀκρίτῳ δὲ τῷ ᾧ ἡ ληρίῃ οὐτε Α πανταρῶθεν βέμβεται. Ἀλλὰ ὅρα νῦν, ὅποιος ἦν κοσμοκράτωρ, καὶ νῦν τις γέγονα ταλαίπωρος — κύριος⁸ γῆς, δε οὐδὲ ἑμαυτοῦ κυριεύων ἀπο- m. 6a. θνήσκω. Θάψον με, καὶ ταῖς ταῖς ἐνδόξαις χερσὶ κηδευσάτωσαν Μακεδόνες καὶ μὴ⁹ Πέρσαι. βάρβαροι μὴ γένωνται Δαρσίῳ εἰς συγγένειαν.¹⁰ Ἥρα οὖν m. 6a. καὶ ἔτοιμος ἰσθι φυλάττωσιν σεαυτὸν ἀπὸ τῶν σῶν, ἵνα μὴ κινδυνεύσῃς παρὰ τῶν Μακεδόνων, ὡς ἐγὼ νῦν παρὰ Περσῶν. Ἡ Διόμεινος δὲ παρατί- m. 6a. θημὶ σοι ταλαίπωρον τὴν μητέρα βασιλισσάν· Ροδογούνην ὡς τὴν σὲ τεκοῦσαν¹¹, καὶ τὴν γυναῖκά μου ὡς αἷμα¹² οἰκτερον. τὴν δὲ θυγατέρα μου Ῥωδάνην ὀδωμὶ σοι εἰς γυναῖκα, ἵνα εἴ τις¹³ καὶ ἐν τοῖς φθιτοῖς¹⁴ λείπεται μητὴρ, δύο γενεαὶ ἐπὶ τεκοῦσι καυχῆσθαι, σὺ μὲν ἐπὶ πατρὶ Φαίλιππῳ, ἡ δὲ θυγάτηρ μου Ῥωδάνῃ ἐπὶ Δαρσίῳ. Ἡ Τιμηρόν¹⁵ τὴν ἀδελφὴν μου Δαχιφάρταν ἀδελφὴν σεαυτῶν δρώων, καὶ τὸν ἀδελφόν μου τίμησον Ὁυδάρκην ὡς γῆριον βασιλέως, ἵνα μὴ οἱ Μακεδόνες ἐπισκώπτωσιν αὐτόν, καὶ τοὺς ἄλλους παῖδας ἐπιμελεῖται καὶ ἐρωτὶ δέξας, ὥσπερ πρέπει τῇ σὴ ἐπιστημῇ σοφίᾳ." Ἡ Καὶ τοσοῦτους εἰπόντων Δαρεῖος λόγους διαθήκης¹⁶ ἐξέπνευσεν ἐν ταῖς ἀγκάλαις τοῦ κοσμοκράτορος Ἀλεξάνδρου.

21. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος συμπάθης¹⁸ γένόμενος (καὶ εἰς οἰκτιρμὸν πάθους κινήθεις) ἐκλαυσε πικρῶς, καὶ ἐκέλευσε κλίνῃ βαστάζεσθαι τὸ σῶμα, θάψαι δὲ αὐτόν, ὡς ἔδει βασιλεῖ θάπτειν Περσικῷ νόμῳ. Ἐκέλευσε δὲ τοὺς πρώτους¹⁹ τῶν Μακεδόνων καὶ τῶν Περσῶν προεργεσθαι ἐνόπλους.²⁰ αὐτὸς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν ὄμον ἐμπήξας²¹ αὐτὸς ἐβάστασε μετὰ τῶν σατραπῶν τὸ σῶμα Δαρείου. οὐ τοσοῦτον δὲ ἔστεινον οἱ ἀκολουθοῦντες ὁρῶντες τὸν Δαρεῖον, ὅσον τὸν Ἀλέξανδρον βαστάζοντα αὐτόν. Καὶ ἔθηκαν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων τῶν Περσῶν, καὶ ἐκαὶ βουθυτήρας²² ἀγῶνα ἐπιτάφιον ἐποίησαν. Ἀὐτὸς δὲ ἰσθῶν καὶ δυνάτως ἐξέμενος ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς βασι- λείας προστάγματα καὶ νόμους ἔθετο τῇ τῶν Περσῶν γῶσφι διὰ ἐπιστολῆς περιεχούσης τάδε·

αἱ τῆς νόμου τοῦ καὶ προστάγμα ἔθετο Πέρσας τοσούτων Α
βουθυτήρας ἐκαὶ μνημεῖον ἐποίησε Δαρσίῳ καὶ νόμους ἔθετο κατὰ πόλιν ἅμα δὲ καὶ
ἐπὶ τῆς ματῆς ἔθετο οὕτως Β

¹ αὐγεί, νομίζει. ² w: μυκώμενος στενάζοντι. ³ M: ἐπιπλάσας. ⁴ So auch M. A: τάξει. ⁵ A: κατορθώσεις. ⁶ A: ληρίῃ. ⁷ R: ἡ. ⁸ R: irrig: κυρίου. ⁹ M: M. καὶ Π. V: una cum Persis tui Macedones. ¹⁰ M: εἰς γενέσθαι συγγένειαν Δαρσίῳ καὶ Ἀλεξάνδρῳ. ¹¹ M: τὴν δὲ ἐπὶ τεκοῦσαν, Da- gegen V: utque participem Olympiadi tuas. ¹² M: ὡς ἐμὲ. Doch deutet σύμμενον von A eher auf σύμμενον. ¹³ St. filia [tuas] ist verm. filia [tu] zu lesen. A: εἴ τι. ¹⁴ Von R — m. E. irrig — = νεκροῖς gefasst. ¹⁵ Das Folgende bis zum Schluss der Rede fehlt sonst. ¹⁶ Worte, die sein Testament darstellten. ¹⁷ Dies Cp. hat die besondere Überschrift: "Ὅπου ἔθαψεν ὁ Ἀλέ- ξανδρος τὸν Δαρεῖον. ¹⁸ So nach Var. ὡς μνημὴς. ¹⁹ I. m. m. 6a. ²⁰ M: πρώτους Πέρσας διαίγειν, Μακεδόνες δὲ ἐπισθῆναι. ²¹ M: ὑποθεῖς. ²² w: βούς καὶ ἀγέλας πολλὰς θύσας.

ρρθ'. "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἐκ βασιλέως θεοῦ Ἀμμωνος¹ καὶ μητρὸς Ὀλυμ-
 πιάδος γράφω πᾶσι τοῖς κατοικοῦσι τοῖς ἐν τῇ Περσίῃ χώρᾳ, Ἀρείοις καὶ
 Ἀναρείοις², τοῖς κατὰ ἀγροὺς καὶ τοῖς κατὰ πόλεις. Οὕτω — λέγει —
 εὐκτὸν ἦν μοι τὰς τοσαύτας μυριάδας κακῶς μὴ ἀπολέσθαι³ εἰ δὲ δαίμων
 ἤ τύχη τις⁴ ἐποίησέ με κατὰ τῶν Περσῶν νικηφόρον, εὐχαριστῶ⁵ μάλα
 τῇ ἄνω προνοίᾳ καὶ πᾶσι τοῖς θεοῖς καὶ θεαῖς⁶. Γινώσκειν ἀξιόν ἐστιν
 ὑμᾶς, οἱ τεταγμένοι ἐστὲ σατράπαι, τίνι χρὴ ὑπακούειν, ὡς ἐπὶ Δαρείου
 καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ τεταγμένων στρατηγῶν πάντων, ἵνα μὴ εἰδῆτε ἄλλον
 βασιλέα, εἰ μὴ Ἀλέξανδρον μόνον νεανίσκον καὶ σοφόν⁷· χρῆσθαι⁸ δὲ τοῖς
 ἰσίοις ἔθεσι καὶ συνηθείαις, νόμοις καὶ ἐθίσματι, ἑορταῖς καὶ πανηγύρεσιν,
 εὐωχίαις καὶ βουθυσίαις, καθάπερ ἐπὶ Δαρείου ἐτελεῖτε. Ἐκαστος, ἢ τάξει
 βίου ἐπέτυχεν⁹, ἐν τῇ βιοτείᾳ μενέτω Πέρσης, ἄλλη ἐν πόλει [μὴ] κατοικεῖτω.
 οἱ δὲ ἀποστάται κολάζεσθωσαν θανάτῳ. Τῶν δὲ χρημάτων ὑμῖν συγχωρῶ
 ἑκάστῳ κυριεύειν τῶν ἰσίων, πλὴν χρυσίου καὶ ἀργυρίου, ἐν ᾧ (αὐτῶν καὶ)
 γαυριῶν ἀποδίδεσθαι πᾶς ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ κακός¹⁰. Πάντα οὖν τὸν χρυσὸν
 καὶ ἀργυρὸν κελεύω ἀναφέρεισθαι τοῖς κατὰ χώρας καὶ πόλεις ἡμετέρας
 κατοικοῦσι, τὸ δὲ νόμισμα, ὃ ἔχει ἕκαστος, συγχωρῶ¹¹ ἑκάστῳ εἰς χρεῖαν
 τῶν δαπανῶν κατὰ τὴν θέλησιν αὐτοῦ παρατιθέναι. Πᾶν δὲ ἀμνηστῆριον
 ὅπλων¹² καὶ τὰς ἀρτίδας ἀναφέρεισθαι εἰς τὰς ὑποδεδειγμένας καὶ κατε-
 σκευασμένας ὁλοθῆναι [κελεύω]. οἱ δὲ σατράπαι, ἂς ἂν δοκιμάσωσι μεθ'
 ἐκείνων δυνάμεις, ταῦτα καὶ ὁπλίσουσιν.¹³ ἀγῶσι¹⁴ τε, ὡς ἔθος ἐστὶ ποιεῖν,
 χρῆσαντο θέλοντες τοῦ στρατηγοῦ καὶ σατράπου. ἔθνος δὲ ἐπ' ἔθνη μὴ
 ἐπιμιγνέσθαι¹⁵, μηδὲ χώρα ἐπὶ χώρα, εἰ μὴ μόνον ἐμπορίας χάριν ἄνευ
 ὅπλων, καὶ ταῦτα ὡς¹⁶ εἰκόσιν ἄνθρωποι, ἢ ὡς πολέμιος Περσικῶ νόμῳ
 κολασθεῖς ἀπολείπαι. ἐμποροὶ δὲ πάλιν πάντες τῇ αὐτῇ ἑορταῖ¹⁷ χρῆσονται,
 ὡς ἐπὶ Δαρείου ἐτελεῖτε.¹⁸ Ἀπρὸν δὲ καὶ τῶν ἄλλων πάντων, ὧν αὐτῶν
 τρία μέρη φόρον ἔφερετε, ἐγὼ δύο λήψομαι.¹⁹ βούλομαι γὰρ τὴν χώραν
 [ἐν] εὐρυχωρίᾳ [καὶ] εὐθηνίᾳ καταστήσαι, τὰς δὲ ἰδοὺς Περσίδος ἐμπορεῦ-
 σθαι εὐρηχικῶς μετὰ ἡσυγίας, ὅπως οἱ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος εὐκόπως εἰς
 ἡν²⁰ ἂν βούλωνται πόλιν Περσίδος πορεύωνται. ἀπὸ γὰρ τοῦ Εὐφράτου
 ποταμοῦ²¹ ἀπὸ τῆς διαβάσεως καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς ἐν ὁδῷ ἡμισχοίνῳ
 ἑκάστῳ σατράπῃ ἔστειλα ὁδὸν ποιῆσαι διὰ σχολίου²² καὶ ἐπιγράφειν, ὅπου

ταῖς πόλεσιν ἢ ποταμοῖς ἢ τοῖς κατὰ πόλιν καὶ χώραν ἢ μετέροις ἔθεσι (ἑορταῖς? Μ.) C
 ἐμοῖς ταῖς ταμίαις B

B: τὰς δὲ ὁδοὺς Περσίδος ἐμπορεύονται καὶ πραγματεύονται μετὰ πάσης εὐγυνίας
 ὅπως εἰ ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος ἐμυροῦνται πρὸς ὅμλιν (καὶ ἔμεις πρὸς αὐτοὺς αλλ.)

¹ So auch A. ² Ariern und Nichtariern. ³ w: 'dem Untergange preis-
 geben'. ⁴ M nur: ἡ τύχη αὐτοῦ. ⁵ A beginnt hier einen neuen Satz. ⁶ I
 und E. ⁷ Das Richtige wohl bei M: Γινώσκετε δὲ ὅτι καθιστῶ
 ὑμῖν σατράπας, οἱς ὀφείλετε ὑπακούειν, ὡς ἐπὶ Δαρείου. Auch V: soire vos
 par est, satrapas quidem regionibus constitutos, quibus parebitis haud
 secus prorsus ac sub Dario mos erat. ⁸ A: χρῆσθαι. ⁹ Ich lese
 ζῶντων. ¹⁰ A: ἐν ᾧ γαυριῶνται ἀγαθὸς τε καὶ κακός. ¹¹ I. κυριεύειν.
¹² I. ἡ δὲ st. ἡ δὲ. ¹³ A: τοῖς δὲ σατράπαις, οὗς ἂν δοκιμάσω, τοῖς τοῖς καὶ
 ἀριθμὸν δυνάμεις ἐπιμετρήσω καὶ μέτρον καθοπλισμοῦ. ¹⁴ A hat hier — ent-
 gegen seinem sonstigen Gebrauch — den Acc., wie A. ¹⁵ w: συναφύεται,
 conjungetur. ¹⁶ A wohl richtig: ἔως. ¹⁷ Nach Var. [4 Hds.] γορδῶν.
¹⁸ A: ὡς ἐπὶ Δαρείου, τέλη δὲ ἀγρῶν... ¹⁹ So nirgends. ²⁰ St. jordan wäre
 jor zu erwarten. ²¹ M: καὶ τῆς διαβ. τῆς ἐπὶ τὸν Τίγριν ποταμὸν ἕως Βαβυ-
 λῶνος. A: καὶ τῆς διαβάσεως καὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ὁδοῦ δι' ἡμισχοίνου... ²² A:
 διασχίου.

ἡ δὲ δὸς φέρεται, καὶ σημειόν τι [ποιεῖν], εἰ δύο ὁδοὶ τύχοιεν ἢ πλείους, ὥσπερ καὶ εἰσιν ἀπλᾶτοι¹ αἱ ὁδοὶ καὶ ἀπέραντον τὸ ξηρόν. καὶ τοῦτο ὄφελον ἔσται. Ἐπεὶ οὖν [εἰς] τὴν ἐν ταῖς ὁδοῖς γενομένην φροντίδα τὴν ἐπὶ Δαρείου συνετάχθη ἡ εἰθισμένη δαπάνη, χαρίζομαι εἰς τὰ ἱερὰ² τῶν θεῶν, καὶ μάλιστα εἰς Δροσοβάρην³. Ἐπειδὴ ἀξίως κατέναντι τῶν Κύρου γενεσίων καὶ τὰ ἐμὰ βούλομαι⁴ ἀγεσθαι, προσέταξα Μόσχολον⁵ τῷ σατράπῃ, ἵνα τὰ ἐμὰ⁶ καὶ τὰ Κύρου γενέσῃ ἀγῆ⁷ μετὰ εὐωχίας μεγάλης [καὶ] ἀγῶνος, καὶ τοῦ ἀγῶνος μου οἱ Πέρσαι θεωροὶ ἔστωσαν καὶ ἀθληταί, καὶ ἐν Πέρσαις θήρονται ταῦτα.⁸ Βούλομαι δὲ καὶ τὴν παρθένον τὴν ἐστειρανμένην τὴν πολίτην⁹ ἡμῶν, ἐφ' ὅσον παρθένος καθαρὰ μένει, ἱεραῖαν εἶναι τῆς μητρὸς μου¹⁰, λαμβάνειν εἰς τιμὴν ἐνιαυσίον τάλαντον ἴσον τῷ σταφάνῳ.¹¹ ἔαν δὲ αὐτὴν ἢ φύσις ἐλθούσα ἐνεχυράσῃ¹² καὶ γυναῖκα ποιήσῃ, δοθῇ αὐτῇ τὸ τίμημα ἀντὶ προικός. Καὶ τὸ αὐτὸ δίκαιον καὶ τῇ τὴν ἱεροσύνην παραλαβανούσῃ μενεῖ. Τὸ δὲ γυμνάσιον καὶ ὁ ἀγὼν γενέσθω ἐν ἐπιστήμῳ τόπῳ καλῷ, ὥς ἐν Ἑλληνικῇ¹³ πόλει. Τὴν δὲ ἀφρεσιν¹⁴ αὐτὸς ἐγὼ ποιήσω, ἕως περίεμι. μετὰ δὲ τὴν ἐμὴν τελευταίην οἶμαι τὴν χώραν, ἣν δέδωκα¹⁵, δύνασθαι καὶ τὴν χρῆαν αὐτῇ ποιεῖν. Δοθήσεται δὲ πολεμιστηρίῳ ἄρματι ἐλάτῃ χρυσῇ ἔχουσα σταθμόν¹⁶ στατήρας χιλίους καὶ διακοσίους¹⁷, καὶ ἄλλαι ἐνάργυροι ἐκάστη αὐτῶν χωροῦσα μέτρον, ἀφ' οὗ δυνήσεται ἄνθρωπος εὐσεβούς σώφρων μεθύσκεσθαι. Καὶ ἵπῳ πολεμιστηρίῳ ἐλάτῃ ἰσόσταθμος καὶ στολὴ Μηδική.¹⁸ καὶ εἰς τὸ Ἀλεξανδρινὸν δεῖπνον τὸ καθημερινόν, οὗ ἂν λαχὼν νικήσῃ¹⁹, κατὰ τὸν τῶν Περσῶν νόμον στέφανον λήψεται ἴσον χρυσοῦ καθαρῷ²⁰ καὶ στολὴν Περσικὴν λιτὴν καὶ ζώνην χρυσῇ καὶ δύο ψιάδας [ἀνὰ] στατήρας ἑκατὸν καὶ ὀγδοήκοντα²¹, καὶ τὸν ἐπινίκιον [ἐξέστω]²² ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ ἱερῷ ἐσθίειν ἄρτον πᾶσι τοῖς ἐμοῖς σατράπαις [πάντων τῶν ἱερῶν]²³, οἱ ἐν Περσίᾳ εἰσὶν ἀρχοντες Περσικοὶ πολῖται, οἱ οὐκ ἐναντίοι τοῦ βασιλέως²⁴ εἰσιν. Καὶ τῶν ἀγῶνων τούτων ἐπίτροποι (οἰκονόμοι) ἔστωσαν οἱ ἡμέτεροι Ἀλεξανδρεῖς, καὶ ἱερεὺς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ἱεροῦ Μόσχολος, ὁ κτίσας τὸ Ἀλεξανδρινὸν ἱερόν, καὶ ἐνδύσεται στέφανον χρυσοῦν καὶ στολὴν πορφύρεαν, καὶ μάλιστα ἐν ταῖς ἐπιστήμας ἡμέραις μου. ἀλλ' ἕτερος ἢ οἱ κεκλεισμένοι μηδεὶς τοιμῆσθι εἰσέναι εἰς τὸ ἱερόν. κατὰ πάντα δὲ τρόπον²⁵ κεκλωμένον ἔστω ἀπὸ τοῦ εἰσέναι τὸ Μηδικόν γένος. Καὶ βούλομαι ὑμᾶς μὴ ἑαυτοὺς κρίνειν, ὅταν ἔχη τις τι πρὸς ἕτερον, μηδὲ ἐφ' οὗ²⁶ βούλεσθε, μάλιστα περὶ κεφαλῶν.

¹ So nach A. AR: πλατεῖαι. ² A: εἰς τέσσαρα. ³ Offenbar Verlesung. Aber auch A: μάλιστα δὲ ὡς ἄρα καὶ εἰ — ist unverständlich. In καὶ εἰ steckt viell. καὶ Διός. ⁴ A: βούλεσθε. ⁵ A: μου Ἀγρόλῳ. ⁶ A: καὶ ταῦτα. ⁷ Besser A: ἀγῆται. ⁸ A: καὶ ἀθλοτάτης τῆς Πέρσαις ἐπὶ χρεῖται. ⁹ So nach A. AR: τὴν πόλιν ἡμῶν. ¹⁰ Ähnlich nur in der syr. Übers.: Wir verordnen, dass . . . Jungfrauen in den Tempel des Gottes, den meine Mutter Olympias verehrt, für ein Jahr zum Dienste der Götter hineingehen sollen. — wiewohl entsteht, wie vieles in dieser Übersetzung. ¹¹ A unverständlich. ¹² A: καταλάβῃ. ¹³ A: ἐν Πέλλῃ τῇ πόλει. ¹⁴ ἐκλογῇ. ¹⁵ A: γὰρ τὴν δὲ δέδοικα δύνασθαι. ¹⁶ 'pondus'. A: οἶκον στατήρα. ¹⁷ Bei A keine Zahl. ¹⁸ A: καὶ σιγῇ. ¹⁹ A: ὡς δ' ἂν λαχὼν νικήσῃ. ²⁰ A: στέφανον ἔξει χρυσοῦ. ἀρτήρ ἢ στολὴ Περσική. ²¹ A: ρῶ. st. ρπ. ²² Nach A. ²³ Die eingeklammerten Worte sind m. E. zu eliminieren. ²⁴ A: οὗ τυράννους ὄντας. ²⁵ Nach der urspr. Lesart: οὐκ ἐφ' οὗ. ²⁶ παρὰ φ.

ἐάν [δέ τις] εὐρεθῇ ἐκτός τοῦ βουλευτηρίου ἐκείνων συνάγων ἢ σατράπας ἢ καὶ ἄλλην συναγωγὴν, ὥς πολέμιος Περσῶν ἀλιγόβιος ἀπολέσθω.¹

σ'. Καὶ ἐπει ταῦτα πάντα γινόμενα ἐτελέσθη, ἀναχωρήσας εἰς ἐαυτὸν εἶπεν Ἰ. Ἀλέξανδρος· Ἐμὲν δὲ καθεῖλον Δαρεῖον τὸν ἐμὸν μέγαν δυνάστην, ἐγὼ δὲ οὐκ ἀνέβην αὐτόν, ἀλλὰ ἄλλοι τινές, οὓς ἐγὼ ἀγνοῶ, οἱς μέγιστα δῶρα ὀφείλω σατράπαις, τὰς θεωρεῖς, ἅς ἂν βούλωνται, χαρίσμαι καὶ χάρας μέγιστας, ὅτι τὸν ἐμὸν ἐχθρὸν ἀνέβην.²

σα'. Οὕτως εἰπόντος Ἀλεξάνδρου τὸ Περσικὸν πλῆθος ἐταράχθη ὥς μέλλοντος τοῦ κοσμοκράτορος τὴν Περσίδα κατασκάπτειν. Γνοὺς δὲ τὴν τοῦ πλῆθους λύπην εἶπε· "Τί ὑπονοεῖτε, ὦ Πέρσαι, ὡς μέλλοντός μου βυδᾶ κατασκάπτειν, καταλείπειν ἀδόξους καὶ ἀσήμεους τοὺς ἀνελόντας⁴ τὸν βασιλέα Δαρεῖον; εἰ γὰρ ἔζη Δαρεῖος, πάλιν ἂν ἐπεστράτευσέ μοι εἰς πόλεμον. νῦν δὲ, ἐπει ἀνήρηται, πᾶς πόλεμος πέπυσται. Εἰ οὖν Μακεδῶν ἦν ὁ ἀναίρησας, προσερχέσθω πρὸς ἐμὲ θαρβύν καὶ λαμβανέτω τῆς ἀριστείας δῶρα ὃ τι ἂν αὐτὸς αἰτήσῃται. εἰ δὲ τῶν Περσῶν τις τυγχάνει, ὅπως μὴ ταραχθῇ· ὅπως δὲ θύνομαι γὰρ τοὺς θεοὺς⁵ καὶ τὴν μητρί μου Ὀλυμπιάδος σωτηρίαν, ὥς ἐπίσημον καὶ περιφανή πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις⁷ ποιῆσω αὐτόν."³

σβ'. Οὕτως ὁμώσαντος⁸ τοῦ βασιλέως τὸ πᾶν πλῆθος ἐδάκρυεν. σβ'. Οἱ δὲ χείριστοι οἱ ἀνελόντες Δαρεῖον, ὃ τε Βῆσπος καὶ ὁ Ἀριβάρδανος, ὡς ληφθέντες μέγα δῶρον παρὰ Ἀλεξάνδρου, καὶ ταῦτα ὅτι ὄρκον ἐτίθεντο¹⁰, ἀποστάτας προσελθόντες λέγουσιν αὐτῷ· "Βασιλεῦ, εἰς αἰῶνα ζῇθι, δέσποτα Ἀλέξανδρε, ἡμεῖς ἐσμεν οἱ Δαρεῖον ἀναψήσαντες ἐχθρὸν σου τυγχάνοντα."⁹ Ἀκούσας δὲ ταῦτα Ἀλέξανδρος ἐκέλευσε συλληφθῆναι αὐτοὺς καὶ ἐπὶ τοῦ τάφου Δαρεῖου σταυρωθῆναι. Οἱ δὲ ἐβόων καὶ ἔλεγον· "Ἀλέξανδρε, ὦμοσας ἡμῖν τοὺς θεοὺς καὶ τὴν Ὀλυμπιάδος σωτηρίαν· τοὺς ἀναψήσαντας Δαρεῖον περιφανεῖς καὶ ἐπισήμους ποιῆσω. πῶς νῦν κελεύεις ἡμᾶς σταυρωθῆναι παραβὰς τοὺς σούς ὄρκους, οὓς ἐποίησα;" Λέγει ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς· "Ὅχι [ὑμῶν] ἕνεκα ἀπολοιοῦμαι¹¹, ὦ χείριστοι, ἀλλ' ἕνεκα τοῦ πλῆθους. Ἄνδρες Πέρσαι, οὐκ ἄλλως ἦν οὕτω βῆθιως εὐρεῖν καὶ ἐμφανεῖς αὐτοὺς ποιῆσαι, εἰ μὴ ὀλίγον τι ἠπειλήσα¹² τὸν Δαρεῖου θάνατον. οὕτω¹³ γὰρ ἦν μοι εὐκαίτην τοὺς ἐκείνον ἀναψήσαντας μέγιστον τιμωρίαν θανάτου παραδοθῆναι. οἱ γὰρ τὸν ἴδιον δεσπότην ἀναψήσαντες πολλὴ ταχέως ἐτόλμων ἂν καὶ εἰς ἐμὲ φθάσαι. Ὑμῖν δὲ, ὦ χείριστοι, οὐκ ἐπιώρυκται. ὦμοσα γὰρ περιφανεῖς καὶ ἐπισήμους πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις ποιῆσαι. νῦν γενήσεσθε περιφανεῖς καὶ ἐπίσημοι ἀνασταυρωθέντες.¹⁴" Οὕτως εἰπόντος τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐπεσημύθησαν ἅπαντες, καὶ οἱ χείριστοι ἐκείνοι ἀνασταυρώθησαν ἐπὶ τοῦ τάφου Δαρεῖου.

στ'. Μετὰ δὲ ὀλίγας ἡμέρας Ἀλέξανδρος¹⁵ τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ καταστῆρας¹⁶ εἶπε τῷ πλῆθει· "Τίνα βούλεσθε σατράπην εἶναι τῆς πόλεως;" Οἱ δὲ λέγουσι· "Δεόμεθα τῆς ἀνδρείας σου, αὐτοκράτορ δέσποτα ἡμῶν βασιλεῦ."

¹ Α: λέγων. Α: συνέγραψε λέγων. ² Fohlt bei A und stimmt nicht recht zum Folgenden. Doch vgl. die Erwähnung des Μηδικὸν γένος im vorigen Cp. ³ M: οἱς ὀφείλω σατράπαις ἅς ἂν βούλωνται χαρίσμαι. ⁴ Von A ist irrig aufgelöst: οἱ ἀνέλιε. ⁵ M: προσερχέσθω. ⁶ M: τὴν ἀνὸς πρόσωπον. ⁷ C. ⁸ M: εἰπόντος. ⁹ Dies Cp. hat die besondere Überschrift: Φόνος Βῆσπος καὶ Ἀριβάρδανου. ¹⁰ so. ἢ ὑπόχεσται. ¹¹ So nach M. Α: δέχομαι. ¹² Zu erwarten wäre: ἐπείνεα. ¹³ M besser: οὕτω. ¹⁴ w: ἐπὶ τῶν σταυρῶν κρεμάνοντο. ¹⁵ Skandar. ¹⁶ ποιῆσας.

στ'. ὅς ὁφείλω σατράπαις ἅς ἂν βούλωνται χαρίσμαι καὶ χάρας αὐτοῖς μέγιστας ἐπαδούμαι.

τούτους ἐπὶ σταυρῶν καὶ ἵνα ἅπαντες ὑμῶν νύσθωσιν βρ.

ἵνα χάρις ᾗμιν Ἀδουλτῇ¹, τὸν τοῦ Δαρείου πατράδελφον." Καὶ συνε-
χόησεν Ἀλέξανδρος.

² Ἐγραψε δὲ ἐπιστολὴν πρὸς τὴν μητέρα Δαρείου καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα²
περιέχουσαν οὕτως: "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Στατήρ³ καὶ Ῥοδογούνη χαίρειν.

⁴ Ἀντιταξάμενον ἡμῖν Δαρεῖον ἡμυνάμεθα, ὡς ὁ θεὸς⁵ ἡβούλετο⁶, ὃν
ῥόχον⁷ (καὶ ἤθειον) ζῶντα ὑπὸ τῷ ἐμῷ σκήπτρῳ (Βασιλείας) κατέχειν.⁸

Πάλιν τοσοῦτο ἡδονάμην τὸ θέλημα τῶν λόγων αὐτοῦ ἀκούειν.⁹ ὁ δὲ
Δαρεῖος πεπτικῶς τραυματίας ὑπὸ τῶν ἰδίων κατελήφθη, ὃν καὶ ἐλάχιστον
πνεῦμα ἐμπνέοντα¹ ἐλέησας ἐθρήνησα, τὰ ἀνθρώπινα πάθη υπερπαθὼν,

καὶ τῇ ἐμῇ γλαυδί περιστείλας ἐπυνθανόμην τῆς ἀπωλείας αὐτοῦ. Ὁ
δὲ εἰς παραθήκην δοὺς παρέθηκε μοι ὑμᾶς, δοὺς Ῥωξάνην τὴν θυγατέρα
αὐτοῦ εἰς συμβιωσίν μου. περὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ ἐφθρὺν ἐμοὶ λαλῆσαι,

περὶ ὧν ἡβούλετο.² Τοὺς οὖν γενομένους αἰτίους τῆς ἀπωλείας ἐπακολου-
θήσας ἡμυνάμην. ἐκλικῶν³ ἀσιωπεπῶς πικρῇ θανάτῳ ἦρα ἐκ τοῦ θύου.

⁴ Ἀλλὰ κάλλιόν μοι ἔδοξε, τὸ θαυμαστὸν σῶμα αὐτοῦ ἵνα τοῖς ὑμετέροις
εὐδισμένοις Ἕλλησι κλαύσῃτε καὶ ἐνταφιάσῃτε.⁵ Ὅμαι δὲ ὑμᾶς ἀνη-
κοῦσαι τὴν ἀγγελίαν αὐτῶν⁶ καὶ οὐκ ἐπιπλάσθαι λύπης. Προσέταξα

οὖν τάφον ἐν τῷ ἡρώῳ αὐτῷ γενέσθαι παρὰ τοὺς πατέρας αὐτοῦ ἡρώας,
καὶ ἔπεμψα τὸ σῶμα αὐτοῦ τὸ θαυμαστὸν τῆς κηδείας ἀξιωθῆναι.⁷ Ὑμεῖς
οὖν τῆς λύπης καὶ τῶν ἀλγεινῶν θαυμάτων παύσασθε. ἐγὼ γὰρ ὑμᾶς
ἀποκαταστήσω εἰς τὸν τόπον ὑμῶν βασιλεύειν ὡς ἂν βούλησθε ἑαυτῶν.

ἐν δὲ τῷ παρόντι χρόνῳ διατρίψατε, ἐφ' ᾧ τόπῳ ἐστέ, μέχρις ἂν τὰ
ἐνθάδε καταστήσω πράγματα. ἐμάνθησαν⁸ γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. *Κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. Ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι¹¹, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

Αἱ δὲ ἔγραψαν ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτως: "Κοινοκράτορι
Βασιλεῖ Ῥοδογούνη καὶ Στατήρ³ βασιλέων βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν¹³
ἡδύμεθα τοῖς οὐρανίοις θεοῖς τοῖς κλίναισι τὸ Δαρείου ὄνομα
καὶ τὸ τῶν Περσῶν, σοὶ καύχημα αἰώνιον καταστήσαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ,

ὅς¹⁴ λογισμῷ καὶ φρονήσει, σοφίᾳ καὶ δυνάμει ισόκυμος¹⁵ πέφυκας τοῖς
Ὀλυμπίοις θεοῖς. Ὁδοῦμεν ὅτι ὑπὸ ταῖς σοῖς ἀγκάλαις οὖσαι καλῶς
ζῶμεν, καὶ τῇ τύχῃ¹⁶ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν/ταῦτα καὶ
θαυμασιώτερα, καὶ τῶν καλλίστων τῆς οἰκουμένης ὧλης ἀεποῦσιν σε ἐν
ἀπέροις καὶ ἀναριθμήτοις χρόνοις, ὅτι οὐχ ὡς ἀγκυαλῶσις προσήλθες

σε'. ¹⁷ ἀντιπλάσθαι λύπης. ¹⁸ ἐμάνθησαν γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. ¹⁹ κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. ¹¹ ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

Αἱ δὲ ἔγραψαν ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτως: "Κοινοκράτορι
Βασιλεῖ Ῥοδογούνη καὶ Στατήρ³ βασιλέων βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν¹³
ἡδύμεθα τοῖς οὐρανίοις θεοῖς τοῖς κλίναισι τὸ Δαρείου ὄνομα
καὶ τὸ τῶν Περσῶν, σοὶ καύχημα αἰώνιον καταστήσαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ,

ὅς¹⁴ λογισμῷ καὶ φρονήσει, σοφίᾳ καὶ δυνάμει ισόκυμος¹⁵ πέφυκας τοῖς
Ὀλυμπίοις θεοῖς. Ὁδοῦμεν ὅτι ὑπὸ ταῖς σοῖς ἀγκάλαις οὖσαι καλῶς
ζῶμεν, καὶ τῇ τύχῃ¹⁶ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν/ταῦτα καὶ
θαυμασιώτερα, καὶ τῶν καλλίστων τῆς οἰκουμένης ὧλης ἀεποῦσιν σε ἐν
ἀπέροις καὶ ἀναριθμήτοις χρόνοις, ὅτι οὐχ ὡς ἀγκυαλῶσις προσήλθες

σε'. ¹⁷ ἀντιπλάσθαι λύπης. ¹⁸ ἐμάνθησαν γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. ¹⁹ κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. ¹¹ ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

Αἱ δὲ ἔγραψαν ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτως: "Κοινοκράτορι
Βασιλεῖ Ῥοδογούνη καὶ Στατήρ³ βασιλέων βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν¹³
ἡδύμεθα τοῖς οὐρανίοις θεοῖς τοῖς κλίναισι τὸ Δαρείου ὄνομα
καὶ τὸ τῶν Περσῶν, σοὶ καύχημα αἰώνιον καταστήσαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ,

ὅς¹⁴ λογισμῷ καὶ φρονήσει, σοφίᾳ καὶ δυνάμει ισόκυμος¹⁵ πέφυκας τοῖς
Ὀλυμπίοις θεοῖς. Ὁδοῦμεν ὅτι ὑπὸ ταῖς σοῖς ἀγκάλαις οὖσαι καλῶς
ζῶμεν, καὶ τῇ τύχῃ¹⁶ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν/ταῦτα καὶ
θαυμασιώτερα, καὶ τῶν καλλίστων τῆς οἰκουμένης ὧλης ἀεποῦσιν σε ἐν
ἀπέροις καὶ ἀναριθμήτοις χρόνοις, ὅτι οὐχ ὡς ἀγκυαλῶσις προσήλθες

σε'. ¹⁷ ἀντιπλάσθαι λύπης. ¹⁸ ἐμάνθησαν γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. ¹⁹ κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. ¹¹ ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

Αἱ δὲ ἔγραψαν ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτως: "Κοινοκράτορι
Βασιλεῖ Ῥοδογούνη καὶ Στατήρ³ βασιλέων βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν¹³
ἡδύμεθα τοῖς οὐρανίοις θεοῖς τοῖς κλίναισι τὸ Δαρείου ὄνομα
καὶ τὸ τῶν Περσῶν, σοὶ καύχημα αἰώνιον καταστήσαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ,

ὅς¹⁴ λογισμῷ καὶ φρονήσει, σοφίᾳ καὶ δυνάμει ισόκυμος¹⁵ πέφυκας τοῖς
Ὀλυμπίοις θεοῖς. Ὁδοῦμεν ὅτι ὑπὸ ταῖς σοῖς ἀγκάλαις οὖσαι καλῶς
ζῶμεν, καὶ τῇ τύχῃ¹⁶ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν/ταῦτα καὶ
θαυμασιώτερα, καὶ τῶν καλλίστων τῆς οἰκουμένης ὧλης ἀεποῦσιν σε ἐν
ἀπέροις καὶ ἀναριθμήτοις χρόνοις, ὅτι οὐχ ὡς ἀγκυαλῶσις προσήλθες

σε'. ¹⁷ ἀντιπλάσθαι λύπης. ¹⁸ ἐμάνθησαν γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. ¹⁹ κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. ¹¹ ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

Αἱ δὲ ἔγραψαν ἐπιστολὴν πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτως: "Κοινοκράτορι
Βασιλεῖ Ῥοδογούνη καὶ Στατήρ³ βασιλέων βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν¹³
ἡδύμεθα τοῖς οὐρανίοις θεοῖς τοῖς κλίναισι τὸ Δαρείου ὄνομα
καὶ τὸ τῶν Περσῶν, σοὶ καύχημα αἰώνιον καταστήσαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ,

ὅς¹⁴ λογισμῷ καὶ φρονήσει, σοφίᾳ καὶ δυνάμει ισόκυμος¹⁵ πέφυκας τοῖς
Ὀλυμπίοις θεοῖς. Ὁδοῦμεν ὅτι ὑπὸ ταῖς σοῖς ἀγκάλαις οὖσαι καλῶς
ζῶμεν, καὶ τῇ τύχῃ¹⁶ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν/ταῦτα καὶ
θαυμασιώτερα, καὶ τῶν καλλίστων τῆς οἰκουμένης ὧλης ἀεποῦσιν σε ἐν
ἀπέροις καὶ ἀναριθμήτοις χρόνοις, ὅτι οὐχ ὡς ἀγκυαλῶσις προσήλθες

σε'. ¹⁷ ἀντιπλάσθαι λύπης. ¹⁸ ἐμάνθησαν γὰρ τινες ἀπειθεῖν καὶ μέχρι
τοῦ νῦν. ¹⁹ κατὰ [δὲ] τὸ τὴν χεῖρα διδόναι, ἣν ἐφ' ἡμῶν ἤλπισε προτεί-
νεσθαι αὐτῷ περὶ⁹ Ῥωξάνης, δικαίως τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἀξίω¹⁰ σύν-
θρονον εἶναι ἐμοί. ¹¹ ἀλλ' ἐγὼ βούλομαι, ἂν ὑμεῖς μοι συμπενεύσητε¹²,
προσπνεύσῃτε αὐτὴν ὡς Ἀλεξάνδρου γυναῖκα βούλομαι. ἐβρώσθε."

* κατὰ γούν τὰ διατάξεις Δαρείου Ῥωξάνην τὴν ἐμὴν γυναῖκα καὶ σύνθρονον μου
εἶναι βούλομαι BC (qm. L)

Γοὺς θεοὺς τὸ καλλίστως τῆς οἰκουμένης ὁ μὲς δεσπόων
τῇ τύχῃ ἐπευχόμεθα τὰ κάλλιστα σοὶ παρασχεῖν καὶ ἤν ἄκ. γε. Α

¹ Die arm. Hdss. boten 'Αρουλίτης [η mit a vertauscht]. Die Herausgg. setzten 'Αξ, nach dem Griechischen; mithin muss das von ihnen benutzte Exemplar sich an C [oder A] angeschlossen haben. ² M: καὶ θυγατέρα. ³ A: τὸ θεόν. ⁴ A: ἐβούλετο. ⁵ Verm. αὐτῇ st. αὐτῇ [ποιεῖν]. ⁶ Dieser Satz fehlt sonst. ⁷ w: ἐν ταῖς ρελιν ἔγοντα. ⁸ Die letzten Worte fehlen sonst. ⁹ l. Partic. ¹⁰ Wohl: κλαύσθαι — ἐνταφιάσθαι. V: nihil a me reliquum fuit quod ad prosequendum ejus funus... dignum foret. ¹¹ Ich lese ὡς st. ὡς [αὐτοῖς] und verstehe: 'Nachricht von meinen ἑρῶν'. ¹² A: ἀντιπλάσθαι. ¹³ So auch A. ¹⁴ Genau: εἰς. ¹⁵ A: ἀξίον. ¹⁶ A: εὐβούλομαι. ¹⁷ w: 'wenn ihr (es) mit mir haltet = mit mir übereinstimmt'. ¹⁸ l. αὐτῇ st. αὐτῇ. ¹⁹ A: ὡς. ²⁰ A: ἰσόκυμος. ²¹ Von A irrig instrum. aufgef. als.

= A, τὰς γὰρ ἀγκυλὰς B

L βασιλῶν νέον

ἐρωτήσεται A = A

L νέον B.

= A

σζ.

ση.

= A

n. 47.

ἡμῖν πεπρωκυίας ὑπὸ τῷ πᾶσι σκῆπτρον (βασιλείας), ἀλλ' ἔχεις ὡς ἐν ὑπεροχῇ μεγέθους γεγενημένος. νῦν δὲ οὐκέτι αἰρηματικοὶ ὄσμεν, ἀλλ' οἰδαμεν νῦν Ἀλέξανδρον Δαρείων γενόμενον, καὶ Ἀλέξανδρον προσκυνούμενον τῷ μὴ αἰσγύναντι ἡμᾶς. Ἐγράψαμεν οὖν τῷ τῶν Περσῶν λειψθέντι ἔθναι², ὅπως ~~ἔσεται~~³ τοὺς Περσίδας θεοὺς [αἱ]⁴ συνθρονισθῆναι τῷ Διὶ καὶ προσκυνεῖσθαι ὁμοίως αὐτῷ. Ῥωδάνην δὲ, ἣν ἔκρινας⁵ σὺν θρόνον εἶναι σοι, προσκυνήσομεν ὡς ~~Ἡρακλῆ~~⁶ ὅταν Ζεὺς τὴν Ῥωδάνην εἰς τοὺς γάμους αὐτοῦ ἀγγ. Ἐγράψαμεν καὶ τῷ τῶν Περσῶν ἔθναι οὕτως: Ἰσθί⁷, νῦν Δαρείων οἶδαμεν, καὶ νῦν τὸ Δαρείου σκῆπτρον ἀνορθοῦται. ὁ γὰρ Ζεὺς, ὁ μέγας Ἀλέξανδρος, τὴν Ῥωδάνην γυναῖκα αὐτοῦ λαμβάνει. Νῦν πάντας τοὺς ἐν Περσίδι καθιστότας θεοὺς αἰρόντες προσαγάγετε Ἀλέξανδρον εὐλογοῦντας καὶ εὐχαριστοῦντας⁸, ὅτι τὸ τῶν Περσῶν καύχημα μειζύνως ὤψωσεν. Ἀλλ' εἰς γάμον⁹, Πέρσαι, Ἀλέξανδρον διαβρώσας καὶ διαφρμίζοντες προσκυνήσατε.¹⁰

σζ. Ὁ δὲ βασιλεὺς μεταλαβὼν¹⁰ τὸν λόγον εὐθὺς εἶπεν ἀγγέλλειν. "Παρα- τοῦμαι τὴν ἱσθίον¹¹ τιμῇ. ἐγὼ γὰρ ἐπεὶ φθαρτὸς ἄνθρωπος γεγενημαί, εὐλαβεῖσθαι χρὴ [με ὡς] τοιοῦτον. [τῷ] γὰρ (ὁφηλοφρονεῖν) κίνδυνον φέρει τὸν περὶ τῆς φυγῆς. Ἐπαινῶ δὲ καὶ εὐχαριστῶ καὶ δέχομαι¹² ὁμῶν τὸ φρόνημα, καὶ πεύρομαι¹³ ἄξια τῶν γονέων ὁμῶν φρονίσι περὶ ὁμῶν. ἐρώσθε."

ση. Ἐγράψα¹⁴ δὲ καὶ τῇ μητρὶ Ὀλυμπιάδι καὶ ἐπέδειξε¹⁵ τοὺς γάμους καὶ ἐπεμφεν¹⁶ εἰς Μακεδονίαν.

ση. Ὑστερον δὲ ἔγραψε καὶ Ῥωδάνῃ ἐπιστολὴν οὕτως. "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος τῇ ἀδελφῇ¹⁷ χαίρειν. Γράφων Ὀλυμπιάδι τῇ μητρὶ περὶ ἄλλων τινῶν καθυκόντων¹⁸ ἡμῖν πραγμάτων, ἐνετείλαμην τὸν γυναῖκαίον κόσμον καὶ τὸν ἱματισμὸν Ῥοδογούνης, τῆς μητρὸς Δαρείου, καὶ τῆς τούτου γυναῖκός Στατήρας ὃν πέπομα κομίζειν ὅτιν Κάρανον τὸν Μακεδόνα, τοῦτον δὸς τὸν κόσμον τῆς ἀρμονίας¹⁹ τοῦ σώματος ἔχειν [μήτε]²⁰ τὸν Ῥοδογούνης μήτε τὸν Στατήρας [Ὀλυμπιάδι].²¹ Καὶ ἔδη ἐνθρομούμεναι προσκυνεῖτε τῇ παντοφθάλμῳ²² Νεμέει καὶ Δίχῃ²³, καὶ τὸν ἰσχυρὸν καὶ μακρὸν φθόνον²⁴ ἀπὸ αὐτῶν ἀποβάλλεσθε. καὶ ὅταν εἰς ταύτας ἐπιβλέψητε, ὑπολάβετε καὶ τὰ πρὸς τούτων ταῦτα ἔχειν[?].²⁵ τοῦτο γὰρ πρὸς τοὺς θεοὺς καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους δίκαιόν ἐστι, μὴ ἐπυγαίρειν²⁶ τῇ τύχῃ. Παιῶ δὲ

= A, B C L: ὁλόγη δὲ ὁ ἐξ αὐτῶν τῶν ἔσσαν πραγμάτων (τοὶ τὰ ἔσχα L) ὅτι ἐξ ὑπὸ φροῆς γεγενημένος ὁ δαρείος (ἐξ ὑπὸ φροῆς φησὶ γ. δ. L).

ἰσθίον νῦν Δαρείων οἶδαμεν Ἀλέξανδρον μέγιστον βασιλέα ἢ τῇ Ἀλεξάνδρου βασιλείᾳ πᾶσις τῆς σὺν κινεμένης Ῥωδάνῃ πρὸς γάμον ἔχει. πάντες οὖν προσκυνήσαντες Ἀλεξάνδρου εὐχαριστίας ἄξιός ἐστι τῷ Περσῶν τὸ καύχημα μειζύνως νῦν ὤψωθι. ἀγαλλώμεθα νῦν μέγιστον βασιλέα Ἀλεξάνδρου ἀναφροῦντος. ἔρρωσο. B καὶ ταῦτα μὴν περὶ τοὺς πόρους ἐδηλώσαμεν κα. L

¹ So A. Demnach wird bei A der Dativ zu lesen sein. ² A: τῷ Περσῶν ἔθναι. ³ I. *ωρη-εὐρη-η* *η* *φωρη-η* *ωωρη-η*. ⁴ Aus A. ⁵ ἐξελέτω καὶ ἴσθω. ⁶ Anahit wie G. A: *ὡς ἐξέλετω*. ⁷ 'wisse!' M: ἰσθί. ⁸ Die letzten Zeilen sonst nirgends. ⁹ ἐν γὰρ? ¹⁰ w: 'die Hand an die Rede legend' — wohl Deutung von μεταλαβὼν [antwortend]. ¹¹ A: τῶν πᾶσι θεῶν τιμῇ. — Vgl. hierzu Plutarch Alex. 16. ¹² A: ἐπ. καὶ ἔγνων. ¹³ A: *τὶ φρόνημα οὖν ἄξιον ὁμῶν τοῦ φρονεῖν*; M: *πειροῦμαι οὖν ἄξια τοῦ γένους ὁμῶν φρονίσι*. ¹⁴ A: ἔγραψα. ¹⁵ A: jedoch: ἐπέδειξε. A: ἐπέδειξε. ¹⁶ so. τὴν ἐπιστολήν. ¹⁷ So auch A. ¹⁸ A: ἀνυκόντων. ¹⁹ Wohl — Schmuck, der dem Körper wohl steht. ²⁰ Versuchsweise unter Benutzung von A ergänzt, wo die Stelle lautet: μήτε Ὀλυμπιάδι αὐτῇ δὸς εἰς διακόσμην μήτε τὸν Στατήρας. ²¹ A: παντρεπόντος. ²² Beide Namen merkwürdig verschrieben. ²³ Eher wäre eine Warnung vor ὄρεσι zu erwarten. ²⁴ Etwa: ὑπολάβετε [nehmt auf euch, gewinnt es über euch] τὰ ταῦτα προσκυνάτω φρονεῖν. ²⁵ A: ἐπιβαίνετιν, — Verständlicher wäre ἐπεργάζεσθαι.

Τούτῳ δὲ γάμος ἐν ἐσθίῳ πεποιημένος τέλει καὶ πολλῆς ἀγαλλιάσεως γενομένης
περὶ τῆ βασιλείᾳ Ἀλεξάνδρου καὶ Ρωξάνῃ ἐτελέσθη. Ὁ δὲ ξάμενος δι' Ἀλ. ταῦτα
ἐν ἐσθίῳ πεποίηκεν τοῦ γάμου ἐν ταῖς βασιλείαις Δαρείου καὶ τῆς ἑκείνου
διηγέσθαι τὴν ἐσθίαν τότε γενομένην χάριν, L

καὶ οὐδέ τις φρονεῖν Ἀλεξάνδρου καὶ τὸν φόβον [ἔχειν]¹ πρὸς τὸ τὴν
Ὀλυμπιάδα τιμᾶν. ταῦτα γὰρ πράττουσα σεαυτὴ καὶ ἐμοὶ μεγάλην [τιμὴν]²
καὶ εὐσηχμοσύνην περιποιήσῃ. ἐβρωσέ μοι, φιλάττη."³

Ἡ δὲ Ὀλυμπιάς ἐτοιμάσασα τὴν βασιλικὴν ἐσθίαν⁴ τὴν τιμίαν [καὶ] ὑπερή-
φανον ὑπὲρ πᾶσαν βασιλικὴν θεωρίαν διεπέμφατο αὐτὰ ἀπὸ Μακεδονίας. Καί-
τοις γάμοις σπουδαίως ἐτέλεσαν.⁵ Καὶ πολλῆς ἀγαλλιάσεως γενομένης ἐν τοῖς
βασιλείοις Ἀλεξάνδρου καὶ Ρωξάνης⁶, γράφει ἐπιστολὴν τῇ μητρὶ Ὀλυμπιάδι.⁷

Βασιλεὺς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ὀλυμπιάδῃ τῇ φιλοκράτῃ μητρὶ καὶ Ἀριστο-
τέλει τῷ σοφωτάτῳ καὶ τιμιωτάτῳ καθηγῆτῃ τῷ μεγάλῳ διδασκάλῳ γράφει.
Ἀναγκαῖον ἡγησάμην γράφαι ὑμῖν περὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους γενομένης συστά-
σεως⁸, τῆς ἐμῆς καὶ τῆς Δαρείου, ἐπέκεινα Ταύρου σὺν τοῖς ἐμοῖς στρατεύμασι
καὶ τοῖς ἐμοῖς Μακεδόσι. Ἀκούσας γὰρ περὶ αὐτοῦ, ὅτι πορευθεὶς ἦλθε
μετὰ πολλῶν βασιλέων καὶ σατραπῶν πρὸς τὸν Ἰσσηκὸν κόλπον, συλλαβὸν
αἶγας κλείστας καὶ δῆρας λαμπάδας εἰς τὰ κέρατα αὐτῶν ἐπορεύθη νυκτός
ἐπ' αὐτούς. Οἱ δὲ ἰδόντες ἡμᾶς εἰς φυγὴν ἐτράπησαν ὑπολαβόντες πολλοὶ εἶναι
τὸ στρατοπέδον καὶ ἐπιέναι ἐπ' αὐτούς. Καὶ οὕτω κατέναντι αὐτῶν τὸ τρόσιον
ἐποίησαν⁹, ἐν ᾧ τόπων καὶ πόλιν ἔκτισα Αἶγας¹⁰ ὀνομάσας, καὶ ἐν τῇ Ἰσσοῦ
κόλπῳ ἔκτισα πόλιν Ἀλεξάνδρειαν τὴν κατ' Ἰσόν.¹¹ Κάκειθεν εἰώθεα τὸν
Δαρείον¹² μέχρι τῆς εἰσόδου¹³ τῆς τῶν Ἀρμενίων χώρας, οὗ ἔστιν ἡ
Τίγριδος¹⁴ καὶ Εὐφράτου πηγή, οὗ εἰς τὴν δύναμιν πεσόν¹⁵ Δαρεῖος τὴν τῶν
αὐτοῦ στρατευμάτων ἀντηρήν ὑπὸ Βήσσου καὶ Ἀριβαρδάνου τῶν ἐν Μηδίᾳ
σατραπῶν.¹⁶ Ἐγὼ δὲ λίαν ἐλυπήθην, νικήσας γὰρ αὐτὸν οὐκ ἠβουλόμην
φρονέσαι, ἀλλ' ἔχειν ὑπὸ τὸ ἐμὸν σκήπτρον (βασιλείας), καὶ ἐλθὼν εὖρον
αὐτὸν ἐτι ἔμπροσθεν ὄντα, καὶ ἐκβαλὼν τὴν ἐμὴν γλαυκὰ πάντοθεν¹⁷
ἐπέβαλον ἐπ' αὐτόν.¹⁸ Εἶτα ἀποβλέψας εἶδον¹⁹ τὴν ἀθλότητα τῆς τύχης
ἐπὶ τῷ προκειμένῳ ὑποδείγματι. Καὶ χλεῖστας Δαρεῖον καὶ τιμὴν ποιήσας
αὐτὸν ἐξέλευσεν ἀποτιμῆσθαι τὰς θῖνας καὶ τὰ ὕδα τῶν φυλασσόντων αὐτοῦ
τὸ μῆγμα κατὰ τὴν συνθήκην τῶν Περσῶν.²⁰ Ἐκείθεν οὖν ἀνα-
λεύσαντες ὠρήθημεν καὶ ἐπλανήθημεν²¹ ἐν ὁρείᾳ ὄλῃ, ἐν ᾗ καὶ
σμηλὸν τι καὶ ὄκαμα²² ἐκείλευσα τίθεσθαι ὑποτάξας τὴν Βήσσου καὶ
Ἀριβαρδάνου καὶ Μαζ[α]χοῦ²³ βασιλείαν καὶ Μηδίαν καὶ Ἀρμενίαν
καὶ Ἰβηρίαν²⁴ καὶ πᾶσαν τὴν Περσικὴν χώραν, ἥς ἐβασίλευσεν ὁ μέγας

¹ Aus M. ² Hier folgt in A: τίνας δὲ τοὺς ἑγγυρίαις θεοῖς καὶ ἀναλαβὼν
τὴν δύναμιν, καθὼς Πάρος συμμαχίζοντα Δαρεῖον, τὴν ὀλοκαυτὴν ἐποιεῖτο πρὸς
ἱνέας. Ἀλεξάνδρου πράξων μέρος γ'. — A hat also den umfangreichen
Brief nicht, der bei R das folgende Cp. ausfüllt. R stimmt hier mit B
überein. ³ M: ἐσθ. καὶ πάντα κλέων τιμὴν — richtig, wie auch das bei R
folg. αὐτὰ anzeigt. ⁴ R: τελείν. ⁵ I. ἐγὼ γὰρ. ⁶ A. und P. gehört offenb.
zu dem vorhergeh. γάμοις. ⁷ τοῦ συνάπτειν. ⁸ M: κατ' αὐτῶν νόμον ἐτρα-
πέσασθαι. ⁹ So auch B. M: Αἶγας. ¹⁰ Geschrieben τὴν Κατισσόν. ¹¹ B: κά-
κεθεν. ¹² M: ἑλθόν. ¹³ Auch in R' ohne Genitiv-Endung. ¹⁴ M: περι-
κατάλητος. ¹⁵ R unverständlich: στρατοπέδων. ¹⁶ Vielleicht ist st. αὐτῶν.
δυσφημιᾶ (anamesiton) und ὕμνῳ zu lesen. Var. αὐτοκαταμῆ. ¹⁷ M: ἐκεί-
πασα. ¹⁸ I. αὐτοκαταμῆ. ¹⁹ Vgl. hierzu den bei R urspr. nicht vorhandenen,
aus dem Griechischen aufgenommenen Abschnitt in R' 23'. ²⁰ R: Partic.
[pro verbo fin.] ²¹ B: ὁρήματα — doch mit kürzerem Text. ²² Viell. jedoch
η und η verwechselt [Μαλαχοῦ]. L: Μαναζαχοῦ. ²³ B: Βέρβριαν.

Δαρείους. ³² Καίτιθεν¹ παραλαβὼν πλείονας ὁδηγοὺς ἠθέλησα εἰσελθεῖν εἰς
 τὰ ὅπσιω μέρη τῆς ἐρήμου τῶν Μιδων² κατὰ τὴν ὁμαίαν τοῦ πόλου.
 οἱ δὲ ἐντόπιον³ ἔλεγον ἐν ἐκείναις τοῖς τόποις εἶναι ἀνθρώπους ἀγρίους
 καὶ πονηρὰ θηρία. ³³ Οἱ δὲ ἠθέλον ἐπὶ πλείον τοὺς τόπους καὶ
 τοὺς ἀνθρώπους θεάσασθαι, ἐκέλευσα μετὰ πολλοῦ στρατεύματος ἀπὸ
 τῶν τόπων καὶ τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν ἀποχωρεῖν⁴ καὶ πορεύεσθαι
 τοὺς τόπους θεάσασθαι. Εἰτα δὲ ἦλθον εἰς τόπον, οὗ⁵ ἦν ὁδὸς καὶ
 φάραξ βαθυτάτη,⁶ δι' ἧς ὠδεύσαμεν. θεωροῦντες ἐρήμους τόπους καὶ
 θηρίων⁷ ἄλλα καὶ ἄλλα γένη. Καὶ ἐλθόντες εἰς τινα τόπον περὶ τὴν
 ἐνάτην ὥραν εὗρομεν ὕλην δένδρων καλουμένων⁸ καναφνήτων⁹ ἐχόντων¹⁰
 καρπὸν παρεμφερῆ μύλων. ³⁴ Ἦσαν δὲ ἐν ἐκείνῃ τῇ ὕλῃ ἄνθρωποι κατὰφυγοί¹¹
 καλούμενοι, καὶ εἶχον μέγεθος ἀνὰ πῆχεις εἰκοσι τέσσαρας, καὶ μακρο-
 τράχηλοι ἦσαν καὶ αἱ γαῖαι καὶ οἱ δάκτυλοι¹² πρὸς παρεμφερείς, οὔτινες
 ἐπεισῆλθον¹³ πρὸς ἡμᾶς. ἐγὼ δὲ λίαν ἐλυπήθην ἰδὼν τοιαῦτα ζῶα. Καὶ
 ἐκέλευσα συλληφθῆναι ἐξ αὐτῶν, δρυμνάντων δὲ ἡμῶν ἐπ' αὐτοὺς μετὰ
 κραυγῆς καὶ φωνῇ σαλπείγων, ἰδόντες ἡμᾶς εἰς φυγὴν ἐτρέπησαν. ἐφρονέ-
 σμεν δὲ ἐξ αὐτῶν τετρακοσίους¹⁴ τριάκοντα δύο, αὐτοὶ δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων
 στρατιωτῶν ἑκατὸν ἑξήκοντα τέσσαρας.¹⁵ Καὶ διεμείναμεν ἐσθιοντες τοὺς
 καρποὺς τῶν δένδρων, καθὼς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἤσαν, αὐτοὺς τροφὴν
 μόνην εἶχον. ³⁵ Ἐκείθεν οὖν ἀναχωρήσαντες ἦλθον εἰς χλοηφόρον¹⁶
 τινα χώραν, οὗ ἦσαν ἄνθρωποι ἀγριοὶ παρεμφερεῖς ἵγασι, τῷ μεγέθει
 οἱ πρόγονοι, τὰ στήθη στοργύλοι, δασεῖς, πυρροί, καὶ εἶχον ὄψεις ὡς
 λέοντες. καὶ ἄλλοι λεγόμενοι Ὀξόλοι¹⁷ τρίχας εἶχον [ἀνὰ] πῆχεις τέσσαρας,
 τὸ δὲ πλάτος ὡς λόγχης.¹⁸ Ἦλθον δὲ πρὸς ἡμᾶς δρυμνάνοις γιγῶσι
 [περιεζωσμένοι]¹⁹, ἰσχυροὶ λίαν, ἐτοιμώτατοι πολεμῆσαι ἀνευ λογχῶν καὶ
 βελῶν.²⁰ ἐκ τῆς ἡμετέρας στρατιᾶς ἀνέλκον πολλοὺς, καὶ εἶλκον καὶ παῖδας
 πολλῶν²¹ ἀπολλομένων ἐξ ἡμῶν, ἐκέλευσα πυρὰν ποιεῖν²² καὶ τὴν πυρὰν
 μάχεσθαι πρὸς αὐτοὺς, καὶ οὕτως ἀνεχώρησαν οἱ ἄνδρες,²³ στρατιωτῶν δὲ
 ἀπώλοντο²⁴ ἐξ ἡμῶν ὀκτώκα μυριάδες²⁵, καὶ ἐκέλευσα πυρὸς παραθεῖναι²⁶
 καὶ τὰ περιλειφθέντα ὅσα αὐτῶν εἰς τὰς πατρίδας²⁷ ἄγεσθαι, ἐκείνοι δὲ
 ἀφανεῖς ἐγένοντο. Ἡμεῖς δὲ τῇ ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ²⁸ εἰσῆλθον εἰς τὰ
 στήλαια αὐτῶν καὶ εὗρομεν θηρία προσδεδεμένα ταῖς θύραις αὐτῶν μεγάλα
 ὡς κύνας, οἱ παρ' ἡμῖν καλοῦνται δάνδακες²⁹, τὸ μήκος [ἀνὰ] πῆχεις

* ἰγῶν οὐκ ἦσαν μέλλεν τοὺς τόπους ἐκείνους καὶ τοὺς ἀνθρώπους θεάσασθαι B

καὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς ἀγκῶνας πρὸς παρεμφερείς B

ζώματα περιεζωσμένοι B (Βουρν), σώματα π. (Αἰῶνα) - περιεζωσμένοι δρυμνάνοι λεόντων L

πλείους ἀναθήναι B - ἡ L ἰσχυρὸν λίαν, ἀνευ λογχῶν καὶ βελῶν δὲ ἐξ ἡμῶν στρατιῶν
 ἑκατὸν ὀκτώδεκα.

* ὡς λεόντιες L

¹ Wohl: *ὑπόμνη* st. *ὑπόμνη*. — Der weitere Inhalt des Briefes bei C in gewöhnliche Erzählung umgesetzt. ² Fehlt bei B.C. ³ w: οἱ τῶν τόπων ἐκείνων ἄνθρωποι. ⁴ I. *ἡμῶν* st. *αὐτῶν*. ⁵ I. *α.ρ.* ⁶ Doch wohl *ἰσχυρὸν λίαν* oder *ἰσχυρὸν λίαν*. ⁷ Genau: *θηρία*. ⁸ So setze ich mit L. *Α.:* *ἡ καλεῖται καναφνήτων ἢ εἶχε καρπὸν*. ⁹ C: ἀναφνήτων. B: ἀναφνήτων. L: ἀναφνήτων. ¹⁰ I. *αὐτοὶ*. ¹¹ M: τοὺς πόδας. L: ἀγκῶνας. ¹² w: ἦλθον συνηθροισθῶν. ¹³ M: τριακοσίους. ¹⁴ M: πέντε C: τρεῖς. ¹⁵ B: χλοηφόρον. L: χλοηφόρον. ¹⁶ Var. Ὀξόλοι, Ὀξόλοι. B: Ὀξόλοι. ¹⁷ Dagegen B: τρίχας μὴ ἔχοντες, τὸ μήκος ἔχοντες πῆχεις τέσσαρας, τὸ δὲ πλάτος ὡς λόγχης. ¹⁸ Aus L. ¹⁹ B *λίαν* fort: *ἀλλὰ τοῖς μόνον ἐκείνων καὶ*. ²⁰ B: τῶν δὲ στρατιωτῶν. ²¹ B: ἀνάψαι. ²² B: οἱ ἀνιμώτατοι α. ²³ So nach Var. *ἡμῶν* st. *αὐτῶν* — und B. ²⁴ B: *αὐτῶν*, ohne das unpassende *μυριάδες*. ²⁵ B: πλείους ἀναθεῖναι. ²⁶ Von *Α* als Eigennamen gefasst: εἰς Σπετριάδα. ²⁷ w: ἐν τῇ αὐρίον. ²⁸ Geschrieben: δάντακες. B: δάνδακες.

καταμένον Ἀνάγκη B
 καρπὸν ἐκείνων... B

τέσσαρες, τριόφθαλμα, ποικίλα¹. Είδομεν δὲ καὶ φύλλας, ὡς παρ' ἡμῖν γελωναῖ² εἰσι, γέρας γεωδές³ καὶ ταραγώδες⁴. Ἐκείθεν δὲ αναχωρήσαντες ἤλθομεν εἰς τόπον τινά, ὅθεν ἐξέβρινε πηγὴν περιστεύουσαν⁵ καὶ γλυκύ-
τοσσα, καὶ ἐκεῖ ἐκέλευσα παρεμβολῇν συνίστασθαι καὶ τάφρον καὶ γάρακα⁶
περιτεθῆναι, ἵνα ἀναπαυθῇ καὶ στηριχθῇ ὅληγον τὰ στρατόπεδα, ἀναμνη-
σκόμενος τῶν ὁμοφάγων ἀνθρώπων.⁷ Εἶτα ἐφάνη ἡμῖν περὶ τὴν ἐνάτην
ῥῥαν ἡ τὴν δεκάτην ἀνὴρ βασις ὡς περ αἰετῶν⁸ καὶ ἐγὼ πάλιν ἀνεπήδησα καὶ
ἐταράχην ἰδὼν τοιαῦτα ἴσα καὶ εἶπον συλλεθῆναι τὸν ἄνθρωπον. ὁ δὲ
ῥασαῖος⁹ καὶ ἀναιδῶς ὤλεται¹⁰ πρὸς ἡμᾶς. Καὶ ἐκέλευσα ἐκδοθῆναι
γυναῖκα καὶ ἔρχεσθαι πρὸς αὐτόν, εἰ πως εἰς ἐπιθυμίαν ἔρωτα παραδοθεῖη.
ὁ δὲ λαβὼν τὸν ἄνθρωπον¹¹ καὶ μακρὰν ἀπελθὼν καταμόνας καθίστηεν,
καὶ πάντων ἡμῶν δραμόντων (ἀπελθόντων) καταλαβεῖν ἐμπρόσθε καρχαίον¹²
τῇ βασιτίᾳ γλώττῃ αὐτοῦ. Καὶ ἀκούσαντες τοῦτο οἱ λοιποὶ ἑταῖοι¹³
ἐξῆλθον ἐφ' ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἔλους μυριάδες ἀναριθμηταί¹⁴, ἡμεῖς δὲ ἡμεῖθα
μυριάδες τέσσαρες, καὶ ἐκέλευσα καυθῆναι τὸ ἔλος, οἱ δὲ θεασάμενοι τὸ
πῦρ εἰς φυγὴν ἐτόρπησαν, καὶ ἡμεῖς διώξαντες αὐτοὺς ἐδήσαμεν ἐξ αὐτῶν
μυριάδας¹⁵ τέσσαράκοντα¹⁶ καὶ οὗτοι τῆς τροφῆς ἀπεχόμενοι¹⁷ διεφθάρ-
ησαν, καὶ εἶγον λαγισμούς οὐκ ἀνθρωπίνους¹⁸ ἀλλὰ εἰκὴ ὡς οἱ κύνες
ἐλάτουν.¹⁹ Ἐκείθεν δὲ αναχωρήσαντες ἤλθομεν εἰς ποταμόν τινα ὡς εἰς
γεμιάδουον, ἐκέλευσα οὖν παρεμβολῇν συνίστασθαι καὶ καθοπισθῆναι κατὰ
τὴν συνήθειαν τὰ στρατεύματα καὶ οὕτω τροφῆς γεύεσθαι αὐτῶν. Ἦσαν
δὲ ἐν τῷ ποταμῷ δένδρα θαυμάσια, ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι καὶ τὰ
δένδρα ῥύζανον μέχρις ὥρας ἑκτῆς, ἀπὸ δὲ τῆς ἑκτῆς ὥρας τῆς ἡμέρας
κάτω ἐξέλειπον, ὥστε οὐκ μὲν φαίνεσθαι αὐτῶν, δάκρυα δὲ εἶγον ὡς περ
Περσικὴν στακτικὴν,²⁰ ὁσμήν δὲ πάντο ἡδυστάτην καὶ χρησίμην.²¹ Καὶ
ἐκέλευσα ἐκκόπτεσθαι τὰ δένδρα καὶ σπόγγους συλλέγεσθαι τὰ δάκρυα,
αἰφνιδίως δὲ ἐκ τῶν παίδων ἡμῶν [τινες] ἐμαστιγοῦντο ὑπὸ ἀόρατον δαι-
μόνων,²² τῶν μαστιγοῦντων τὸν φόρον ἠκούσαμεν καὶ τὰς πληγὰς ἔρχο-
μένας ἐπὶ τῶν νότων ἐβλέπομεν, οἱ δὲ μαστιγοῦντες οὐκ ἐφαίνοντο. φωνὴ
δὲ τις ἤρχετο²³ λέγουσα· "Μὴ συλλέγειν, μὴ ἐκκόπτειν, εἰ δὲ μὴ, αὐτοὺς
οὕτως²⁴ θανάτῳ, καὶ λοιπὸν διαφθαρέσεται ἡ στρατιά,²⁵ " Ἐκέλευσα οὖν
μῆτε ἐκκόπτειν μῆτε συλλέγειν. Ἦσαν δὲ ἐν τῷ ποταμῷ λίθοι μέλανες,
οἷοι οὖν²⁶ ἡξοντο τῶν λίθων τούτων, τὴν ἴσην χροίαν τοῖς λίθοις ἐλάμ-
βανον εἰς τὰ σώματα. Ἦσαν δὲ καὶ δράκοντες πολλοὶ ἐν τῷ ὅδατι καὶ
πολλὰ γένη ἰχθύων, οἵτινες κυρὶ οὐχ ἡφάνοντο, ἀλλὰ ψυχρῷ ὕδατι πηγαῖον.
Καὶ εἰς τῶν στρατιωτῶν ἐκπλύνας [ἰχθύων] ψυχρῷ ὕδατι καὶ θεῖς εἰς
ἄγας ἀφῆκα, καὶ ἔπειτα εὐρεν ἡφύμενον τὸν ἰχθύν ἐν τῷ ἄγγει, καὶ
μετὰ γρόνον τινά περάσας τοῦτο εἶδε καὶ ἄλλοις. Ἦσαν δὲ ἐν τῷ

¹ 'maculis distinctas'. B: παχόμενοι. ² B: βάτραχοι. ³ l. Sing. ⁴ B: πλουσιώταται καὶ κρατίστην. ⁵ B: σκοτοτόφρους. ⁶ B: Καὶ ἤλθομεν ἕως τῶν Μηλοφάγων. ⁷ B: γεῖρας. ⁸ Nach Var. μωστέρ. ⁹ B: ἡμᾶς κατόπισθεν.
¹⁰ sc. τὴν γυναῖκα. ¹¹ Vgl. ἡμῶνδε καρχαίος. B: ἐταράχην. ¹² B: πρόσθε. L: ἀντίθε. ¹³ B: ἀνδρες ὡς αἰετῶν. ¹⁴ B: ἀνδρες τραυματίαι. L: τρεῖς ἑταῖοι.
¹⁵ B: ἀποκράτσαντες. ¹⁶ Ahnlich L. ¹⁷ M: συχῆς στακτῆν. L: Περσικὴν στακτῆν. ¹⁸ L: χρηστέην. ¹⁹ Ein ähnlicher Aberglaube in der von mir aus dem Syrischen übersetzten 'Geschichte des Dominus Mari, eines Apostels des Orients' (Leipzig 1893), cp. 15. ²⁰ 'kam'. ²¹ sc. ὁ συλλέγων. ²² M: ἐάν δὲ μὴ παύσῃ, γενήσεται ἄσποντος τὸ στρατόπεδον. So auch L. ²³ R: γὰρ.

4 B: πλουσιώταται κρατίστην καὶ ἐκέλευσα ταρμενολὴν γονέσθαι καὶ τάφρον γονέσθαι καὶ σκατοτόφρους κερτεθῆναι, ἵνα ἐβλαβῶς τὰ στρατιώτεια διακοῖν. καὶ ἤλθομεν ὡς τῷ Μηλοφάγῳ, εἰς τὰ εἶδη ἡμῶν.
L: πλουσιώταται καὶ ἐκέλευσα ὡς σῆναι τὸ ὄρεμα, ἐκείνην δὲ ὡς μῆνας δύο ἐκείθεν δὲ ἀπέραντες ἤλθομεν ὡς τῷ Μηλοφάγῳ εἰς εἶδη ἡμῶν ὡς ἀνδρα.....

B: οὐ γὰρ ἐλάλου ἐλλ' ὡς κύνας ὕλάτου = Bc.

= L B: καθοπισθῆναι τὰ συνήθη στρατεύματα

C B: ὡς περ συχῆς στακτῆς - L: ὡς περσικὴν στακτῆν - Bc: ὡς περ συχῆς στακτῆς.

CL B: γονήσεται ἀσποντος τὸ στρατιώτεια - syn: ὡς δύο μῆνας - hust: μηνιαίον - Bc: ἀσποντος ὡς τὸ πλήθος τοῦ στρατιώτεια γονήσεται - hust: μῆνας.

ποταμῷ ὄνεια παρεμπερῇ τοῖς ὀρνέοις τοῖς παρ' ἡμῖν. εἰ τις οὖν αὐτῶν ἐβήγγαναι, πῦρ ἐξέραιεν ἐξ αὐτῶν. καὶ ἐκείλευσα ὑπὲρ αὐτῶν αὐτῶν. ^{37.} Τῇ δὲ ἐπιούσῃ ὠδεύσαμεν καὶ ἐπανήθημεν. ἔλαγον δὲ οἱ ὀδῆγοι: "Βασιλεῦ, οὐκ οἶδμεν, ποῦ ὑπάγομεν; ὑποστρέφωμεν, ὥστε μὴ εἰς ^{38.} γέρας καὶ τόπους πέσωμεν." Ἀλλ' οὐκ ἠβουλόμην. Ὑπήντων δὲ ἡμῖν θηρία πεντάποδα πολλά καὶ κακά, πεντόφθαλμα καὶ ἄλλα ἐξοφθαλμα καὶ ἐξάποδα. τὸ μῆκος ἦσαν ὡς πέντε τριακονταί, καὶ ἐφύλλοντο ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἄλλα πολλά γένη, τὰ μὲν ἀνεχώρουν φεύγοντα, τὰ δὲ ἡμῖν ἐπὶ βόλλον. Ἦλθομεν δὲ εἰς τόπον τινὰ ἀμυδρῷ, ὅθεν ἐξήλθον θηρία τεσσαράκοντα καὶ δύο θ καὶ ὀφθαλμοὺς εἶχον ἕξ, δυσὶ δὲ μόνους ἔβλεπον, τοῖς δὲ ἄλλοις οὐκ ἔβλεπον. Ἰ Κακείθεν ἀναχωρήσαντες ἦλθομεν εἰς τόπον τινὰ, ἐνθα ἦσαν ἀνθρώποι ἀκέφαλοι. ^{39.} κεφαλὴν οὐκ εἶχον ἑκός, ἀλλ' ἐν τῷ στῆθει εἶχον τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὸ στόμα, καὶ ἐλάλουν ἀνθρωπίνως τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ. βασεῖ, δερματοφόροι, ἐχθυροράτοι. θαλασσίους⁹ συνέλεγον ἀπὸ τῆς παρακειμένης θαλάσσης, καὶ ἐκ τῆς γῆς καρπὸν¹⁰ δὲ παρ' ἡμῖν ἔσθιν, ἔχοντα λίτρας ἑκοσι πέντε, συνέλεξαν καὶ ἔθωκαν ἡμῖν. Φώκαι δὲ πλείους καὶ μεγάλας εἶδομεν ἑρπούσας ἐπὶ τῆς γῆς. Ἐβόων καὶ χαρκίνοις μετάλας ὡς τὰς ναῦς.¹¹ Πολλάκις δὲ παρεκάλουν με οἱ φίλοι ὑποστρέψαι, ἐγὼ δὲ οὐκ ἠβουλήθη, ἤθελον γὰρ ἰδεῖν τὸ τέλος τῆς γῆς. Ἰ Εκείθεν οὖν ἀναχωρήσαντες κατὰ ἔρημον ὁδὸν ὠδεύσαμεν¹² ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ οὐκέτι εἶδομεν τι, οὔτε πετεινὸν οὔτε θηρίον, εἰ μὴ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν. Τὸν δὲ ἦλκον οὐκέτι ἐθεωροῦμεν, ἀλλὰ μαῦρον¹³ ἐπὶ ἡμέρας δέκα. Ἐλθόντες ^{LC+} δὲ εἰς τόπον τινὰ παραβαλάσσιον καὶ τὰς σκηνὰς καὶ τὴν πᾶσαν παρεμβολὴν καταθέντες¹⁴ εἰσῆλθομεν εἰς πλοῖα. καὶ ἐπλεύσαμεν εἰς νησὶν τινὰ τῆς θαλάσσης οὐ μακρὰν ὕσαν ἀπὸ τῆς γῆς, ἀφ' ἧς ἤκουσμεν καλιὰς ἀνθρώπων. Ἑλληνικάς, τοὺς δὲ καλοῦντας οὐκ εἶδομεν. Στρατιῶται δὲ παραβουλεύσασθαι¹⁵ ἐκολύμβησαν¹⁶ ἐκ τοῦ πλοίου εἰς τὴν νῆσον, καὶ χαρκίνοις¹⁷ ἐτελθὼν εἰκνυσαν εἰς τὸ δώμα στρατιώτας πενήτηκοντα καὶ τέσσαρας¹⁸, καὶ ἀνεχώρησαν ἀπὸ τῶν τόπων φοβηθέντες. Ἦλθομεν δὲ εἰς τόπους ἐν δυσὶν ἡμέραις, ὅπου ὁ ἦλιος οὐ λάμπει, καὶ θέλοντός μου ἱστορεῖσθαι¹⁹ καὶ ἐπιχειρήσαντος ἰδεῖν διὰ τῶν δοῦλων, ὅπου ἡ τῶν μακάρων χώρα²⁰ ἦν, Καλλισθένης ὁ φίλος μου συνεβούλευσέ μοι εἰσελθεῖν σὺν φίλοις τεσσαράκοντα καὶ παισὶν ἑκατὸν καὶ στρατιώταις χίλοις διακοσίους. ἔξω δὲ μετὰ²¹ τὴν ὁδὸν ἐπενοήσαμεν ὄνον θήλειαν ἔχουσαν πωλάρουν²², ἧς

1 CL: B: φαίεν ἐξ αὐτῶν. 2 C: ὑπάγομεν. 3 Ergänze 'h. 4 χαλκωτέροις. 5 C: δέκα. 6 CL: ὅθεν ἐξήλθον θηρία ὅμοια ἀνθρώποις ἔχοντα ἀνὰ πέντες εἰκοσι. Hiernach scheint bei A etwas ausgefallen zu sein. 7 Hier folgt bei CL: οὐκ ἔσαν δὲ μάγισα, ἀλλὰ ἦσαν. Καὶ ἄλλα δὲ πολλὰ κατέβησαν τοῖς τόποις οἱ στρατιῶται. 8 So auch L. C: κυνοκέφαλοι. Von den letzteren ist in A B erst später die Rede, wo umgekehrt C die ἀκέφαλοι einführt [M III 28]. 9 sc. ἰχθύες. Von A ist Thal. zum Vorhergehenden gezogen. 10 BL: ὄνα. 11 Sonst nirgends. 12 A: ἐδεύσαμεν [pro verbo fin.]. 13 C: μαῦρον τὸν ἀέρα. 14 C: νελεύσας παγγῆναι. 15 St. 'h dws fmuwqh' erwartet man 'h dws fmuwqh, wie in sta'. 16 Nach der beachtenswerten Var. 'h lmuw wdwqh. C: καλύμψον διήλθον. Die Recepta lmu wdwqh ist — namentlich auch wegen ihrer Stellung — schwerlich haltbar. 17 C: λυβή καρκίνοι. 18 Die Zahl fehlt sonst. 19 Von A = διηγήσασθαι gefasst. 20 οἱ τόποι. 21 So auch B. 22 B: ὄνον θήλειας . . . ἐχούσας πωλάρια.

B: οἱ τις οὖν ἱστορεῖ (sic) πῶς αὐτῶν πῦρ ἐξέραιεν ἐξ αὐτῶν. — L: ἐβήγγανον (sic) — αὐτοὺς C: ἐβήγγανον — B: ἐβήγγανον, κατοχυρωθεὶς τῇσι —

ἡρεῖα πολλὰ ἐξάποδα καὶ πεντόφθαλμα, τὸ μῆκος ἔχοντα, πέντε δέκα B — καὶ — καὶ πεντόφθαλμα, π. μ. ε. δ. δ. L

ἡρεῖα φαρσύνεται πεντόφθαλμα καὶ μύγλα, ἐξοφθαλμα, πολυφθαλμα, δ. π. τὸ μ. B
x BLC: καὶ ἂ μὲν ἀνεχώρουν φεύγοντα, 2 δὲ καὶ — — — — — αλλ.

DL: θαλασσίους ἰχθύας ἀγρεύοντες ἐκόμιζον ἡμῖν ἐκ τῆς παρακειμένης αὐτῆς θαλάσσης. ἄλλοι δὲ ἐκ τῆς γῆς ὕδνα ἔχοντες ἐνὰ λίτρῃς ἑκαστοὶ τὸν τεταρτον,

*μελαινόν B.

Γούτι οὖν ὅστις ἡ καλουμένη μακάριος γῶς. καὶ ἐλθόντός μου ἱστορεῖσθαι καὶ ἰδεῖν τὸ πῶς ἐκείνους, ἐπὶ χεῖρα λαβὼν τοὺς ἰδίους μου δούλους καὶ οἰκιστοὺς παρ' αὐτοῦς. Καλλισθένης — — — — — BL.

ἀντιστοιχοῦν, ἀνθρώποι, ἐπὶ τῇ διδιδόμενῃ τοῖς ὅμοις καὶ μὴ ὁμοίους τοῖς αὐτοῖς παροῦσιν
καὶ τοῖς σὺν τοῖς βλ

ὅμοις δὲ ἐξ ἡλικιᾶς καὶ κρατῶν τοὺς ὁμοῦς τῶν ὄντων ἑαυτοῦσαν βλάπτοντας
πάλιν τῶν ὁμοῦν τὰς ἵππους ἐμπεριέχον βλάπτοντας πάλιν βλ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀπόφασιν
δι' ἡμετέρας καὶ ἐξ ἡλικιᾶς πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ

* καὶ τῶν ἡμετέρας καὶ ἐξ ἡλικιᾶς πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
ἐβλάπτοντας ἡμετέρας καὶ ἐξ ἡλικιᾶς πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
καρτέρους. τότε οὖν καὶ ὁμοῦς τῶν ὁμοῦν πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
ἐβλάπτοντας. τότε οὖν καὶ ὁμοῦς τῶν ὁμοῦν πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
τοῦ γένους οὗτοῦ ἐβλάπτοντας τῶν μετῶν πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ

* καὶ τῶν ἡμετέρας καὶ ἐξ ἡλικιᾶς πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
μηδὲ ἡμῶν συνταγμάτων συμμάχους οὐτοῦ τῶν καμνόντων ἐν τοσούτοις πόλεμοις, κακῶς καὶ
ἡμῶν τῶν πολλῶν μάχαις καὶ τοῖς ἐκλήψεσι (13). πρὸς τοὺς δὲ ἐπὶ τοῖς ὁμοῖς ὁμοῦν, τὰ
τῶν ὁμοῦν ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν
δὲ τὰς ἡμῶν ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν
ἀδελφούς ἀδελφούς, οἱ δὲ οὐκ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν

κα Α: ὁμοῖς ὁμοῖς. οἱ δὲ διαστρέφονται μετὰ μόνον, πορεύονται πρὸς τὴν βασιλείαν. τοῦτο...
βλ Β: ὁμοῖς ὁμοῖς (εἰς βλ) καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν
(εἰς βλ) μετὰ μόνον πορεύονται πρὸς τὴν βασιλείαν καὶ πορεύονται πρὸς τὴν βασιλείαν...

ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν
ἐπὶ τοσούτοις δεκαπέντε ἔρρεα δύο ἀπὸ τῶν ὁμοῦν ὅμοις ἀνθρώπων
καὶ μετὰ τῶν παρ' ἡμῶν ὁμοῦν καὶ Ἑλληνικῇ διαλέκτῳ ἐξ ὁμοῦν κρα-
τίζοντες. 112 τὴν γῶραν πατεῖς τῶν τῶν θεῶν οὐρανῶν ἰδόντες 1 ἀνάστρεψε,
δέλαιοι. τῶν γὰρ μακάρων ζωὴν ὁμοῦν πατεῖς οὐ δύνασαι. τί εἰς τὸν
οὐρανὸν ἐβλάπτοντας βιάσαι, ὃν οὐκ ἐστὶ σοὶ δυνατόν. 12 Καὶ τῶν ὁμοῦν καὶ
φοῖν κατὰ τὴν ἐν τῷ βλ καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν ἀναγκαίως, ἔχοντες τῶν
θεῶν φωνῆς τῆς ὑπὸ τῶν δύο ὁμοῦν λαληθείσης. Τὸ δὲ ἕτερον ὁμοῦν
ἐβλάπτοντας Ἑλληνικῇ φωνῇ καὶ εἶπεν. 13 Ἐκκαλεῖ σε ἡ ἀνατολή, καὶ Πάρον
τὸν τῶν Ἰνδῶν βασιλεὺς νικήσει. 14 Καὶ ταῦτα εἶπεν ἀντί τῶν ὁμοῦν.
Καὶ ὑποστρέψαντες τότε λαβόντες ὁμοῦν τὸν ὁμοῦν τὸν κατὰ τὴν
ἀποφασιν οὕτως ἐβλάπτοντας 15 δι' ἡμετέρας εἰκοσι δύο. 16 καὶ πύλας ποιήσας ἐπι-
μελῶς ἀνεφράξα τὸς τοῦπος καὶ ἐγραφα ἐπὶ πέτρας, ὅσα εἶδοντες. καὶ
ἦλθον ἀναβάς τότε μόνος θεῶν τοῖς ἐγγυρῶσι θεοῖς. 18 β

* ἡμετέρας καὶ ἐξ ἡλικιᾶς πρὸς τὴν τῶν πάλιν ἀντιφρονῶν καὶ τῶν μετῶν βλ
[BIBAION Γ'] 9 ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν καὶ ἐβλάπτοντας τῶν ὁμοῦν
γῶρα...

Μετὰ ταῦτα ἀναλαβὼν τὴν δύναμιν Ἀλέξανδρος εὐθείᾳ ἐπορεύετο εἰς αἰ.
τοὺς Ἰνδοὺς μαθὼν Πάρον ἐργεσθαι συναπαγίσσοντα Δαρείον. 19 ὁμοῦν καὶ
μαθὼν Ἀλέξανδρος ἐλέσας καὶ ἄλλους θηρίους ἀγρίους χρόμενον Πάρον
εἰς πόλεμον τὰς ἐν τοῖς Πέρσῃσι πεποιημένας χαλκᾶς εἰκόνας ἐκέλευσε
προσφέρεισθαι εἰς ἀμάξας καὶ ἀγεσθαι ὅπως αὐτοῦ. 10 καὶ οὕτως ἐπορεύ-
ετο διὰ πολλῆς ἐρήμου ὁδοῦ καὶ διὰ ἀνθρώπων τόπων καὶ διὰ φαραγγῶν
καὶ διὰ πεδίων ἔκαμνε μετὰ πάντων τῶν στρατευμάτων, ὥστε τοὺς ἐξάρ-
χους 11 λέγειν αὐτῷ. 12 Ἀρκέτον εἴχομεν 12 μέχρι τῶν Περσῶν ποιήσασθαι
τὸν πόλεμον καὶ ὑποτάξαι τὸν Δαρείον τὸν ἀπαιτοῦντα φόρους τοὺς
Ἑλλήνας. τί ἔστι κάμνοντες πορευόμενοι εἰς τοὺς Ἰνδοὺς εἰς ἀβάτους καὶ
θηρώδεις τόπους μὴ προσήκοντας τῇ Ἑλλάδι; ἂν δὲ Ἀλέξανδρος τῇ
ὁδοῦ 13 πολέμους ἀνδρείους ταγγάνη καὶ θέλῃ ὑποτάσσειν τὰ
βάρβαρα ἔθνη, τί ἡμεῖς ἀκολουθοῦμεν αὐτῷ; πορευέσθω μόνος καὶ πολε-
μαίτω. ταῦτα ὁμοῦν ἐστίν, ὅτι ἐν σκληρῇ καὶ ἐρήμῳ γῶρᾳ θηρώδεις οὐκ
ἐποῦντες τοὺς πολλοὺς ἡμᾶς μὴ συναπαγίσθω συμμάχους αὐτοῦ τοὺς
καμνόντας καὶ τεταλαιπωρημένους ἐν τοσούτοις πόλεμοις. 14

Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς εἰς ἐνὰ τόπον ἤθροισεν πάντας καὶ αἰ.
κατέστησε τὸ Περσικὸν στρατὸν ὁμοῦν καὶ τὸ Μακεδονικὸν σὺν τοῖς
ἄλλοις Ἑλλήνι. 15 Ἄνδρες συνταγίσαι καὶ συναμαχοῦ Μακεδόνας
καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, οὗτοι οἱ Πέρσαι πολέμοι ἔσαν ἐμοῦ καὶ ὁμοῦν. 16
ἐκλεξασάτε με μόνον πορεύεσθαι εἰς τοὺς πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους.
ἔχουσα γὰρ τινὲν λεγόντων. ἂν θέλῃ τοῖς βαρβάρους πολεμεῖν, αὐτὸς ὁ
Ἀλέξανδρος μόνος πορευέσθω, ἡμεῖς μὴ συναπαγίσθω. 17 Τοῦτο μόνον

1 So mit B. Α: instrument. σχοίνους. 2 B: πολεῖν γ. Λ: τί γ. 3 B:
τὴν θεοῦ μόνον. 4 Man erwart. ἰδόν. 5 B: μ. συνάπτειν οὐ δύνασαι. 6 So
auch C. B: ἐκκλίνοντες τὰ δόξα. 7 Α: ἐκκλίνοντες [pro verb. fin.]. 8 B ab-
weichend: ἔγω δὲ ἐκλεξασάμενος καὶ κρατῶν τοὺς ὁμοῦν τῶν ὄντων ἐμπεριέχον
βλάπτοντας πάλιν κατὰ τὴν ἀποφασιν. 9 Bei A und V beginnt hier das III. Buch.
10 Vgl. οἱς. 11 w: τοὺς μεγάλους τῶν ἡγεμόνων. 12 Α: ἀρκέτω; ἔχομεν.
13 M: μεγαλοπορεύω. 14 A ausgedehnter.

p. 268.
11
μακάρων ὁμοῦν
ἀντιφρονῶν βλ
σύντομος βλ

1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10

1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10

1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10

1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10

1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10
1. Αποφ. γ. 1. 10

τήριδες, ^{μικρὸν} παράλοιοι καὶ λέοντες καὶ ἐλέφαντες γαυρούμενοι τῇ ἑαυτῶν γενναί-
 ὄντι διὰ τὴν ποικίλαν τῶν σωματίων ῥαδίως ὑπὸ ἀνθρωπίνης φρονήσεως
 κωνηροῦνται, οὕτω καὶ οἱ βασιλεῖς τῶν βαρβάρων γαυρούμενοι τῷ πλήθει
 τῆς στρατιᾶς ῥαδίως ὑπὸ τῆς φρονήσεως τῶν Ἑλλήνων χειροῦνται."

Οὕτως ἀποφηνάμενος Ἀλέξανδρος καὶ παροξύνας πρὸς τὸ θράσος τὴν
 στρατιὰν ἀντιγράφει Πῶρῳ ἐπιστολὴν περιέχουσαν τοιαῦτα. "Βασιλεὺς
 Ἀλέξανδρος! Μακεδῶν βασιλεῖ τῶν Ἰνδῶν Πῶρῳ χαίρειν. Νῦν ἴσθι, ὅτι
 καὶ προθυμότερος ἐποίησα ἡμᾶς εἰς μάχην σὺν σοὶ ἀνταρτῆσαι λέγων
 τὴν Ἑλλάδα μὴδὲν ἔχειν ἄξιον βασιλικῆς θεωρίας, ἀλλ' ὅμᾳς τοὺς Ἰνδοὺς
 πάντα τὰ ἀγαθὰ κεκτήσθαι, καὶ χώρας καὶ πόλεις. Οὐδὰς δέ, ὅτι πᾶς
 ἄνθρωπος τὸ κρείττον ἐπιθυμεῖ λαβεῖν καὶ οὐ τὸ ἐλαττον ἔχειν. ἐπεὶ οὖν
 οἱ Ἕλληνες ταῦτα οὐκ ἔχουσιν, οἱ δὲ βάρβαροι κέκτησθαι, ἡμεῖς οὖν οἱ
 Ἕλληνες ἐπιθυμοῦντες² τῶν κρείττονων θέλομεν καὶ ταῦτα παρ' ὁμῶν
 κτήσασθαι. Ἐγγραφὰς δὲ ἔμοι καὶ περὶ σεαυτοῦ, ὅτι θεῶν³ καὶ ἀνθρώπων
 βασιλεὺς εἶ. ἔτι καὶ μετ' ἑσένα τῶν θεῶν δύνασθαι λέγεις.⁴ Ἐγὼ δὲ ὡς
 πρὸς ἀνθρώπων κομπηθροῦ⁵ καὶ βάρβαρον συνάπτω τὸν πόλεμον καὶ οὐχ
 ὡς πρὸς θεοῦ⁶. Θεοῦ γὰρ μίαν πανοπίαν οὐ δύναται ὑπενεργεῖν πᾶσα
 ἡ οἰκουμένη, ἢ βροντῆς ἔχον ἢ ἀστραπῶν φωτισμὸν ἢ κεραυνῶν κρότον.⁷
 Ὡς οὖν σὲ οὐ θαμβοῦσι τὰ ὑπ' ἐμοῦ πολεμηθέντα ἔθνη, οὐδὲ ἐμὰ δι-
 λαίνουσιν οἱ κομπηθεῖς λόγοι." Οὕτω γράψας τὴν ἐπιστολὴν ἔδωκε φέρειν.

3.

"Ὁ δὲ Πῶρος ἀναγνοὺς τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα σφόδρα ὠτρύνθη, καὶ
 συνήγαγε τὸ πλῆθος, πολλοὺς ἐλέφαντας καὶ [ἑτερα] πολλὰ θηρία, ἅτινα
 συνεμάχοντο τοῖς Ἰνδοῖς. Ὡς δὲ ἔγγυς ἤλθον οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Πέρσαι,
 Ἀλέξανδρος ἰδὼν τὸ πλῆθος τῆς τοῦ πολέμου παρασκευῆς ἐφοβήθη οὐ τὸ
 πλῆθος, ἀλλὰ τοὺς θῆρας, θεωρήσας⁸ τὸ καὶνὸν καὶ θαυμάσιον ἔργον τῶν
 θηρίων, ὅτι ἀνθρώποις εἶχεν⁹ ἔθος μάχεσθαι καὶ αὐ θηρίοισι. Εἰσέρχεται
 οὖν καὶ αὐτὸς ὁ Ἀλέξανδρος ἄγγελος εἰς τὴν τοῦ Πῶρου πόλιν στρατιωτικῇ
 σχήματι ὡς τροφὴν τινα ἀγοράζων. Οἱ δὲ θαλασσομένοι αὐτὸν παρέστησαν
 Πῶρῳ. Λέγει ὁ βασιλεὺς αὐτῷ: "Τί ἐλθούσας¹⁰ ἐνθάδε;" Λέγει: "Στρα-
 τιστῶν ἐσμεν Ἀλεξάνδρου ἐσταλμένοι." Λέγει αὐτοῖς: "Πῶς ἔχει¹¹
 Ἀλέξανδρος;" Λέγουσιν αὐτῷ: "Ζῇ καὶ ὑγιαίνει."¹² ἢ Λέγει: "Διὰ τί ἐπι-
 θυμαί τῃ τοσούτῳ Πῶρῳ πολεμεῖν; ἐγὼ δὲ παραμυθίστομαι αὐτὸν ἐλθόντα."¹³ ἢ
 Καὶ πολλὸν χρόνον λογιζόμενος ἐν¹⁴ ἑαυτῷ, θεωρῶμενος τὴν παρασκευὴν
 τοῦ πλῆθους τῶν θηρίων καὶ ἐξετάσας τοὺς ἰδίους λογισμοὺς ῥαδίως
 πρὸς τὰ στρατιώτεια αὐτοῦ. Ἐλλήν ἐκείνῳ ἦν καὶ τὸ πολεμικὸν εἶ-
δος."

Πῶς ταῦτα τί οὖν ποιεῖ ὁ φρονήτης Ἀλέξανδρος; Ὅσους εἶχεν ἀν-
 θρώπους χαλκοῦς, τοσούτους ἐκέλευσεν ἐπιμαλῶς πυρῶσθαι, ἵνα ὡς πῦρ ἢ τὸ
 γάλκωμα, καὶ ἐκέλευσε φέρεσθαι ἔμπροσθεν κατάναντι τῶν θηρίων. [Τῶν δὲ
 θηρίων ἐφορμῶντων καὶ δραστομένων τῶν γαλκῶν ἐλκύνων τῶν ἀνδρομορφῶν]¹⁵
 ἀναφθέντα διελέθη τὰ στόματα αὐτῶν καὶ οὐκέτι οὐδενὸς ἤπταντο. Τοιαυτὴ
 ἐπινοή τῇ ὁρμῇ τῶν θηρίων καταπαύσεν ὁ νοσηχεῖς Ἀλέξανδρος.

1 Στανδόριος. 2 Α: ἐπιθυμοῦμεν. 3 Μ: θεῶν σεαυτῶν εἶναι. 4 I. ἡμῶν
μικρὸν st. ἡμῶν μικρ. 5 Μ: μικρὸν. Α: κομπηθροῦ. 6 Α: jedoch: θεῶν
 7 Μ: ὄργην. 8 Α: θ. γὰρ... Ο: θ. γὰρ τὸ ξένον τῶν θηρίων ἐθαύρασαν.

9 Α: εἶχον. 10 I. ἐλθούσας st. ἐλθούσας ἐ. π. 11 w: τί ἔστιν Α'. 12 Bei
 Α: umgestellt. 13 oder ἐλθόντα. 14 Verm. μὴδὲν. 15 Μ: ἀνδριάντων.

= L C : θεωρήσας γὰρ τὸ ξένον τῶν θηρίων ἐθαύμασεν - sm. 4B.

ἡμ. ἡμῶν μικρὸν μικρ. ὡς πῦρ ἢ τὸ γάλκωμα, καὶ ἐκέλευσε φέρεσθαι ἔμπροσθεν κατάναντι τῶν θηρίων. [Τῶν δὲ
 θηρίων ἐφορμῶντων καὶ δραστομένων τῶν γαλκῶν ἐλκύνων τῶν ἀνδρομορφῶν]
 ἀναφθέντα διελέθη τὰ στόματα αὐτῶν καὶ οὐκέτι οὐδενὸς ἤπταντο. Τοιαυτὴ
 ἐπινοή τῇ ὁρμῇ τῶν θηρίων καταπαύσεν ὁ νοσηχεῖς Ἀλέξανδρος.

1 Στανδόριος. 2 Α: ἐπιθυμοῦμεν. 3 Μ: θεῶν σεαυτῶν εἶναι. 4 I. ἡμῶν
μικρὸν st. ἡμῶν μικρ. 5 Μ: μικρὸν. Α: κομπηθροῦ. 6 Α: jedoch: θεῶν
 7 Μ: ὄργην. 8 Α: θ. γὰρ... Ο: θ. γὰρ τὸ ξένον τῶν θηρίων ἐθαύρασαν.

εὐθεία εἰς τοὺς Ὀξυδάρακας ἐποιεῖτο, οὐχ ὡς πολλοὺς ὄντας ἢ πολέμιστάς, Ἰβερὰ μὲν ἦτο γὰρ
ἀλλὰ ὡς γομνοστοριστάς ὑπὸ καλῶσας καὶ ἐν σπηλαίοις οἰκοῦντας.

5. Οἱ δὲ μαθηόντες παραχρῆμα ἐκείνου ἀλλήλων πρὸς αὐτοὺς πείρουσι πρὸς σκῆ'. αὐτὸν τοὺς ἀρίστους φιλοσόφους αὐτῶν, γράμματα φέρειν διδῶσιν² αὐτῷ.

[illegible]

ὁὕτως ἀναγνώσας Ἀλλεξανδρος ἐιρηνικῶς ἦλθε πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπε· *συχ'.*

πάντας γυμνοπεριβόλους, ὑπὸ καλοῦρας καὶ σπληνα κατεικοῦντας, τὰ δὲ
 παῖδιά καὶ τὰς γυναῖκας μετὰ τῶν ποιμνίων ἐγκαταλειφθέντα.⁵ || Τινὰ 12/10/1911

αὐτὸν ἠρώτησε· "Τάρους οὐκ ἔχετε;" Ὁ δὲ λέγει· "Τὸ ἔσθημα τοῦτο, ἐν τῷ οἴκῳ μου, ἐστὶν ἐμοὶ τάρος· ὡς γὰρ ἀναπαύομαι ἐν τῷ τῷ θανάτῳ τούτῳ ἐμὲ εἰς ὕπνον τῶν κατοικοῦντων ὅπο τὴν γῆν, ὅτι β' τελευταῖον ἐκθάνει τὸν αἰῶνα ὕπνον κατοικήσω." Ἐτέρω δὲ εἶπε· "Τίνες πληροὺς εἰσιν, οἱ τελευταῖαντες ἢ οἱ ζῶντες;" Ὁ δὲ λέγει· "Οἱ μὲν τελευταῖαντες

Ἰ. Πάλιν ἑτέρως εἶπε: "Τίνα οὐ δυνάμεθα φέεσθαι, ἀλλὰ τὸν ἀληθινὸν λόγον
αὐτῇ προσφέρωμεν;" Ὁ δὲ εἶπε: "Φέον, οὐ γὰρ δυνάμεθα φέεσθαι τὸν
πάντα εἰδὼτα, θεόν." ἑτέρως δὲ εἶπε: "Ποία χρίστiana μέλη τοῦ κληματος
ἐστίν, αὐ εὐαγγελια ἡ δεξιὰ;" Εἶπε: "Αὐ εὐαγγελια." Ὁ δὲ εἶπε: "Ποιῶν;
Ὁ δὲ λέγει: "Πρώτον γὰρ ὁ ἴλιος ἀναβαίνει ἀπὸ τοῦ ἐνωμένου μέρους
εἰς τὸ δεξιόν. καὶ ὁμιλῶν πορεύεται πρὸς τὰ νοτιώτικα ἀπὸ τοῦ ἐνωμένου
μέρους. ἢ ὁπλῶν δὲ γυνὴ πρῶτον εἰδούσα τὴν παιδὶ τὸν ἐνωμένον ματῶν.

¹ A hat hier noch einen längeren Abschnitt über die Einnahme der Feste Ἀσπυρ und einer Stadt Indiens. ² = χερσίνου. ³ M: παύτα. ⁴ ἡραμ[ε]ν abundit. ⁵ M: ὡς ποταμὸν πρὸς τὸν νεομένην. ⁶ l. ἰσχυρὸν ἡρ. ⁷ Besser M: καυλάσθαι. ⁸ A: μὴ ἔχεται. Vgl. V: sed esse [sc. mortuorum] numeri non oportere, cum jam esse desissent. ⁹ So AC: M: μετὶ οὐ. ¹⁰ M: βασιλεία. ¹¹ Nur V: quod promixtio maribus ac feminis laevatum mare partum existimetur.

κα τῆς δεξιᾶς ἡν αὐτῶν τοῖς εὐωνόμοις μένει τοῦ οὐρανοῦ περιπολεύει Βλ

7V. | τοὺς δὲ θεοὺς φέρομεν ἐπὶ τῶν εὐωνόμων ὤμων βασιλεύοντες.¹ ὑμεῖς δὲ
 = 7V. | αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς τὸ τῆς ἀρχῆς σκήπτρον ἐν τῇ εὐωνόμῳ χειρὶ ἔχετε.²

19. | Λέγει ἑτέρω· "Πάν τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων εἰς νικᾷ." Εἶπεν· "Ὁ θάνατος.
 καὶ γὰρ βιαίος ἐστὶ καὶ σκληρὸς πρὸς πάντας." 19. | Λέγει· "Ἀλέξανδρος." "Ὁ

θεὸς πρὸς τί ὀργίζεται;" Εἶπεν· "Ἐπὶ τὴν τῶν πλουσιῶν ἀδικίαν³ καὶ
 ἐπὶ τὴν τῶν πενήτων ὑπερηφανίαν." 19. | Λέγει· "Τῶν κριστῶν τί ἐστὶ γλυ-

κύτατον;" Ἀποκρίσις· "Ἡ ἐκ καρδίας ἀγάπη." "Τί δὲ πικρότατον;"
 Ἀποκρίσις· "Φθόνος καὶ μίσος." Ὅτως ἕκαστον ἐρωτήσας εἶπεν αὐτοῖς·

"Ὁμοθυμαδὸν πάντες ἐξαιτήσασθε ἡμᾶς, τί θέлите." Ἐβρόχησαν πάντες
 καὶ εἶπον· "Δὸς ἡμῖν ἀθανασία, ἵνα μὴ ἀποθάνωμεν." "Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος

εἶπε· "Ταύτην τὴν ἐξουσίαν ἐγὼ οὐκ ἔχω, καὶ γὰρ ἀνθρωπὸς εἰμι θνητός." Οἱ δὲ λέγουσιν·

"Ἀνθρώπος ὅρα θνητός ὑπάρχων πρὸς τί τοσοῦτο πολε-

μεῖς καὶ τοσοῦτο ποιεῖς πολὺ ἰσχυρότερον, ἵνα κατὰ τὸ θέλημα τὰ πάντων
 λάβῃς; καὶ ποῦ ταῦτα ἀπενέγκῃς; οὐδὲν αὖτις καὶ ἑτέροις καταλείψεις;"

Εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς· "Ταῦτα οὖν ὅς τις ἦν, ἀλλὰ ὑπὸ τῆς ἀνω
 προνοίας διακρίνεται, ἵνα ἡμεῖς διακονοί τοῦ ἐκείνης ἐπιτάγματος γενώμεθα.

οὐ γὰρ κινεῖται ἡ θάλασσα, εἰ μὴ ἀνεμαὶ πνεύσῃ, οὐδὲ σαλευέται τὰ
 δένδρα, εἰ μὴ ὑπὲρ πνεύματι. οὐκ ἐνεργεῖ⁴ ἄνθρωπος, εἰ μὴ ἐκ τῆς

ἀνω προνοίας τὸ θέλημα λάβῃ. Κατὰ οὖν καύσασθαι θέλω τοῦ πολέμου,
 ἀλλ' οὐκ ἐγὼ ὁ τῆς γνώμης μου δεσπότης. εἰ γὰρ πάντες ὁμογνώμονες

ἦμεν, ἀρχὸς ἂν ἐτύγχανεν ὁ κόσμος, ἐν τῇ θαλάσσῃ οὐκ ἐπλεῖτο, οὐκ ἦν
οὐκ ἂν ἐπὶ τῇ γῇ, γάμοι οὐκ ἐπατελοῦντο, παιδοποιεῖται οὐκ ἂν ἦσαν. πόσοι

γὰρ ἄνθρωποι ἐν τοῖς ὅς ἐμοὶ γενομένοις πολέμοις ἐδυστύγχανον ἀπολέσαντες
 τὰ ἴδια; ἄλλοι δὲ ἠτύγχανον ἐκ τῶν ἀλλοτέρων πλουτισθέντες. πάντες γὰρ

τὰ πάντων λαμβάνοντες ἑτέροις παραχωροῦμεν. καὶ οὐδὲν ὑπάρ-
 χει." Ταῦτα εἰπὼν Ἀλέξανδρος ἀποχωρήσας ἐπορεύθη πολλοὺς πόνοους

πονῶν ἐν τῇ ὁδῷ διὰ ἀβάτων καὶ διὰ ἀτρίβων τόπων ὁδεύων, καὶ οὐκ ἐν
 ὁλίγοις μερίμναις ἦν.⁵

17. | Μετὰ ταῦτα ἔγραψεν ἐπιστολὴν⁶ Ἀριστοτέλει περὶ τῶν συμβεβηκότων
 οὗτω περιέχουσαν· "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀριστοτέλει τῷ διδασκάλῳ μου

χαίρειν. Τὸ συμβεβηκὸς ἡμῖν παράδοτον καὶ θαυμαστὸν ἐπὶ⁷ τῆς Ἰνδικῆς
 χώρας ἀναγκαῖον ἡγησάμεθα διηγήσασθαι ὑμῖν. Παραγεγόμενοι γὰρ εἰς

τὴν Πρασιακὴν⁸ πόλιν, ἧτις ἔδοξε ἡμῖν μητρόπολις εἶναι τῆς Ἰνδικῆς
 χώρας, ἐλθόντες καταλάβομεν ἐναγέας⁹ τι ἀκρωτήριον τῆς Ἰνδικῆς θα-

λάσσης. Καὶ φρονέοντες ἐγὼ σὺν ὁλίγοις ἐπὶ τὸν προειρημένον τόπον, καὶ
 καταμαθόντες εὗρομεν νεομεμένους¹⁰ ἐκεῖ θηλυμόρφους ἰχθυοφάγους ἀν-

θρώπους.

¹ V: deosque laevis humeris religione gestari. ² V: regesque ipsos indicia dignitatis laeva proferre. Die folgenden 6 Zeilen fehlen auch bei V. ³ Wohl ὑπὸ τῆς ἀνω προνοίας. V: deorum vivimus lege, quam homines exsequi sit necesse. Sonst steht C am nächsten. ⁴ BC: ῥιπήσῃ. ⁵ ἔργα ποιεῖ.

⁶ M: τῇ οὐκ ἐγνωρίσθη. ⁷ M: οὐδὲν [ινδικῆς]. ⁸ In A folgt hier ein langer Excurs [M III 7—16] über Indien und die Brahmanen [nach M aus Παλλιάδου περί τῶν τῆς Ἰνδίας ἔθνων]. R hat davon nichts. ⁹ Als Brief sonst nur bei A V. In BC in gewöhnliche Erzählung aufgelöst und teils verkürzt, teils umgestellt. L giebt einen Teil ebenfalls in Erzählungsform. Vgl. M p. 120 Op. XVII. Annot. ¹⁰ Ergänze ῥ. ¹¹ Die armen. Codd. haben Παρασιακός, Παρασιακός, Παρασιακός. Die Herausgg. haben Πρασιακός nach V gegeben. ¹² M: ἐνεργεῖ. ¹³ Von R = βοσκομένους gefasst.

Die letzten 3 Zeilen sind in der Handschrift nicht vorhanden. Sie sind in der Handschrift nicht vorhanden. Sie sind in der Handschrift nicht vorhanden.

* In B L steht für eine Notiz über die von Aristoteles aus der geographischen Beschreibung. In A steht für eine Notiz über die von Aristoteles aus der geographischen Beschreibung. In A steht für eine Notiz über die von Aristoteles aus der geographischen Beschreibung.

θρώπων. Καὶ προσεκαλεσάμην τινὰς αὐτῶν καὶ εὗρον βαρβάρους τῇ διαλέκτῳ ὄντας. καὶ ἐποθύμην περὶ τῶν τόπων. καὶ ἐσήμηνά μοι νῆσον, ἣν πάντες ἐκωφόμεν ἐν μέσῳ πελάγει, ἐν ᾗ ἔρασαν πάντοτε ἀρχαῖον τινὲν βασιλεῖ τάφον εἶναι, ἐν ᾧ πολλοὺς χρυσοὺς καθιερωμένους ἔκειτο. Κατὰ προθυμότερος ἐγενόμην εἰς τὴν νῆσον διαβαίνειν, ἀλλὰ δεινῶς ἀντετάξαντο ἡμῖν οἱ βάρβαροι. Καὶ ἀποχωρήσαντες ἀπὸ ἡμῶν ἀφανεῖς ἦσαν. τὰ ἴδια πλοιαρῖδια κατέλιπον, ἅπερ ἦν ἀριθμὸν δώδεκα. Καὶ τοῦτων οὕτω γενομένων, Φεῖδωνος δὲ τοῦ γνησιωτάτου φίλου μου καὶ Ἡφαιστῖωνος καὶ τῶν λοιπῶν φίλων κατὰ τὴν τύχην καὶ ἐσπάρτων με διαβαίνειν καὶ μάλιστα τοῦ συμμαχικοῦ ναυ Φεῖδωνος λέγοντος. "Εγὼ¹ πρότερος ἐμπαύωμαι εἰς ναῦν καὶ διαβάς ὁρῶ τὴν νῆσον, τότε πέμπω πρὸς σὲ τὸ σκάφος. ἀλλὰ πρότερον ἐμοῦ κινδυνεύειν σὲ οὐκ ἀναγκαῖον ἐστίν, εἰ γὰρ Φεῖδων ἀπολύεται, ἔτεροί σοι πολλοὶ εὐρεθήσονται φίλοι. εἰ δὲ Ἀλέξανδρος, ἡ οἰκουμένη ὅλη ἐδυστύχησε" — πισθεῖς² αὐτῷ συνεχώρησα διαβαίνειν πρότερον ἐκείνοις τοῖς δώδεκα σκάφεσιν, εἰς ἃ εἰσῆλθον ἄνδρες ἑκατόν. Καὶ οὗτοι ἐπεὶ βρόντος ἐπλευσαν καὶ ἐπλησίασαν τῇ νήσῳ — καὶ οἱ κακότερονες βάρβαροι "νήσος ἐστίν" ἔλεγον, καὶ κῆτος ἦν.³ Ἀλλ' ἀβύρως ἐκβάντες τὰ πλοιαρῖα καμῖλοις ὡς ἐκ τῆς νήσου ὄσαντες ἔστησαν. καὶ καταστῆσαντες καὶ ἰδόντες τὰς τῶν νεῶν πρόμους⁴ καὶ ἐξάγοντες τὰς ναὺς σχοινίοις εἰς λιμνοῦδι τὸν ἐξέβησαν ὁρώντων ἡμῶν. Καὶ ὥρας διελθούσας ἄφω ἐδυνε τὸ θηρίον εἰς τὸν τῆς θαλάσσης βυθόν. ἡμεῖς δὲ ἐκράταμεν⁵ τὸ δὲ θηρίον ἀφανὲς ἐγένετο, οἱ δὲ ἀπόλοντο κακῶς σὺν τῷ φίλῳ μου. Ἐγὼ δὲ λίαν ἡχθόμην ἐπὶ τοῖς γενομένοις, τοὺς δὲ βαρβάρους ζητήσαντες οὐκέτι ἠδυνάμεθα εὐρίσκειν. ἐμείναμεν δὲ ἡμέρας ὀκτὼ ἐπὶ τῷ ἀκρωτηρίῳ. εἶδομεν τῇ ἐβδόμῃ ἡμέρᾳ τὰ⁶ θηρία ἐλέφαντας ἀπ' αὐτοῦ ἔχον. Καὶ κατήπειγον⁷ ἡμᾶς πολλοὶ τῶν μεγάλων⁸ ἀνεχωρήσαμεν εἰς τὴν Πρασιακὴν πόλιν, καὶ πλείστα παράδοξα καὶ θαυμάσια θεωρήσας, ἅπερ ἦν ἀναγκαῖα δηλῶ⁹ σοι. Εἶδομεν γὰρ θήρας ποικίλους καὶ φουκῆν¹⁰ τόπων θεωρίαν¹¹ καὶ γένη¹² ἐρπετῶν, πάντων δὲ θαυμασιωτάτων τὴν ἡλίαν καὶ σελήνην ἐκλείφειν καὶ αἰφνίδιον ἀφανισμὸν [καὶ τὰ ἡμῖν αἰφνιδίως συμβεβηκότα]¹³, ὧν περὶ ἐκάστου¹⁴, ὅθεν¹⁵ [καὶ διόλως¹⁶ αἰσυνέ, ἀναγκαῖον ἐστίν ἀναγγέλλειν σοι. Νικήσαντες γὰρ Δαρσίον τὸν τῶν Περσῶν βασιλεῖα καὶ τοὺς αὐτοῦ ὑποτάξαντες διὰ ἄλλης τῆς χώρας περιπορευόμεθα τῆς ὑπ' αὐτοῦ βεβασιλευμένης¹⁷ ὁρῶντες τὰ ἀγαθὰ. Ἦν γὰρ χρυσοῦ πλῆθος καὶ ἀργύρου καὶ κρατῆρες χρυσοῖ¹⁸ λίθοις ποικίλοις τιμωτάτοις χασκομημένοι, καὶ χώραις ἑκατοσφ κρατῆρ κύλικας ἐνετήκοντα, καὶ ἔτερα πλείστα θεάματα θαυμάσια. Ἀρχὴν δὲ ποιηράμενοι τῆς πορείας¹⁹ ὠδεύσαμεν ἀπὸ τῶν Κασπιακῶν πλῶν. ἅμα δὲ γενέσθαι ὤραν δεκάτην ἢ σάλπιγγ' ἐτάλιπεν ἐπὶ τὸ δειπνῆν [τότε ὠδεύσαμεν] μέχρι τῆς τρίτης²⁰

¹ Α: εἰ μὴ ἐγὼ... Wenn εἰ μὴ ursprünglich, so wäre zu erklären: 'Du sollst nicht hinüber gehen, wenn nicht...'. ² Α: beginnt hier einen neuen Satz. ³ Der Satzbau so nicht ursprünglich. ⁴ St. ἴδω ἐξέδους ist verm. ἴδω zu lesen. ⁵ Entspr. wohl δρᾶντων von M. ⁶ M nach V: εἶδομεν ἐβδόμα-δριον τὸ θηρίον. ⁷ sc. das vorher erwähnte Tier, das sie für eine Insel gehalten hatten. ⁸ sc. sie drängten zur Umkehr. ⁹ Α: wohl unrichtig: ἡλίου. M: ἐλῶς σοι. ¹⁰ zauberisch? ¹¹ M: τόπος φουκῆς θεωρίας. ¹² sc. φουκῆ. ¹³ Das Eingeklammerte so wohl nicht ursprünglich. ¹⁴ Α: περὶ οὐ ἐκάστου. ¹⁵ I. ἰσχυρῶς st. αὐτοῦ. ¹⁶ Α: ἐνάτης. Ich habe nach V: horis forme nocturnis tribus — gegeben.

κα.: ὁπίσθεν μοι πρὸ τοῦ καταλῆσαι ἴκη εἰ κακὸν τί ἐστι, πρὸ σου ἄν κινδυνεύω, εἰ δὲ μὴ, θῶν ὅτι τερσὸν ὁπίσθω

× ἡμῖν ἐν Α αὖν: καὶ θανάτου κυτοῦ ἐπὶ τῇ νομιζομένῃ νῆσῳ, ὥρας οὐκ.

~ ὁδοποιοῦσαν¹ δὲ ἡμῶν ἰκανὰς ἡμέρας

Γ καὶ κομῆσθαι ἐπὶ κῆτος αὐτῶν... διὰ μὲν τοῦ ἁμα τῷ ἡλίῳ... ἡμῖν ἐν Α, (ῥωτα) (αὐ)
νῦν κῆτος αὐτοῦ αὐτοῦ ἐν Β.

ἄρας τῆς νυκτός. ἔχρην γάρ τὴν πορείαν τῆς ὁδοῦ γίνεσθαι ἄρας πάντες¹
 καὶ ἑτέρας μέινοντας ἄρας ἕξ ἐν ταῖς κοίταις εἰς ἀνάπαυσιν τρέπεσθαι.
 καὶ ἅμα τῷ ἡλίῳ ἀνατέλλοντι αἱ ἀλπιγγες ἐσήμηναν [καὶ ἀδεύσαντες] ἕως
 τῆς τετάρτης ἡμέρας. Τοσοῦτο δὲ ἦν τὸ πλῆθος τῆς τῶν στρατιωτῶν παρα-
 σκευῆς, ὥστε ἕνα ἕκαστον αὐτῶν κακοσμεῖσθαι ὑποδήμασι καὶ κνημίσι καὶ
 περιμερίοις δερματίνοις, καὶ θώραξι τὰ σώματα αὐτῶν περιβάλλεσθαι.
 Προειρήκασιν γάρ μοι οἱ ἐντόπιοι, ἑρπετὰ² ἐν ταῖς ὁδοῖς διασποράν ποιεῖν.³
 [οὐδ'] κηρύδας ἐνέτειλα⁴ μηδένα ἀνευ ταύτης τῆς κατασκευῆς εἶναι, ἵνα
 μὴ [βληθῇσι] ἡμῖν⁵ ἐκ αὐτῶν. Ὁδεύσαντες δὲ ἡμεῖς ἀπείρου⁶ ὁδοῦς ἡμέρας
 ὁδοῦκα ἤλθομεν εἰς πόλιν τινα, ἥτις ἦν ἐν μέσῳ ποταμῷ, καὶ εἰς ἀμυγδῶν
 τινὰ τόπον περὶ τὸν ποταμὸν, ἐν ᾧ ἡβουλόμεθα τὴν παρεμβολὴν πηγνύνοιν.
 Καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῇ πόλει κάλαμος πύχυνον ποικιλοντα περίμετρον ἔχων,
 ἀφ' οὗ⁷ καὶ τῆς πόλεως πᾶσαι αἱ στέγαι ἀσπεγασμέναι ἦσαν. οὐκ ἔκειτο
 δὲ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἡ πόλις, ἀλλὰ ἐπάνω τῶν προειρημένων καλῶν. καὶ
 πλοιορία ἦν ἐν τῷ ποταμῷ, ἃ ἔρευνῶντες εἶδομεν ἐκ πινάκων τῶν καλῶν
 τοῦτων κατασκευασμένα πρὸς φυλακὴν. καὶ ἔκει οὖν τὴν παρεμβολὴν παγγῆναι
 ἐκέλευσα, καὶ παραγινόμενοι εἰς ἐκεῖνον τὸν τόπον ὥρῃ τρίτῃ τῆς ἡμέρας
 διεσπείρομεν ἐκεῖ. Καὶ προσελθόντες τῷ ποταμῷ εὗρομεν τὸ ὕδωρ πικρό-
 τερον ἑλλεβόρου. καὶ ἤθελον οἱ ἡμέτεροι διαβαίνειν εἰς τὴν πόλιν. ἐξῆλθον
 [ποποτότατοι καὶ ἥρασαν τοὺς ἄνθρωπος]. Καὶ ἀπελείπετο ἡμῖν κατὰ πάντα
 τρόπον ἀποχωρεῖν ἐκ τοῦ τόπου. καὶ σελπίσαντες ἀνεχωρήσαμεν ἀπὸ
 τῆς ἑκτῆς ἡμέρας ἕως τῆς ἐνδεκάτης ἡμέρας τῷ ὕδατι ἔμπεδοιμένοι ἐπὶ
 τοσοῦτον, ὥστε βλέπειν με στρατιώτας τινὰς τὸ ἴδιον ὕδρον πίνειν. καὶ
 ἰδοὺ διὰ πλοῦς καὶ διὰ ἀπείρου⁸ ὕδατος διαβάτες ἤλθομεν κατὰ τύχην
 εἰς τόπον τινα, οὗ⁹ ἦν λίμνη πάμπορον ὕλην ἔχουσα. ἐφ' ἣν συνελθόντες
 ἐπετόχομεν γλυκερὸν ὕδατι ὑπερβάλλοντι τὸ μέλι γλυκύτητι. λίαν οὖν περι-
 χαρῆς γενόμενος ἐγὼ μετὰ τῶν φίλων εὗρομεν ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου [στήλην]
 ἐν ᾗ γεγραμμένα ἦν τάδε· «Στογγύσις¹⁰ κοσμοκράτωρ Ἰβρομα¹¹ στήλης
 ἐποίησα τοῖς διὰ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης πλεύουσιν.» Ἐπίταξα οὖν παρεμ-
 βολὴν ποιεῖν ἐκεῖ καὶ τὰ πρὸς τὴν κοίτην ἀρτίεσθαι. καὶ ἐσπείσαμεν
 τὰ δεῖπνον ποιεῖν, καὶ πῶρ μετὰ ταῦτα ἀνάπτεσθαι πρὸς τὴν τῆς φυλακῆς
 ἀσφάλειαν. καὶ ὥσπερ ἦν τὸ ἔθος ἡμῶν, ἐκοιμώμεθα. Ἀμα δὲ λαμ-
 πρὰν τὴν σελήνην καὶ ὑπεράνω ἡμῶν γενέσθαι περὶ τὴν τρίτην ὥραν τῆς
 νυκτός συνῆλθον πάντα τὰ θηρία τῆς ὕλης ἐπὶ τὴν προειρημένην λίμνην
 ὕδωρ πίνειν. Ὅσον δὲ ἐν αὐτοῖς σκορπιοὶ πηχυστοὶ¹² καὶ ἀμμοῦδοι, οἱ
 μὲν λευκοί, οἱ δὲ πορροί. φόβος δὲ οὐχ ὁ τυχὼν εἶχεν ἡμᾶς. Καὶ ᾗδῃ
 τινῶν ἀποκολότων καὶ τῶν¹³ παίων προγέειρος κλαυθμοὺς [ποιτράντων]

¹ R führt fort: ἕως τῆς μέσης νυκτός. ² w: τὸ ἑρπετῶν [so richtig nach arm. Sprachgebrauch] διασποράν ποιεῖν. M: διαποράν. ³ Ich lese nach Varr. *uq. uirupr* und tilge das zwischen beiden Worten stehende *uau* [οἰκος].

⁴ Ich füge nach *uau* ein *d'hr* ein. ⁵ Möglich auch *ἀλγος* im Sinne von inenarrabilis. ⁶ R: ἀφ' ὧν, was vielleicht κάλαμοι von A als ursprünglich erweist. ⁷ durch Wassermangel. ⁸ ἀλόγος ineffabilis? ⁹ l. *uip* st. *ap*.

¹⁰ Geschrieben: Sesonchusa. ¹¹ M setzte *Ἰβρομα* nach aqstationem von V. Beim Syrer heisst es: 'ich habe diesen See angelegt zum Trinken für die, die auf dem Meere wohnen und fahren' [Ry]. ¹² So nach Var. Receipts: πύχεις. ¹³ Das Zeichen des Acc. ist m. E. zu tilgen.

A. *uau*

m. A

m. A
= JV, d' A. *uau* 13.

= JV, m. A

m. A
διακλυμαῖται

m.

ψηφίστη

m.

μετ' ὧρον A

πρὸς τὸν ποταμὸν

fo. *uau* A. *uau* *uau*
παύση - ὁλοκλήρως γενόμενος

A ἔνθα ἥλιος καὶ σελήνη ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου· κατὰ δὲ αὐτοὺς περὶ ἱερῶν ἡλίου καὶ σελήνης
BCL — ἦν ἱερὸν ἡλίου καὶ σελ., κατὰ δὲ αὐτοὺς ἦν περὶ αὐτῶν καὶ δύο δένδρα ---.

A: Διὶ φίλον Θεοδέκτην, Νεκράν, ἄνδρας 14' — In BCL f. 160a v. 11. Nomen in 160a v. 11.
et f. 160a v. 11: εὐκείνους ἡλίου ἄνδρες ἱκανοί.

εἰς κόμην τινά, ἣν ἔλεγον τέλος εἶναι καὶ πέρας τοῦ νότου ἐπὶ τὴν
νάτολῃν. καὶ μετὰ ταύτην ἄλλο οὐδὲν ἔστιν, ἀλλὰ, ὥσπερ ἔλεγον, ἔρημον
θηριώδες, εἰς δὲ τόπον οὐδεὶς ἡμῶν παρενένοτο.¹ Καὶ ἐπεί παρεγενόμεθα, ||
εἰστήνικαν ἡμᾶς εἰς παράδεισόν τινα, ἧ γὰρ κόμην οὐ λίθος οὐδὲ πλῖθος, ^{am.}
ἀλλὰ δένδρῳ ἐκτετασμένῳ ἦν διὰ τὴν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην. ἐν δὲ
μέσῳ τοῦ παραδείσου, ὡς κατὰ προῦραν αὐτῶν, ἱερὸς νεὸς ἦν ἡλίου καὶ
σελήνης. Δύο δὲ δένδρα ἦν πάντοτε ἀμώτερα², ἃ ἦν ὅμοια τοῖς παρ' ^{am.}
ἡμῖν κυπαρίσσοις. Κύκλῳ δὲ [περὶ] τὰ προσηγμένα ἦν δένδρα ὅμοια τοῖς
δένδροις, ἃ ἐν Αἰγύπτῳ μυροβάλλαντι λέγεται, καὶ ὁ καρπὸς ὅμοιος. προση-
γύρεσσιν δὲ τὸ ἄρρενικὸν ἄρρένων³ λογισμῶν, τὸ δὲ θηλυκὸν τῶν τῶν θηλειῶν.
ὄνομα δὲ ἦν τοῦ ἄρρενικοῦ ἥλιος καὶ τοῦ θηλυκοῦ σελήνη, ἃ αὐτοὶ ἔλεγον
τῇ ἰδίᾳ φωνῇ μουθουάμ αὐτά.⁴ Τοῖσι δὲ ἐπεβέβλητο δορὰ παντοίων
θηρίων, τῶ μὲν ἄρρενι⁵ ἄρρένων, τῶ δὲ θήλει θηλειῶν. Αὐτοῖς δὲ σίδηρος
οὐχ ὑπῆρχεν οὐδὲ χαλκὸς οὐδὲ καστότερος οὐδὲ πηλὸς εἰς τὸ πλάσσειν
τι. Ἐγὼ δὲ ἠρώτησα αὐτούς, τίνας εἰσὶν αἱ δοραὶ; Οἱ δὲ λέγουσι·
“Ἀεόντων καὶ παρόλσεων.” οὐκ ἔξεστι δὲ ὡς τάφον ἔχειν εἰ μὴ τὸν τοῦ
ἡλίου καὶ τῆς σελήνης [ἱερεῶν].⁶ Καὶ περιβολὰς εἶχον⁷ τὰς τῶν θηρίων
δορὰς. Περὶ δὲ τῶν δένδρων⁸ τὴν αἰτίαν ἠρώτων μαθεῖν. οἱ δὲ ἔλεγον·
“Πρωτὰς γενομένης, ὅταν ὁ ἥλιος ἀνατελῇ, φωνὴ ἐκ τοῦ δένδρου⁹ ἔρχεται.
[αὐτῆς] δὲ, ὅταν κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ γένηται, καὶ ὅταν μέλλῃ δύνειν,
τοῦτο τρίτον.” Τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς σελήνης ἔλεγον. || Πάλιν ἔλεγον,
ὅτι ὅταν μεταστρέφεται ὁ ἥλιος καὶ φαίνεται φωτὶ, χρησμοὶς δακνύουσι,
καὶ ὅταν ἡ σελήνη,¹⁰ τοὺς τῆς σελήνης.¹¹ || Οἱ δὲ δοκούντες ἱερεῖς εἶναι
προσῆλθόν μοι λέγοντες· “Ἐισέλθε καθαρὸς καὶ προσκύνησον.”¹² Καὶ
εἰσῆγον¹³ σὺν ἐμοὶ καὶ τοὺς φίλους μου Παρμενίωνα, Κρατερὸν, Ἰόλλαν¹⁴,
Μεχητήν, Θρασύλειοντα,¹⁵ Μαχάωνα καὶ τὸν ἑταῖον Θεόδοτον, Νεοκλή,
ἄνδρας δέκα. Ὁ δὲ ἱερὸς ἔλεγον· “Βασιλεῦ, σίδηρον οὐκ ἔξεστιν εἰς τὸ
ἱερὸν εἰσφέρειν.” Προσέταξα οὖν τοῖς φίλοις τὰ ἔφη ἀποθέσθαι ἐξω τοῦ
περιβόλου. Συνεσθλόν δὲ μοι ἐκ τῶν στρατευμάτων ἄνδρες τριακόσιοι
ἄνθρωποι. Ἐκέλευσα τοὺς σὺν ἐμοὶ πάντας κατοπτεῖν, μὴ πῶς τις ἐπὶ
τῶν δένδρων ἐπισταίῃ, καὶ κατασκοπεύοντες καὶ ἐξετάσαντες λέγουσιν
οὐδὲνα εἶναι. Προσεκαλεσάμην ἐκ τῶν συνακολουθησάντων μοι Ἰνδῶν,
ἵνα ἐρημνίσας τύχω παρ' αὐτῶν. Ὀμνυμι Δία Ὀλύμπιον, Ἀμμωνία, ^{am.}
Ἀθηᾶν, νικαφόρους θεοὺς ἅπαντας, ὅτι οὐκ ἀποκτείνω ὑμᾶς.¹⁴ Ἄμα
δὲ τῷ εἶναι τὸν ἥλιον φωνὴ ἦλθεν ἐκ τῶν δένδρων Ἰνδοὶ καὶ βαρβάρου δια- ^{am.}

p 134.

¹ R: Particip. ² Nach Var. *εὐρημενῶν*. Viell. lag jedoch urspr. eine Bildung aus *εὐρημῶν* vor, wie *εὐρημενῶν* [andere Var. *εὐρημῶν*] ὁρᾶν ὁρᾶν, da V hat: duas arbores caelum ferme proceritate intervectas.
³ L. *μυροῦ* st. *μυροῦ*. ⁴ Var. *μουθὰ* καὶ *ἀμῶτα* od. *ἀμῶτα*. M: *μουθῶ* *ἐμῶτα*. B: *μουθὰ* *μαθῶς*. ⁵ R: τὸ μὲν ἄρρεν τὴν δόρην. ⁶ Nach der Vermutung von M. Besser wohl τὸς ἱερεῖς. ⁷ V: *homines incolentes*. ⁸ R mit A B: *θηρίων*. ⁹ So mit M. R: *δένδρων*. ¹⁰ sc. φαίνεται. ¹¹ sc. *χρησμοὶς* δακν. [τὰ δένδρα]. Der ganze Satz ist wohl einer anderen Recension entnommen. ¹² Von A als 3. pl. aufgef. ¹³ Der Name hier etwas verschrieben, doch später richtiger. ¹⁴ nämlich: 'auch wenn ihr mir ein unliebsames Orakel verkündet'. So nirgends. M: *ἐτι τὰν δὲν ὁ ἥλιος καὶ φωνὴ* καὶ *χρησμοὶς* μὴ *ἀκουσθῆναι* ὅντας ὑμᾶς *ἐμῶν*. V: *poenam illum capitis non evasurum, si promissum ex arbore responsum diffamatumque tacuisset*.

Ἡ ποιότης δὲ τοῦ τῷ Σ. β. αἰσίου.

* 17: *Amigne nro omms nro quam validius nro et cinnamopte, potarum velis
acre vel ferro ad firmitudinem vel dentem impuere fuit potens, omne
nro periculum quodvis in casis sed hinc nro inuentione laetigatis conuictum et
sultum nro nro atque inuentione rescatum fuit. — fr. fuit nro n. nro
infirmum nro nro.*

πόλιν. οἱ δὲ ἐπεμφαν¹ εἰς τὰς ἐγγυς πόλεις, εἰ τὴν ξένον κινήσονται τοῦτον²,
ἂ ἐκίνηται ἐκ τοῦ νοτίου κλίματος. Προσέγγεχαν [δὲ] πρὸς ἐμὲ δέρματα
λεθθῶν ὁμοία³ τοῖς τῶν παρθάλεων, καὶ μεγάλους ὀδόντας τριπλήρεις,
σαλμομυρινών⁴ [ὀδόντας] ἐξαπλήρεις σταθμὸν⁵ ἔχοντας ταλάντου, τοιούτων
δοσὶν ταλάντων, καὶ ἄλλους ὀδόντας λεθθῶν πηγαίους ἀρμόζοντας εἰς
τοὺς κολεοὺς τῶν ξιφῶν. Προσέγγεχαν ἐμοὶ [καὶ] ὄστρεα σὺν τοῖς ἄλλοις
πᾶσιν. Ἐν πορφυροῦν ἦν καὶ ἐχώρει ποτήρια ἑξ καὶ λίαν θαυμαστὸν ἦν
τὴν ὕψιν, ἕτερον δὲ ἐχώρει ποτήρια τέσσαρα καὶ ἄλλα ἐν ποτήριον. [ἦσαν
καὶ] σπόγγοι πορφυροὶ τριάκοντα καὶ γλαυκοὶ⁶ πεντήκοντα. || Ἀπὸ δὲ τῆς
Πρασιακῆς πόλεως ἀναστρέφοντες παρεγενόμεθα εἰς Περιοίδα [εἰς τὴν τῆς
Σεμυράμεως βασιλείαν. "Α ἀναγκαῖον ἡγησάμην δηλώσαι σοι, ἐβόωσο."]

18. Οὕτω γράψας τὴν ἐπιστολὴν ὁ Ἀλέξανδρος τῷ Ἀριστοτέλει ἡγήγετο σκε⁷.

τὰ στρατεύματα εἰς τὰ Σεμυράμεως βασιλεία [ἄγειν], ἐπεθύμωσε γὰρ
θεῖσασθαι, ὅτι κατὰ ἄλλην τὴν χώραν καὶ κατὰ τὴν Ἑλλάδα περιεγύμναστο
ἦν. || Ἦν γὰρ ἡ πόλις⁸ περιτετεγχεμένη αὐτοφύτοις λίθους, τὸ μήκος καὶ
τὸ πλάτος [ἦν] σταθίων τριῶν. πόλεις ἐκατὸν καὶ εἰκοσι τετεγχεμένη [ἦν],
καὶ ἀπὸ τοῦ ἔσθθεν μέρους τὰς πόλεις ἀμφόσασσα σιδήρῳ καὶ χαλκῳ.
ποῦς γὰρ ἐστὶ παρ' αὐτοῖς σιδήρος, καὶ πᾶσα ἡ πόλις λιθοδμητοῖς οἴκοις⁹
ἠχοδομημένη ἦν. || Ἐβασίλευε δὲ τῆς πόλεως γυνή τις κάλλος ὑπερῆσανον
κεκτῆμένη καὶ ἐν μέσῃ ἡλικίᾳ γενομένη ἀνάνδρος¹⁰, τῶν παίδων μὲν τρεῖς, αὐ. γ. α. καὶ 27.
Σεμυράμεως βασιλῆος [προέγγονος]¹⁰, ὄνομα¹¹ Κανδάκη.

Τρίτην¹² πάλιν πρὸς ταύτην ἐπεμφεν ἐπιστολὴν Ἀλέξανδρος περιέγουσαν σκε⁷.

οὕτως. "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος βασιλίστη Κανδάκῃ τῇ ἐν Μερῳῃ καὶ τοῖς
ὑπὸ αὐτῇ βασιλεύουσιν γαίρεν. Παρεγενόμεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ἡκουσα ἐκεῖ
παρὰ τῶν ἱερῶν ἰδὼν τοὺς τάφους ὑμῶν καὶ οἰκητήρια δηλοῦντα¹³, ὅτι
χρόνον τινὰ ἐκυριεύσατε Αἰγύπτου, καὶ Ἀμμων μεθ' ὑμῶν ἐστράτευσσε.
μετὰ δὲ ὀλίγον χρόνον χρησμὸς ἐγένετο παρὰ Ἀμμωνος, καὶ ἐπαγγέλλετο ἀναλίσσασθαι ὑμᾶς.
εἰς τὴν γῆν ὑμῶν. Διὸ ἐπεμψα πρὸς ὑμᾶς, ἵνα τὸν ναὸν¹⁴ καὶ τὸ ἕδανον
Ἀμμωνος φέρετε ἐπὶ τὰ ὄρια, ἵνα ὁδοῦμεν αὐτῷ, εἰ [δὲ μή]¹⁵ βούλεσθε
καὶ ὑμεῖς ἐρχεσθαι σὺν αὐτῷ, ἵνα ὁμοῦ ὦμεν διὰ τὰς οὐκ ἐν Μερῳῃ καὶ
ὁμοῦ βουλευσόμεθα. πέμψατε ἡμῖν, ὃ ἂν ὑμεῖς¹⁶ κρίνηται καλόν." || αὐτὴ ἐμπεριέχεται ἡ.

Ἀνέγραψεν αὐτῷ καὶ ἡ βασίλισσα Κανδάκη ἐπιστολὴν περιέγουσαν σκε⁷. Γάργαρον αὐτῇ.
οὕτως. "Βασίλισσα Κανδάκη Μερῳῃ καὶ οἱ ὑπ' αὐτὴν βασιλεῖς Ἀλέξανδρον
γαίρεν. Τότε χρησμοὶ ἔβλον παρὰ Ἀμμωνος στρατεύειν εἰς Αἴγυπτον.

¹ Näher läge: ἐπεμψα δέ. — Das Folgende über die gebrachten Merk-
würdigkeiten finde ich nur beim Syrer. ² Vermuth. ist zu lesen: ἐπεμψα δέ.
οὕτως οὐκ αὐτῶν ἐπεμψα δέ. οὕτως οὐκ αὐτῶν ἐπεμψα δέ. ³ So gebe
ich nach dem Syrer. R: ὁμοῖος καὶ παρὰ δέ. ⁴ Nach Var. οὐκ αὐτῶν ἐπεμψα δέ.
[— im Griechischen freilich als Fischname dem ersten Bestandtheile nach nicht
nachzuweisen.] Die Recepta οὐκ αὐτῶν ἐπεμψα δέ. ist viell. eine vox hybrida, deren
erster Teil auf γρηγ σάλος zurückzuführen. ⁵ Gewicht. ⁶ Von R m. E.
irrtümlich für ein Subst. gehalten. ⁷ Über den Bau hat Einiges nur V.
⁸ w: λιθὸς. ἐτέγγ [στέγγ = οἶκος]. ⁹ A nur: ἀνάνδρος — wenig passend. V:
forte tunc viro vidua. ¹⁰ Nach V. ¹¹ Steht bei R irrig vor Σεμυράμ.
¹² Inwiefern? ¹³ I. ῥηλῶν. ¹⁴ ἡ γαίη. ¹⁵ ἡ γαίη. ¹⁶ Wie gemeint? ¹⁷ Nach
A. ¹⁸ R irrig: ἡ γαίη.

νῦν δέ μοι, μήτε κινεῖσθαι ὅπ' ἐμοῦ αὐτῆς, μήτε ἄλλον τινά² βραίνειν ἐπ' ἐμέ³, τοὺς δὲ ἐπιβαίνοντας ἐφ' ἡμᾶς ἀμύνεσθαι καὶ χρῆσθαι ὡς πολεμίοις. Μὴ καταγῆς δὲ τοῦ χρώματος ἡμῶν, ἐομὲν γάρ τοις τῆς φυγῆς ἡθεσὶ λαμπρότεροι τῶν παρ' ὑμῖν λευκοτάτων. Ὑπάρχομεν δὲ πληθὺς ἐς ἀπειρώτων χρόνων, σκοτάλαι⁴ ὀδωδύκοντα ἔτοςμοι ἐομεν τοὺς ἐπιδόντας ἐφ' ἡμᾶς κακοποιεῖν. Ὅρθως δὲ ποιήσεις τὸν Ἀρμωνα θεὸν τιμῶν τὸν μέγαν. Κομίζουσι δὲ σοι οἱ ὅφ' ἡμῶν [σταλέντες] πρέσβεις πλὴνθους ὀλοσφορῶντος [ἐκαστὸν]⁵ καὶ Αἰθιοπῶν ἀνέχοντες πεντακισίους⁶ σφίγγας διακοσίας, καὶ τῷ Ἀρμῶνι τῷ ἡμετέρῳ θεῷ τῷ ἐπὶ τῶν ὀρίων τῆς Αἰγύπτου στέφανον τρητὸν σμαράγδιον καὶ μαργαρίτας κεκοσμημένον, ὄρμαθους πεντήκοντα⁷, καὶ ἀρτήτων μαργαρίτων καὶ ἀρτήρων σμαράγδων ἑτήρους σμαράγδας ὅκτα, καὶ γλωσσόκομα καὶ κιβώτια ἐλεφάντινα ὀδωδύκοντα, πέμπεται δὲ καὶ τινα θηρίων γένη ὅφ' ἡμῶν, ἐλεφάντες τρισχόσιοι πεντήκοντα⁸ 337, παρῶλεις τριακόσιοι, ῥινοκέρωτες τρισκαίδεκα, πάνθηρες πένσασρες, ἐν γαλεάγρασι κύνας ἀνθρωποφάγοι ἐνενηκοντα⁹, ταῦροι μάχιμοι τριακόσιοι, ὀδόντες ἐλεφάντων ἐνενηκοντα, δοραὶ παρῶλεων τριακόσιοι, ῥάβδοι μέλαιναι ἐξένιναι ἐπταχιλῆλαι πενταχόσιοι⁹. Πέμφον οὖν, εἰ βούλεις, οἱ παραλήφονται ταῦτα εὐθὺς καὶ γράψον ἡμῖν, ὅτι πάσης τῆς οἰκουμένης κεκυρεναις.”

Δεξιόμενος ταῦτα Ἀλεξάνδρος καὶ ἀναγνούς ἐπεμφε Κλεομένην¹⁰ Αἰγύπτου ἐπιμελητὴν ταῦτα παραλαβεῖν. Ὁ δὲ¹¹ ὤδευσεν πρὸς τὴν βασιλίαν. Ἡ δὲ Κανδάκη ἀκούσασα περὶ Ἀλεξάνδρου, πῶς ταῖς πόλεσι τῶν βαρβάρων ἐπιβαίνει καὶ χειροῦται τηλικούτους βασιλεῖς, ἕνα τῶν ἐαυτῆς ἐφώνησε πρὸς ἐαυτὴν Ἑλλήνα ζωγράφον καὶ ἐκέλευσεν αὐτὸν πορευθῆναι ὡς εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἀγνωστὶ ζωγραφῆσαι τὸν Ἀλεξάνδρον καὶ ἐπαγγεῖσθαι καὶ διδάσκειν τῇ βασιλίᾳ Κανδάκῃ. Ἡ δὲ λαβούσα ἔθετο ἐν ἀποκρύφῳ τόπῳ. Ἐγένετο δὲ τοιοῦτό τι υἱὸς Κανδάκης, ὃν ὄνομα ἦν Κανδαύλης, μετὰ ὀλίγων ἡπείων κατατρέχει εἰς τὴν σκηνὴν Ἀλεξάνδρου. Οἱ δὲ ἐκεῖ φύλακες συνέλαβον αὐτὸν καὶ παρέστησαν τῷ Σωτῆρι Πτολεμαίῳ ἔχοντι τὰ δευτέρα τῆς βασιλείας, ἐκοιμᾶτο γὰρ ὁ κοσμοκράτωρ. Ἠρώτησεν αὐτὸν Πτολεμαῖος: “Τίς εἶ;” Ὁ δὲ εἶπεν: “Υἱὸς Κανδάκης τῆς βασιλίσσης.” “Καὶ τί ποιεῖς ὧδε;” Ὁ δ' εἶπε: “Μετὰ τῆς γυναῖκος μου καὶ ὀλίγης στρατιάς ἤρχομαι τὸ ἐνιπύσιον μυστήριον τῆς τελετῆς τελεῖσθαι παρὰ τὰς Ἀραβίας.” Ὁ δὲ τῶν Βεβρύκων βασιλεὺς ἰδὼν τὴν γυναῖκά μου ἐξεληθὼν μετὰ πολλῆς δυνάμεως ἤρπασεν αὐτὴν καὶ τοὺς πλείστους στρατιώτας ἀνεύλεν. Ὑποτρέψω οὖν, ὅπως πλείονα δύναμιν λαβὼν κατακάψω τὴν Βεβρυκίαν.” Ἀκούσας δὲ ταῦτα Πτολεμαῖος ἀνέστη καὶ εἰσέρχεται πρὸς Ἀλεξάνδρον, καὶ διωπνίσας αὐτὸν διηγήσατο αὐτῷ, ἅπαν ἤκουσεν. Ὁ δὲ Ἀκούσας δὲ ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἡγεῖρατο, καὶ ὄρας τὸ ἐαυτοῦ διάδημα ἐστρεψε τὸν Πτολεμαῖον καὶ τὴν χλαμύδα περιέβαλεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ: “Ἐξέλιθε ὡς Ἀλεξάνδρος τυγχάνων καὶ εἰπέ.” Ἀντίγονόν μοι τὸν ὁπασισταὴν φωνήσατε” καὶ ὅταν ἔλθω, διήγησά μοι, καὶ εἰπὼν ταῦτα [λέγει]: “συμβουλευσόμεθα περὶ τούτων, ὅς¹² μοι συμβούλιαν.” Ἐξῆλθε Πτολε-

ψιττακούς σ'

πῶς ἄκρ' αἰ, τίς τυγχάνει καὶ τίνας οἱ σὺν αὐτῷ ὄντες γ.

ἐπὶ ἔρεμνιδας αἰ. BCL, m. A.

¹ sc. γοργῶς ἤλθε [κελεύων]... ² R: ἄλλω τινι... ³ Anders A. ⁴ Von A: das griech. Wort beibehalten. ⁵ Nach A. ⁶ A: ἴ, was viell. v. heissen soll. ⁷ A: τῆ πτ. τνς. ⁸ A: τ. ⁹ A: αψ. ¹⁰ R: Κλεόμην. ¹¹ A: αὐτός. ¹² R: ὅδε.

Γ τῷ βασιλικῷ σκήματι ἡμισυμόνος ἀλλ· ζη.

μαῖοι¹ δὲ θεωσάμενα τὰ στρατεύματα ὑπενόουν τι καὶ ἔλεγον· "Τί οὖν ἐνθυμείται ὁ φρόνιμος 'Αλέξανδρος;" Ὁ δὲ υἱὸς τῆς Κανδάκης ἰδὼν αὐτὸν ἐν τῇ βασιλικῇ ἐσθῆτι ἐφορήθη, μὴ κελεύσει αὐτὸν ἀναμεθῆναι, ὡς ποῦται γὰρ 'Αλέξανδρος εἶναι.

Καὶ εἶπεν ὁ Πτολεμαῖος· "Ἀντίγονόν μοι τις καλέστω τὸν ὑπασπιστὴν αὐτοῦ μου." Ἐξῆλθεν 'Αλέξανδρος, ὃς εἶπε Πτολεμαῖος· "Ἀντίγονε, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς Κανδάκης τῆς βασιλίσσης, καὶ ἡρπάζθη ἡ γυνὴ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Βεβρυκῶν. τί συμβουλεύεις μοι ποιῆσαι;" Ὁ δὲ εἶπε· "Ἀποστά μου, 'Αλέξανδρε, συμβουλεύω σοι καθοπισθῆναι τὴν στρατιάν πολεμῆσαι τοῖς Βεβρυκῶν, ἵνα λοτρωσώμεθα² αὐτοῦ τὴν γυναῖκα καὶ παραδῶμεν αὐτῇ εἰς τιμὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ." Ὁ δὲ Κανθαύλης ἔχαυρε ταῦτα ἀκούων. Εἶπεν ὁ Πτολεμαῖος· "Εἰ τοῦτο βούλει, 'Αντίγονε, τοῦτο καὶ ποιήσῃ, κέλευσον οὖν ὡς ὑπασπιστὴς μου ἐτοιμάζεσθαι τὴν στρατιάν." Ἢ δὲ καὶ ἡτοιμάσθησαν κελευσθέντες ὑπὸ Πτολεμαίου ὡς ὑπὸ 'Αλεξάνδρου.

Προσθέντων εἰς τὸν τόπον μετὰ μίαν ἡμέραν. Εἶπεν 'Αλέξανδρος 'Αντίγονος· "Μὴ ἀφθῶμεν τοῖς Βεβρυκῶν ἡμέρας, μήπως μαθῶν ὁ βασιλεὺς πρὸ τῆς μάχης ἀναμῆσθαι τὴν γυναῖκα τούτου. ποῖον ἐστὶ ταῦτο ἡμῖν κλέος νίκης Κανθαύλου ἀπαλέσαντος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ; ἀλλὰ νυκτὸς εἰσβάλλωμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνάψωμεν τὰς οἰκίας, καὶ αὐτοὶ οἱ ὄγλοι τὴν γυναῖκα ἡμῖν παραδόντουσιν. οὐ γὰρ ἐστὶν ἡμῖν ἡ μάχη περὶ βασιλείας, ἀλλὰ ἕνεκα ἀπαιτήσεως γυναικὸς." Καὶ οὕτως εἰπόντος τοῦ 'Αντιγόπου προσέειπεν αὐτῷ ὁ Κανθαύλης καὶ εἶπεν· "Ὁ τῶν φρενῶν σου γενναῖον, σὺ δὲ 'Αντίγονε, εἶθε σὺ ἢς 'Αλέξανδρος καὶ μὴ ὑπερασπιστὴς 'Αλεξάνδρου."

Νυκτὸς οὖν εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν, καὶ κοιμημένων αὐτῶν ἀνῆψαν τὰ προδοτεία³ αὐτῶν. Τῶν δὲ διουπνισθέντων καὶ πυθόμενων, τί τοι αἰτιὸν ἐστὶ⁴ τοῦ ἐμπρησμοῦ, ἐκέλευσεν 'Αλέξανδρος ἐκβοᾶν, ὅτι Κανθαύλης βασιλεὺς μετὰ πλείστῃς δυνάμεως [πέρασι] καὶ ὡς κελεύει ὑμᾶς ἀποδοῦναι τὴν γυναῖκα, πρὶν ὅλῃν τὴν πόλιν καταφλέω. Οἱ δὲ προληφθέντες⁵ πάντας ἀνέστησαν καὶ παραγενόμενοι εἰς τὰ τοῦ βασιλέως οἰκήματα τῇ δυνάμει τοῦ πλήθους ἤνοιξαν τὰ βασίλεια καὶ ἀπὸ τῆς κοίτης τοῦ βασιλέως ἀφείλον⁶ τὴν γυναῖκα καὶ παρέδωκαν τῷ Κανθαύλῃ, τὸν δὲ βασίλεια ἀνέκλιν.

Ὁ δὲ Κανθαύλης λίαν εὐχαρίστησε τῇ συμβουλῇ καὶ τῇ ἐπινοίᾳ 'Αντιγόπου. Ἐπανεβῆν⁷ εἰς τὴν παρεμβολὴν 'Αλεξάνδρου καὶ περιπλακεῖς αὐτῷ εἶπεν· "Ἀντίγονε, πιστεύω σεαυτὸν μοι καὶ ἔλθε πρὸς τὴν ἐμὴν μητέρα, ἵνα σοι δωρήματα βασιλέως προσενέγκω." Ὁ δὲ χαίρων εἶπεν· "Ἀττήσαι με παρὰ τοῦ βασιλέως, καὶ γὰρ ἐπιθυμῶ ὅραν τὴν πόλιν."

Καὶ εἶπε Πτολεμαῖος, ὃς καὶ 'Αλέξανδρος, Κανθαύλῃ· "Βούλομαι διὰ γραμμάτων ἀσπάζεσθαι τὴν μητέρα σου τὴν βασίλισσαν." Ὁ δὲ Κανθαύλης ἀπητήσατο παρὰ τοῦ βασιλέως τὸν 'Αντίγονον, ἵνα ἀγάγῃ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ μετὰ βασιλικῶν δώρων ὑπαστρέψῃ αὐτήν. Ἀγείει Πτολεμαῖος, ὃς καὶ 'Αλέξανδρος· "Παραλαβὼν οὖν τοῦτον τὸν ἄγγελόν μου

¹ σώσωμεν. ² w: τὰς ἔξω οἰκίας. ³ l' E st. *lib*. ⁴ *Et irrig*: εἰσκαλεῖν τὸν Κανθαύλῃ. ⁵ Der armen. Ausdruck für dies Wort kehrt *οὐκ* wieder, wo M. an seiner Stelle *ἀπορί* *ληφθῆς* giebt. ⁶ ἀπάγαγον. M: ἀπέσπασαν. ⁷ Entsprechend der m. E. irrigen Annahme des vor. Cp. von einem *εἰσκαλεῖν* εἰς τὴν πόλιν. ⁸ M: δώσω. ⁹ M: περιχαρὲς γενόμενος. ¹⁰ M: τῆς γῶρας θαλάσσης γενέσθαι.

ζη.: καὶ τοῦ Πτολεμαίου κλυόντος Ἀντίγονο ὡς ὀκνίου Ἀλεξάνδρου τοῦ καλόντος τοῦτο γένος.
"ἐνῆλθεν δὲ ἐπὶ τῶν τόπων Ἀντίγονος τοῦ τυραννοῦ παρὰ μίαν ἡμέραν οὖν τῷ Πτολεμαίῳ
καὶ εἶπεν Ἀντίγονος τῷ Πτολεμαίῳ·"

Γ μετέδωκεν οὖν ἅλ· τῷ Πτολεμαίῳ ἵνα αὐτὸν πεμψῇ πρὸς αὐτὸν ὡς ἄγγελον αὐτοῦ κλη· ζη.

Ἀντίγονον πάλιν σῶον ὡς ἐκπεμφθῇ, ὥσπερ καὶ σὺ σῶς πρὸς τὴν μητέρα σου παραγγέλλῃ σὺν τῇ σῇ γυναίκα ἀνασωθεὶς τῇ ἐκείνου γενναϊότητι ἀπὸ τοῦ τῶν Βερβρόκων βασιλέως." Ὁ δὲ εἶπεν· "Ἰσχυρὲ βασιλεῦ, ὁρῶμαι τοὺς θεοὺς πάντας καὶ τὴν κεφαλὴν σου καὶ τὴν τύχην τῆς μητρός μου, ὅτι, ὥσπερ παραλαμβάνω τὸν ἄνθρωπον οὗτον ὡς αὐτὸν σὲ τὸν κοσμοκράτορα, καὶ μετὰ μεγάλης τιμῆς ἐκπέμψω αὐτὸν πρὸς σὲ μετὰ βασιλικῶν δώρων."

τὸν Αλφ.

21.

Καὶ ἐκείτοις πορευόμενος Ἀλέξανδρος ἔλαβεν μεθ' ἑαυτοῦ ἱκανὴν στρατιάν καὶ ὁδοπορικὰ κτήνη καὶ ἀμάξας· ἔδεδωκε δὲ ἐθαύμαζε τὰ ποικίλα ὅρη τῆς χρυσταλλοφόρου¹ γῆς φθάνοντα μέχρι τῶν οὐρανίων νεφῶν, καὶ τὰ δένδρα² τὰ ὕψικωμα καρπῶν γέμοντα, οὐχ ὡς παρ' Ἑλλήσιν, ὡς ἴδιον θάμβους ἔχει·³ Μηλέαι γάρ ἦσαν χρυσίζουσαι τὸν ὄγκον τοῦ κομποῦ⁴ ἔχουσαι, ὡς παρ' Ἑλλήσιν τὰ κίτρα ἐστίν. βότρυς δὲ σταφυλῆς⁵, ὥστε μὴ δύνασθαι ῥάγιον ἐν χωρῇσαι τὸ στόμα.⁶ καὶ ῥοαὶ⁷ μέζονες τῶν πεπνυμένων. Πλεῖστοι δὲ ὀράκοντες περὶ τὰ δένδρα ἐνεκλιόντο, καὶ σαυροὶ μέζονες τῶν δρακόντων⁸ ἦσαν, πύθῃκοι δὲ οὐδὲν ἥσσονες βαρβαρίκων θηρίων ἢ καὶ τῶν παρ' Ἑλλήσιν ὀρκτων. Ἄλλα δὲ ῥῶα διάφορα καὶ ποικίλα καὶ ἕνα τῇ μορφῇ.⁹ Ἔνιοι δὲ τοιοῦτοι ἦσαν θαυμάσιοι καὶ θεοὶ, καὶ κολώματα βόθῃ πετροῦς καταβάσεις ἔχοντα. Εἶπε δὲ ὁ Κανθαύλης· "Ἀντίγονε, τὰ ὡς θεῶν οἰκητήριον καλεῖται, καὶ πολλάκις ἐν τούτῳ τῷ σπηλαίῳ ὁρῶνται ἀνακείμενοι ἐπὶ κλιντήρι θεοὶ τῷ καλέσαντι αὐτοὺς βασιλεῖ. ἐὰν οὖν θέλῃς ἀναστρέφεσθαι, ἄρον ἱερὸν ὄμμα¹⁰ καὶ ποιήσον θυσίαν ἐν τοῖς τόποις, καὶ φανήσονται σοι." Κανθαύλου δὲ ταῦτα οὕτως εἰπόντος ἐποιοῦντο τὴν πορείαν.

κιν.

Ἐπειτα ἔφθασαν εἰς τὰ βασίλεια, καὶ ἀπήντησαν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, καὶ ὡς ἐμελλον περιπλέκεσθαι αὐτῷ, εἶπε Κανθαύλης· "Μὴ πρότερόν μοι περιπλαχέσθε, ἀδελφοί, ἐὰν μὴ πρῶτον τὸν σωτήρᾶ μου γενόμενον καὶ τῆς ἐμῆς γυναίκος εὐεργέτην ἀσπάσῃθε Ἀντίγονον τὸν Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου βασιλέως ἄγγελον." Οἱ εἶπον· "Τί παρέσχε σοι σωτήριον;" Ὁ δὲ διηγήσατο πάντα καὶ τὴν ἀρπαγὴν τῆς γυναίκος αὐτοῦ τὴν ὑπὸ τῶν Βερβρόκων καὶ αὐτοῦ τὴν βοήθειαν, ἔπειτα περιεπλάκῃσαν αὐτῷ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοί καὶ δέσπονον λαμπρὸν κατασκευάσαν κατὰ τὰ βασίλεια.

Τῇ δὲ ἐτέρᾳ ἡμέρᾳ ἡ Κανθάκη προῆλθε μετὰ βασιλικῷ διαδήματι, ἐμφανίσουσα ὑπερμεγέθη¹¹ ἡλικίαν καὶ πρόσωπον ἡμίθεον, ὥστε δοκεῖν Ἀλεξάνδρον τὴν ἑαυτοῦ μητέρα ὁρᾶν Ὀλυμπιάδα. Τὰ δὲ βασίλεια ἔβλεπον ἀστράπαντα χρυσόφοροι¹² στέγαις καὶ πετρήρεσι τοίχοις, στρωμαὶ δὲ ἦσαν Σηρικαὶ ὑφαντῶν τέχνημα ἐκ χρυσίου πεποιμένον. καὶ κλινεῖραι, πᾶσι συνεγόμενα, τράπεζαι δὲ ἐξ ἐλεφαντίνης ὕλης προκείμεναι, καὶ λυγκουρίου ποιότητος ἀνάβησις, καὶ κίονες Νουμιτικοί¹³, ὧν κεφαλῆς

22.

ἐαυτὸν καὶ τὴν γυναῖκά σου πρὸς τὴν μητέρα σου εἰσὺς ἀποκαταστήσῃς.

"ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ ὡς Ἀντίγονον τὸν Ἀλεξάνδρου καὶ... ἦν"

Α: βοτρυῶν δὲ σταφυλῶν ὡς μὴ δύνασθαι ῥάγιον ὀφθαλμοῦ (μικρὸν ὄμμα τὸ στόμα ὄψιν) κάρην δὲ τὸ βαλάνιον ὡς πρὸς τὴν κλινὴν, πλεῖστοι δὲ δρῶντες περὶ τὰ δένδρα ἐνεκλιόντο καὶ σαυροὶ ἰχθυόμενοι μέζονες, πύθῃκοι δὲ οὐδὲν ἥσσονες τῶν παρ' Ἑλλήσιν ὀρκτων - -
ΒC: βοτρυῶν σταφυλῶν ἐλεφαντίνης κάρην δὲ ὡς πρὸς τὴν κλινὴν ἐπὶ τῇ κλινῇ δὲ τοιαύτη ὡς ἄρκτω - -

¹ Von A zu der gezogen. ² Von A als Nomin. aufgefasst. ³ M: ὡς ἴδια θαύματα. ⁴ M: τῆς ἐπώρου. ⁵ Von A als "Weinstock" gefasst. ⁶ Dies scheint mir die urspr. Lesart von A zu sein. A hat sich offenbar verlesen, denn er giebt: ἐν μὴ δύναται διαβῆναι ἐν χωρῇσαι εἰς στόμα. ⁷ A: κάρην. ⁸ A: ἰχθυόμενων. ⁹ I. ὑπερμεγέθη. ¹⁰ A: σπονδῶν. ¹¹ w: τὴν ὑπεροχὴν τοῦ τῆς ἡλικίας μεγέθους. ¹² M: χρυσόφοροι. ¹³ Das lat. uniones. ¹⁴ sellae ad sedendum. ¹⁵ M: Μυρτίκοι.

παρ' ἐμοί." Λέγει ἡ κυρία· "Εἰ καὶ εἶγες τοῦτο, τί θλόνασο ἂν ποιῆσαι."
 "Ὁ δὲ εἶπεν· "Ἀνῆρουν σε ἂν πρότερον, ἵνα μηκέτι εὐρεθῇ· πρὶν ὑπο-
 ταγῆναι καὶ εἶτα αὐτὸς ἐμαυτοῦ προδότης ἂν ἐγεγόμεν." Ἡ δὲ εἶπε·
 "Καὶ τοῦτο τί! γενναῖότητος καὶ βασιλικῆς νοῦ ἐστίν; ἀλλὰ νῦν μὴ
 ἀγωνιάσῃς², Ἀλέξανδρε, σὺ γὰρ ὥσπερ τὸν υἱόν μου καὶ τὴν γυναῖκα
 τοῦτου ἀπὸ τῶν Βερρόκων διέσωσας, κατὰ σὲ οὕτω διαφυλάξω λέγουσα³
 τοῖς βαρβάροις οὐκ εἶναι σε Ἀλέξανδρον. ἐὰν γὰρ γινώσκ⁴ σε ὅντα Ἀλέ-
 ξανδρον, πικρῶς ἀναμυθεῖ σε εὐθὺς, ὅτι καὶ σὺ Πάρον ἀνέλεες. ἡ γὰρ
 γυνὴ τοῦ μικροτέρου υἱοῦ μου θυγάτηρ ἐστὶ Πάρου. διὸ κλήθῃ· Ἀλέ-
 ξανδρος, ὅτι ἐντὸς τῆς φυγῆς φυλάξω σου τὸ μυστήριον."

Ταῦτα εἰπούσα ἐβλήθη σὺν αὐτῷ καὶ εἶπε· "Τέκνον μου Κανδαύλῃ καὶ
 θυγατέρ μου Μαρσίῃ⁵· εἰ μὴ κατ' εὐκαιρὸν εὐρετὰ⁶ τὴν στρατιάν
 Ἀλεξάνδρου, οὐτε ἐγὼ σὲ εἶμι ἐνταῦθα ἂν ἀπέλαβον, οὐτε σὺ τὴν σεαυτοῦ
 γυναῖκα εὐρες. ὥστε δέξιοι γενόμεθα τοῦ ἀγγέλου Ἀλεξάνδρου καὶ δώμεν
 αὐτῷ δωρεὰς ἀξίας." Εἶπε δὲ ὁ δευτέρως υἱὸς αὐτῆς Καραγῶς· "Μῆτερ
 βασίλισσα, Ἀλέξανδρος ἐσωσε τὸν ἀδελφόν μου καὶ τὴν γυναῖκα τοῦτου.
 δώμεν αὐτῷ, ὃ βούλει." Ὁ δὲ τρίτος υἱὸς εἶπε· "Κυρία μῆτερ, ἄχθεται⁹

ἡ ἐμὴ γυνὴ περὶ τοῦ πατρὸς αὐτῆς, ὅτι ἀνῆρθε ὑπὸ Ἀλεξάνδρου. καὶ
 νῦν ληστήσῃ θέλει τὸν Μακεδόνα, καὶ τὸν ἐκείνου ἀγγελὸν εἰς χεῖρα ἐλθούσα
 ἐνθάδε ἀναίρῃσι τοῦτον τὸν Ἀντίγονον." Λέγει· "Καὶ τί τὸ ὕψελός
 ἐστὶ σοι, τέκνον; οὐδὲν γὰρ μέλει Ἀλεξάνδρου, ἐὰν ᾧδε τοῦτον ἀνέλκῃ·
 εἰσι γὰρ πλείονες θεράποντες Ἀλεξάνδρου τοῦτου." Εἶπε δὲ Κανδαύλης·

"Ἄλλ' ἐμοὶ οὗτος ἐγένετο σωτὴρ καὶ τῆς ἐμῆς γυναῖκός, κατὰ ὅρον
 ὀφείλω αὐτὸν σῶον ἀναπέμπειν πρὸς τὸν βασιλέα. ἐὰν οὖν οὕτως ἔχῃ,
 καὶ ἡμεῖς ἕνεκα τοῦτου ᾧδε μάχην ποιῶντες συνάπομεν πρὸς ἀλλήλους.¹⁰
 ἐγὼ μὲν τοῦτο οὐ θέλω. εἰ δὲ σὺ βούλει, ἔτοιμον¹¹ εὐρήσεις με."

Ἡ δὲ Κανδάκῃ ἀγωνιάσασα περὶ τῶν τέκνων, μήπως μαχέσωνται,
 ἀπολαβοῦσα¹² τὸν Ἀλέξανδρον κατὰ μόνας εἶπεν· "Ἀλέξανδρε, πανταχοῦ
 ἐγένου φρενήρης. ἀλλ' ἐνθάδε οὐδὲ μίαν ἀφορμὴν οὐ δύναισι εὐρεῖν φρενῶν,
 ὥπως μὴ διὰ σὲ πολεμήσωσι τὰ τέκνα μου."

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἔφη· "Καραγῶ¹³ καὶ σὺ, Κανδαύλῃ, ἐὰν με ᾧδε
 ἀναίρῃσιν, οὐδὲν μέλει Ἀλεξάνδρου. οἱ γὰρ ἄγγελοι οὐκ ἐντιμοὶ εἰσι τοῖς
 βασιλεῦσιν, ἀλλὰ ἀποστὰς εἰσιν αὐτοῖς¹⁴ εἰς τὸ ἔργον τοῦ πολέμου. Ἐὰν
 οὖν ἐμὲ ᾧδε ἀναίρῃτε, ἔχει ἄλλους ἀγγέλους Ἀλέξανδρος. εἰ δὲ βούλεσθε
 παρ' ἐμοῦ τὸν ἐχθρὸν ῥαδίως συλλαμβάνειν Ἀλέξανδρον, ὑπόσχεσθε μοι
 μέρος δωρεῶν δοῦναι ἐνταῦθα, ἵνα πρὸς ὑμᾶς διαμείνω καὶ πείσω τὸν
 βασιλέα πορεύεσθαι πρὸς ὑμᾶς, ὥς ὅμῳν βουλομένων ἅ ἡτοιμάσατε αὐτῷ
 δῶρα κατ' ὕψιν ἀποδοῦναι. καὶ τότε ὑπεγείριον λαβόντες καὶ ἐαυτοὺς
 ἐκδικήσαντες πείσαντες¹⁵ ἀναπαύσῃτε ἀπὸ τοῦ θυμοῦ."

Ἐπεσθῆσαν οἱ ἀδελφοὶ ἡ δὲ Κανδάκῃ ἐθαύμασε τὴν τοῦ Ἀλεξάνδρου
 ἡλικίαν καὶ τὴν ἐντιμότητα αὐτῆς.

¹ Sonst als indefin. aufgefasst. Auch von V: accipio professionem dignam viro et animo sane regali. ² μὴ φοβήθη. ³ Α: λέγειν. ⁴ M: γινώσκει.

⁵ A: μαρίσα. B: ἀρποισσα. C: Ἀρπυια. V: Marvie. ⁶ Wohl: καὶ μὴ

ἐκ τῆς γυναικὸς ἢ καὶ τῆς ἀφ' ἑαυτῆς. ⁷ Doch σμδ. Καραγῶς. V: Charagos. Sonst ist der Name nicht vorhanden. ⁸ So nur A. ⁹ λυπεῖται. ¹⁰ Viel!

lag jedoch eine Frage zu Grunde [M]. ¹¹ A: ἐτοιμότερον. ¹² bei Seite nehmen. ¹³ So hat A gelesen. ¹⁴ l. ungu. ¹⁵ so. τὸν θυμόν.

μὴ ὑπέχεον τῇ ὑποταγῇ A. cf. Gen.

= A, BCL: τὸν τοῦτον φρονέτης, ἐντιμότης (νικητὴς L) τὸν Ἀλέξανδρον.

Κανὰν μὲν ἐν L, B, C, καὶ, αὐτὴ αὐτῇ; θῶα L, θῶς B, Φαι mss.

Ἀρπυια B

φρόνησιν καὶ εἶπεν αὐτῷ κατ' ἰδίαν. "Ἀλέξανδρε, εἶθε ἦς καὶ σὺ μου οἶός, διὰ τοῦ γὰρ πάντων τῶν ἔθνων ἂν κατεκράτουν. οὐ γὰρ πολέμῳ μόνον ἐχειρώσω τὴν οἰκουμένην σὺν τοῖς πολίταις, ἀλλὰ τῇ πολλῇ ἀρχῇ. Ἰσθι² οὖν ἐπ' αὐτῶν δορυφορούμενος καὶ διακονούμενος³, μεγάλοις Κανδάκης φυλασσούσης⁴ τὸ μυστήριον. Ἀλλὰ συμβουλεύω σοι, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν μηκέτι θαρρόσης σεαυτοῦ ἄγγελος εἶναι, ἵνα μὴ ὁμοιωθῇς τοῖς, οἱ τοὺς ἐαυτῶν ἐξάγειν παύσαι (καὶ αὐτοὶ πρῶτοι φθείρονται)."

fuera bene.

Μετὰ δὲ ἡμέρας παρενομήνῳ δίδωσιν αὐτῷ Κανδάκη θύρα βασιλική, σφέφανον ἀδαμάντινον πολύτιμον, καὶ θύραχα πηνωτὸν⁵ διὰ συνιόντων καὶ βρωύλων, καὶ χλαμύδα ἀστεροφεγγή ὑλοόφρουρον χρυσοπάστον.⁶ Καὶ τοιαύτη τιμὴ ἐκπέμπει αὐτὸν μετὰ τῆς παραθήκης⁷ σὺν τοῖς ἰδίῳι στρατιώταις.

σμε'.
λίαν - διονίου

24. Οδοιπορήσας δὲ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τεταγμένας ἡμέρας ἦλθεν ἐπ' ἐκείνη τὰ θαυμάσια σπήλαια, ἐνθα εἶπεν αὐτῷ Κανδάκης τοὺς θεοὺς διατίθεσθαι.⁸ Εἰσῆλθεν ἔνθεν μετὰ ὀλίγων στρατιωτῶν. καὶ εἶδεν ὀμίλην ἀστεροφεγγή, καὶ ἐστίλθον τὰ ὀρεώματα ὡς ἀστέρων βολαίς, ἐκώθεν δὲ φαντασίαι δαίμωνων⁹, καὶ θεοὺς σιγῇ δεδουλωμένους.¹⁰ καὶ ἐθάμβησε προληφθεὶς.¹¹ ἐπέμεινε δὲ ἰδεῖν τὸ ἀποθρόνον. Εἶδε γὰρ τινος¹² ἀνακειμένου ἀστροπικτοῦς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ὡς λύγων φέγγη, ἕνα δὲ λέγοντα. "Χαίρει, Ἀλέξανδρε, οἶδός με, τίς εἰμι;" Ἀγεί. "Ὀμί, κύριε." "Ὁ δὲ λέγει. "Εγὼ εἰμι Σεσόγγωσις κοσμοκράτωρ βασιλεὺς συνδαιτός θεῶν γενήματος. ἀλλ' οὐ τοσοῦτον εὐτόχησα, ὅσον σὺ. λήψῃ γὰρ δνομα ἀθάνατον καὶ μετὰ τὸν θάνατον." Ἀγεί¹³ δέ. "Πῶς, κύριε;" Εἶπεν. "Ὅτι ἐγὼ ὁ ὄλυν τὴν οἰκουμένην ὑποτάξας καὶ ταπῶτα ἔθνη καταδουλώσας ἀνώνωτός εἰμι, σο δὲ γενήσῃ περιώνυμος κτίσας τὴν περιπόθητον¹⁴ θεῶν ἐν Αἰγύπτῳ Ἀλεξάνδρειαν [Σουτλουίς, Ἰάλαν, Δραύλ, Λουτάλ]¹⁵, ἀλλ' εἰσέλθε καὶ ὄφει τὸν πάσης τῆς φύσεως ποιητὴν καὶ προστάτην."

σμε'.
τέλειος
= A

αὐτὸν A

μιναι βλ. in C. 20. 21.

α. C. 20. 21.

σμε'.
f. in C. 20. 21. in A.

Εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς καὶ ὄρᾳ ὀμίλην περιφεγγή καὶ τὸν θεὸν καθελόμενον ἐπὶ θρόνου, ὃν ποτε εἶδεν ἐν Ραχώτιδι προσκυνηθέντα ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, τὸν κύριον Σάραπιν.¹⁶ Εἶπε. "Τί ἐστὶ τοῦτο, δαίμον ἀφθαρτε, τῆς φύσεως γέννημα;¹⁷ εἶδόν σε ἐν τοῖς κλίμασι Λιβύων ἐν θρόνῳ καθέζομενον, καὶ νῦν ἐνθάδε πάλιν ὄρω σε;" Εἶπε πλησίον παρ' αὐτῷ ἐκτὸς Σεσόγγωσις Ἀλεξάνδρῳ. "Ὅπως πανταχοῦ φαίνεται ἐν ἐνὶ τόφῳ σταθεῖς, ὥσπερ καὶ ὁ οὐρανὸς φαίνεται πανταχοῦ ὁ ἐν μιᾷ ὕψους στάζει σταθεῖς."

Εἶπε δὲ Ἀλέξανδρος. "Κύριε θεός, πόσα ἐστὶ ζήσομαι;" "Ὁ δὲ Σεσόγγωσις εἶπε. "Καλὸν ἐστὶ θνητῷ μὴ εἰδέναι, πότε τελευτᾷ. προσδεχόμενος γὰρ

σμε'. = β. C. 20. 21.

¹ M: τοὺς πολέμους καὶ τὰς πόλεις. ² So B. A: ἡσθη. ³ R unverständlich. Infin. ⁴ l. ἡμῶν an Stelle von ἡμῶν ἰδίου. ⁵ αἰθινάκων. Wohl = ὀρεώματα, da πῆνος nach Hesych. = ὄρεμα [Steph. Thes.]. ⁶ R w: ἐξ ὑλοόφρουρου χρυσοπάστον. ⁷ M: μετὰ παρατόχῃ. ⁸ περιπατεῖν. ⁹ M: εἰδόμενον. ¹⁰ V: murmur. — St. des Inf. erwartet man ein Partic. ¹¹ M: ἀπορία ληφθεὶς. Vgl. ολγ. ¹² Nach der Anm. boten die arm. Hdss. hier Ἀρμωνα. Die Herausgg. haben τινός nach dem Griech. und Latein. gesetzt. ¹³ R: λέγω. ¹⁴ Genau: ποθιτήν, ἀρετήν. ¹⁵ Zu dem von mir eingeklammerten bemerken die Herausgg., dass diese Namen weder im Griechischen, noch im Lateinischen vorhanden seien. ¹⁶ So nur bei V. ¹⁷ Da Sarapis kurz vorher ποιητής πάσης τῆς φύσεως genannt war, so ist die Bezeichnung γέννημα φύσεως auffallend und beruht wohl auf unrichtiger Lesung.

— ἡμῶν ἰδίου
ἀφθαρτε - ἀφθαρτος γὰρ
21. 31. 5435

οὐκ ἔστιν ὅτι: καὶ πάντα ἅπερ ἔχον ἐν τετραπύρῳ, ἐλθέμεναι πᾶσι πορορσιμένους καὶ ἐλπίων κἄττερον ἐλπίων αὐτῶν κείμενον καὶ τόσσα καὶ κἄττερος ἀεχέτους ἐξ' ἐν ἑκάστῳ αὐτῶν παρμυγένοις δύο ἑκατόν καὶ δύο ὅστις καὶ ὅστις ἄλλος ἐξ' ἑκάστη τῶν ἐλπίων.

ὅτι καὶ τῶν τοσούτων καὶ χιλίων ποικίλων ἐξ ἑλπίων ... A

αὐτὸν ἡμῶν ἐλπίων: δευτέρῳ (δευτέρῳ) ἐλπίων (ἐλπίων) δευτέρῳ μένῳ — μινωτικῶν ποικίλων ἐλπίων 21.

τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἀφ' οὗ ἔμαθεν, ἐτελεύτησε.¹ τὸ δὲ ἀγνοῖα φέρειν² τοῦτο κρυφαίαν λήθην παρέχει, τὸ μὴ ἔχειν κατὰ γνώμην, εἰ ὅπως τελευτᾷ. Ἀλλὰ ἡ πόλις, ἣν κτελεῖ, γενήσεται περίφημος καὶ ἐπιφανὴς πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις, τροφὸς καὶ τιθήνη πάσης τῆς οἰκουμένης. καὶ πολλοὶ βασιλεῖς ἐπιθήσονται τῷ ἐδάφει σὲ προσκυνῶντες ὡς θεόν³, οἰκῆσαι δὲ ἐν αὐτῇ θανάων καὶ μὴ θανάων. τάφον γὰρ ἔξεις ἣν κτελεῖς πόλιν."

Οὕτως εἰπόντος τοῦ ἀγγέλου⁴ ἐξῆλθεν Ἀλέξανδρος καὶ παραλαβὼν τοὺς ἰδίους ἐπορεύθη τὴν ὁδόν, ἣν προσεβητόμενος ἦν. Ὑπήνησαν δὲ αὐτῷ οἱ σατράπαι καὶ ἑσπεφάν αὐτὸν τῷ διαδήματι⁵ καὶ ἔδωκαν αὐτῷ τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα.

Τὴν δὲ ὁδοπορίαν ἐπὶ τὰς Ἀμαζόνας ἐποίησαντο. καὶ πλησιάσας ἀπέστειλε πρὸς αὐτάς γράμματα περιέχοντα οὕτως· "Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀμαζόσι χαίρειν. Τὴν πρὸς Δαρεῖον μάχην οἶμαι ὑμᾶς εἰδέναι. ἐκείθεν δὲ εἰς τοὺς Ἰνδοὺς⁶ ἐστρατεύσαμεν. καὶ εὐρόντες ἐκεῖ ἄνδρας γενναίους τοὺς ἡγούμενους αὐτῶν καὶ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς γυμνοσφοιστάς λαβόντες φόρον παρ' αὐτῶν ἤραμεν. εἰσάγαμεν ἐπὶ τὸν ἴδιον τόπον καταμένειν καὶ ἐν εἰρήνῃ τὴν χώραν καταστήσαμεν. διὰ γηθοσύνης ἡμᾶς ὑπεδέξαντο καὶ ὅσους τελέει⁷ δὲ ἡμᾶς ἐποίησαν. ἐκείθεν δὲ πάλιν πρὸς ὑμᾶς ἦλθομεν. Καὶ ὑμεῖς οὖν συναντήσατε ἡμῖν. ἔρχομεθα γὰρ οὐ κακὸν τι ποιῆν, ἀλλὰ ὅραν τὴν χώραν, ἣμα δὲ καὶ ὑμᾶς εὐεργετήσαι. ἐβῆσθε."

σβ'. Δεξιμένας δὲ ταῦτα καὶ αὐταὶ αὐτῷ ἔγραψαν οὕτως· "Ἀμαζόνων⁸ αἱ κράνται καὶ ἡγούμεναι τῆς στρατιᾶς βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν. Ἐγράψαμέν σοι, ἵνα εἰδῇς πρὸ τοῦ σε ἐπιβῆναι ἐπὶ τοὺς τόπους, ἵνα μὴ ἀδύτως⁹ ἐπανεέλθῃς. διὰ τούτων τῶν γραμμάτων διασαφούμεν σοι τὰ τῆς χώρας ἡμῶν καὶ ἡμᾶς. ἔσμεν γὰρ γενναῖαι καὶ ἀνδρείαι. ἔσμεν γὰρ τοῦ Ἀμαζονικοῦ ποταμοῦ ἔτι πέραν καὶ οἰκοῦμεν ἐν νήσῳ¹⁰, τὸ δὲ περίμετρον αὐτῆς ἐνιαυτοῦ πορεῖα [ἐστίν], καὶ περὶ αὐτὴν ποταμὸς ἐστὶν οὐκ ἔχων ἀρχήν. ἔστι δὲ μία πρότοδος. Ἐσμέν δὲ κατοικοῦσαι παρθέναι μυριάδες εἰκοσὶν ἑνοπλοὶ, αἱ ἀνδρῶν πείραν οὐκ οἶδμεν, ἄρρεν δὲ παρ' ἡμῖν οὐδὲν ὑπάρχει. οἱ δὲ ἄνδρες ἡμῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ κατοικοῦσι τὴν τῆς χώρας¹¹ διοίκησιν ὑπολαβόντες¹² εἰς ἀπώλειαν. Ἡμεῖς δὲ κατ' ἐνιαυτὸν ἀγομεν πανήγυριν (ἐορτὴν πάνδημον), ἵπποσφονίας θύουσας τῷ Δαί καὶ Ποσειδῶνι καὶ Ἡραίστῳ¹³ ἡμέρας τριάκοντα. Καὶ οὕτω περὶ ἡμῶν πέραν τοῦ ποταμοῦ πρὸς τοὺς ἄνδρας, καὶ οὗτοι ποιοῦσι πρὸς ἡμᾶς τὸν γάμον τῆς συνοσίας¹⁴ ἡμέρας τριάκοντα. Ὅσαι¹⁵ δὲ βούλονται φθεῖρεσθαι ἡμῶν, περὶ [καὶ] καταμένουσιν ἐκεῖ παρὰ τοῖς ἀνδράσι. τὰ δὲ θηλυκά, ὅσα ἂν τίκτωσι, γενόμενα ἑπταετὴ διαβιβάζουσι πρὸς ἡμᾶς. Ὅταν δὲ πολέμιον στρατεύμα ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἐπέλθῃ, ἐκπορευόμεθα πρὸς αὐτοὺς ἐπιπτοὶ πλείονες μυριάδων ὀνόεκα, αἱ δὲ λοιπαὶ τὴν νῆσον φυλάττουσι. καὶ ἐρχόμεθα εἰς συνάντησιν ἐπὶ τὰ ὅρια, οἱ δὲ ἄνδρες ὕπισθεν τεταγμένοι ἀκο-

¹ Var. ἐκ. τ. ἡμ. προσέειπεν. ἐκαστὴ ἡμέρα ἀποθνήσκει. ² Wohl — ἀγνοεῖν. Besser M: τῷ δὲ ἐν ἀγνοίᾳ ὄντι λήθην φέρει τὸ μὴ ἔχειν. . . ³ I. Sing. ⁴ A.

⁵ I. Ἰσχυρῶν ἢ ἰσχυρῶν ἢ ἰσχυρῶν ἢ ἰσχυρῶν. ⁶ At hat nach ⁷ I. irrig das Relativum.

⁸ I. ἡμῶν ἢ ἡμῶν st. ἡμῶν. ⁹ At: Ἀμαζόνες. ¹⁰ At: ἀδοξος. ¹¹ M: ἐν μέσῳ.

¹² Nach Var. ωχλῶν ἢ ωχλῶν. ¹³ Wohl ῥυθμῶν st. ῥυθμῶν ἢ ῥυθμῶν.

¹⁴ M ferner: καὶ Ἀρετῇ. ¹⁵ M: συμμνησθαι. ¹⁶ I. ὁρῶν ὅπως ἡμῶν.

25.

L. B.

καὶ ἐπὶ τὰ ἴδια στρατεύματα L. B.

καὶ τῶν ἡγουμένων αὐτῶν ἡγήσαντο καὶ καταδουλώσαντο αὐτοὺς διὰ τῆς ἀνῶ, πεινίας. ἐκεῖ ὅν δὲ εἰς τὴν Βραχμῆας ἐδούσαντο τῶν καλυμμένων γυμνοσφοιστῶν, καὶ λαβόντες ψόρους παρ' αὐτῶν παρακαλεσάντων ἡμᾶς ἀφ' ἡμῶν ἐπὶ τὸν ἴδιον τόπον καταμένειν (καὶ ἐν σιγῇ τὴν χώραν καταστήσαντες A) παρετάμεν. Ἐκείθεν οὖν ἀναξυμνησμεν πρὸς ὑμᾶς. Ὑμεῖς οὖν συναντήσατε ἡμῖν γηθοσύνης ὑπεδέξαντο.

καὶ ἐπὶ τὰ ἴδια στρατεύματα L. B.

λουθοῦσιν ἡμῖν. Καὶ ἂν τις ἐν τῷ πολέμῳ τραυματίας γένηται, τρέπονται ἐπὶ τῆς ἱερᾶς τραπέζης Διός, καὶ πάντα προσκυνοῦσιν αὐτὴν ἐν ἡμέρᾳ, καὶ τῶν συγγενῶν στέφανος δαιμονστός [ἐστίν].² ἢ δὲ ἂν πέσῃ ἐν τῷ πολέμῳ ὑπερμαχοῦσα τῆς χώρας, αἱ ἐγγιστα αὐτῆς χρήματα λαμβάνουσιν οὐκ ὅλγῃα. Ἐὰν δὲ τις ἀναγὰγ³ ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὴν νῆσον, πρόκειται τῆς νίκης σημεῖον ἐχούση ἄργυρὰ καὶ χρυσὰ οὐκ ὀλίγα καὶ σίτησιν διὰ τοῦ θύου αὐτῆς, ὥστε ἡμᾶς πάσας⁴ ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας χώρας.⁵ Ἐὰν δὲ ὑπὸ τῶν πολεμίων νικηθῶμεν⁶ ἢ φύγωσιν, οὐκ εὖ αὐταῖς τὴν παρεμβολὴν ἡμῶν ἐπὶ τῶν ὁρίων σου, **οὐρεῖτο μ. β. μ. λ.**

26.

Ὁ δὲ βασιλεὺς λαβὼν καὶ ἀναγνοὺς τὰ γεγραμμένα καὶ πολλὰ μειδάσας ἀνέγραψεν αὐταῖς οὕτως. **“Ο πάντων τῶν βασιλέων καίσαρ.”** Ἀλέξανδρος Ἀμαζόνι χαίρειν. Τῶν τριῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης ἐκυριεύσαμεν τῇ ἡμῶν βοηθείᾳ, καὶ οὐδενὸς καταλιπόντες σημεῖον ἀντιπείας, ἀλλὰ πάντας νικῶντες. Αἰσχρὸν οὖν ἡμῖν ὑπολείπεται¹⁰, ἂν μὴ στρατεύωμεν ἐφ’ ὑμᾶς. Εἰ οὖν θέλετε ἀπολέσθαι καὶ δοικῆτον τὴν χώραν ὑμῶν γενέσθαι, μένεται ἐπὶ τῶν ὁρίων. εἰ δὲ βούλεσθε ἐν τῇ ὑμετέρᾳ γῇ οἰκεῖν καὶ μὴ λαβεῖν πείραν πολέμου, διαβάσαι τὸν ποταμὸν δοίητε ἡμῖν. ὥστατος καὶ οἱ ἄνδρες ὑμῶν παρατάσσωνται αὐτοὺς ἐν τῷ ποδί. Ἐὰν ταῦτα πράξετε, ὀνομιᾶ ὑμῖν τὸν ἐμὸν¹¹ πατέρα Δία καὶ Ἀσπ¹² καὶ Ἡραν καὶ Ἀθηνᾶν. **“Ὅν δὲ ἂν θέλητε δοῦναι φόρον, τοῦτον ἐλθὲν μετὰ β. λ., τὴν ἡμῶν λήφομαι παρ’ ὑμῶν εἰς τὴν στρατιάν ὑμῶν, καὶ οὐκ ἐλεύσομαι εἰς τὴν πρὸς ὑμᾶς ὑμετέραν σκηνὴν εἰς τὴν γῆν. ἂς δὲ ἂν κρίνητε, ἐρίππους ἀποστελατέ πρὸς ἡμᾶς. ὀδομεν δὲ καθ’ ἑκάστον μῆνα ἐκάστη γυναῖκί χρυσίου μνά, πάντα παρ’¹² ἄλλα τινά, μετὰ δὲ ἑναιυτὸν αὐτὰ ἀποσταλῆναι εἰς τὴν γῶραν αὐτῶν, ὑμεῖς δὲ ἄλλας ἀντὶ τούτων πέμψατε. Βουλευσάμενοι οὖν ἀντιπέμψατε ἡμῖν ἀποκρίσιν. ἐβρωσθε.”**

Αὗται δὲ βουλὴν ποιησάμενοι ἔγραψαν αὐτῆς¹³ ἀποκρίσιν περιέχουσαν οὕτως. **“Ἀμαζόνων αἱ κράτισται καὶ ἡγούμεναι τῆς στρατίας τὰ τοῦ αυτοκράτορος βασιλέως προσταγμάτων ἀπειλήσαμεν τὰ Ἀλεξάνδρου. Διδόμεν σοι ἐξουσίαν εἰσεῖν πρὸς ἡμᾶς καὶ θεάσασθαι τὴν ἡμετέραν χώραν. τάσομεν δὲ δοῦναι σοι κατ’ ἑναιυτὸν χρυσίου τάλαντα ἑκατὸν καὶ τὰς κρατίστας ἡμῶν πεντακοσίας ἀπεσταλαμέν σοι εἰς ἀπάντησιν εἰς τὰ ὄρια φεροῦσας σοι τὰ χρήματα καὶ ἐρίππους¹⁴ γυναῖκας ἑκατόν. αὐταὶ ἔσονται παρ’ ὑμῖν τὸν ἑναιυτὸν. Ἐὰν δὲ τις αὐτῶν διαφθαρή¹⁵ ὑπὸ ἀλλογενοῦς, γενέσθω¹⁶ ἐν τῇ χώρᾳ, τοὺς νόμους ἀσεβήσασα. Ἀλλὰ γράψον, αἵτινες βούλονται**

εἰσπένεται ἡμῶν τῆς ἡμετέρας λαοκρατίας το.

νικηθώμεν.

στ.

στ. — ἐμὸν πατέρα καὶ ἡμῶν κατὰ μετὰ β. λ., τὴν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

στ. — ἐμὸν πατέρα καὶ ἡμῶν κατὰ μετὰ β. λ., τὴν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

στ. — ἐμὸν πατέρα καὶ ἡμῶν κατὰ μετὰ β. λ., τὴν ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς.

στ.

¹ V: publicis conviviis adhibemus. ² M: σπεφθελα δαιμονστός ἐστιν. ³ M: σῶμα ἀναγὰγ. ⁴ So nach A. R giebt m. E. unrichtig: μέγα τοῦ θύου. ⁵ I. und K. K. K. ⁶ M: ἐβρωσθε. ⁷ M: τὸν πολ. κρατήσωμεν. ⁸ I. K. K. K. ⁹ V: corona aurea, quae sit ponderis, quanto tu jussisset. ¹⁰ I. B. K. K. K. Das Richtige bietet m. E. M: ὑπολείπεται. ¹¹ A: ἡμῶν. ¹² V: minae auri quinque praeter caetera. ¹³ sc. τῆς βουλῆς, wenn nicht ἡμῶν αὐτῶν zu lesen ist. ¹⁴ M: ἵππους γενναίους. ¹⁵ M: διακορευθῇ. ¹⁶ M: μενέτω.

καὶ οὐδεμίαν ἰσχυρὴν πρὸς αὐτὸν ἔσται.

παρ' οὖν καταμένειν, τὰς δὲ λοιπὰς ἐξαπόστειλον, λήψῃ ἄλλας. Διὸ
πειθαρχοῦμέν σοι παρόντι καὶ ἀπόντι ἀκηκόαμεν γὰρ σου τὴν ἀρετὴν καὶ
τὴν δύναμιν. τί γὰρ ἐσμεν; ἡμεῖς παρὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην, ἣν σὺ
ἐπέληλθας, ὥστε σοι ἀντιποιεῖσθαι πραγμάτων;³ Ἐρῶκαί δὲ ἡμῖν ἐπὶ
τῆς ἰδίας γῆς κατοικεῖν σοι πειθαρχούσας.⁴ *ἄρ. δ. ο. α. α. α. α.*

σνέ.⁴ Ταῦτα δὲ συντάξας τὴν ὁδοιπορίαν ἐποίησατο εἰς τὴν τῶν Παρασσηγῶν
γῆν. Σφόδρα δὲ εἰς ἀθυρίαν⁶ ἦλθον οἱ στρατιῶται. Θέρουσ' [γὰρ] μεσά-
ζοντος Ζεὺς οὐκ ἐπαύσατο ὕον ἡμέρας τεσσαράκοντα, ὥστε τοὺς ἀναφορέας
τῶν ἀσπίδων ὑπὸ τοῦ ὕδατος σήπασθαι, ἔτι δὲ καὶ τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων.
καὶ πολλῶν ἐκ τῶν παίδων⁸ πόδες διαβροχόμενοι ἐτρώθησαν διὰ τὴν ἀνυ-
ποδήσαν. Καὶ προσφάτως παυσαμένου τοῦ ὕετος καὶμα ἐγένετο τοσοῦτο,
ὥστε οὐδένα δύνασθαι φέρειν. Ἐγένοντο καὶ βρονταὶ μέγισται, καὶ ἀστραπαὶ
ἐπιπτον πυκνῶς, ὥστε φωνὰς περιτρέχειν περὶ τῶν ἐν τάξει.⁹ Ἡμελλόν
δὲ διαβαίνειν τὸν ποταμόν.¹⁰ Ἐπυνθάνετο τῶν ἐγγυρίων¹¹ περὶ τοῦ τῆς
δυνάμεως πλήθους τοῦ βασιλέως, ὃς πέραν ἦν ἐν τῇ τῶν Παρασσηγῶν χώρῃ.
ἦν δὲ αὕτη ἡ χώρα παρὰ τὸν Ὀκεανόν. Καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἐγγύριοι,
ὅτι εἰσὶν αὐτοῦ ἐλέφαντες φανιστοὶ¹² πεντακισχίλιοι καὶ ἄρματα μύρια
καὶ ἀνθρώπων πολλὰ μυριάδες. Ταῦτα ἀκούσας ὁ φρενὴρης Ἀλέξανδρος
προνομήσας τὴν παραποταμίαν καὶ τὴν ἄλλην χώραν τῶν Ἰνδῶν¹³, καὶ
οὕτω βωμόδας κτίσας ἐμπόρους διὰ τοῦ στρατεύματος αὐτοῦ θυσίας τοῖς
θεοῖς ἐτελείωσα.

σν.¹⁴ Παρέλαβε δὲ γράμματα παρὰ τοῦ σοφοῦ Ἀριστοτέλους περιέχοντα οὕτως·
“ Ἀριστοτέλης βασιλεῖ Ἀλεξάνδρῳ χαίρειν. Ἀπορῶ σφόδρα ζητῶν, τί
πρώτον σοι, ἔπειτα τί ἔσχατον ἀριθμήσω.¹⁵ Ὁ γὰρ Ζεὺς μαρτυρεῖ καὶ
ὁ Ποσειδῶν, ὅτι τῶν εὐτυχῶν καὶ ἐπιφανῶν καὶ περιήμων ἔργων [σου]
πρώτον τοῖς θεοῖς πᾶσι καὶ θαυρὰ χάριν ἔχω. Πάντα γὰρ ἀγῶνα καὶ
ἀθλον, ἔτι δὲ καὶ κίνδυνον ὑποδέξάμενος¹⁶ ἐν οὐδενὶ κατελήφθης. ἐν γὰρ
τῇ τῶν Ἰνδῶν χώρῃ δις καὶ πολλαπλασίως εἰς χειμῶνας ἐσελθὼν¹⁷ διε-
σώθης, καὶ εἰς ἐκείνην τὴν χώραν ἐάν τις αὐτὸν διόδῳι ἀνάσχη, ἐπιφανῶν
καὶ περιήμων καὶ θαυμαστῶν ἔργων ὕψωμα λήψεται. Στρατηγίας γὰρ

¹ Bei R Inf. ² M: ἡμεῖς γὰρ σὺ παρὰ τὴν οἶκ. εἰκοῦμεν. ³ St. des unverst. *ἡρω* ist m. E. *ἡρω* πραγμάτων zu lesen. ⁴ Bei A folgt hier der Brief an Olympias, den R in σνγ. bringt. Dagegen entspricht die Erzählung bei V im Wesentlichen dem folgenden Berichte von R. ⁵ Offenbar Verlesung. Aber auch 'in Prasiacam' von V will nicht passen. Ich lasse daher die überlieferte Lesart stehen. ⁶ R: ῥαθυρίαν. ⁷ St. *ὑπερῆκτον δ' ἡρω* ist *ὑπερῆκτον δ' ἡρω* zu lesen. M: ἡμέρας μεσαζούσας. ⁸ Wohl verlesen st. *παῖδων* [M]. ⁹ C: ὁ. φ. π. ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν. V: nam et voces incertas resonantes audierant. ¹⁰ Von V Hypanis, von den Griechen Frytanis genannt. ¹¹ Ergänze *ῥαθυρίαν*. ¹² *ὑπερῆκτον* dürfte nach der Zusammensetzung sein — qui in stabulum ingrediuntur. C: *περιπνεύει*. ¹³ Scheint für die Richtigkeit von 'Prasiacam' zu sprechen. Möglich, dass das ganze Cp. aus einer kürzer gefassten Recension eingefügt ist. ¹⁴ Der Brief von Arist. nur noch bei V. ¹⁵ V: per mihi difficile est eligere vel laudare ex hisce omnibus aliquid, quae te in ista militia gessisse cognovi. ¹⁶ Wohl: *ὑπερῆκτον* st. *ὑπερῆκτον*. ¹⁷ Nach Var. *διηκτον* st. *διηκτον*.

γενναῖος ἀγωνιστής [ὦν] βράδιος γιγνώσκειται, καὶ τὴν βουλὴν [οἷος] Νέστωρ, καὶ τὴν τῆς στρατείας μάχην [οἷος] ὁ γενναῖος Ὀδυσσεύς, ὃς πολλῶν ἀνθρώπων ἰδὲν ἄστεα καὶ νόον ἔγνω.

Λέγω γάρ σοι [θαυμαστά εἶναι], ἃ [ὕπὸ σοῦ] ἀμφὶ τριάκοντα ἔτη [γεγονότος] πέπρακται. ὃν ἐροῦσιν·¹ “Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδὼν ἀπὸ τῶν θυσιῶν εἰς τὴν ἀνατολὴν ἦλθε, καὶ γηθοσύνης παρέλαβον αὐτὸν οἱ Αἰθίοπες, οἱ Σκύθαι, οἱ μὲν πρὸς δυσμάς, οἱ δὲ πρὸς ἀνατολὴν ἡλίου.” Ἄλλοι δέ, οἱ ἰδοῦντες ἀντιτάσσονται σοι — καὶ οὗτοι ἐπαμψαν δεόμενοι, ὥστε φίλος γένῃ αὐτοῖς. εὔγε, βασιλεῦ ἰσθῆτε. ἐβήσω.”

Λαβὼν δὲ τὸ στράτευμα ἦλθε καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν Βαβυλῶνα. καὶ οὐκ². παραγενόμενος ἐκεῖ μεγάλη τιμὴ ἐτιμήθη, καὶ θυσίας προσήνεγκε τοῖς θεοῖς καὶ ἄγωνα εἰς γύμνασμα τῶν ἀθλητῶν καὶ μουσικὸν ἐτέλεσεν. ||

27. Ἐν τούτοις δὲ γενόμενος γράφει ἐπιστολὴν Ὀλυμπιάδι τῇ μητρὶ περι² τῶν παρεληλυθότων πραγμάτων, ἧς ἐστὶν ἀντίγραφον τὸδε [καὶ τῶν ἐπιστολῶν τούτων διαπεπεμαμένων γνωρίζει τὰ ὅτ’ αὐτοῦ πεπραγμένα Ὀλυμπιάδι τῇ βασιλεῖσσι]³, ἐν ᾗ φανερώς καὶ ἀκριβῶς διηγεῖται πάντα ὃν καθ’

ἐν οὗτω· “Βασιλεὺς δυνάστης καὶ καίσαρ αὐτοκράτωρ τῶν τριῶν μερῶν τῆς οἰκουμένης γράφω Ὀλυμπιάδι τῇ μεγαλειότητι μητρὶ μου χαίρειν ἀλλήλῃτως. [Περὶ]⁴ τῶν ἀπ’ ἀρχῆς πεπραγμένων ἡμῶν μέχρι τούτων, ἃ ἐν τῇ Αἰσίᾳ πράγματα ἐγένετο, πείσονται εἰδέναι σε ἐκ⁵ τῶν παρ’ ἡμῶν πρὸς σε γραφέντων. Ἐδόκει δέ μοι καὶ περὶ τῶν ἀνω κλιμάτων τὰ τῆς πορείας δηλώσαι σοι. Πορευθεὶς γὰρ ἐπὶ⁶ Βαβυλῶνα καὶ λαβὼν μετ’ ἐμοῦ τὰς ἰσχυροτάτας μυριάδας πεντεκαίδεκα⁷ πάλιν ἐποικράτην ἄλλην πορεύειν.

Καὶ παραγενομένος εἰς παρασάγγας⁸... ἦλθον ἐπὶ τὰς Ἡρακλείους στήλας ἐν ἡμέραις ἐνεήκοντα πέντε.⁹ ἔφασαν γὰρ τὸν Ἡρακλέα ὄρον τῆς χώρας¹⁰ ποιῆσαι καὶ εἶναι δύο στήλας, τὴν μὲν χρυσήν, τὴν δὲ ἀργυρᾶν, τὸ μὲν ὕψος πῆγγων ῥώδεκα, τὸ δὲ πλάτος πῆγγων δύο.¹¹ Ἐμοῦ δὲ μὴ πιστεύσαντος, εἰ εἰσι σφυρήλατοι, ἔδοξε μοι θῆσαι τῷ Ἡρακλεῖ καὶ ἐκτροπῆσαι μίαν τῶν στήλῶν. ἐφάνη δέ μοι ὁλόχευτος. ἔδοξε δέ μοι πάλιν ἀναπληρῶσαι τὸ τρύπημα, καὶ εὐρέθῃ τὸ τρύπημα χωροῦν χρυσία¹² χίλια καὶ πεντακόσια τοῦτ’ ἐστὶ δραγμάς. Ἐντεῦθεν δὲ ἀναστεινόμενοι οἱ ἐρήμου καὶ κρημνώδους χώρας ὑπὸ τῆς ἐμῆς οὐκ ἦν ἡμῖν ἰδεῖν τὸν παρεστῶτα, εἰς ποτὲ ἐστίν. Καὶ ἐκ τῶν τόπων τούτων ἐπορεύθημεν καὶ ἐβαδίζομεν εἰς παρασάγγας¹³... [καὶ ἔχομεν]¹⁴ ἐν ἡμέραις ἐπτά ἐπὶ τὸν καλούμενον Θερωμόντα ποταμόν, ὃς ἔρχεται καὶ εἰσβάλλει εἰς τὸν Πόντον¹⁵, χώρων πεδινῶν διαβρέμεν καὶ εὐδαίμονα. ὥς δὲ ὤκουσιν Ἀμαζονίδες γυναῖκες, τῷ μεγέθει καὶ κάλλει ὑπερέχουσι καθ’ ὑπερβολὴν πασῶν τῶν γυναικῶν, καλοκάγαθαὶ καὶ ἀνδρείαι. ἐσθῆτας δὲ ἐφόρουσιν ἀνδρῶν, ὅπλοις δὲ ἐχρῶντο

¹ Ἄ: λέγουσιν. ² Ἄ: τὰ πράγματα, als wenn er nicht ἐπιστολὴν ἔσχε. ³ Das Eingeklammerte ist die Fortsetzung von 27. Die Art der Einfügung zeigt deutlich, dass die vorhergehenden 3 Cpp. aus einer andern Recension eingeschaltet sind. ⁴ So nach A. Ἄ: καὶ γνωστὸν ἔστω, ὅτι [περὶ]... ⁵ So nach A. ⁶ versus. ⁷ V: centum milia. Ἄ: χιλιάδες οἷ. ⁸ Von A. als Eigennamen gefasst. ⁹ So auch A. V: καί. ¹⁰ Richtiger wäre πορεία: [V: peregrinationis]. ¹¹ So im Ganzen nach A. V. Ἄ irrig: τὴν μὲν τὸ ὕψος... τὴν δὲ πλάτος δύο. ¹² Bei A. steht die bestimmte Münze δραγμῶν, welche sofort der Drachme gleichgesetzt wird. ¹³ A wie oben: ἀνὰ παρασάγγας. Ἄ: Eigennamen. ¹⁴ A. ¹⁵ Bei A. verschrieben: Πάτος, Πάτος.

ἀναστασίου
ἀντ. = A 5. IV.

τῆς ἀνω πορείας Α

χιλιάδας οἷ

18. Α

ου.

ου.

7V. Α

* Λιδουόλητος καὶ λυρα ἐναρμόνιος αὐτομάτως κινουμένη· κύκλω δὲ ἔκαστο ποτηριόθυγόν χρυσὸν ἔξῃ καὶ δέκα πέντες ἔκαστα καὶ ἄλλη παρὰ τούτου πηγῇ κ' ἢ λυραβλήτου δὲ εἶμι θεῶν. - BLC

ἔν ἡμέρᾳ μὴ ὁμηγευόντων τῇ ὑπερβλήουσιν ἄρεσιν. 9α.

πρὶς ἐκείνου αὐτῶ ἐμφανίται 4. - πρὶς τῆς θαυμαστῆς πνεύματος ὁδοῦ βούλομαι αὐτῶ δοῦναι τι. BL.

τὰ γὰρ ζῶα τὰ ἀλλοιμῶς τὰ ἔφασαν εἶναι τὸ ὄντι ὑποταγμένα τῷ ἀνθρώπινῳ σώματι 9α.

* Ἐκεῖνο δὲ ἐκεῖ ἐν μέσῳ θρόνος χρυσοῦς καὶ ἐπάνω αὐτοῦ σκητὴ χρυσοῦ, ἐν ἣ ἔφασαν χρησμούς τῶν θεῶν παραλαμβάνειν τὸν βασιλεῖα, ὅταν πρεσβεῖα ποδὲν ἔλθῃ. Ἦν δὲ ἐνταῦθα καὶ ἡ Γλαύκου τέχνη², ἐναρμόνιος λυρα³ αὐτομάτως κρουομένη, κύκλω δὲ περὶ τὸν θρόνον ἔκειτο ποτηριόθυγόν ἔξῃ καὶ δέκα πέντες, ἔχουσα ἀναβαθμὸς δώδεκα. ὑπεράνω δὲ εἰστέχει ἀετὸς χρυσοῦς, ὃς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐκπεπταμένως εἶχεν ὑπὲρ τὸν κύκλον τοῦ θύλου κυκλικίου. Ἦν δὲ ἐκεῖ ἀναθενδὺς ἐπτάκλαδος χρυσίλατος καὶ λευκῇ καὶ κυσάριστος⁴ καὶ μύρτος, πᾶσι αὐταὶ καλῶς γεγλυμμένα⁵. Περὶ δὲ τῶν λοιπῶν τί μέλλω σοὶ γράφειν;⁶ τὸσαῦτα γὰρ ἦν, ὥστε ἀπὸ τοῦ πλήθους μὴ δύνασθαι ἡμᾶς πάντα ὑπομνησάμεν, ἔβρωτο, μήτερ ἐστὶ;⁷ αὐτὸς αὐτοῦ ἐν Βαβυλῶνι καὶ μέλλοντος μεταλλάττειν τὸν βίον, μεγάλῃν τινὰ ἐμφανῆ φαντασίαν ἐποίησε τὸ δαιμόνιον καὶ τέρας ἐγένετο οὕτως. Τῶν γὰρ ἐγχωρίων γυνὴ τις ἔτεκε βρέφος, τὸ ἄνω τοῦ σώματος μέρος μέχρι τοῦ ὀμφαλοῦ εἶχε πάντα ἀνθρώπου κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κάτω⁸ ἀγρίων θηρίων. Καὶ ἦν ἂν ὅλος ὁ τύπος τῆς μορφῆς ὅμοιος τῇ Σκύλλῃ, εἰ μὴ τῶν θηρίων διαφορά καὶ πληθεὶ ἀλλοιωθεὶς ἐγένετο, ἦσαν γὰρ αἱ μορφαὶ παρόλεων καὶ λεόντων καὶ λύκων καὶ σκύων ἀγρίων καὶ κυνῶν. Καὶ τούτων αἱ μορφαὶ ἐκινούντο καὶ εὐθελὲς ἐφάνησαν πᾶσι γινώσκειν τὸν ἐκάστου τύπον. τὸ δὲ τοῦ παιδιοῦ σῶμα ἦν τεθνηκὸς καὶ πελιδνόν.⁹ Ἀμα δὲ τῇ τεκεῖν τὴν γυναῖκα τὸ προσηρμένον βρέφος θέϊσα αὐτὸ εἰς τὸν κύκλον καὶ κατακαλύψασα παρεγένετο εἰς τὰ βασίλεια Ἀλέξανδρου καὶ εἶπε τῷ σωματοφύλακι¹⁰ μὴνδεῖν περὶ αὐτῆς τῷ βασιλεῖ. "Ἐχω γὰρ τι περὶ χορηγίμων πραγμάτων λέγειν καὶ δεῖξαι αὐτῶν."¹¹ Ὁ δὲ ἐτύγχανεν ἀναπαυόμενος ἐν τῇ κοιτῶνι αὐτοῦ εἰς μέσον ἡμέρας. Ὡς δὲ ἡγέρθη καὶ παρὰ τοῦ σωματοφύλακος ἤκουσε περὶ τῆς παραγενομένης γυναίκης, ἐκέλευσεν εἰσκαλεῖσθαι. Τῆς δὲ εἰσελθούσης ἐκέλευσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς παρόντας ἔξω λέναι.¹² Καὶ ἐξελθόντων αὐτῶν ἀνοίξασα ἔδειξεν αὐτῷ τὸ γεγεννημένον τέρας εἰκόουσα ὅτι αὕτη τέτοκεν. Ἰδὼν δὲ τοῦτο ὁ Ἀλέξανδρος ἐθαμβήσας μεγάλῳ θαύματι, καὶ τοὺς μάρτυρας καὶ σημειολύτας Χαλδαίους ὁμοῦ καλέσας ἐκέλευσε τὴν ἀνάγνωσιν¹³ ποιῆσθαι περὶ αὐτοῦ ἐπαγγειλάμενος¹⁴ αὐτοῖς ἢ ζῆμιαν ἢ θάνατον, ἐάν μὴ εἰπωσι τὴν ἀλήθειαν. Ἦσαν δὲ οἱ ἐπιστημότατοι καὶ ἐνδοξότατοι καὶ συνετώτατοι τῶν Χαλδαίων¹⁵ καὶ ὁ μὲν εἰς αὐτῶν κατὰ τὴν τέχνην πολὺ διέφερε πάντων, ὃς ἔτυχεν οὐ συναντῶν. οἱ δὲ παρόντες εἶπον ἰσχυρότατον εἶναι καὶ φοβερώτατον τοῖς πολέμοις Ἀλέξανδρον καὶ κυριεῖν κατὰ θάλασσαν καὶ κατὰ γῆν. τὰ δὲ ἀκριμώτατα [καὶ] φοβερότατα ζῶα, ἃ τῶν ἀνθρώπων σώματι ὑπέκειτο, ἔφασαν σημαίνειν, τῶν ἰσχυροτάτων αὐτὸν κυριεῖν καὶ οὐδένα ἄλλον αὐτοῦ εἶναι ἰσχυρότερον. Οἱ δὲ τοῦτο

1. ἡθρημωμένη. 2. A. A: Γαύκου. 3. St. γωρδωρική. μα. ηρ. 1. γωρδωρική. 4. Da der Gen. *σωματι* [*σωμα*] *λεῖκος*, *πύκνός*, *πίκνός* unverständlich ist, so dürfte *σωματι* zu lesen sein, oder *σωματι* *πίκνός*. 5. w: καλ. γλυπτὰ εἰργασμένα. 6. So nach M. A. unverständlich: περὶ τούτων γὰρ ἐγράψα σοι. 7. Der Umfang des Briefes wie bei A. V. 8. A. unrichtig: τὰ δὲ κάτω [Acc.] d. θ. 9. V: pars superna humanaque emortua jam et colore atro... visebatur. 10. M: ἀγγέλω. 11. M: ἀποστήνα. 12. M: σύγκριν. 13. A: ἀπειλήσας. M: ἐπαγγειλάμενος.

ἑταίριον φ.

παύ. κ. β.

ου. φ.

κράτιστε βασιλεῦ πά-

ντων ἀνθρώπων φ.

τῆ ἀνω μετέφ.

ου.

= A. m. BCL

ου. φ.

σε.

ου. A

κ. β. = A, φ. κ. β.

ω. A. α. α. α. α.

= A

λέγει A

εἰπόντες ὁπωσοῦν¹ ἀπηλλάγησαν² ἀπ' αὐτοῦ. Μετ' αὐτοὺς δὲ παρεγένετο ὁ ἕτερος Χαλδαῖος ἐκ τῆς ὁδοῦ³ πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ ἰδὼν τὴν διάθεσιν τοῦ σημείου ἀνέβηκε μεγάλως καὶ τὰ ἱμάτια διέβηκε καὶ σφόδρα δεινοπαθὼν ἐδόκουν ἐπὶ τῇ μεταβολῇ, ἣ ἤμελλε γίγνεσθαι τῷ μεγάλῳ κακοκράτορι. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἰδὼν αὐτὸν ἐπὶ τοσούτῳ περιπαθῇ γενόμενον⁴ ἤγωνισαν οὐ μετρίως καὶ ἐκέλευσε θαρρύνοντα λέγειν τὸ τοῦ σημείου ὄραμα. Ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ταῦτα. "Βασιλεῦ, οὐκ ἔτι εἰ σὺ ἀπὸ τοῦ νῦν ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλὰ τὸ σῶμα σου ἀπολείπεις τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν, τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ θαυμασίον τέρας." Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀπήτησεν αὐτὸν τὸν περὶ τούτου λόγον. Ἀπακρίθη ὁ σημειολύτης καὶ εἶπεν. "Ὁ γενναίωτε πάντων τῶν ἀνθρώπων, τὸ μὲν σῶμα τὸ ἀνθρώπινον σὺ εἰ, τὸν δὲ θῆρυν αἱ μορφαὶ τὰ στρατεύματα τὰ περὶ σέ εἰναι. εἰ καὶ τὸ ἀνθρώπινον μέρος τοῦ σώματος ἔξη καὶ ἐκινεῖτο, καθάπερ τὰ ζῷα τὰ ὑπὸ τούτῳ ὄντα, ἡμελλες δὲ πάντων ἄρχων. νῦν δὲ τοῦτο, ὃ τέλληκεν, αὐτὸς τὸ ἄνω μέρος ἐστὶ, τὰ δὲ θῆρια ζῶντα, ὥσπερ οὖν τοῦτο μεταλλάγη⁵ ἐκ τοῦ ζῆν, οὕτω καὶ σὺ καγώμεσαι εἰς τοὺς μηχίτι ὄντας, ὃν τρόπον τὰ θῆρια τὰ ὑπὸ τῇ ἀνθρωπίνῃ σώματι ὄντα οὐτε τὴν φρόνησιν οὐτε τὸν νοῦν οἰκέει⁶. ἔχει πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, οὕτω καὶ οἱ περὶ σέ ὄντες οὐδ' φιλοῦσι σε, πολλὰ δὲ συγγύσει⁷ ἔσονται ἐπὶ τῆς γῆς σου τελευτήσαντος. καὶ οἱ περὶ σέ ὄντες ἀλλήλους προσπαύονται⁸ ἀλλήλους φοβεύουσι." Ταῦτα εἰπὼν ὁ φιλόσοφος ἐξῆλθε, τὸ δὲ βέτερος καὶ νῦν ἀγαθὸν ἡγήσατο ὁ Χαλδαῖος. x

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀκούσας ταῦτα τὴν φύσιν αὐτοῦ πληγείας⁹ ἐλοπήθη καὶ εἶπεν. "Ὁ Ζεῦ, τὴν ἐπιβουλὴν ἐπὶ τὸ τέλος ἤγειν¹² οἱ ἐμέ. διό, ὅτι οὕτω σοι ἔδοξε, δέχου καμὲ τοιοῦτον θνήσκον." Τοῦτο δὲ ἡβούλετο λέγειν· οἱ καὶ Διόνυσος διὰ τὴν ἐπιφάνειαν τῶν¹³ ἔργων τῶν δι' αὐτοῦ καταργασθέντων¹⁴ ὑπὸ τούτων, οἱ ὑπὸ τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ ἦσαν, ἐν τοῖς θεοῖς ἡριμνήθη, ὡσαύτως (δὲ καὶ) Ἡρακλῆς, — τὸν αὐτὸν τρόπον ἑαυτὸν ἔκρινεν ἔργων ἀποδοεικνύμενον ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἄξιον¹⁵ τοῖς θεοῖς σύνδειπνον γίγνεσθαι.

Ἡ γὰρ¹⁶ μήτηρ αὐτοῦ Ὀλυμπίας πολλάκις ἔγραψεν αὐτῷ περὶ τοῦ Ἀντικράτου δεινοπαθοῦσα, ὡς ὑπ' αὐτοῦ σκυβαλλομένη καί περ μήτηρ οὕσα Ἀλεξάνδρου.¹⁷ Ποιεῖ¹⁸ δὲ Ἀντικράτος, ἅτινα βούλεται, καὶ γράφει κατηγορίαν καὶ ὀνειδος περὶ αὐτῆς¹⁹, διὰ ταῦτα πάλιν εἰπούσα Ὀλυμπίας εἰς

¹ w: ὅπως καὶ ἦν. Soll wohl heissen: qualicunque modo discesserunt.
² Von A wohl = 'liberati sunt' gefasst. ³ A: ἀπολείπει. ⁴ w: πληγείας παθεῖν.
⁵ Nach A: wäre αὐτὸ hinter τοῦτο zu stellen. ⁶ M: μετρίως. ⁷ 'freundlich'.
⁸ Die unentbehr. Negation fehlt bei A. ⁹ A: συγκατατίθω. ¹⁰ 'anfallen'.
¹¹ V: animo consternatus. ¹² St. des Partic. wird nach A der Inf. ωδῆ zu lesen und dieser imperativisch zu fassen sein. Zu ἐλοπήθη würde besser ein Ausruf passen: 'Wie traurig, dass ich grade durch Nachstellung sterben muss!' ¹³ A: ἱρρίκων ἔργων. ¹⁴ w: συμβεβηκότων.
¹⁵ I. nach ἄξιον von A μυθώμεθα st. μυθώμεθα. ¹⁶ A: δέ. ¹⁷ Dies scheint mir der urspr. beabsichtigte Sinn zu sein. A: δεινοπαθοῦσα ἐσχυραίσθη, ὅτι μήτηρ ἦν Ἀλεξάνδρου. Unsinnig A: σκυβαλλομένη μήτηρ οὕσα ἀνθρώπου. St. ἡριμνήθη πληνθεῖσα ist m. E. ἡριμνήθη zu lesen, welches mit ωδωρῆ den Begriff des σκυβαλλοῦσθαι ausdrückt. ¹⁸ Er kümmert sich nicht um die Klagen der Oj. und that, was er will. ¹⁹ Gut A: καταγράφει αὐτῆς τὴν ἀποτίαν [Wunderlichkeit, Verkehrtheit].

ποῦτε συγκατέθη τῆς ζωῆς BCL - οὐκ ἔτι συντεῖ (τὸ τοῦ M.) ζωῆς καταβύθη (καταβύθητος δὲ)· ἀλλὰ τὸ σῶμα του ἀλύεται τῇ ἀνθρώπινῃ φύσει A.

εὐδαιμοντον ἦν καὶ ἀγαθὸν τὸ σημεῖον AC. accidens in BL

ἡ δὲ ἀρχὴ συγγένειαι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους φ.
 ἡρώδης δὲ κινεῖται πρὸς το φ. — δὲ καὶ μετὰ, δὲ in BCL ἡ φ. in A μετὰ τῆς φ. καὶ
 "ὅτε δὲ πολλὰς (πολὺς αὐτοῖς ἔ M.) συγκατατίθω, φ. σου ἔ M.) ἐπὶ τὴν οἰκουμένην
 [ὄντος M.] τοῦ [φ. M.] τελευτήσαντος τῶν περὶ σέ δεινοκατακλινῶν (δ. π. σ. δ. M.) τὰ περὶ
 αὐτοὺς γινώσκων (γονοῦσσι ἔ M.).
 * καὶ ταῦτα ἀκούσας Ἄλ. τὰ κατ' αὐτοῦ διωτοῦ τελέματα κατ' ἡμέρας BCL - δὲ γὰρ in
 c. 160 μὲν in A.

A: τῆς δὲ μητρὸς αὐτοῦ Ὀλυμπιάδος πλεονάκης γενομένης περὶ τοῦ Ἀντικράτου καὶ
 δεινοπαθοῦσας σκυβαλλομένης μήτηρ οὕσα ἀνθρώπου. καὶ λέγει μὲν Ἀντικράτος ἃ
 βούλεται. Καταγράφει γὰρ αὐτῇ τὴν ἀποτίαν καὶ διὰ ταῦτα ἐλλιν (καμνή) εἰς

B: τοῦ δὲ Ἀντικράτου ἀπαναστάσης Ὀλυμπιάδῃ τῇ μητρὶ Ἀλεξάνδρου ἐπὶ αὐτὴν εἰς
 αὐτὴν ὅπως ἐβούλετο. καὶ τῆς μητρὸς Ἀλεξάνδρου πλεονάκης γενομένης αὐτῷ
 περὶ Ἀντικράτου (ἡρώδης γὰρ ὡς μήτηρ περὶ Ἀλεξάνδρου) καὶ βουλομένης
 αὐτῇ δολοῦν εἰς

¹² Φίλιππος ὁ πατήρ, ¹³ Νέστωρ ὁ Κρήσι, ¹⁴ Ηρακλείδης, ¹⁵ Εὐροππίος, ¹⁶ Δοῖστον Φαρασίμας, ¹⁷ Φίλιππος ὁ μηχανικός, ¹⁸ Φιλώτας, ¹⁹ Μένανδρος, ²⁰ Δάρδανος. ²¹ Τούτων τὸ μέλλον γίνεσθαι ²² Περδίκκας καὶ Πτολεμαῖος, ²³ Ὀλίβας καὶ Λυσίμαχος, ²⁴ Εὐμένης καὶ Κάσανδρος οὐκ ἔδεισαν. οἱ δὲ ἔλλοι πάντες ἐκινώνωνον ²⁵ τῆς πράξεως καὶ συμπεφωνηκότες ἦσαν Ἰόλλας καὶ Κασάνδρου καὶ δεδωκότες ὅρκους. ἐπεθύμουν γὰρ τῶν χρημάτων καὶ πραγμάτων ²⁶ καὶ ἀπὸ Ἀλεξάνδρου εὐλαβοῦντο καὶ τῇ τῶν ψυχῶν αὐτῶν ²⁷ ὑπερόγκῳ ὑπερηφανίᾳ ἐληλαμένοι ἦσαν.

οὕτως. Ἀνακληθέντος τοῦ βασιλέως προσήντηκεν αὐτῷ Ἰόλλας τὸ ποτήριον ²⁸ καὶ εἰπετα οὕτως οἱ παρόντες λόγον ἐνέβαλον ἕνεκα τοῦ μακρῶν διατριβῆν τῶν πινόντων εἶναι εἰς πολλὴν χρόνον περιπαστικούς. Ἐξαίφνης Ἀλέξανδρος ἀνεβρόχην ὡς τόξῳ πληγείς τὸ ἦπαρ, μικρὸν δὲ χρόνον ἐπιστῶν ²⁹ καὶ τὴν δόδον ἐγκατερτῆσας ἀπῆλθε πρὸς αὐτὸν ἐνταλλάμενος τοῖς παροῦσι πίνειν. ³⁰ Οἱ δὲ σφόδρα ἀγωνιάσαντες διέλυσαν παραχρῆμα τὸ συμπόσιον καὶ ἔξωθεν γενόμενοι ³¹ ἀπεκαρῶνουν τὸ συμβησόμενον. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος ἀναστραφεὶς βουλούμενος τὴν κλειστόν οἶνον ³² [ἐρεῦγασθαι] ³³ ἤτησε πτέρυγα, εἰσὼν γὰρ οὕτω ποιεῖν, καὶ Ἰόλλας μολύνας φαρμάκῳ παρεῖχεν αὐτῷ. ὤθεν καὶ μᾶλλον ἐνίκησε τὸ φάρμακον ἀκρατέστερον διὰ τοῦ σώματος μεμυγμένον καὶ κεκροῦμένον, καὶ διασπασθεὶς ³⁴ μάτην ἐρευνόμενος θαυμαστώ ³⁵ ἄλγει τὴν νύκτα πᾶσαν διῆγεν ἀλγινῶς ³⁶ μετὰ στεναγμῶν καὶ ἐγκατερτῆσας ὑπομονῇ.

οὕτως. Τῇ δὲ ἑτέρᾳ ἡμέρᾳ γνοὺς περὶ αὐτοῦ τὴν κακὴν ἀπόβασιν ³⁷ καὶ λαλῶν ἀδελφὰ καὶ ἀσπῆ, ὅτι ἡ γλῶσσα ἤδη εὐθὺς ἐσκληρώθη, ἐξέβαλε πάντας, εἰ δύναιτο ἥσυχος εἶναι καὶ κατ' ὅλιαν λαλεῖν, περὶ ὧν ἂν βούλοιο. Κάσανδρος δὲ συμφωνῶν τῷ ἀδελφῷ ἐν τῇ νυκτὶ παρεγένετο εἰς πάντα τὰ ποτήρια αὐτοῦ ἐνεγκὼν ³⁸ [φάρμακον] Ἰόλλας μετὰ παύσεως, συνθήκη γὰρ συνέκειται πρὸς Ἰόλλαν [ὅτι] τελευτήσαντος τοῦ βασιλέως ἐλευθεροῦνται πάσης δυσχερείας, καὶ δοῦλον τῆς θηλαζούσης ἐπεμψεν εἰς Μακεδονίαν πρὸς τὸν πατέρα ³⁹ σημεῖος γράψας πρὸς αὐτόν, ὡς τὸ ἔργον ἐτελέσθη. οὕτως. Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος νυκτὸς γενομένης ἐκίλευσε πάντας ἐκ τοῦ οἴκου ἐξείναι. σὺν οἷς καὶ Κομβάργῳ ⁴⁰ καὶ Ρωζάνῃ τὴν αὐτοῦ γυναῖκα ἐξέπεμψεν. Ἐκ δὲ τοῦ οἴκου πύλῃ ⁴¹ τις ἐξῆγεν ἐπὶ τὸν καλούμενον Εὐφράτην ⁴² φ. ἴδου.

¹ ὁ Κρήσι verm. Verlesung. A: Κρήσις [?]. ² Ph. von A: als besondere Person aufgeführt. ³ Vgl. die Liste von A. 4 l. ῥῥῥῥ st. ῥῥῥῥ. ⁵ M: μετελλήφασαν. ⁶ M nur πραγμάτων. ⁷ A: αὐτοῦ. ⁸ 'an sich halten'. ⁹ ῥῥῥῥ ist umzustellen. ¹⁰ Offenb. fehlt ein Verbum. Ich habe nach dem Syr. ergänzt: '... dachte er, er könne vielleicht infolge des Übermaßes dessen, was er getrunken hatte, vom dem Schmerz befallen worden sein; und er nahm Vogelfedern und steckte sie in die Gurgel, weil er gewöhnt war, manchmal dies zu thun' [Ry.]. ¹¹ St. ῥῥῥῥ [Varr. ῥῥῥῥ, ῥῥῥῥ] wird ῥῥῥῥ zu lesen und dies mit ῥῥῥ ἀλγει zu verbinden sein. ¹² od. παραδέξω. ¹³ A: ἀλγινός. ¹⁴ 'den schlimmen Ausgang'. ¹⁵ Nach Var. ῥῥῥῥ st. der Recepta ῥῥῥῥ εἶρεν. ¹⁶ So gebe ich nach einer [nicht weiter bezeichneten] Hds. statt der unverständl. Recepta: καὶ τοῦτον τῇ θηλαζούσῃ ἐπεμψεν εἰς Μακ. Auch Syr.: 'da schrieb Cas. nach Mac. an seinen Vater'. ¹⁷ Im folg. Cp. Κόμβαρτον. ¹⁸ l. ῥῥῥῥ ῥῥῥῥ od. ῥῥῥῥ ῥῥῥῥ.

ἴνα δ' αὖ εἰς κακοτερον ἐνδρας ἐπαλλήλωσι τοῦ ζῆν τὸν βασιλεὺς Ἀλέξανδρον. εἰ οὐδ' οὐκ ἔστι πλεονέκτοι τὸν πλεονέκτον Ἀλεξάνδρου ἰδοῖς, ὅς τε κατακτείνῃ τῶν πραγμάτων αὐτοῦ. Α. C.

φ. ἴδου. ἴδου δὲ πρὸς ποτήριον διὰ τῆς ἐνδρας καὶ διὰ τῆς ἐνδρας ἵκανοῦ χροῦ παρῶντος ὁ Ἰόλλας ὑπὸ τοῦ ποτήριου ἔχει τὸ φάρμακον. δεξιμόνους δὲ ἄλ. στυγία καὶ πῶν ἐξ αἰχμῆς...

ποταμόν, δε διὰ μέσης τῆς Βαβυλώνος διαπερᾷ. [Ταύτην] ἐκέλευσεν ἀνοίξει καὶ μηδένα εἶναι περὶ τοὺς τόπους, ὃν τρόπον εἰώθεσαν πρότερον φυλάσσειν. Μεσονυχτίου δὲ γενομένου ἐξαναστάς ἐκ τῆς κλίνης ἀφείλε τὸν λύχνον. καὶ ἐξελθὼν τετραποδίῳ ἐπορεύετο πρὸς τὸν ποταμόν.¹ καὶ εἶδε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ Ῥωξάνην προστρέγουσαν αὐτῷ. καὶ διενεοῖτο καὶ ἐπαγγέλλει τι ποιεῖν ἄξιον τῆς αὐτοῦ τόλμης. [Ῥωξάνη δὲ] ἐπικολοῦσθαι τὴν τοῦ τέλους² ἔξωδον³ αὐτοῦ ἐν τῷ σκότῳ. καὶ ὁ στεναγμός⁴ Ἀλεξάνδρου στενάσις ἀναφωνούντος ἐκάλει καὶ ὠδήγει τὸν στεναγμὸν Ῥωξάνης. ὁ δὲ ἡσυχάσας ἐπαύσατο. αὐτὴ δὲ ἡ γυνὴ περιπλακείσα αὐτῷ ἔφη. "Καταλείπεις ἐμέ, Ἀλέξανδρε, σεαυτὸν εἰς θάνατον δοῦς;" Ὁ δὲ εἶπεν. "ὦ Ῥωξάνη, μικρὰ χάρις ἐστὶ σοὶ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀφαιρεῖσθαι φθόνῳ.⁵ πλὴν ὅμως ταῦτα μηδεὶς ἀκούσῃ." Καὶ πάλιν ὑπὸ τῆς Ῥωξάνης κατεχόμενος ἐπανῆλθεν εἰς τὸν οἶκον.

Ἡμέρας δὲ γενόμενης ἐκέλευσε Περδίκκαν καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον σὺθ'. εἰσελθεῖν. εἶπεν αὐτοῖς, ὅπως ἄλλος μὴ εἰσπορευθῇ πρὸς αὐτόν, μέχρις ἂν διαβῇ γράψῃ περὶ τῶν αὐτοῦ πραγμάτων. Οἱ δὲ ἐξῆλθον. Διαθκογράφους⁶ δὲ παρεκάθιστο αὐτῷ Κόμβαρρον καὶ Ἐρμότην, ἀθηνα παύδαρια. Ὁ δὲ Περδίκκας ὑπονοήσας τὸν Ἀλέξανδρον καταλείπειν τὰ πράγματα αὐτοῦ πάντα τῷ Πτολεμαίῳ διὰ τὸ πολλάκις πρὸς αὐτὸν λαλεῖν περὶ τῆς Πτολεμαίου εὐτυχούς γενέσεως — ἐτι δὲ καὶ Ὀλυμπίους φανερὸν ἐποίησεν, ὡς ἦν ἐκ Φιλίππου — λαβὼν τὸν Πτολεμαῖον καταμόνας ἐφορκίζει, εἰ γένοιτο Ἀλεξάνδρου πραγμάτων διάδοχος, μερίζειν τὰ πράγματα αὐτοῦ.⁷ Νυκτὸς δὲ γενομένης ἤρσαντο γράφειν οἱ γραμματεῖς.⁸ Ὁ δὲ βασιλεὺς ἐκέλευσε πρὸς αὐτὸν καλεῖν Περδίκκαν καὶ Λουκίαν⁹ καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον, οἱ δὲ εἰσῆλθον εἰς τὰ βασίλεια.

Ἐξαίφνης δὲ ἐκ πάντων τῶν Μακεδόνων ἐγένετο βοὴ ἰσχυρὰ, καὶ συνδραμόντες εἰς τὸ παλάτιον ἔλεγον, ὅτι ἀναφύονται οἱ σωματοφύλακες¹⁰, ἂν μὴ δειξέωσι τὸν βασιλεῖα αὐτοῖς. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου ἀκούσαντος¹¹ τοῦ θορόβου ἦλθε Πτολεμαῖος καὶ ἐδίδασκεν αὐτόν, ὅ τι ἔλεγον οἱ Μακεδόνες. Προσέταξε τὴν κλινὴν ἐπαρθῆναι καὶ ταῖσθαι ἐν τῷ, ἐν ᾧ τὸ στράτευμα διαπορευόμενον¹² δύνατο ὁρᾶν αὐτόν, τοὺς δὲ στρατηγούς μοναχίτνας¹³ εἰσάγειν καὶ δι' ἑτέρας θύρας ἐξάγειν, ὅπως μὴ συνάπτοντες ἐμπέσωσι ἀλλήλους.¹⁴ Εἰσῆλθον οἱ Μακεδόνες καὶ παρεπορεύοντο αὐτόν καὶ εὐφρα

Ἐπιστάσαντες δὲ τῷ Περδίκκῳ τὰ ἐκστρατηγικά ἔειπ' Ἀλ. τῷ βασιλεῖ αὐτ. ἔειπ.

¹ In einer Hds. hier eine in den griech. Texten nicht vorkommende Var.: καὶ βίβας πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀπέναντος στενάζων εἶπεν. Εἰ ποὺ εἰ, ὦ θεός, δε τοῦ θανάτου καὶ τοῦ βίου δύναμιν ἔχεις, βοήθησόν μοι ἐν τῇ θλίψει. Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐσιώπησεν ἐπαύσατο. καὶ ἄλλῃον ἔλεγε τῶν οὐρανῶν. ² Möglich, dass A. auch κορυφή [A] gelesen hat, da die arm. Worte für κορυφῆς und τέλους einander sehr nahe stehen [ἡνωμαρ[ωδ]ῆ]. ³ Ich habe den von A. dargebotenen Accus. wiedergegeben, da auch A. — abweichend von der gewöhnlichen Construction — den Acc. hat. ⁴ A. mit A. irrig: τὸν στεναγμὸν. ⁵ Der offenbar verderbte Text ist m. E. so zu emendieren: φησὶ γάρ τ' ἐφ' ἧς φησὶ μὴ φησὶ μὴ φησὶ. Vgl. Arrian. Exp. VII 26 ἐφ' ὧν φησὶ. ⁶ M: ὑπονηματογράφος. ⁷ A giebt hier mehr. ⁸ A: Ὀλυμπίαν. ⁹ I. συμμαχίταις mit Weglassung von ἡμῶν. M: ἐπὶ τὸ ἀνελεῖν τοὺς σωματοφύλ. ¹⁰ Besser M: πυνθανομένου περὶ... ¹¹ auch παραπορευόμενον. ¹² d. h. ἀπλόνος. M: εἰσάγειν δὲ μόνους Μακεδόνας καὶ... ¹³ Der Nebensatz fehlt sonst.

καὶ Α. τὸν ὅμοιον ὑπαρκτὸν Πτολεμαῖος καὶ ὑπονοήσας ἔννοια ὅτι ὁ Περδίκκας ὑπονοῖ, καὶ αὐτὸς [νομ]ί[ζει] τὸν Περδίκκῳ δόξαν εἶναι τὴν περὶ τῶν πραγμάτων διὰ τὸ πολύ πρότερον πρὸς Ἀλεξάνδρου [πρὸ] πάντων κατὰ ἀνδρείαν καὶ δύναμιν ἡμῶν εἶναι αὐτὸν τὸν ὅμοιον ὅσον ἐν μέρει. ὁ δὲ Ἀλ. ἐκείνην τὴν ἡμέραν καὶ τὴν ἡμετέραν μὴτα γινόμενας ἔως τὸ φεαίνεσθαι πρὸς αὐτὸν καλεῖν τὸν Περδίκκῳ καὶ Ὀλυμπίαν καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λυσίμαχον. αὐτοὶ μὲν εἰσῆλθον.

εἰσῆλθον δὲ μόνους Μακεδόνας ἦν.

συναντῶν αὐτόν. οὐδεὶς δὲ ἦν, ὃς οὐκ ἐδάκρυεν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τοῖς τηλικούτοις καὶ κοσμοκράτορι βασιλεῖ γεγονόσιν.²

σοά'. Πευκαλῶος³ δὲ τις ἀνὴρ ἐξ αὐτῶν, τῷ μὲν εἶδει οὐκ ἀπρεπής⁴, ἰδιώτης δὲ ὢν καὶ οὐδεμιᾶς τάξεως ἡγεμονίαν ἔχων⁵, πλησίον ἐστὼς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἶπεν· "Ἀλέξανδρε, Φίλιππος ὁ πατήρ σου ἤρξε τῶν Μακεδόνων ἐκ' ἀγαθῶν, καὶ σὺ — μεταλλάξας τὴν φωνὴν εἶπε Μακεδόνισι

δακρύων — ὅν ἦσαν ἀπολείπεις ἡμᾶς, ἀπόλετο καὶ πᾶσα ἡ Μακεδονία τοῦ πελευτόντος.⁶ καλὸν ἐστὶν ἡμῖν⁷ πᾶσι τοῖς Μακεδόσι συναποθανεῖν σοι τῷ ποιήσαντι τὴν πατρίδα σου ἀτίαν⁸ Διός." Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος δακρύσας

ἐξέτεινε τὴν δεξιὰν αὐτοῦ χεῖρα, περιέλαβε τὴν χεῖρα τοῦ Μακεδόνα καὶ ἔμψασιν⁹ ἐποίητο παρακλήσεως. || Ἐπειδὴ¹⁰ [δὲ] παρήλθον οἱ Μακεδόνες, πάλιν ἐξέβαλε τὸν Περδίκκην. καὶ Ὀλκίαν ἐκέλευσεν ἀναγιγνώσκειν τὴν διαθήκην, ἣν ἐκέλευσε γράφειν αὐτοῦ τῇ νουνοεῖ καὶ νοήμονι σοφίᾳ, ἐστὶ

δὲ τῆς διαθήκης ἀντίγραφον τοιοῦτο.¹¹ Ἡμεῖς καὶ Διοδοτὴς καὶ Ἀλέξανδρος

"Βασιλεὺς αὐτοκράτωρ Ἀλέξανδρος, υἱὸς Ἀρμυνοῦ καὶ Ὀλυμπιάδος Ροδίων ἡγεμόνων, ἀργουσι, βουλευόμενοι ὅμῳ γότρῳ. Ἡμεῖς¹² τὰς Ἡρακλέους τοῦ προγόνου ἡμῶν στήλας θρόνους θέντες τοῦ πεπερωμένου

διὰ τῶν θεῶν, καὶ εὐνοίας τογγάνειν θελήσαντες δίκαιον ἐκρίναμεν ὁμῖν ἐπιστεῖλαι, ἅπερ ἐγνώκαμεν, ἡγούμενοι μάλιστα ὑμᾶς τῶν Ἑλλήνων ἐπι-
 τηδεύουσιν φύλακας τῶν ὅπ' ἐμοῦ καταγεγραμμένων. τὸ δὲ δεύτερον ἄμα, ὅτι καὶ ἀγαπῶ τὴν πόλιν ὑμῶν. διὸ γράψω¹³ τοὺς φύλακας ἐξαγαγεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως, ὅπως παρήρσις τυχοῦσα διαφυλάττῃ τὴν ἐλευθερίαν.

ἄμα δὲ καὶ βουλόμεθα διαφυλαχθῆναι παρ' ὁμῖν τὸ ἡμέτερον τίμιόν τι. Ὀίδαμεν γὰρ τὴν πόλιν ὑμῶν εὐεργετὴν¹⁴ καὶ μνημῆς ἀτίαν οὖσαν. διὸ φανερύμεθα φροντίζειν¹⁵ αὐτῆς οὐχ ἥσσον¹⁶ τῆς ἡμετέρας πατρίδος καὶ [ὡς] ἡμῖν ἀτίαν. Δεδώκαμεν¹⁷ μετὰ παρήρσις τὰς χώρας εἰς χεῖρας

ἐκαστῷ, ἀργύμενοι πρῶτον ἀφ' ἧς γεννηθέντες εἰς τοῦτο προήλθομεν δόξης.¹⁸ Καὶ παρηγγέλαμεν τοῖς ἐπιμεληταῖς βασιλεῦσι, πρῶτιστα ἀποστεῖλαι ἀπὸ τῆς στρατιᾶς νομίσματα χρυσοῦ τάλαντα χίλια εἰς τὰ τῶν Αἰγυπτίων ἱερά, ὅτι καὶ τὸ πῶμα¹⁹ ἡμῶν προστατάχαμεν ἐκεῖσε ἀποκομισθῆναι. Τὴν δὲ διάταξιν τῆς διακοσμῆσεως²⁰, ἣν ἂν οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς δικαίαν κρίνωσι ποιεῖν, οὕτως καὶ ἡμεῖς συγχαροῦμεν. Ἐντετάλμεθα δὲ Θάβας τῆς Βοιωτίας ἀπαγορευθῶν καὶ κοσμεῖν ἐκ τῶν βασιλικῶν χρημάτων. ἱκανὸν ἐκρίναμεν, ὅσον ἡτυχήκασι ὑβρίζαντες²¹, καὶ ἐπαυθεύθησαν πρὸς σωφροσύνην αἰῶως τῶν ἡμαρτημένων εἰς ἡμᾶς. Διαδόσθαι δὲ καὶ σίτον ἐκ Μακεδονίας τοῖς Θηβαίοις, ἄχρις ἂν εὐανδρήσῃ ἡ πόλις.²² Συντετάχαμεν δὲ καὶ ὁμῖν δοῦναι εἰς τὴν ἐπισκευὴν τῆς πόλεως χρυσὰ νομίσματα τάλαντα τοιαύτητα καὶ

τε'Α

1 M: ἐθεόρου. 2 A: ἐπὶ τῷ γενομένῳ συμπότῳ. 3 A: Πευκάος. 4 So B.C. M: οὐκ ἀπρεπής. 5 A: ἦν — εἷλε. A: καὶ οὐδεμιᾶς ἀξιώσεως οὐκ ἡγούμενος. 6 Besser M: ἐπ' ἀγαθῷ δὲ καὶ σὺ. 7 Vermutl. ἢ ἐν ἡμετέροις. 8 I. d. H. st. d. H. 9 w: φανερόν σημειον. 10 So gebe ich nach A. A: schliesst ἐπειδὴ — Μακεδόνες an den vorigen Satz an. 11 Der letzte Abschnitt ist anders bei A. 12 A: ἡμεῖς. 13 A: διὸ καὶ γράψωμεν. 14 A: εὐχάριστον. 15 A: πεφροντιστάς. 16 A: οὐκ ἴσον [I]. 17 Nach δίδοντες von A. A: εἰλήφαμεν. 18 I. φωνή st. ἡμῶν, da δόξα hier nicht 'Meinung', sondern 'Ruhm' bedeutet. 19 Das arm. Wort bed. genau πῶμα. 20 oder κατασκευῆς. 21 St. ἡμῶν wird ὑπερῶν zu lesen sein. 22 A: Plur.

A: τὸ ἡμᾶς εἰ ἀπολείπεις ἡμᾶς τοῦ δὲ τοιούτων κτλ.

B: τὸ μὲν περὶ λαμψάνους ἡμᾶς —

ἀντιγράφον ἄλλιν τοῦ περὶ Περδίκκην καὶ Ὀλκίαν καὶ κατασχὼν ἐκείνου ἀναγιγνώσκον τὴν διαθήκην. ἐστὶ δὲ τῷ μουσειοῦ ὡς διαθήκης ἀντίγραφον τὸ ὑπο τοιαύτων ὅ

"ε' λαβο παρ' Ἀλεξάνδρου Ὀλκίας.

ταῖμα σι καὶ βουλή

κ. αλλ. Α: τότε (τοτε τῷ Μ) ἐπὶ Μακεδονίας ἐπιμελήτην κρατερῶν ἐπὶ ἡμετέρα (ἐπιτολημετέρα Μ) καὶ τῷ Αἰγύπτου σατραπῇ Πτολεμαίῳ καὶ τῶν κατὰ τὴν Ἀσίαν Περσικῶν καὶ Ἰνδι (Ἰνδῶν) ὑμῖν δὲ πάλιν ἐπιτολημετέα λαβόντες τὴν ἐπιστολὴν παρὰ Θεοκλή (τολκία Μ) τοῦ ἀποβιβάντος οὐκ (αὐτὸν τὸ Μ) συμφέρον τὸ εἶδεν σταθμωμένους μὴ λησῆσθαι, οἳ δὲ ὅκιν συνίσταται τοὺς τοὺς βραβεύειν.... (οἳ) τῶν ὑμετέρων πόλιν συνίσταται... μάλιστα δὲ πᾶσι τοῖς πολίταις ὑμῶν τῶν ὁμοίων λέγεται.

Γαλλ. Α: εἰν δὲ μὴ βούληται κατοικεῖν ἐν Ρόδῳ γινώσκον (βούληται λαμβάνοντα τὰς αὐτῆς περὶ τοῦ ἡγεμόνος τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐλαμβάνον Μ). Ἄλλοι τοῦ ἡγεμόνος Μακεδόνων βασιλεὺς ἀποδοῖναι. ---

κ. αλλ. Α: Αυστρίαν δὲ ἐπὶ Θεοκλή καὶ γυναῖκα τοῦτο Θεοκλήνῃ τὴν Φιλίππου τοῦ βασιλέως γονιμὸν Μακεδονίας θυγατέρα διδωσὶ δὲ τὴν ἐν Ἑλλάσει τῷ σατραπῇ Ἑλληνιστοῦ ἀπαστῆν Μ) Ἀδωῶν (Ἰουλιανῶν Μ) καὶ γυναῖκα τοῦτο Αἰονίαν τὴν ἀπαστῆν Ὀλέων. Παρλαγονίαν δὲ καὶ Καππαδοκίαν Εὐμένην τῷ ὁπονημῶτος γυναικὶ τοὺς δὲ νησιῶ τὰς ἀφίγειν ὅλοι ὄρους καὶ ἐπιτρέπουσιν αὐτῶν Ροδίους εἶναι. Περσικὴν δὲ καὶ Κιλικίαν (καὶ Κασίαν Ἰνδι Μ) γόνυ. Τοῦτων δὲ πάντων μέχρι τῶν ὁμοίων ἄλλος ποταμὸς χωρὶς παρεσθῆναι (τοῖς τῶν ὁμοίων Α. π. παρεσθῆναι Μ). Τῆς δὲ Βαρυλῶν καὶ Μ) τῆς περὶ τοῦ αὐτοῦ (σατραπῆν εἶναι καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν αὐτῶν Μ) Σόλων καὶ ὁπονημῶτος. Φοινίκης δὲ καὶ Συρίας τῆς καίης καλουμένης Μ) Μολδαγῶν. Αἰγύπτου Πορσίον καὶ Αἰγύπης καὶ Πτολεμαίων καὶ γυναῖκα τοῦτο ---

κ. καὶ χερσὶ νομισμένον τάλαντα (ν. μ. αἶμα) τῷ ἡγεμόνι ἀποδοῖναι (τῆς Μ) τοῦ ποταμοῦ Σαλαῖας. αλλ. Α.

τριῆρες τεσσαράκοντα, ὅπως ἀσφαλῶς ἐλεύθεροι ἦτε. καὶ πορὺ ἐξ Αἰγύπτου ὁρατὴν κατ' ἐναυτὸν μεθ' ἡμῶν διαμύριους¹, καὶ χωρὰν ὅλην καταμετροῦσαι, ὅπως ἔχῃτε ὅλην ἐν τῷ λοιπῷ χρόνῳ γενάρχη σίτον καὶ μηδὲν ἐνδεῆ². Πτολεμαῖος δὲ τοῦ ἐμοῦ σώματος γενάρχη σίτον καὶ ὅλην φρονεῖται³, καὶ ὁ δὲ⁴ συνίσταται⁵ ὅλην, δεδιχάμεν ταῦτα πάντα. Μὴ οὖν νομίζετε παρασχεῖσθαι ὅλην τὴν διαδοχὴν ταύτην εἰς, καὶ τοὺς ἐπιμελητὰς τῆς βασιλείας βραβεύειν, εἰ⁶ ἔστιν ἐκ τίνος θεωρίας τῶν ἀργόντων διαδοχῆς.⁷

Ἀποδοῖναι⁸ βασιλεὺς Ἀλέξανδρος οἷς Ἀμμόνων καὶ Ὀλυμπιάδος⁹ σογ'.

Βασιλεὺς Μακεδονίας ἐπὶ μὲν τοῦ παρόντος Ἀρισταίου¹⁰ τὸν υἱὸν Φιλίππου λήψεσθαι. [Ἐάν] δὲ γένηται ἐκ Ρωσῆς υἱὸς Ἀλεξάνδρου, τοῦτον λήψεσθαι βασιλεὺς Μακεδόνων καὶ ὄνομα ἐπιθήσετε αὐτῷ, ὃ ἂν πᾶσι δόξῃ τοῖς Μακεδόσιν. εἰ δὲ θῆλος γένηται ἐκ Ρωσῆς, ἐλεύσθωσαν ἐκλεγμένοι οἱ τῶν Μακεδόνων σοφοί, ὃν ἂν βούλωνται ἐαυτῶν βασιλεὺς, εἰ μὴ βούλωνται Ἀρισταίου τὸν Φιλίππου υἱὸν βασιλεύειν αὐτῶν. Ὁ δὲ αἰρεθείς διαφυλάττειται τὴν τῶν Ἀργιῶν¹¹ ἀρχήν, καὶ φόρον δότωσαν τοῖς Ἀργείοις μετὰ τοῦ βασιλέως τὰ νομιζόμενα. καὶ κατ' ὅλην εἰσέτω Ὀλυμπιάδῃ τῇ μητρὶ Ἀλεξάνδρου κατοικεῖν ἐν Ρόδῳ, εἰ μὴ τοῖς Ροδίοις δοκῇ.¹²

Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος Ἀμμόνων καὶ Ὀλυμπιάδος υἱὸς ἀποδοῖναι σογ'.

ἐπιμελητὰς τῆς ἐκ τοῦ βασιλείας πάσης¹³ τῆς Μακεδονίας μὲν Κρατερὸν καὶ γυναῖκα Κεράνην¹⁴ τὴν θυγατέρα Φιλίππου τοῦ τῆς Μακεδονίας βασιλέως,¹⁵ καὶ Πτολεμαῖον Αἰγύπτου καὶ γυναῖκα τοῦτο δίδωσι¹⁶ Κλεοπάτραν τὴν ἀδελφὴν Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀρχιστρατηγῶν τῶν ἀνδρῶν, τῆς δὲ ἐπάνω τῆς Βαβυλωνίας χώρας μέχρι τῶν Βακτριανῶν σατραπῆν¹⁷ ἀποφράντας καὶ ἐπιμελητὴν Περσικῶν¹⁸ καὶ γυναῖκα τοῦτο Ρωσῆν τὴν γυναῖκα Ἀλεξάνδρου¹⁹. Προσάσσει²⁰ δὲ τοῖς ἐπιμεληταῖς τῆς βασιλείας κατασκευάσαι χρυσὴν κιβωτὸν ἀπὸ χρυσοῦ²¹ τάλαντων, εἰς ἣν τεθήσεται τὸ σῶμα Ἀλεξάνδρου τοῦ κορυμβοκράτορος. Ἀποστεῖλαι δὲ τοὺς τῶν Μακεδόνων πρεσβυτέρους τοὺς ἡσθητικῶς εἰς Μακεδονίαν καὶ εἰς Θεσσαλονίκην²², δοῦναι δὲ ἐκάστῳ χρήματα κατ' ὅσον²³. Καὶ εἰς Ἀθήνας γυναῖκα καὶ χρυσὸν θρόνον²⁴. Ἀθῆναι δὲ ἐν τῷ καλῷ τῷ ἐπάνω Παρθενῶνι. Ἀποστεῖλαι δὲ εἰς Ἀργεῖον²⁵ τὴν πανοπλίαν Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως ἀποδοῖναι τῷ Πρακλίῳ, τῇ δὲ πόλει χρυσὰ νομίσματα ἑκατὸν πενήκοντα τάλαντα²⁶. Ἀποστεῖλαι δὲ καὶ εἰς Δελφούς²⁷ τῶν ἐλεφάντων τοὺς δόντας καὶ τὰς

¹ Anders und umfangreicher A. ² A hat hier 9 Zeilen mehr. ³ R Inf. Praes. ⁴ A und R: ἐπὶ. ⁵ ἀφελῶναι. ⁶ Wohl = festsetzen, entscheiden, wie braueben [A]. ⁷ R: καὶ. ⁸ διαδοχῆς. ⁹ R hat zwar auch ἀποδοῖναι [A] und zieht dies zum Vorigen, doch unverständlich. Richtig die Vermutung von M. ¹⁰ A: Ἀρισταίου. ¹¹ Vgl. Arrian, Exp. II 5, 9; αὐτὸς δὲ αὐτῶν Ἀργεῖος τῶν Πρακλειῶν εἶναι ἔστιν. Das arm. Wort in erster Linie: Ἀργεῖων. Doch V: Argiadam. ¹² I. ¹³ ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ καὶ ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ. ¹⁴ A: κεράνη [Κορνί]. ¹⁵ Hier folgen bei A 14 Zeilen, die bei R fehlen. Auch V hat mehr. ¹⁶ R: Inf. ¹⁷ A: στρατηγῆν. ¹⁸ A: Φανερῶν. So auch V. ¹⁹ A: Ρωσῆν τὴν Βακτριανήν — in Widerspruch mit der sonst vorgetragenen Ansicht über die Herkunft der Rh. ²⁰ Nach A. R: προτάτω [ῥώτω]. ²¹ A: χρυσόν. ²² A: Θεσσαλονίκην. ²³ A: χρυσὸν τάλαντα γ'. V: tria milia drachmarum. ²⁴ Vgl. Syr.: 'Und ein königliches Gewand von mir und meinen goldenen Thron.' ²⁵ A: Αἰγῶν. Doch V: Argos. ²⁶ V: drachmas I. Bei A fehlt die ganze Bestimmung. ²⁷ R setzt die Form Δελφίς voraus.

Μακεδόνες Α

σμ. Α

σμ. Α

Βακτριανήν Α

Πύλον χερσὶν τοῦ Μακ. βασιλέως

σμ.

δορὲς τῶν θρακικῶν καὶ φάλας χρυσᾶς ἐκατόν¹ καὶ δρακμίων² δοχίμους ἐκατόν.³ Τὸν δὲ Περδίκκαν, ὃν καταλείπει τῆς Αἰγύπτου βασιλείας σὺν τῇ ἐκτιμνῇ Ἀλεξανδρείᾳ πόλει τῇ μητροπόλει [καλεῖται ἐπιμαρτυρεῖται], ὅπως χρήσεσθε τῇ ἐμῇ ἐπονομασίᾳ τῆς πόλεως Ἀλεξάνδρου, ἵνα μὴ ἀσφαλῆς.⁴ Βασιλεὺς Ἀλέξανδρος ἀποδεικνύει τῆς Ἰνδικῆς βασιλείας τῆς παρὰ τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ παρακείμενῆς Ταξιάρχῃ, τῆς δὲ ἐγγόμενῃ⁵ Πείθων. τῶν δὲ Παροπομισαδῶν⁶ Ὀξοδάρκῃ τὸν Βακτριανὸν τὸν Ρωζάνῃς πατράδελφον⁷ τῆς Ἀλεξάνδρου γυναῖκος. Φίλιππον δὲ [παρὰβῶσαι] τὴν Βακτριανήν, τὴν Σουσιανήν καὶ τὴν τῶν Πέρσων χώραν τὴν πρὸς νότον. Καὶ ἀποφασίνει τῆς Ἀλγυρίας βασιλεὺς Ὀκίαν, ὁδωσὶς⁸ δὲ αὐτῷ ἵππους ἀρεσθαι ἐκ τῆς Ἀσίας πεντακοσίους [τάλαντα τριγλῖα],⁹ καὶ ἀπὸ τούτου ποιήσας Ὀκίαν ἀνδριάντας χαλκοῦς Ἀλεξάνδρου¹⁰, Ἀμμωνος, Ἀθηναῖς, Ἑρακλείους, Ὀλυμπιάδος, Φίλιππον ἀναθεῖται τούτους ἐν τῷ Ὀλυμπιακῷ θεμένους ἃ ὅπου ἂν αὐτῷ δοκῇ ἀναθεῖσθαι δὲ καὶ οἱ τῆς βασιλείας ἐπιμεληταὶ εἰκόνας Ὀκίαν¹¹ ἀναθεῖται καὶ Πτολεμαῖος ἐν¹² Αἰγύπτῳ εἰκόνας χαλκᾶς Ἀλεξάνδρου, Ἀμμωνος, Ἀθηναῖς, Ἑρακλείους, Ὀλυμπιάδος, Φίλιππου.¹²

Πάντων δὲ τούτων γενομένων εἰσελθόντος Ὀκίου¹³ Ἰερμηνί¹⁴ ἠθβαῖον ἐκλήσας κομίζεσθαι ἐπιστολήν. καὶ συνέταξεν¹⁵ Ὀκίαν ἐποδόντας αὐτὸν περὶ τῆς τῶν θηβαίων χώρας. συνέταξε γὰρ ἀνατίθειν¹⁶ τὴν πόλιν θήβας. ποιεῖ δὲ καὶ ἄλλην ἐπιμύθειαν. Ὁ οὖν Ἰερμηνίας χαρεῖς σὺν τῇ χώρᾳ μεγάλῃ προθυμίᾳ πρὸς ὑπηρεσίαν¹⁷ ἀνεστράφη.

Ὁ δὲ Ἀλέξανδρος μαλ' ἀγαθὰ τινὰ ἐμάλασεν¹⁸, ἃ Ρωζάνῃ ἐπ' αὐτοῦ ἔβαλε, [καί] ἀπηλλάχθη τὸν πολλὸν ἄλγυν, καὶ ἐκοιμήθη ἐπ' ὄλγυν. διὸ ἐπέσχε¹⁹ τὴν ἄρεσιν²⁰ ἡμέρας πέντε. Τοῦ δὲ Ἀλεξάνδρου αἰτήσαντος ὤδωρ εἰς τὸ κλύειν τὸ στόμα, πόλιν Ἰόλλας τὸ ποτήριον φαρμακοποιήσας παρεῖχεν αὐτῷ. Ὁ δὲ λαβὼν καὶ κλύσας τὸ στόμα εὐθὺς ἀνεβόησε μεγαλοφώνως καὶ ταχέως ἐλήφθη²¹ ἄλγυν, ἀπογνοὺς τοῦ βίου καὶ τῶν κενῶν ματαιότητων τοῦ κόσμου τούτου.

Ἐκάλεσε πρὸς αὐτὸν Περδίκκαν καὶ Πτολεμαῖον καὶ Λουκίαν καὶ Λυσίμαχον τοὺς τῶν Μακεδόνων ἡγεμόνας. εἶπεν αὐτοῖς οὕτως. Ἄνδρες, περὶ τῆς βασιλείας ὡς διατέταχθαι²², λόγους²³. Ὀκίαν ἔχει ἐν παραθήκῃ,

¹ A: 47 st. 6. So auch V. ² Fehlt bei A und V. ³ Hier folgt bei Δ V eine Bestimmung über die Milesier (und bei A: über die Knidier). Auch weiterhin hat A Bestimmungen, die in R fehlen. ⁴ sc. ἡ ἐπονομασία. ⁵ R: ἀπομαρτυρεῖται. ⁶ So vermutl. st. Παρὰπομισαδῶν von R. ⁷ A: πατέρα. ⁸ R: ὁδωσιν. ⁹ Aus A. ¹⁰ Fehlt bei Δ V. ¹¹ R: ἰσχύει καὶ. ¹² In einer Ann. geben die Herausgg. einen kurzen Brief Alex. an Olympias, aus einigen kurzgefassten Relationen, beginnend: Ὁ Ὀλυμπιάς, θύγατερ τῆς τῶν θηβαίων βασιλείας... ταύτην τὴν ἐγγύτην ἐπιστολήν γράψω μετὰ θαρρύων und endigend: ἔρρωσο τῇ κίψῃ σου, ἐν οὐκίτῃ ἐμάρκας οὐδὲ ἐτι ὄψει εἰς αἰῶνα. Alex. erinnert darin an den Ausspruch des Nectanebos: οὐκ ἐστιν οὐδὲν κατανικῆσαι τὴν εἰρημνίαν. ¹³ Hieraus lässt sich schließen, dass am Schlusse von σοί. zu lesen ist: ἐξέβαλε τὸν Περδίκκαν καὶ τὸν Ὀκίαν. ¹⁴ R: Ἀρμένην, jedoch unten Ἰερμηνίαν. ¹⁵ Nach der Var. ἡμῶν. Die Recepta: βόαν, κράζειν, ἐπικαλεῖν. ¹⁶ Vgl. jedoch plē. ¹⁷ sc. τῆς οἰκοδομῆς. ¹⁸ Soll wohl heissen: lenimenta adhibuit. ¹⁹ 'hinhalten'. ²⁰ ἀπέλυσεν. ²¹ oder συνεχθῇ perturbationis est? Im folg. Cp. wird dasselbe Wort mit θαρρύων verbunden. ²² w: βασιλεὺς εἰρηκα. ²³ St. *μῦθον* ἀλλὰ lese ich *μῦθον* λόγους [Befehle].

Ἄσκητω δὲ καὶ Μιλησίους ὡς ἐπισκοπῇ τῆς πόλεως χρυσίου νομισμῶν ἀλλαντα σθ¹ καὶ κνιδίους γόας. (?) Βούλομαι δὲ καὶ Περδίκκᾳ καταλείπειν βασιλεὺς τὸν (ὡς? M.) καὶ κτερομένη Ἀλεξάνδρου ἄνδρ' ὅπως μὲν μακαρίως μελλομένη τῶν πατρῶν δεσποῖναι μεγάλην Σοφίαν καὶ ἀνδρώων (ἐν αὐτοῖς? M.) καταστῆναι ὑπομνηστικὴν τῆς πόλεως. κληθήσεται δὲ ἱερὸς Ἀλεξάνδρου καὶ περὶ τοῦ γέναι μεγίστη πόλις (μεγίσταις πόλεως? M.) δὲ καὶ ἐκείνῃ μόνος χρυσῶν στεφανῶν καὶ πορφύρεῖς, λαμβάνων ἐνιαύσιον τάλαντον καὶ οὐδὲς ἔσται ἀνδρῶν καὶ πάσης λειτουργίας ἀπολυθήσεται. λήψεται δὲ ὁ ταύτης τὴν τιμὴν ταύτην ὁ διαφθέρων ἐν γένει τῶν ἄλλων πάντων καὶ μένει ἄσκη ἡ δωρεὰ αὐτοῦ δὲ καὶ ἐγγόνις αὐτοῦ. A.

τὴν δὲ Σαρδηνίαν (Παρδυλίαν) καὶ τὰ ἐκείνῃ Σαρδηνίαν (τὴν ἐγγόμενῃ Ἀ. Γενανίαν) Ἰεταρενὴν (Φεταρενὴν M.) Καρδανίαν (Καρμανίαν M.) δὲ Τληπόλεμον τὴν δὲ Περσὶ Πεντακστήν Σαρδηνίαν. Ὁξυμένην (Ὁξυδάτην? M.) μεταστῆσαι (μεταστῆσαι καὶ κληθεῖν M.) ἐπὶ τῆς Μηδίας αὐτοῦ. A.

Περδίκκῃ δὲ ἐγγόνις (sc. M.) καὶ ἀνδριάντας χρυσᾶς ἐν Δελφοῖς αὐτοῦ. A.

Τῶν τῶν δὲ πάντων ~~μεταστῆσαι~~ (αὐτὰ δὲ πάντες? M.) ἔσονται ὅσοι, ὅσοι αἱ θηβαῖαι ἡρακλῆς (ἐπὶ τῇ ὁ Ὀλυμπιάς? M.) πρῶτος γενέσθαι (γονεῖς? M.) Ἀλεξάνδρου τοῦ βασιλέως. τὸ τοσούτους δὲ βασιλεῖς Ἀ. πολεμῶν ἐνικνῆν ὅσους. τ. i. i. i. i.

καὶ¹ οἱ Ρώδιοι λήφονται κατασφραγισμένους.² ἐν δὲ τῷ παρόντι Περδίκκῃ καὶ Ἀντιπάτρῳ παρατίθῃμι τὰς γραφάς.³ Ὁ δὲ Ὀκίας εὐθὺς τὴν χεῖρα περὶ τὸ περιστόμιον βάλων καὶ μέγα ἀναβοήσας ἐξῆλθε. Καὶ τὸν Λυσίμαχον πρὸς ἑαυτὸν καλέσας⁴ εἶπεν· “Ἴθι εἰς Θράκην καὶ μὴ δάκρυε.” Ἐξῆλθε δὲ καὶ οὗτος ἀναβοήσας. Τὸν δὲ Πτολεμαῖον ἑαυτῷ παρακαθιστάμενος εἶπεν· “Ἴθι καὶ σὺ εἰς Αἴγυπτον καὶ τοῦ σώματος ἡμῶν ἐπιμελεῖς.” Ἀπτόως⁵ δὲ ἐλάλησε σὺν αὐτῷ, ἵνα μὴ τις ἀκούσῃ. ὤθεν καὶ Πτολεμαῖος ταχέως ἐδάκρυσε⁶ καὶ τῷ ἱματίῳ ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον καὶ κρύφα ἐδάκρυεν.

Ἡ δὲ νόστος ἐπὶ τοῦ βασιλείως ἐπίσχες καὶ ἄλλο οὐκ ἤδυνάτο ἔτι λαλεῖν. σὴν⁷ καὶ ἔκτασις [?] σφοδρῶς ἐπέπεσε, καὶ στενάζων ἔλεγε· “Σοὶ παρατίθῃμι τὸν θρόνον τῆς ἐμῆς βασιλείας, ὃ ἔγω πρόνοια, ἢ καριεὺς οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἀρχουσα τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς, ἰσχύουσα καὶ δυνατωτέρα πάντων τῶν θεῶν καὶ δαιμόνων. καὶ νῦν παράλαβε ἐμέ, Ἡράκλειε καὶ Ἀθηναῖ, καὶ ὅμοις ἄνθρωποι πάντες χαίρετε [?].”⁸ Καὶ ποιῶν ὁδὸν τὸν δακτύλιον ἔδωκε Περδίκκῃ.

Ἡ δὲ Ρωδῆν φωνῇ μεγάλῃ ἀναβοήσασα καὶ τὰς τρίχας τίλλουσα σοῦ⁹. ἤβούλετο πρὸς τοὺς πόδας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς Ἀλεξάνδρου πίπτειν. Καὶ λαβὼν τῆς χειρὸς αὐτὴν Ὀκίας ἤγαγε πρὸς Ἀλέξανδρον. Καὶ μεγάλως ὀρούμενος [καὶ] στενάζων Ἀλέξανδρος καὶ τὴν χεῖρα ἀγαθὴν περὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ περιλαβὼν τὴν δεξιὰν χεῖρα αὐτῆς ἔθηκεν εἰς τὴν χεῖρα Περδίκκου. καὶ κατανεύων φανερώς ἀνεδείκνεν ἐπιμελῶς παραθεῖς. Καὶ ὅσον τοῦτο ἔπραξεν, ἡ ἀφροσύνη ἐπελθοῦσα ταχέως ἔβληψε.⁷ τότε τοὺς ὀφθαλμοὺς παραγενομένη ἔρχε⁸ Ρωδῆν ἢ γυνὴ αὐτοῦ. Καὶ κύκλῳ ἀνὰ τρεῖς περιέστασαν ἔθεν τε καὶ ἔνθεν Περδίκκας, Πτολεμαῖος, Λουκίας. Καὶ τοῦτο ἐκπνεύσαντες οὗτοι περιέστειλαν αὐτόν.

Καὶ οὕτως Ἀλέξανδρος ὁ κοσμοκράτωρ καὶ μέγας βασιλεὺς πρὸς τοὺς σπ⁹. θεοὺς ἦει βιώσας ἑτη τριάκοντα τοῖα.⁹ Ἀλλ’ οὐ κακῶς οἶμαι λέγειν τοὺς λέγοντας διὸς αὐτῶν νῦν εἶναι. οὐδὲ τοὺς Ἀμμωνιοὺς λέγοντας. παρά πολὺ γὰρ ὑπερέβαλε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν σωφροσύνη, δικαιοσύνη, ἐγκρατεία, ἐλευθεριότης¹⁰, ἀνδρεία. πολλοὺς πολέμους ἀπέτελεσε¹¹ καὶ ἔπραξε πάντα αὐτὸς τῷ ἰδίῳ σώματι. καὶ μαρτυρεῖ τοῦτο αὐτὰ τὰ πράγματα.

Ἐλθὼν δὲ πρὸς αὐτὸν Πτολεμαῖος εἶπεν· “Ἀλέξανδρε, τίς καταλείπεις σπ¹². τὴν βασιλείαν;” Λέγει· “Τῷ ἰσχύοντι, θείοντι, σώοντι, συντελοῦντι.”

|| Ταῦτα δὲ αὐτοῦ εἰπόντος εὐθύς ἐν αὐτῇ ταύτῃ τῇ ᾧρα ἐγένετο οὐκ ἡλῆ

ἢ ὡς ἰσχυρὸς καὶ θείος καὶ σώων καὶ συντελεστής.

¹ I. ἡ Σασημαγήρ st. ἡ Σασημαγήρ. ² Nach der Var. διουδιωζαρημαγ [u]. Die Recepta: ὅρα, επιγορηθέντα. ³ Ἀλέξανδρος. ⁴ mit schwacher Stimme. ⁵ Vgl. σοῦ. ταχ. ἐλφῶθι ἄλγεσιν. Oder ἐπόννησε δακρύει; ⁶ Ich gebe vermutlichungsweise *αἰρωφί* *ῥῥωμ*. wieder, da mir die überlieferte Lesart *αἰρωφί* *ῥῥωμ*. unverständlich ist. ⁷ Nach Var. [4 Hdsn.] *ζωωμῆρ* ἢ *ζωωῆρ*. ⁸ Etwa *ῥωφῆρ* ἐκάρμος st. *ῥωμ*.? ⁹ Auch V: triginta tres. ¹⁰ munificentia. Oder ἀπλότης sinceritate. ¹¹ R: ἀνέλασε. ¹² Da schon am Schlusse von σοῦ. das ἐκπνεῖν Alexanders berichtet ist, so folgt, dass dies Cp. entweder an unrichtiger Stelle steht oder aus einer anderen Quelle hinzugefügt ist. Nach einer Anm. haben einige Hdss., welche die Biographie in kürzerer Fassung geben, die Frage des Ptol. vor dem Bericht über den Tod.

- ἀστὴρ κατέρχόμενος τοῦ ἀέρος καὶ σκότος, καὶ ἐφάνη ἀστραπή¹ περὶ αὐτὸν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν, καὶ σὺν αὐτῇ αὐτοῦ μέγας, καὶ τὸ γαλοῦν ἄγαλμα Διός, δ' ἐν Βαβυλῶν ἦν, ἐκινήθη², καὶ ἡ ἀστραπή εὐθὺς πάλιν ἀνῆλθεν εἰς τὸν οὐρανόν, καὶ ὁ αὐτὸς σὺν αὐτῇ ἦλθεν ἔχων ἐν αὐτῷ ἀστέρα περὶ ῥόδη.³ κρυβέντος δὲ τοῦ ἀστέρος ἐν τῷ οὐρανῷ εὐθὺς καὶ Ἀλεξάνδρος ἐκάρμησε τοὺς οὐθαλμούς.⁴ ἐκινήθη τὸν δάκρυον ὄνεν βε.⁵
- σπβ'. Οἱ δὲ Πέρσαι ἐμάχοντο βουλομένοι τὸν βασιλεῖα εἰς τὴν Περσίδα ἀνακομίσασθαι καὶ σὺν⁶ τῷ θεῷ Μίθρα προσκυνῆσαι, οἱ δὲ Μακεδόνες εἰς Μακεδονίαν. Αὐτοῖς εἶπε Πτολεμαῖος⁷: "Ἔστι μαντεῖον Βαβυλωνίων Διός, παρ' αὐτοῦ χρησμὸν λήφουσι, ποῦ ἂν τὸ σῶμα ἀγάγῃται τὸ τοῦ Ἀλεξάνδρου." Ἐρωτηθεὶς⁸ δὲ ἐχρημάτισεν ὁ τῶν Βαβυλωνίων Ζεὺς οὕτως: "Ἐγὼ αὐτὸς⁹ χρησμὸν δίδωμι τὸν συμφέροντα πᾶσιν ὑμῖν. πόλις ἔστιν ἐν Νέεσσι¹⁰ πρὸς Ὠκεανὸν βεῖθροις, πέντε ἀγροὺς βασιλικούς λαβούσα¹¹, πλουσιστάτη, ἐγγὺς τῆς τῶν Ἀμαζόνων γῆς, τοῦνομα Μέμφις. ἐκείσε πέμψας ἄγαγε καὶ κατὰπαυσεν τὸν ἀθάναν¹² γινόμενον υἱόν, καὶ τὸν αὐτὸν βασιλεῖα κερασφόρον μετὰ χαρᾶς τιμῃσιν."¹³ Ὡς τὸ τοῦ χρησμῶ δόθεντος
- σπγ'.¹² ἔπειτα ἔλαβε Πτολεμαῖος φέρον εἰς Αἴγυπτον. καὶ ἔλαβε μολυβδῆν λίθον¹⁴ καὶ ἐπέβαλεν αὐτῇ μέλι νησιωτικόν¹⁵ καὶ ἀλὸν ἡπατικὴν. καὶ σμυρνηςίας τὸ σῶμα καὶ θέμενος ἐπὶ ἀμαζαν ἡμιόνων ἤγαγεν εἰς Αἴγυπτον. Ἐκεῖ δὲ εἰς Πηλοσίον ἦλθον, οἱ Μενναῖοι¹⁶ ἀπήντησαν σὺν ἀσλήτασι πρὸ τῶν εἰδώλων¹⁷ κατὰ τὸ εἰσθός καὶ εἰστήγαγον εἰς Μέμφιν οἶον¹⁸ Σισύρχωσι κοσμοκράτορα ἡμίθεον.¹⁹ Φωνὴ δὲ ἐγένετο λέγουσα: "Ἀγάγετε εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ, ἣν αὐτὸς ἔκτισεν, ὅπου γὰρ ἂν ᾖ τὸ σῶμα τούτου, οὐ παύεται ὁ τύπος οὗτος πολέμου καὶ μάχης, ὅτι πολέμου γέννημα ἔστιν."
- σπδ'. Τότε σὺν ποιῇ αὐτῷ τάφον Πτολεμαῖος ἐν τῇ Ἀλεξανδρείᾳ, ὅς μὲχρι τοῦ νῦν καλεῖται "Ἀλεξάνδρου σῶμα".¹⁹ καὶ ἐκεῖ ἔθηκεν αὐτὸν μεγαλο-

BL: συνεχέσαν Πτολεμαῖον βαλῆσθαι καὶ κομίσαι αὐτὸν ἐν μολυβδῇ λίθῳ εἰς Μέμφιν τὴν πόλιν ὀνομαζομένην. θέμενος δὲ αὐτὸν ὁ Πτολεμαῖος ἐπὶ ἡμίων τὴν πόριν ὅτι ἐστὶ ἀπὸ Βαβυλωνίως εἰς Αἴγυπτον. Ἀκούσαντες δὲ οἱ Μενναῖοι οὐκ ἤστησαν τὸ σῶμα καὶ ἀμαζόνων καὶ εἰς ἄγουσιν αὐτὸ εἰς Μέμφιν. εἶπε δὲ ὁ ἡγετὴς τῶν ἐκείσε τοῦ Μενναίου ἱεροῦ ὡς αὐτὸν μὴ καθιδέσθαι (εἰ) ἀλλὰ εἰς τὴν ἐκείσε πόλιν ἐν τῇ Ἰακωτίδῃ ὅπου γὰρ αἱ τῆς σῶμα αὐτοῦ ἀκατάσταται ἢ πόλις ἐκείνη ὅτι πολέμου καὶ μάχης τελευτημένη. οὐδὲν γὰρ ὁ Πτολεμαῖος ἀπὸ αὐτοῦ εἰς Ἀλεξάνδρειαν καὶ ποιῇ τάφον ἐν τῷ ἱερῷ τῷ καλουμένῳ σῶμα Ἀλεξάνδρου καὶ καλεῖται τὸ σῶμα ἡστὸν τὸ λεγόμενον Ἀλεξάνδρου καθιδέσθαι.

¹ Dagegen V: e nubibus draconis effigies ignitissima caelitus labitur mare usque. ² Die Hds. boten μολύβρι. Die Herausgg. haben nach V [nutare] μολυβδῆρι gesetzt. ³ Var. in den kürzeren Relationen: ἔχων ἐν αὐτῷ τὴν φουγὴν αὐτοῦ ἀστεροειδῆ λίμπουσαν. ⁴ V: pro deo Mithra. So kann auch der armen. Ansd. wiedergegeben werden. ⁵ Die Frage des Begriffsess konnte so, wie hier geschieht, nur behandelt werden in einer Relation, in welcher ein Testament, wie es A bietet, nicht enthalten war. Vgl. σοβ'. ⁶ I. Συρηνήτω st. Συρηνήτω [ἀναγκαθίς]. ⁷ oder αὐτοπαρῶς sponte. ⁸ Offenb. Verlesung od. Verschreibung für Νέσος, was V hat. ⁹ Wohl = 'den Raum von ... einnehmend.' ¹⁰ A: ἀθανάτων. ¹¹ I. μηνναῖοι st. μηνναῖοι. [αἰτία] und [ῥόδη] ῥῥ. ¹² Dies Cp. ist nach der Ann. den kürzeren Relationen entnommen. ¹³ Vermutl. μολυβδῆρι st. μολυβδῆρι [πίναξ]. ¹⁴ So vermute ich st. des überlieferten μη — od. μνηστικόν. Der Honig von den Inseln galt als vorzüglich. Beim Syr. ist von 'ungeschmolzenem, weissen Honig' die Rede. ¹⁵ B: Μενναῖοι. ¹⁶ V: una cum diis. ¹⁷ V: juniorem Sesonchosim venerati. Hiernach scheint μα in der Bdtg. von μη ορβήτω = ἂν τρώπον gefasst werden zu müssen. ¹⁸ A: κοσμ. θεῶν od. δαιμόνων. Doch ist wohl st. ητῶν zu lesen: ητῶν ἦρωα, ἡμίθεον. In der Berliner Hds. steht ητῶν = cadaver, τὸν νεκρόν. ¹⁹ St. σῆμα.

— — 29, 9 v. u. l. ἀναγνόντος Ἀλεξάνδρου.

Druck von W. Dragulin in Leipzig.

